

**DISTRICT-WISE AGRICULTURAL
STATISTICS - 1995-96**

**MAHARASHTRA
AGRICULTURE**

G.I.P.E.

फक्त कार्यालयीन कामासाठी उपयोग
For Official use only

महाराष्ट्राची
कृषि सांख्यिकीविषयक
जिल्हावार माहिती

भाग-२

[१९९५-९६]

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Districtwise Agricultural Statistical Information
of Maharashtra
Part-II

[1995-96]

Commissionerate of Agriculture, Pu

महाराष्ट्राची
कृषि सांख्यिकीविषयक
जिल्हावार माहिती

भाग-२

[१९९५-९६]

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Districtwise Agricultural Statistical Information
of Maharashtra

Part-II

[1995-96]

Commissionerate of Agriculture, Pune

अनुक्रमणिका
Contents

अ. क्र. Sr. No.	विषय Subject	तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
1	महाराष्ट्र राज्य-प्राकृतिक भू-वर्णन दर्शविणारा नकाशा Map showing Physiography of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
2	महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान व प्रकारानुसार प्रमुख विभाग दर्शविणारा नकाशा Map showing Rainfall Zones of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
3	महाराष्ट्र राज्याचा मृद नकाशा Soil Map of Maharashtra	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
4	एन. ए. आर. पी. तर्फे ठरविण्यात आलेले कृषि हवामान विभागाचा नकाशा Map of Agro Climatic Zones as per N. A. R. P.	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
4a	महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान व जमिनीच्या प्रकारानुसार प्रमुख विभाग Agro Climatic Zones of Maharashtra	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
5	महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९९०-९१ ते १९९४-९५ Classification of area in each district of Maharashtra State from 1990-91 to 1994-95	एक I	1
6	जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९९४ व १९९५ अखेर Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1994 and 1995	दोन II	12
7	जून ते नोव्हेंबर या महिन्यांचे महाराष्ट्रातील जिल्हानिहाय सरासरी पर्जन्यमान Monthly normal rainfall from June to November in different Districts of Maharashtra.	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
8	महाराष्ट्र राज्यातील सन १९९१ ते १९९३ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान Monthly rainfall data (Normal and Actual) from the years 1991 and 1993.	तीन III	25
9	पाऊसमानाचे प्रकार-पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणाची तत्वे Rainfall pattern-Basis of classification of Rainfall Zone	—	30
10	महाराष्ट्रातील भू-पर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र Eco-unitwise area under cultivation in Maharashtra State	चार IV	33
11	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State	पाच V	34
12	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील इको-घटकनिहाय क्षेत्र Eco-unitwise area under different crops in Maharashtra State	सहा VI	35
13	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र १९८७-८८ ते १९९१-९२. Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1987-88 to 1991-92.	सात VII	40
14	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील बागाईत क्षेत्र १९८७-८८ ते १९९४-९५. Districtwise irrigated area under different Crops in Maharashtra State from 1987-88 to 1994-95.	आठ VIII	44
15	शेतीविषयक हंगाम १९८९-९० ते १९९४-९५ या काळातील हवामान व पाऊसमान यांची थोडक्यात माहिती. Agricultural Season-Seasonal conditions obtaining during the period from 1989-90 to 1994-95.	—	55
16	१९९२-९३ ते १९९४-९५ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रातून भात बियाणे वाटप Distribution of Paddy seed through Public Sector during 1992-93 to 1994-95	नऊ IX	68
17	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले ज्वारी बियाचे वाटप १९९२-९३ ते १९९४-९५ Distribution of Jowar Seed through Public Sector during 1992-93 to 1994-95	दहा X	69
18	सार्वजनिक क्षेत्रातून बाजरी बियाणे वाटप १९९२-९३ ते १९९४-९५ Distribution of Bajra Seed through Public Sector during 1992-93 to 1994-95	अकरा XI	70
19	सार्वजनिक क्षेत्रातून अधिक उत्पन्न देणाऱ्या गहू बियाणांचे वाटप १९९२-९३ ते १९९४-९५ Distribution of High yielding varieties of wheat seed through Public Sector during 1992-93 to 1994-95	बारा XII	71
20	सन १९९३-९४ व १९९४-९५ चे प्रमाणित/सत्यस्थितीदर्शक कडधान्याच्या बियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप Distribution of certified/truthful labelled seed of Pulses through Public Sector of 1993-94 to 1994-95	तेरा XIII	72
21	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या संकरित व सुधारीत कापूस बियाणे वाटप १९९२-९३ ते १९९४-९५ Distribution of Hybrid and Improved Cotton Seeds through Public Sector 1992-93 to 1994-95	चौदा XIV	73

अ. क्र. Sr. No.	विषय Subject	तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
22	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळित धान्ये बियाणे वाटप १९९३-९४ व १९९४-९५ Distribution of Oilseeds through Public Sector 1993-94 to 1994-95	पंधरा XV	75
23	राज्यातील जिल्हावार रासायनिक खत वापराचे सरासरी हेक्टरी प्रमाण १९९२-९३ ते १९९४-९५ Districtwise average use of fertiliser per hect. in Maharashtra State 1992-93 to 1994-95	सोळा XVI	78
24	जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९९३-९४ ते १९९४-९५ Districtwise consumption of Fertilizers 1993-94 to 1994-95	सतरा XVII	79
25	निरनिराळ्या पीक संरक्षण मोहिमांत सन १९८५-८६, १९९०-९१, १९९१-९२ ते १९९४-९५ मध्ये झालेला कीटक नाशकांचा वापर Consumption of Pesticides for the year 1985-86, 1990-91, 1991-92, to 1994-95 under various Plant Protection Campaigns.	अठरा XVIII	81
26	१९६१-६२ ते १९९४-९५ या वर्षात महाराष्ट्रातील अन्नधान्य पिकांचे एकूण क्षेत्र, हेक्टरी उत्पन्न व उत्पादन Yearwise 1961-62 to 1994-95 total area, Average yield and production of foodgrains in Maharashtra.	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
27	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र १९६०-६१, १९७०-७१, १९८०-८१ व १९८६-८७ ते १९९४-९५ दाखविणारा तक्ता. Districtwise area under various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1980-81 and 1986-87 to 1994-95.	एकोणीस XIX	83
28	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९८०-८१ व १९८६-८७ ते १९९४-९५. Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1980-81 and 1986-87 to 1994-95.	वीस XX	105
29	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९८०-८१ व १९८६-८७ ते १९९४-९५. Districtwise average yield of principal crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1980-81 and 1986-87 to 1994-95.	एकवीस XXI	128
30	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जातींच्या निरनिराळ्या पिकांखालील साध्य Achievement under different crops of High Yielding Varieties	बावीस XXII	149
31	फळे व भाजीपाला पिकांवरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable Crops	तेवीस XXIII	157
32	विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेले जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष. Results of surveys for determining additional yield due to selected development measures.	चौवीस XXIV	172
33	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय एकूण क्षेत्राशी प्रमुख पिकांपैकी प्रत्येक पिकाचे शेकडा प्रमाण दर्शविणारा तक्ता १९९१-९२ Statement showing the Percentage area under Principal Crops to total area of each crop in the districts of Maharashtra 1991-92	पंचवीस XXV	179
34	निरनिराळ्या राज्यातील मुख्य पिकांचे क्षेत्र, उत्पादन व सरासरी उत्पन्न सन १९८३-८४ ते १९९४-९५. Estimates of area, production & average yield of Principal Crops in different states during 1983-84 to 1994-95.	सव्वीस XXVI	187
	i) तांदूळ Rice	..	188
	ii) ज्वारी Jowar	..	190
	iii) बाजरी Bajri	..	192
	iv) मका Maize	..	194
	v) नाचणी Ragi	..	196
	vi) ज्वारवर्गीय धान्ये Small Millets	..	197
	vii) गहू Wheat	..	199

श. क्र. Sr. No.	विषय Subject	तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
viii)	बाली Barley	..	201
ix)	एकूण तृणधान्ये Total cereals	..	203
x)	हरभरा Gram	..	206
xi)	तूर Tur	..	208
xii)	इतर कडधान्ये Other Pulses	..	210
xiii)	एकूण कडधान्ये Total Pulses	..	212
xiv)	एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains	..	215
xv)	भुईमूग Groundnut	..	218
xvi)	एरंडी Casterseed	..	220
xvii)	तीळ Sesamum	..	221
xviii)	सरसू व मोहरी Rapeseed & Mustard	..	223
xix)	जवस Linseed	..	225
xx)	कारळे Nigerseed	..	227
xxi)	करडई Safflower	..	228
xxii)	कापूस (रई) Cotton (lint)	..	229
xxiii)	ऊस Sugarcane	..	231
35	जिल्हानिहाय आकारमान गटानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र. Districtwise number and area of operational holdings according to size class of holdings.	सत्तावीस XVII	233
36	प्रशिक्षण व भेट योजनेत आयोजित करण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या प्रकारच्या प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता. Statement showing progress made under various Training Programmes under training and visit system of Agricultural extension.	अठ्ठावीस XXVIII	240
37	प्रशिक्षण व भेट योजनेमधील विभागीय, जिल्हा व तालुका पातळीवरील मुख्यालये. Headquarters of divisional, district and Taluka level under Training and visit system of Agricultural extension.	एकोणतीस XXIX	241
38	महाराष्ट्र राज्यातील भाताच्या क्षेत्राची हळवे, निमगरवे व गरवे या प्रकारात जिल्हावार टक्केवारी सन १९९४-९५ दर्शविणारा तक्ता. Statement showing the districtwise percentage of paddy area in Early, Midlate & Late categories during the year 1994-95 in Maharashtra State.	तीस XXX	242
39	निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण दर्शविणारा तक्ता Statement showing the compound Growth rate of area, Production and Productivity of different crops.	एकतीस XXXI	243
40	महाराष्ट्रातील प्रशिक्षण भवने Training halls in Maharashtra	बत्तीस XXXII	259

तबता एक TABLE I

तक्ता एक
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९९०-९१

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	जमीन वापराच्या आकडेवारी- प्रमाणे Area for land utilisation statistics	जंगले Forest	ओसाड जमीन व मशागतीस अयोग्य क्षेत्र Barren and unculturable land	विगर शेती उपयोगाकरिता भागलेले क्षेत्र Land put to non-Agricul- tural uses	मशागतयोग्य पडीत जमीन Culturable waste land
1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	73	228	27
२	ठाणे	9,337	3,253	525	735	249
३	रायगड	6,869	1,524	1,159	475	608
४	रत्नागिरी	8,164	65	1,817	133	1,254
५	सिधुदुर्ग	5,040	391	1,118	136	614
	एकूण—कोकण विभाग	29,790	5,248	4,692	1,707	2,752
६	नासिक	15,634	3,159	1,485	291	433
७	धुळे	14,380	5,387	988	225	107
८	जळगाव	11,639	1,406	572	171	168
	एकूण—नासिक विभाग	41,653	9,952	3,045	687	708
९	अहमदनगर	17,020	1,720	1,312	146	293
१०	पुणे	15,620	1,726	1,074	577	344
११	सोलापूर	14,878	270	701	77	279
	एकूण—पुणे विभाग	47,518	3,716	3,087	800	916
१२	सातारा	10,582	1,398	970	233	383
१३	सांगली	8,610	473	379	320	345
१४	कोल्हापूर	7,763	1,494	352	293	390
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	26,955	3,365	1,701	846	1,118
१५	औरंगाबाद	10,077	794	149	665	138
१६	जालना	7,726	60	128	321	72
१७	बीड	11,169	216	134	495	275
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	28,972	1,070	411	1,481	485
१८	लातूर	6,674	6	95	133	111
१९	उस्मानाबाद	7,485	40	106	139	372
२०	नांदेड	10,331	915	226	336	353
२१	परभणी	10,972	377	183	406	496
	एकूण—लातूर विभाग	35,462	1,338	610	1,014	1,332
२२	बुलढाणा	9,671	714	422	342	315
२३	अकोला	10,560	557	166	259	129
२४	अमरावती	12,217	3,323	215	334	169
२५	यवतमाळ	13,519	2,251	509	534	393
	एकूण—अमरावती विभाग	45,967	6,845	1,312	1,469	1,006
२६	वर्धा	6,289	724	190	311	202
२७	नागपूर	9,864	1,613	444	639	538
२८	भंडारा	9,279	2,660	375	704	153
२९	चंद्रपूर	10,918	3,552	234	750	269
३०	गडचिरोली	14,916	11,196	116	502	180
	एकूण—नागपूर विभाग	51,266	19,745	1,359	2,906	1,342
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	51,279	16,217	10,910	9,659

TABLE I
Classification of area in each District of Maharashtra State, 1990-91

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in '00' Hectares)

कायमची कुरणे व इतर चराऊ कुरणे	किरकोळ झाडे व झुडपे यांच्या समूहाखाली निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्रात सामील नसलेले क्षेत्र	चालू पड	इतर पड	पेरलेले निव्वळ क्षेत्र	दुसोटा क्षेत्र	पिकाखालील एकूण क्षेत्र (म्हणजेच पिकाखालील स्थूल क्षेत्र)	District
Permanent pasture & other graz- ing land 8	Land under misce- llaneous tree crop & groves not included in net area sown 9	Current fallows 10	Others fallows 11	Net area sown 12	Area sown more than once 13	Total cropped area (i.e. gross cropped area) 14	
6	..	4	22	5	..	5 ..	Greater Mumbai
495	120	216	217	3,527	95	3,622 ..	Thane
314	295	157	364	1,973	153	2,126 ..	Raigad
303	480	328	1,528	2,256	53	2,309 ..	Ratnagiri
13	462	41	978	1,287	87	1,374 ..	Sindhudurg
1,131	1,357	746	3,109	9,048	388	9,436 ..	Total—Konkan Dn.
383	97	560	529	8,697	1099	9,796 ..	Nasik
47	5	232	245	7,144	865	8,009 ..	Dhule
438	45	160	125	8,554	2,133	10,687 ..	Jalgaon
868	147	952	899	24,395	4,097	28,492 ..	Total—Nasik Dn.
344	45	588	695	11,877	2,106	13,983 ..	Ahmednagar
657	75	472	423	10,272	2,932	13,204 ..	Pune
302	42	1,098	659	11,450	624	12,074 ..	Solapur
1,303	162	2,158	1,777	33,599	5,662	39,261 ..	Total—Pune Dn.
816	46	373	409	5,954	1,249	7,203 ..	Satara
191	154	430	372	5,946	598	6,544 ..	Sangli
357	125	187	307	4,258	364	4,622 ..	Kolhapur
1,364	325	990	1,088	16,158	2,211	18,369 ..	Total—Kolhapur Dn.
444	49	156	69	7,613	2,033	9,646 ..	Aurangabad
153	54	313	133	6,492	1,100	7,592 ..	Jalna
390	61	475	325	8,798	1,640	10,438 ..	Beed
987	164	944	527	22,903	4,773	27,676 ..	Total—Aurangabad Dn.
127	20	287	247	5,648	1,558	7,206 ..	Latur
221	8	282	335	5,982	1,417	7,399 ..	Osmanabad
444	91	329	352	7,285	746	8,031 ..	Nanded
367	26	103	117	8,897	3,519	12,416 ..	Parbhani
1,159	145	1,001	1,051	27,812	7,240	35,052 ..	Total—Latur Dn.
381	49	230	232	7,086	1476	8,562 ..	Buldhana
336	55	184	219	8,655	1,541	10,196 ..	Akola
405	41	80	91	7,559	1,540	9,099 ..	Amravati
607	99	286	333	8,502	740	9,242 ..	Yavatmal
1,629	244	780	880	31,802	5,297	37,099 ..	Total—Amravati Dn.
464	60	226	207	3,905	222	4,127 ..	Wardha
453	203	221	329	5,424	757	6,181 ..	Nagpur
964	77	328	298	3,720	1,195	4,915 ..	Bhandara
494	73	291	324	4,931	849	5,780 ..	Chandrapur
432	52	346	142	1,950	256	2,206 ..	Gadchiroli
2,807	465	1,412	1,300	19,930	3,279	23,209 ..	Total—Nagpur Dn.
11,248	3,009	8,983	10,631	18,56,47	32,947	21,8594 ..	Total—Maharashtra State

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)

महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९९१-९२

अ. क्र.	जिल्हा	३	४	५	६	७
१	मुंबई	३८०	१५	७३	२२८	२७
२	ठाणे	९,३३७	३,३३५	३७६	७८७	२४६
३	रायगड	६,८६९	१,४४४	१,०४३	४९४	५५८
४	रत्नागिरी	८,१६४	५४	१,९७०	१४७	१,२३१
५	सिधुदुर्ग	५,०४०	३७९	१,२४८	१३६	६३५
	एकूण कोकण विभाग	२९,७९०	५,२२७	४,७१०	१,७९२	२,६९७
६	नासिक	१५,६३४	३,०८३	१,४८५	२९६	४४०
७	धुळे	१४,३८०	५,३८७	१,११६	२२५	१०७
८	जळगाव	११,६३९	१,४४४	५७१	२१४	१६८
	एकूण नासिक विभाग	४१,६५३	९,९१४	३,१७२	७३५	७१५
९	अहमदनगर	१७,०२०	१,७०४	१,२९१	१४२	२७७
१०	पुणे	१५,६२०	१,७६९	१,०७६	५७८	३४२
११	सोलापूर	१४,८७८	२८१	७२६	१३३	३५७
	एकूण पुणे विभाग	४७,५१८	३,७५४	३,०९३	८५३	९७६
१२	सातारा	१०,५८२	१,४००	८६०	२३९	३८७
१३	सांगली	८,६१०	४७३	३७८	३२०	३४५
१४	कोल्हापूर	७,७६३	१,४३१	४४२	२७०	३७१
	एकूण कोल्हापूर विभाग	२६,९५५	३,३०४	१,६८०	८२९	१,१०३
१५	औरंगाबाद	१०,०७७	७९४	११७	८४६	१२६
१६	जालना	७,७२६	६०	१३८	५४३	७१
१७	बीड	११,१६९	१९७	१५५	४८५	२७३
	एकूण औरंगाबाद विभाग	२८,९७२	१,०५१	४१०	१,८७४	४७०
१८	लातूर	६,६७४	७	८९	१३४	११२
१९	उस्मानाबाद	७,४८५	३०	६३	१३४	३६७
२०	नांदेड	१०,३३१	९२५	२३५	३१९	३२६
२१	परभणी	१०,९७२	३७९	१७६	३९९	४९३
	एकूण लातूर विभाग	३५,४६२	१,३४१	५६३	९८६	१,२९८
२२	बुलढाणा	९,६७१	७१४	४९२	३०३	३९५
२३	अकोला	१०,५६०	५४३	१६४	२३५	१७८
२४	अमरावती	१२,२१७	३,२८८	२०५	३१७	१०९
२५	यवंतभाळ	१३,५१९	२,२५१	५०९	५३३	३९३
	एकूण अमरावती विभाग	४५,९६७	६,७९६	१,३७०	१,३८८	१,०७५
२६	वर्धा	६,२८९	७८५	१९०	३४५	२०४
२७	नागपूर	९,८६४	१,५७५	४४९	७२८	५७६
२८	मंडारा	९,२७९	२,८९३	३३७	७०१	१३६
२९	चंद्रपूर	१०,९१८	३,५५२	१८९	८५६	२७२
३०	गढचिरोली	१४,९१६	११,१४९	१९१	५६९	१४४
	एकूण नागपूर विभाग	५१,२६६	१९,९५४	१,३५६	३,१९९	१,३३२
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	३,०७,५८३	५१,३४१	१६,३५४	११,६५६	९,६६६

TABLE I—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State 1991-92

(Area in '00' hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	4	22	5	..	5	.. Mumbai Sub.
467	226	139	101	3,660	82	3,742	.. Thane
355	291	185	377	2,122	165	2,287	.. Raigad
301	457	350	1,438	2,216	56	2,272	.. Ratnagiri
13	354	151	831	1,293	90	1,383	.. Sindhudurg
1,142	1328	829	2,769	9,296	393	9,689	.. Total Konkan Division
383	98	602	646	8,601	854	9,455	.. Nasik
47	5	315	310	6,868	498	7,366	.. Dhule
477	63	275	125	8,302	1,401	9,703	.. Jalgaon
907	166	1192	1081	23,771	2,753	26,524	.. Total Nasik Division
466	35	953	1075	11,077	1,736	12,813	.. Ahmednagar
615	79	354	419	10,388	2,709	13,097	.. Pune
333	42	2358	781	9,867	731	10,598	.. Solapur
1,414	156	3,665	2,275	31,332	5,176	36,508	.. Total Pune Division
769	46	354	327	6,200	1,045	7,245	.. Satara
191	155	479	354	5,915	790	6,705	.. Sangli
311	72	200	226	4,440	386	4,826	.. Kolhapur
1,271	273	1033	907	16,555	2,221	18,776	.. Total Kolhapur Division
444	16	784	160	6,790	593	7,383	.. Aurangabad
192	10	728	153	5,831	557	6,388	.. Jalna
404	72	1009	288	8,286	533	8,819	.. Beed
1,040	98	2,521	601	20,907	1,683	22,590	.. Total Aurangabad Division
128	24	709	301	5,170	749	5,919	.. Latur
221	16	587	346	5,721	524	6,245	.. Osmanabad
334	77	623	277	7,215	565	7,780	.. Nanded
360	20	278	199	8,668	1,974	10,642	.. Parbhani
1,043	137	2,197	1,123	26,774	3,812	30,586	.. Total Latur Division
311	49	497	321	6,589	833	7,422	.. Buldhana
506	45	281	294	8,314	1,250	9,564	.. Akola
316	26	130	43	7,783	889	8,672	.. Amravati
607	100	375	392	8,359	614	8,973	.. Yavatmal
1,740	220	1283	1050	31,045	3,586	34,631	.. Total Amravati Division
460	40	190	244	3,831	211	9,042	.. Wardha
375	241	267	451	5,202	638	5,840	.. Nagpur
965	24	327	210	3,686	1055	4,741	.. Bhandara
493	77	350	387	4,742	654	5,396	.. Chandrapur
527	72	301	156	1,807	204	2,011	.. Gadchiroli
2,820	454	1,435	1,448	19,268	2,762	22,030	.. Total Nagpur Division
11,377	2,832	14,155	11,254	1,78,948	22,386	2,01,334	.. Total Maharashtra State

तपता एक-चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९९२-९३**

1	2	3	4	5	6	7
१	वृहन्मंवाई ..	380	15	73	211	27
२	ठाणे ..	9,337	3,538	676	892	408
३	रायगड ..	6,869	1,600	1,284	490	381
४	रत्नागिरी ..	8,164	57	2,305	133	1,348
५	सिंधुदुर्ग ..	5,040	331	998	205	1,680
	एकूण कोकण विभाग	29,790	5,541	5,336	1,931	3,844
६	नासिक ..	15,634	3,382	1,817	164	202
७	धुळे ..	14,380	5,513	561	206	53
८	अहमदनगर ..	11,639	1,662	807	138	61
	एकूण नासिक विभाग	41,653	10,557	3,185	508	316
९	अहमदनगर ..	17,020	1,676	1,350	124	188
१०	पुणे ..	15,620	1,781	1,551	505	390
११	सोलापूर ..	14,878	351	642	50	340
	एकूण पुणे विभाग	47,518	3,808	3,543	679	918
१२	सातारा ..	10,582	1,428	1,195	271	385
१३	सांगली ..	8,610	493	432	459	63
१४	कोल्हापूर ..	7,763	1,465	446	351	409
	एकूण कोल्हापूर विभाग	26,955	3,386	2,073	1081	857
१५	औरंगाबाद ..	10,077	710	219	598	151
१६	जालना ..	7,726	50	73	222	155
१७	बीड ..	11,169	235	256	431	411
	एकूण औरंगाबाद विभाग	28,972	995	548	1,251	717
१८	लातूर ..	6,674	14	183	182	264
१९	उस्मानाबाद ..	7,485	10	32	88	436
२०	नांदेड ..	10,331	882	170	319	324
२१	परभणी ..	10,972	367	178	290	364
	एकूण लातूर विभाग	35,462	1,273	563	879	1,388
२२	बुलढाणा ..	9,671	1,149	263	452	148
२३	अकोला ..	10,560	649	227	512	92
२४	अमरावती ..	12,217	3,289	187	413	127
२५	यवतंत्रसल ..	13,519	2,544	394	414	251
	एकूण अमरावती विभाग	45,967	7,631	1,071	1,791	618
२६	अर्घी ..	6,289	618	108	436	141
२७	नागपूर ..	9,864	1,875	215	606	266
२८	भंडारा ..	9,279	2,646	176	956	269
२९	चंद्रपूर ..	10,918	3,923	273	798	291
३०	गडचिरोली ..	14,916	11,089	142	506	199
	एकूण नागपूर विभाग	51,266	20,151	914	3,392	1,166
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	53,342	17,233	11,512	9,824

** अस्थायी

TABLE I—Contd.

Classification of Area in each District of Maharashtra State 1992-93 **

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	2	21	25	..	25	.. Gr. Mumbai
648	59	110	107	2,899	154	3,053	.. Thane
402	227	145	456	1,884	310	2,194	.. Raigad
134	70	272	1,376	2,469	94	2,563	.. Ratnagiri
1	119	11	598	1,097	189	1,286	.. Sindhudurg
1,191	475	540	2,558	8,374	747	9,121	.. Total Konkan Division
234	19	532	290	8,994	734	9,728	.. Nasik
484	18	51	144	7,350	536	7,886	.. Dhule
585	27	61	53	8,245	2,529	10,774	.. Jalgaon
1,303	64	644	487	24,589	3,799	28,388	.. Total Nasik Division
392	32	750	804	11,704	1,726	13,430	.. Ahmednagar
798	11	171	294	10,119	1,716	11,835	.. Pune
686	56	686	1096	10,971	528	11,499	.. Solapur
1,876	99	1,607	2,194	32,794	3,970	36,764	.. Total Pune Division
762	70	147	472	5,852	1,051	6,903	.. Satara
179	114	490	496	5,884	451	6,335	.. Sangli
409	48	200	275	4,160	354	4,514	.. Kolhapur
1,350	232	837	1,243	15,896	1,856	17,752	.. Total Kolhapur Division
441	49	340	513	7,056	2,567	9,623	.. Aurangabad
262	93	624	131	6,116	1361	7,477	.. Jalna
394	16	678	420	8,328	991	9,319	.. Beed
1,097	158	1,642	10,64	21,500	4,919	26,419	.. Total Aurangabad Division
200	140	366	292	5,033	1,484	6,517	.. Latur
172	3	644	690	5,410	1,317	6,727	.. Osmanabad
597	54	547	126	7,312	597	7,909	.. Nanded
327	36	357	407	8,646	3,567	12,213	.. Parbhani
1,296	233	1,914	1,515	26,401	6,965	33,366	.. Total Latur Division
360	11	117	154	7,017	1,166	8,183	.. Buldhana
453	18	203	127	8,279	1,784	10,063	.. Akola
527	71	137	123	7,343	1,582	8,925	.. Amravati
605	139	291	287	8,594	798	9,392	.. Yavatmal
1,945	239	748	691	31,233	5,330	36,563	.. Total Amravati Division
401	84	396	236	3,869	98	3,967	.. Wardha
733	86	189	267	5,537	330	5,867	.. Nagpur
1,376	88	71	90	3,607	774	4,381	.. Bhandara
510	116	88	145	4,774	904	5,678	.. Chandrapur
767	27	189	86	1,911	112	2,023	.. Gadchiroli
3,787	401	933	824	19,698	2,218	21,916	.. Total Nagpur Division
13,845	1,901	8,865	10,576	1,80,485	29,804	21,0289	.. Total Maharashtra State

** Provisional

महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९९३-९४ **

(श्रेण '००' हेक्टरात)

अ. क्र. 1	जिल्हा 2	3	4	5	6	7
१	मुंबई	380	15	73	211	27
२	ठाणे	9,337	3,538	676	892	408
३	रायगड	6,869	1,600	1,284	490	381
४	रत्नागिरी	8,164	57	2,305	134	1,353
५	सिंधुदुर्ग	5,040	391	998	205	1,680
	कोकण विभाग	29,790	5,541	5,336	1,932	3,849
६	नासिक	15,634	3,354	1,814	172	202
७	धुळे	14,380	5,516	562	206	53
८	जळगाव	11,639	1,567	810	139	64
	नासिक विभाग	41,653	10,437	3,186	517	319
९	अहमदनगर	17,020	1,650	1,350	131	189
१०	पुणे	15,620	1,632	1,457	1,164	363
११	सोलापूर	14,878	350	638	51	381
	पुणे विभाग	47,518	3,632	3,445	1,346	933
१२	सातारा	10,582	1,429	1,195	271	386
१३	सांगली	8,610	493	435	460	63
१४	कोल्हापूर	7,763	1,461	442	352	407
	कोल्हापूर विभाग	26,955	3,383	2,072	1,083	856
१५	औरंगाबाद	10,077	725	220	608	153
१६	जालना	7,726	50	73	220	155
१७	बीड	11,169	234	256	432	412
	औरंगाबाद विभाग	28,972	1,009	549	1,260	720
१८	लातूर	6,674	14	183	182	263
१९	उस्मानाबाद	7,485	8	32	88	432
२०	नांदेड	10,331	882	170	319	335
२१	परभणी	10,972	361	175	285	358
	लातूर विभाग	35,462	1,265	560	874	1,388
२२	बुलढाणा	9,671	1,148	263	451	148
२३	अकोला	10,560	649	227	513	92
२४	अमरावती	12,217	3,106	192	415	128
२५	यवतमाळ	13,519	2,543	394	416	254
	अमरावती विभाग	45,967	7,446	1,076	1,795	622
२६	वर्धा	6,289	614	108	437	145
२७	नागपूर	9,864	1,829	215	699	272
२८	भंडारा	9,279	2,635	176	864	270
२९	चंद्रपूर	10,918	3,919	272	814	303
३०	गडचिरोली	14,916	11,107	145	502	203
	नागपूर विभाग	51,266	20,104	916	3,316	1,193
	महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	52,817	17,140	12,123	9,880

** अस्थायी

TABLE I—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State 1993-94 **

(Area in '00' hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	2	21	25	..	25	Mumbai Sub.
648	59	111	107	2,898	158	3,056	Thane
399	225	145	459	1,886	288	2,174	Raigad
137	69	271	1,368	2,470	95	2,565	Ratnagiri
1	119	11	165	1,530	188	1,718	Sindhudurg
1,191	472	540	2,120	8,809	729	9,538	Total Konkan Dn.
238	19	595	272	8,968	820	9,788	Nasik
485	18	57	154	7,329	627	7,956	Dhule
386	28	68	54	8,523	2,693	11,216	Jaigaon
1,109	65	720	480	24,820	4,140	28,960	Total Nasik Dn.
434	33	699	775	11,759	2,341	14,100	Ahmednagar
721	9	195	264	9,815	1,948	11,763	Pune
674	53	684	1,189	10,858	621	11,479	Solapur
1,829	95	1,578	2,228	32,432	4,910	37,342	Total Pune Dn.
762	70	154	469	5,846	1,023	6,869	Satara
173	118	472	468	5,928	572	6,500	Sangli
411	53	178	276	4,183	547	4,730	Kolhapur
1,346	241	804	1,213	15,957	2,142	18,099	Total Kolhapur Dn.
443	49	344	515	7,020	2,892	9,912	Aurangabad
261	94	646	135	6,092	1,349	7,441	Jalna
394	16	712	427	8,286	1,130	9,416	Beed
1,098	159	1,702	1,077	21,398	5,371	26,769	Total Aurangabad Dn.
199	140	384	291	5,018	1,672	6,690	Latur
172	3	680	709	5,361	1,551	6,912	Osmanabad
597	54	555	136	7,283	612	7,895	Nanded
321	34	438	501	8,499	3,923	12,422	Parbhani
1,289	231	2,057	1,637	26,161	7,758	33,919	Total Latur Dn.
360	11	121	154	7,015	1,293	8,308	Buldhana
452	18	209	129	8,271	1,953	10,224	Akola
530	70	140	125	7,511	1,860	9,371	Amravati
608	139	299	287	8,579	790	9,369	Yavatmal
1,950	238	769	695	31,376	5,896	37,272	Total Amravati Dn.
395	83	457	240	3,810	100	3,910	Wardha
774	83	193	259	5,540	358	5,898	Nagpur
1,383	88	66	84	3,713	849	4,562	Bhandara
507	114	104	141	4,744	1,023	5,767	Chandrapur
758	27	200	89	1,885	120	2,005	Gadchiroli
3,817	395	1,020	813	19,692	2,450	22,142	Total Nagpur Dn.
13,629	1,896	9,190	10,263	1,80,645	33,396	2,14,041	Total Maharashtra State

** Provisional

जमीन वापर्या
आकडेवारी प्रमाणणे
Area for Land
Utilisation
Statistics.

जंगले
Forests.

व मशागळीस
अयोग्य क्षेत्र
Barren &
unculturable
Land.

करता आणविलेले
Land put to
Non-Agricultural
uses.

मशागळीस
पडील जमीन
Culturable
Waste Lands.
तक्ता एक—समाप्त

महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९९४-९५

1	2	3	4	5	6	7
१	मुंबई ..	380	15	73	211	27
२	ठाणे ..	9,337	3,538	676	892	408
३	रायगड ..	6,869	1,600	1,284	490	381
४	रत्नागिरी ..	8,164	57	2,308	134	1,344
५	सिंधुदुर्ग ..	5,040	331	998	205	1,688
	एकूण कोकण विभाग ..	29,790	5,541	5,339	1,932	3,848
६	नासिक ..	15,634	3,359	1,819	178	199
७	धुळे ..	14,380	5,516	562	207	53
८	जळगाव ..	11,639	1,567	809	139	64
	एकूण नासिक विभाग ..	41,653	10,442	3,190	524	316
९	अहमदनगर ..	17,020	1,644	1,347	134	189
१०	पुणे ..	15,620	1,640	1,463	1,171	367
११	सोलापूर ..	14,878	348	637	51	378
	एकूण पुणे विभाग ..	47,518	3,632	3,447	1,356	934
१२	सातारा ..	10,582	1,431	1,197	289	387
१३	सांगली ..	8,610	495	436	460	63
१४	कोल्हापूर ..	7,763	1,461	441	352	408
	एकूण कोल्हापूर विभाग ..	26,955	3,387	2,074	1,101	858
१५	औरंगाबाद ..	10,077	724	220	611	152
१६	जालना ..	7,726	50	73	219	154
१७	बीड ..	11,169	235	251	438	409
	एकूण औरंगाबाद विभाग ..	28,972	1,009	544	1,268	715
१८	लातूर ..	6,674	16	182	182	263
१९	उस्मानाबाद ..	7,485	8	32	90	431
२०	नांदेड ..	10,331	856	177	328	335
२१	परभणी ..	10,972	360	175	285	358
	एकूण लातूर विभाग ..	35,462	1,240	566	885	1,387
२२	वुलढाणा ..	9,671	1,148	263	451	148
२३	अकोला ..	10,560	649	227	527	92
२४	अमरावती ..	12,217	3,096	196	419	128
२५	यवतमाळ ..	13,519	2,541	392	513	234
	एकूण अमरावती विभाग ..	45,967	7,434	1,078	1,910	602
२६	वर्धा ..	6,289	612	108	437	153
२७	नागपूर ..	9,864	1,834	215	701	272
२८	भंडारा ..	9,279	2,653	176	868	273
२९	चंद्रपूर ..	10,918	3,900	277	820	322
३०	गडचिरोली ..	14,916	11,087	144	501	209
	नागपूर विभाग ..	51,266	20,086	920	3,327	1,229
	एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	3,07,583	52,771	17,158	12,303	9,889

तथ्यता बीज

TABLE II

जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९९४ अखेर
Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1994

अ.क्र./Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नस्त्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
१	ठाणे	ठाणे	म/M	क/L	भ/H	Thane	Thane
		कल्याण	म/M	म/M	भ/H	Kalyan	
		तळसरी	म/M	क/L	भ/H	Talsari	
		डहाणू	क/L	क/L	भ/H	Dahanu	
		जव्हार	म/M	क/L	भ/H	Jawhara	
		मोखाडा	साभ/MH	क/L	भ/H	Mokhada	
		पालघर	क/L	म/M	भ/H	Palghar	
		वाडा	क/L	क/L	भ/H	Vada	
		वसई	क/L	क/L	भ/H	Vasai	
		भिवंडी	म/M	क/L	भ/H	Bhiwandi	
		शहापूर	म/M	क/L	भ/H	Shahapur	
		मुरबाड	म/M	क/L	भ/H	Murbad	
		उल्हासनगर	क/L	क/L	भ/H	Ulhasanagar	
२	रायगड	पोलादपूर	म/M	क/L	भ/H	Poladpur	Raigad
		महाड	म/M	क/L	भ/H	Mahad	
		माणगाव	म/M	क/L	भ/H	Mangaon	
		रोहा	म/M	क/L	भ/H	Roha	
		अलिबाग	क/L	क/L	भ/H	Alibag	
		श्रीवर्धन	म/M	क/L	भ/H	Shriwardhan	
		मुरुड	म/M	क/L	भ/H	Murud	
		म्हसाळा	म/M	क/L	भ/H	Mhasala	
		खालापूर	क/L	क/L	भ/H	Khalapur	
		सुधागड पाली	क/L	क/L	भ/H	Sudhagad	
		पेण	क/L	क/L	अभ/VH	Pen	
		पनवेल	क/L	क/L	भ/H	Panwel	
		उरण	क/L	म/M	अभ/VH	Uran	
कर्जत	क/L	क/L	भ/H	Karjat			
३	रत्नागिरी	मंडणगड	साभ/MH	अक/VL	अभ/VH	Mandangad	Ratnagiri
		खेड	साभ/MH	अक/VL	अभ/VH	Khed	
		दापोली	साभ/MH	अक/VL	अभ/VH	Dapoli	
		चिपळूण	म/M	अक/VL	अभ/VH	Chiplun	
		गुहागर	साभ/MH	अक/VL	अभ/VH	Guhagar	
		संगमेश्वर	म/M	अक/VL	अभ/VH	Sangmeshwar	
		रत्नागिरी	साभ/MH	अक/VL	भ/H	Ratnagiri	
		लंजा	साभ/MH	अक/VL	अभ/VH	Lanja	
		राजापूर	साभ/MH	अक/VL	भ/H	Rajapur	
४	सिंधुदुर्ग	देवगड	साभ/MH	अक/VL	भ/H	Deogad	Sindhudurg
		मालवण	साभ/MH	अक/VL	भ/H	Malwan	
		कुडाळ	साभ/MH	अक/VL	भ/H	Kudal	
		कणकवली	साभ/MH	अक/VL	भ/H	Kankawali	
		वेंगुर्ला	साभ/MH	अक/VL	अभ/VH	Vengurla	
		सावंतवाडी	म/M	अक/VL	भ/H	Sawantwadi	
		वैभववाडी	म/M	अक/VL	अभ/VH	Vaibhavwadi	
५	नासिक	नासिक	म/M	अक/VL	अभ/VH	Nasik	Nasik
		बागलान [सटाणा]	म/M	अक/VL	अभ/VH	Baglan (Safana)	
		मालेगाव	म/M	अक/VL	अभ/VH	Malegaon	
		सुरगणा	म/M	अक/VL	अभ/VH	Surgana	
		कळवण	क/L	अक/VL	अभ/VH	Kalwan	
		पेठ	म/M	अक/VL	अभ/VH	Peth	
		दिंडोरी	क/L	अक/VL	अभ/VH	Dindori	
		चांदवड	क/L	अक/VL	अभ/VH	Chandwad	

तबता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ.क्र./Sr. No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
	नासिक-चालू	निफाड	क/L	अक/VL	अभ/VH	Niphad	Nasik-Contd.
		येवला	क/L	अक/VL	अभ/VH	Yeola	
		सिन्नर	क/L	अक/VL	अभ/VH	Sinnar	
		इगतपुरी	म/M	अक/VL	भ/H	Igatpuri	
		नांदगाव	क/L	अक/VL	अभ/VH	Nandgaon	
६	धुळे	धुळे	म/M	अक/VL	अभ/VH	Dhule	Dhule
		नवापुर	म/M	अक/VL	अभ/VH	Nawapur	
		साकरी	म/M	अक/VL	अभ/VH	Sakari	
		नंदुरबार	क/L	अक/VL	अभ/VH	Nandurbar	
		अककलकुवा	म/M	अक/VL	अभ/VH	Akkalkuwa	
		भडगाव	म/M	अक/VL	अभ/VH	Dhadgaon	
		शहादा	म/M	अक/VL	अभ/VH	Shahada	
		शिरपुर	क/L	अक/VL	अभ/VH	Shirpur	
		सिंदखेडा	क/L	अक/VL	अभ/VH	Sindkheda	
		तळोदा	म/M	अक/VL	अभ/VH	Taloda	
७	जळगाव	अमळनेर	म/M	क/L	अभ/VH	Amalner	Jalgaon
		एदलाबाद	म/M	क/L	अभ/VH	Edlabad	
		एरंडोल	म/M	क/L	अभ/VH	Erandol	
		चालीसगाव	म/M	क/L	अभ/VH	Chalisgaon	
		चोपडा	म/M	क/L	अभ/VH	Chopda	
		जळगाव	म/M	क/L	अभ/VH	Jalgaon	
		जामनेर	म/M	क/L	अभ/VH	Jamner	
		पाचोरा	क/L	क/L	अभ/VH	Pachora	
		पारोळा	म/M	क/L	अभ/VH	Parola	
		भडगाव	म/M	क/L	अभ/VH	Bhadgaon	
		भुसावळ	म/M	क/L	अभ/VH	Bhusawal	
		यावल	म/M	क/L	अभ/VH	Yawal	
		रावेर	क/L	क/L	अभ/VH	Rawer	
८	अहमदनगर	अहमदनगर	क/L	क/L	अभ/VH	Ahmadnagar	Ahmadnagar
		राहुरी	क/L	क/L	अभ/VH	Rahuri	
		श्रीरामपुर	क/L	क/L	अभ/VH	Shrirampur	
		नेवासा	क/L	क/L	भ/H	Nevasa	
		शेवगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Shevgaon	
		जामखेड	क/L	क/L	भ/H	Jamkhed	
		पाथर्डी	क/L	क/L	अभ/VH	Pathardi	
		कर्जत	क/L	क/L	अभ/VH	Karjat	
		श्रीगोंदा	क/L	क/L	अभ/VH	Sbrigonda	
		पारनेर	क/L	क/L	अभ/VH	Parner	
		अकोला	क/L	क/L	भ/H	Akola	
		संगमनेर	क/L	क/L	अभ/VH	Sangamner	
		कोपरगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Kopergaon	
९	पुणे	हवेली	क/L	क/L	भ/H	Haveli	Pune
		आंबेगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Ambegaon	
		खेड	क/L	क/L	भ/H	Khed	
		जुन्नर	क/L	क/L	भ/H	Junnar	
		शिरूर	क/L	क/L	अभ/VH	Sirur	
		दौंड	क/L	क/L	अभ/VH	Dound	
		इंदापूर	क/L	क/L	अभ/VH	Indapur	
		वारासती	क/L	क/L	अभ/VH	Baramati	
		पुरंधर	क/L	क/L	भ/H	Purandhar	
		भोर	क/L	क/L	भ/H	Bhor	
		वेल्ले	क/L	क/L	भ/H	Velhe	
		मुळशी	क/L	क/L	अभ/VH	Mulshi	
		मावल	क/L	क/L	भ/H*	Maval	

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
१०	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	क/L	अक/VL	अभ/VH	North Solapur	Solapur
		बार्शी	क/L	अक/VL	अभ/VH	Barshi	
		अक्कलकोट	क/L	अक/VL	अभ/VH	Akkalkot	
		दक्षिण सोलापूर	क/L	क/L	अभ/VH	South Solapur	
		मोहोळ	क/L	क/L	अभ/VH	Mohol	
		मंगळवेढा	क/L	क/L	भ/H	Mangalwedha	
		पंढरपूर	क/L	क/L	अभ/VH	Pandharpur	
		सांगोला	क/L	अक/VL	भ/H	Sangola	
		माळशिरस	क/L	क/L	भ/H	Malshiras	
		करमाळा	क/L	अक/VL	अभ/VH	Karmala	
माढा	क/L	क/L	अभ/VH	Madha			
११	सातारा	खटाव	म/M	क/L	साभ/MH	Khatav	Satara
		खंडाळा	म/M	म/M	साभ/MH	Khandala	
		फलटण	म/M	क/L	साभ/MH	Phaltan	
		महाबळेश्वर	साभ/MH	क/L	भ/H	Mahabaleshwar	
		वाई	म/M	क/L	भ/H	Wai	
		कोरेगाव	म/M	क/L	भ/H	Koregaon	
		सातारा	म/M	क/L	साभ/MH	Satara	
		जावळी	म/M	क/L	साभ/MH	Jawali	
		पाटण	म/M	क/L	साभ/MH	Patan	
		कराड	म/M	क/L	साभ/MH	Karad	
माण	म/M	क/L	साभ/MH	Man			
१२	सांगली	तासगाव	म/M	क/L	साभ/MH	Tasgaon	Sangli
		खानापूर	क/L	क/L	साभ/MH	Khanapur	
		मिरज	क/L	क/L	भ/H	Miraj	
		जत	क/L	क/L	साभ/MH	Jath	
		कवठे महांकाळ	क/L	क/L	साभ/MH	Kawathe Mahankal	
		शिराळा	म/M	म/M	साभ/MH	Shirala	
		आटपाडी	क/L	क/L	साभ/MH	Atpadi	
		वाळवा	म/M	क/L	साभ/MH	Walva	
१३	कोल्हापूर	करवीर	म/M	म/M	म/M	Karvir	Kolhapur
		हातकणंगले	म/M	क/L	म/M	Hatkanangale	
		शिरोळ	म/M	म/M	साभ/MH	Shirol	
		कागल	म/M	क/L	साभ/MH	Kagal	
		चंद्रगड	साभ/MH	क/L	साभ/MH	Chandgad	
		आजरा	म/M	क/L	साभ/MH	Ajra	
		गडहिंगलज	म/M	क/L	साभ/MH	Gadhinglaj	
		पन्हाळा	म/M	म/M	साभ/MH	Panhala	
		शाहुवाडी	साभ/MH	म/M	साभ/MH	Shahuwadi	
		भुदरगड	म/M	म/M	म/M	Bhudargad	
राधानगरी	साभ/MH	म/M	साभ/MH	Radhanagari			
गगनवावडा	साभ/MH	क/L	साभ/MH	Gaganavada			
१४	औरंगाबाद	औरंगाबाद	साभ/MH	म/M	भ/H	Aurangabad	Aurangabad
		पैठण	म/M	म/M	भ/H	Paithan	
		सोयगाव	म/M	म/M	भ/H	Soygaon	
		सिल्लोड	म/M	म/M	अभ/VH	Sillod	
		खुलताबाद	म/M	म/M	भ/H	Khuldabad	
		कन्नड	म/M	म/M	भ/H	Kannad	
		वैजापूर	म/M	म/M	भ/H	Vaijapur	
		गंगापूर	म/M	म/M	भ/H	Gangapur	
१५	जालना	जालना	म/M	क/L	भ/H	Jalna	Jalna
		परतूर	म/M	म/M	अभ/VH	Partur	
		अंबड	म/M	म/M	अभ/VH	Ambad	
		भोकरदन	म/M	म/M	अभ/VH	Bhokardan	
		जाफराबाद	म/M	साभ/MH	अभ/VH	Jafarabad	

तस्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ.क्र.Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
१६	परभणी	परभणी	साभ/MH	क/L	भ/H	Parbhani	Parbhani
		गंगाखेड	म/M	क/L	भ/H	Gangakhed	
		जिंतूर	साभ/MH	क/L	भ/H	Jintur	
		पाथरी	साभ/MH	क/L	भ/H	Pathri	
		बसमत	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Basmath	
		हिंगोली	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Hingoli	
		कळमनुरी	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Kalamnuri	
१७	बीड	बीड	म/M	म/M	भ/H	Beed	Beed
		आष्टी	म/M	म/M	भ/H	Ashti	
		गेवराई	म/M	म/M	अभ/VH	Georai	
		केज	म/M	म/M	भ/H	Kej	
		माजलगाव	म/M	म/M	भ/H	Majalgaon	
		आंबेजोगाई	म/M	म/M	भ/H	Ambejogai	
		पाटोदा	म/M	म/M	भ/H	Patoda	
१८	नांदेड	नांदेड	साभ/MH	क/L	भ/H	Nanded	Nanded
		हदगाव	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Hadgaon	
		भोकर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Bhokar	
		कंधार	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Kandhar	
		देगलूर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Deglur	
		विलोली	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Biloli	
		मुखेड	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Mukhed	
किनवट	म/M	क/L	अभ/VH	Kinwat			
१९	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Osmanabad	Osmanabad
		परांडा	म/M	क/L	अभ/VH	Paranda	
		भूम	म/M	क/L	अभ/VH	Bhoom	
		उमरगा	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Umaraga	
		तुळजापूर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Tuljapur	
		कळंब	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Kalamb	
		२०	लातूर	उदगीर	साभ/MH	म/M	
भोसा	साभ/MH	क/L		अभ/VH	Ausa		
लातूर	साभ/MH	क/L		अभ/VH	Latur		
निलगा	म/M	क/L		अभ/VH	Nilanga		
२१	बुलढाणा	अहमदपूर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Ahmedpur	Buldhana
		चिखली	म/M	क/L	अभ/VH	Chikhali	
		मलकापूर	म/M	क/L	अभ/VH	Malkapur	
		मेहेकर	म/M	क/L	अभ/VH	Mehekar	
		खामगाव	क/L	क/L	भ/H	Khamgaon	
		जळगाव (जामोद)	म/M	क/L	अभ/VH	Jalgaon (Jamod)	
		बुलढाणा	म/M	क/L	अभ/VH	Buldhana	
		देउळगावराजा	क/L	क/L	अभ/VH	Deulgaonraja	
		नांदुरा	म/M	क/L	अभ/VH	Nandura	
		मोनाळा	म/M	क/L	अभ/VH	Motala	
		संग्रामपूर	क/L	क/L	अभ/VH	Sangrapur	
शेगाव	म/M	क/L	अभ/VH	Shegaon			
लोणार	म/M	क/L	अभ/VH	Lonar			
शिंदखेडराजा	म/M	क/L	अभ/VH	Shindkhedraja			
२२	अकोला	अकोला	म/M	क/L	अभ/VH	Akola	Akola
		बाळापूर	म/M	क/L	अभ/VH	Balapur	
		मंगरूपीर	म/M	क/L	अभ/VH	Mangrulpir	
		मुक्तिजापूर	म/M	क/L	अभ/VH	Murtijapur	
		आकोट	म/M	क/L	अभ/VH	Akot	
		वाशिम	म/M	क/L	अभ/VH	Washim	
		वार्शी टाकळी	म/M	क/L	अभ/VH	Barshi	

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ.क्र.Sr. No.	जिल्हा	तालुका	नत्त/N	स्फुरद/P	पालाण/K	Taluka	District
२२	अकोला-चालू	तेल्हारा	म/M	क/L	अभ/VH	Telhara	Akola-Contd.
		पातुर	म/M	क/L	अभ/VH	Patur	
		मालगाव	म/M	क/L	अभ/VH	Melcgaon	
		कारंजा	क/L	क/L	भ/H	Karanja	
		मानोरा	म/M	क/L	अभ/VH	Manora	
		रिसोड	म/M	क/L	अभ/VH	Resod	
२३	अमरावती	अमरावती	क/L	क/L	अभ/VH	Amravati	Amravati
		भातकली	क/L	म/M	अभ/VH	Bhatkali	
		अचलपूर	क/L	क/L	अभ/HH	Achalpur	
		नांदगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Nandgaon	
		मोशी	क/L	क/L	अभ/VH	Moishi	
		अंजनगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Anjangaon	
		दर्यापूर	क/L	म/M	अभ/VH	Daryapur	
		चांदूर (रेल्वे)	क/L	क/L	भ/H	Chandur (Railway)	
		चांदूर (बाजार)	क/L	क/L	अभ/VH	Chandur (Bazar)	
		तिवसा	क/L	क/L	अभ/VH	Tivasa	
		चिखलदरा	म/M	क/L	भ/H	Chikhaldara	
		वरुड	क/L	क/L	अभ/VH	Warud	
		धारणी	म/M	क/L	भ/H	Dharni	
२४	यवतमाळ	यवतमाळ	क/L	क/L	अभ/VH	Yavatmal	Yavatmal
		पुसद	क/L	क/L	अभ/VH	Pusad	
		वणी	क/L	क/L	अभ/VH	Wani	
		दारव्हा	क/L	क/L	अभ/VH	Darvha	
		कळंब	क/L	क/L	भ/H	Kalamb	
		बाभूळगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Babhulgaon	
		नेर	क/L	क/L	अभ/VH	Ner	
		दिग्रस	क/L	क/L	अभ/VH	Digras	
		उमरखेड	क/L	क/L	अभ/VH	Umakhed	
		महागाव	क/L	क/L	अभ/VH	Mahagaon	
		पांढरकवडा	क/L	क/L	अभ/VH	Pandharkawada	
		राळेगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Ralegaon	
		घाटंजी	क/L	क/L	अभ/VH	Ghatanji	
मारेगाव	क/L	क/L	अभ/VH	Maregaon			
२५	वर्धा	वर्धा	म/M	म/M	भ/H	Wardha	Wardha
		सेलू	म/M	म/M	भ/H	Selu	
		आर्वी	म/M	क/L	भ/H	Arvi	
		कारंजा	म/M	म/M	भ/H	Karanja	
		हिंगणघाट	म/M	क/L	भ/H	Hinganghat	
		देवळी	म/M	क/L	भ/H	Deoli	
		समुद्रपूर	म/M	क/L	भ/H	Samudrapur	
आष्टी	क/L	क/L	अभ/VH	Ashti			
२६	नागपूर	नागपूर	म/M	म/M	भ/H	Nagpur	Nagpur
		कामठी	म/M	म/M	भ/H	Kamathi	
		पारशिवनी	म/M	क/L	भ/H	Parshivani	
		रामटेक	म/M	म/M	सभ/MH	Ramtek	
		हिंगना	म/M	क/L	भ/H	Hingna	
		उमरेड	म/M	म/M	भ/H	Umred	
		भिवापूर	म/M	क/L	भ/H	Bhivapur	
		कुही	म/M	म/M	भ/H	Kuhhi	
		मोदा	म/M	म/M	भ/H	Moudha	
		काटोल	म/M	क/L	भ/H	Katol	
		नारखेड	म/M	म/M	भ/H	Narkhed	
		सावनेर	म/M	क/L	भ/H	Saoner	
क.ज.भेष्वर	म/M	क/L	भ/H	Kolmechwar			

तक्ता दोन-समाप्त
TABLE II-*Concl.*

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
२७	भंडारा	भंडारा	म/M	क/L	साभ/MH	Bhandara	Bhandara
		पवनी	म/M	म/M	भ/H	Pauni	
		मोहाडी	म/M	म/M	साभ/MH	Mohadi	
		तुमसर	म/M	क/L	भ/H	Tumsar	
		तिरोडा	साभ/MH	क/L	भ/H	Tiroda	
		गोंदिया	म/M	क/L	साभ/MH	Gondia	
		गोरेगाव	म/M	क/L	भ/H	Goregaon	
		सालेकसा	म/M	क/L	साभ/MH	Salekasa	
		देवरी	म/M	क/L	भ/H	Deori	
		साकोली	म/M	म/M	साभ/MH	Sakoli	
		मोरगाव-अर्जुनी	म/M	म/M	साभ/MH	Moregaon Arjuni	
		लाखनदूर	म/M	म/M	भ/H	Lakhandur	
		आमगाव	म/M	म/M	साभ/MH	Amgaon	
२८	चंद्रपूर	चंद्रपूर	क/L	क/L	भ/H	Chandrapur	Chandrapur
		मुल	क/L	क/L	भ/H	Mul	
		भद्रावती	क/L	क/L	भ/H	Bhadravati	
		नागबीड	क/L	क/L	अभ/VH	Nagbeed	
		ब्रह्मपुरी	क/L	क/L	भ/H	Brahmapuri	
		शिंदेवाही	क/L	क/L	अभ/VH	Shindevahi	
		वरोर	क/L	क/L	भ/H	Warora	
		चिमूर	क/L	क/L	भ/H	Chimur	
		राजुरा	क/L	क/L	अभ/VH	Rajura	
		गोंडपिपारी	क/L	क/L	भ/H	Goundpimpri	
२९	गडचिरोली	गडचिरोली	क/L	क/L	अभ/VH	Gadchiroli	Gadchiroli
		चामोरशी	क/L	क/L	भ/H	Chamorshi	
		धानोरा	क/L	क/L	अभ/VH	Dhanora	
		आरमोरी	क/L	क/L	भ/H	Armori	
		कुरखेडा	क/L	क/L	भ/H	Kurkheda	
		अहेरी	क/L	अक/VL	अभ/VH	Aheri	
		शिरोंचा	क/L	क/L	भ/H	Shironcha	
		इटापल्ली	क/L	अक/VL	भ/H	Itapalli	

टीप :— अक—अत्यंत कमी

क—कमी

म—मध्यम

साभ—साधारण भरपूर

भ—भरपूर

अभ—अत्यंत भरपूर

VL—Very Low

L—Low

M—Moderate

MH—Moderately High

H—High

VH—Very High

तक्ता दोन-चालू
TABLE II—Contd.

जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९९५ अखेर
Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1995

अ.क्र./Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाय/K	Taluka	District
१	ठाणे	ठाणे	म/M	क/L	म/H	Thane	Thane
		कल्याण	म/M	म/M	म/H	Kalyan	
		तळसरी	म/M	क/L	म/H	Talsari	
		डहाणू	म/M	क/L	म/H	Dahanu	
		जव्हार	म/M	क/L	म/H	Jawhara	
		मोखाडा	म/M	क/L	म/H	Mokhada	
		पालघर	म/M	म/M	म/H	Palghar	
		वाडा	म/M	क/L	म/H	Vada	
		वसई	म/M	म/M	म/H	Vasai	
		भिवंडी	म/M	क/L	म/H	Bhiwandi	
		शहापूर	म/M	क/L	म/H	Shahapur	
		मुरबाड	म/M	क/L	म/H	Murbad	
		उल्हासनगर	म/M	क/L	म/H	Ulhasnagar	
२	रायगड	पोलादपूर	म/M	क/L	म/H	Poladpur	Raigad
		महाड	म/M	क/L	म/H	Mahad	
		माणगाव	म/M	क/L	म/H	Mangaon	
		रोहा	म/M	क/L	म/H	Roha	
		अलीबाग	क/L	क/L	म/H	Alibag	
		श्रीवर्धन	म/M	क/L	म/H	Shriwardhan	
		मुरुड	म/M	क/L	म/H	Murud	
		म्हसाळा	म/M	क/L	म/H	Mhasala	
		खालापूर	क/L	क/L	म/H	Khalapur	
		सुधागड	म/M	क/L	म/H	Sudhagad	
		पेण	क/L	क/L	अम/VH	Pen	
		पनवेल	म/M	क/L	म/H	Panwel	
		उरण	क/L	म/M	अम/VH	Uran	
कर्जत	म/M	क/L	म/H	Karjat			
३	रत्नागिरी	मंडणगड	म/M	अक/VL	म/H	Mandangad	Ratnagiri
		खेड	मम/MH	अक/VL	अम/VH	Khed	
		दापोली	म/M	अक/VL	अम/VH	Dapoli	
		चिपळूण	म/M	अक/VL	अम/VH	Chiplun	
		गुहागर	म/M	अक/VL	अम/VH	Guhagar	
		संगमेश्वर	म/M	अक/VL	अम/VH	Sangmeshwar	
		रत्नागिरी	म/M	अक/VL	म/H	Ratnagiri	
		लंजा	म/M	अक/VL	अम/VH	Lanja	
		राजापूर	म/M	अक/VL	म/H	Rajapur	
४	सिंधुदुर्ग	देवगड	मम/MH	अक/VL	म/H	Deogad	Sindhudurg
		मालवण	मम/MH	अक/VL	म/H	Malwan	
		कुडाळ	म/M	अक/VL	म/H	Kudal	
		कणकवली	म/M	अक/VL	म/H	Kankawali	
		वेंगुर्ला	म/M	अक/VL	म/H	Vengurla	
		सावंतवाडी	म/M	अक/VL	म/H	Sawantwadi	
		वैभववाडी	म/M	अक/VL	अम/VH	Vaibhavwadi	
५	नासिक	नासिक	म/M	अक/VL	अम/VH	Nasik	Nasik
		बागलण [सटाणा]	म/M	अक/VL	अम/VH	Baglan (Satana)	
		मालेगाव	म/M	अक/VL	म/H	Malegaon	
		सुरगणा	म/M	क/L	अम/VH	Surgana	
		कळवण	क/L	अक/VL	अम/VH	Kalwan	
		पेठ	म/M	अक/VL	अम/VH	Peth	
		दिंडोरी	क/L	क/L	अम/VH	Dindori	
		चान्दवड	क/L	अक/VL	अम/VH	Chandwad	

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ.क्र./Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
	नासिक-चालू	निफाड येवला सिन्नर इगतपुरी नांदगाव	क/L क/L क/L म/M म/M	अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL	अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH	Niphad Yeola Sinnar Igatpuri Nandgaon	Nasik-Contd.
६	धुळे	धुळे नवापूर साकरी नंदूरवार अक्कलकुवा भडगांव शहादा शिरपूर सिंदखेडा तळोदा	क/L क/L म/M म/M म/M म/M क/L क/L क/L क/L	अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL अक/VL	अभ/VH अभ/VH भ/H अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH	Dhule Nawapur Sakari Nandurbar Akkalkuwa Dhadgaon Shahada Shirpur Sindkheda Taloda	Dhule
७	जळगाव	अमळनेर एदलाबाद एरंडोल चाळीसगाव चोपडा जळगाव जामनेर पाचोरा पारोळा भडगाव भुसावळ यावल रावेर	क/L म/M म/M म/M क/L म/M म/M क/L म/M म/M क/L म/M क/L	क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L	अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH	Amalner Edlabad Erandol Chalisgaon Chopda Jalgaon Jamner Pachora Parola Bhadgaon Bhusawal Yawal Rawer	Jalgaon
८	अहमदनगर	अहमदनगर राहुरी श्रीरामपूर नेवासा शेवगाव जामखेड पाथर्डी कर्जत श्रीगोंदा पारनेर अकोला संगमनेर कोपरगाव	क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L	क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L	अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH अभ/VH भ/H अभ/VH अभ/VH	Ahmadnagar Rahuri Shrirampur Nevasa Shevgaon Jamkhed Pathardi Karjat Shrigonda Parner Akola Sangamner Kopergaon	Ahmadnagar
९	पुणे	हवेली आंबेगाव खेड जुन्नर शिहर दौंड इंदापूर बारासती पुरंधर भोर वेलहे मुळशी मावल	क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L	क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L क/L	भ/H अभ/VH अभ/VH भ/H अभ/VH अभ/VH अभ/VH भ/H भ/H भ/H अभ/VH भ/H	Haveli Ambegaon Khed Junnar Sirur Dound Indapur Baramati Purandhar Bhor Velhe Mulshi Maval	Pune

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

क्र.क./Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
१०	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	क/L	अक/VL	अभ/VH	North Solapur	Solapur
		वाशी	क/L	अक/VL	अभ/VH	Barshi	
		अक्कलकोट	क/L	क/L	अभ/VH	Akkalkot	
		दक्षिण सोलापूर	क/L	क/L	अभ/VH	South Solapur	
		मोहोळ	क/L	क/L	अभ/VH	Mohol	
		मंगळवेढा	क/L	क/L	भ/H	Mangalwedha	
		पंढरपूर	क/L	क/L	अभ/VH	Pandharpur	
		सांगोला	क/L	अक/VL	अभ/VH	Sangola	
		माळशिरस	क/L	क/L	भ/H	Malshiras	
		करमाळा	क/L	अक/VL	अभ/VH	Karmala	
माढा	क/L	क/L	अभ/VH	Madha			
११	सातारा	खटाव	भ/M	क/L	भ/H	Khataav	Satara
		खंडाळा	भ/M	भ/M	साभ/MH	Khandala	
		फलटण	भ/M	क/L	भ/H	Phaltan	
		महाबळेश्वर	साभ/MH	क/L	साभ/MH	Mahabaleshwar	
		वाई	भ/M	क/L	भ/H	Wai	
		कोरेगाव	भ/M	क/L	साभ/MH	Koregaon	
		सातारा	भ/M	क/L	साभ/MH	Satara	
		जावळी	भ/M	क/L	भ/H	Jawali	
		पाटण	भ/M	क/L	साभ/MH	Patan	
		कराड	भ/M	क/L	साभ/MH	Karad	
माण	भ/M	क/L	भ/H	Man			
१२	सांगली	तासगाव	भ/M	क/L	भ/H	Tasgaon	Sangli
		खानापूर	क/L	क/L	साभ/MH	Khanapur	
		मिरज	क/L	क/L	भ/H	Miraj	
		जत	क/L	क/L	साभ/MH	Jath	
		कवठे महाकाळ	क/L	क/L	साभ/MH	Kawathe Mahankal	
		शिराळा	भ/M	भ/M	साभ/MH	Shirala	
		आटपाडी	क/L	क/L	साभ/MH	Atpadi	
		वाळवा	भ/M	क/L	साभ/MH	Walva	
१३	कोल्हापूर	करवीर	भ/M	भ/M	भ/M	Karvir	Kolhapur
		हातकणंगले	भ/M	क/L	भ/M	Hatkanangale	
		शिरोळ	भ/M	भ/M	साभ/MH	Shirol	
		कागल	भ/M	क/L	साभ/MH	Kagal	
		चंदगड	साभ/MH	क/L	साभ/MH	Chandgad	
		आजरो	भ/M	भ/M	साभ/MH	Ajra	
		गढीहंगलज	भ/M	क/L	साभ/MH	Gadhinglaj	
		पन्हाळा	भ/M	भ/M	साभ/MH	Panhala	
		शाहुवाडी	साभ/MH	क/L	साभ/MH	Shahuwadi	
		भुदरगड	भ/M	भ/M	भ/M	Bhudargad	
		राधानगरी	साभ/MH	भ/M	साभ/MH	Radhanagari	
गगनबावडा	साभ/MH	क/L	साभ/MH	Gaganbavda			
१४	औरंगाबाद	औरंगाबाद	भ/M	भ/M	भ/H	Aurangabad	Aurangaba
		पैठण	भ/M	भ/M	भ/H	Paithan	
		सोयगाव	भ/M	भ/M	भ/H	Soegaon	
		सिल्लोड	भ/M	भ/M	भ/H	Sillod	
		खुलनाबाद	भ/M	भ/M	भ/H	Khuldabao	
		कन्नड	भ/M	भ/M	भ/H	Kannad	
		वैजापूर	भ/M	भ/M	भ/H	Vaijapur	
		गंगापूर	भ/M	भ/M	भ/H	Gangapur	
१५	जालना	जालना	भ/M	भ/M	भ/H	Jalna	Jalna
		परतूर	भ/M	भ/M	अभ/VH	Partur	
		अंबड	भ/M	भ/M	अभ/VH	Ambad	
		भोकरदन	भ/M	भ/M	अभ/VH	Bhokardan	
		जाफराबाद	भ/M	भ/M	अभ/VH	Jafarabad	

तक्ता बोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ.क्र./Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
१६	परभणी	परभणी	साभ/MH	क/L	भ/H	Parbhani	Parbhani
		गंगाखेड	म/M	क/L	भ/H	Gangakhed	
		जिंतूर	साभ/MH	म/M	भ/H	Jintur	
		पाथरी	म/M	क/L	भ/H	Pathri	
		बसमत	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Basmath	
		हिंगोली	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Hingoli	
		कळमनुरी	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Kalamnuri	
१७	बीड	बीड	म/M	म/M	भ/H	Beed	Beed
		आष्टी	म/M	म/M	भ/H	Ashti	
		गेवराई	म/M	म/M	अभ/VH	Georai	
		केज	म/M	म/M	भ/H	Kej	
		माजलगाव	म/M	म/M	भ/H	Majalgaon	
		आंबेजोगाई	म/M	म/M	भ/H	Ambejogai	
		पाटोदा	म/M	म/M	भ/H	Patoda	
१८	नांदेड	नांदेड	साभ/MH	क/L	भ/H	Nanded	Nanded
		हदगाव	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Hadgaon	
		भोकर	म/M	क/L	अभ/VH	Bhokar	
		कंधार	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Kandhar	
		देगलूर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Deglur	
		बिलौली	म/M	म/M	अभ/VH	Biloli	
		मुखेड	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Mukhed	
		किनवट	म/M	क/L	अभ/VH	Kinwat	
१९	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Osmanabad	Osmanabad
		परांडा	म/M	क/L	अभ/VH	Paranda	
		भूम	म/M	क/L	अभ/VH	Bhoom	
		उमरगा	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Umaraga	
		तुळजापूर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Tuljapur	
		कळंब	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Kalamb	
२०	लातूर	उदगीर	साभ/MH	म/M	अभ/VH	Udgir	Latur
		औसा	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Ausa	
		लातूर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Latur	
		निलंगा	म/M	क/L	अभ/VH	Nilanga	
		अहमदपूर	साभ/MH	क/L	अभ/VH	Ahmedpur	
२१	बुलढाणा	चिखली	म/M	क/L	अभ/VH	Chikhali	Buldhana
		मलकापूर	म/M	क/L	अभ/VH	Malkapur	
		मेहेकर	क/L	क/L	अभ/VH	Mehekar	
		खामगाव	क/L	क/L	भ/H	Khamgaon	
		जळगाव (जामोद)	म/M	क/L	अभ/VH	Jalgaon (Jamod)	
		बुलढाणा	म/M	क/L	अभ/VH	Buldhana	
		देउळगावराजा	म/M	क/L	अभ/VH	Deulgaonraja	
		नांदूरा	म/M	क/L	अभ/VH	Nandura	
		मोताळा	म/M	क/L	अभ/VH	Motala	
		संग्रामपूर	म/M	क/L	अभ/VH	Sangrampur	
		शेगाव	म/M	क/L	अभ/VH	Shegaon	
		लोणार	म/M	क/L	अभ/VH	Lonar	
शिंदखेडराजा	म/M	क/L	अभ/VH	Shindkhedraja			
२२	अकोला	अकोला	म/M	क/L	अभ/VH	Akola	Akola
		बाळापूर	म/M	अक/VL	अभ/VH	Balapur	
		मंगरुळपीर	म/M	क/L	अभ/VH	Mangrulpir	
		मुर्तिजापूर	म/M	क/L	अभ/VH	Murtijapur	
		आकोट	म/M	क/L	अभ/VH	Akot	
		वाशिम	म/M	क/L	अभ/VH	Washim	
		बार्शी टाकळी	म/M	क/L	अभ/VH	Barshi	

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ. क्र./Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नक्ष/N	स्फुरद/P	पालिका/K	Taluka	District
२२	अकोला-चालू	तेलहारा	म/M	क/L	अम/VH	Telhara	Akola-Contd.
		पातुर	म/M	क/L	भ/H	Patūr	
		मालेगाव	म/M	क/L	अम/VH	Malegaon	
		कारंजा	म/M	क/L	अम/VH	Karanja	
		मानोरा	म/M	क/L	अम/VH	Manora	
		रिसोड	म/M	क/L	अम/VH	Resod	
२३	अमरावती	अमरावती	क/L	क/L	अम/VH	Amravati	Amravati
		भातकली	क/L	म/M	अम/VH	Bhathkali	
		अचलपूर	क/L	क/L	अम/VH	Achalpur	
		नांदगाव	क/L	क/L	अम/VH	Nandgaon	
		मोशी	क/L	क/L	अम/VH	Morshi	
		अंजनगाव	क/L	क/L	अम/VH	Anjangaon	
		दर्यापूर	क/L	म/M	अम/VH	Daryapur	
		चांदूर (रेल्वे)	क/L	क/L	भ/H	Chandur (Railway)	
		चांदूर (बाजार)	क/L	क/L	अम/VH	Chandur (Bazar)	
		तिवसा	क/L	क/L	अम/VH	Tivasa	
		चिखलदरा	म/M	क/L	भ/H	Chikhaldara	
		वरुड	क/L	क/L	अम/VH	Warud	
		धारणी	म/M	क/L	भ/H	Dharni	
२४	यवतमाळ	यवतमाळ	क/L	क/L	अम/VH	Yavatmal	Yavatmal
		पुसद	क/L	क/L	अम/VH	Pusad	
		वणी	क/L	क/L	अम/VH	Wani	
		दारव्हा	क/L	क/L	अम/VH	Darvha	
		कळंब	क/L	क/L	अम/VH	Kalamb	
		बाभूळगाव	क/L	क/L	अम/VH	Babhulgaon	
		नेर	क/L	क/L	अम/VH	Ner	
		दिग्रस	म/M	क/L	अम/VH	Digras	
		उमरखेड	क/L	क/L	अम/VH	Umarched	
		महागाव	क/L	म/M	अम/VH	Mahagaon	
		पांढरकवडा	क/L	क/L	अम/VH	Pandharkawada	
		रालेगाव	क/L	क/L	अम/VH	Ralegaon	
		घटंजी	क/L	क/L	अम/VH	Ghatanji	
		मोरगाव	क/L	क/L	अम/VH	Morgaon	
२५	वर्धा	वर्धा	म/M	म/M	भ/H	Wardha	Wardha
		सेलू	म/M	क/L	भ/H	Selu	
		आर्वी	म/M	क/L	भ/H	Arvi	
		कारंजा	म/M	म/M	भ/H	Karanja	
		हिंगणघाट	म/M	म/M	भ/H	Hinganghat	
		देवळी	म/M	क/L	भ/H	Deoli	
		समुद्रपूर	म/M	क/L	भ/H	Samudrapur	
आष्टी	क/L	क/L	अम/VH	Asti			
२६	नागपूर	नागपूर	म/M	म/M	भ/H	Nagpur	Nagpur
		कामठी	म/M	म/M	भ/H	Kamathi	
		पारशिवनी	म/M	क/L	भ/H	Parshivani	
		रामटेक	म/M	म/M	सम/MH	Ramtek	
		हिंगना	म/M	क/L	भ/H	Hingna	
		उमरेड	म/M	म/M	भ/H	Umred	
		भिवापूर	म/M	क/L	भ/H	Bhivapur	
		कुही	म/M	म/M	भ/H	Kuhi	
		मौदा	म/M	म/M	भ/H	Moudha	
		काटोल	म/M	क/L	भ/H	Katol	
		नारखेड	म/M	क/L	भ/H	Narkhed	
		सावनेर	म/M	म/M	भ/H	Saoner	
		कळमेश्वर	म/M	क/L	भ/H	Kalmeshwar	

तक्ता दोन-समाप्त
TABLE II-*Concl'd.*

अ.क्र./Sr.No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
२७	भंडारा	भंडारा	म/M	क/L	साभ/MH	Bhandara	Bhandara
		पवनी	म/M	म/M	भ/H	Pauni	
		मोहाडी	म/M	म/M	साभ/MH	Mohadi	
		तुमसर	म/M	क/L	भ/H	Tumsar	
		तिरोडा	भ/H	क/L	भ/H	Tiroda	
		गोंदिया	म/M	क/L	साभ/MH	Gondia	
		गोरेगाव	म/M	क/L	भ/H	Goregaon	
		सालेकसा	म/M	क/L	साभ/MH	Salekasa	
		देवरी	म/M	क/L	भ/H	Deori	
		साकोली	म/M	म/M	साभ/MH	Sakoli	
		मोरगाव-अर्जुनी	म/M	म/M	साभ/MH	Moregaon Arjuni	
		लखनदूर	म/M	म/M	भ/H	Lakhandur	
आमगाव	म/M	म/M	साभ/MH	Amgaon			
२८	चंद्रपूर	चंद्रपूर	क/L	क/L	भ/H	Chandrapur	Chandrapur
		मुल	क/L	क/L	भ/H	Mul	
		भद्रावती	क/L	क/L	भ/H	Bhadravati	
		नागभीड	क/L	क/L	अभ/VH	Nagbeed	
		ब्रह्मपुरी	क/L	क/L	भ/H	Brahmapuri	
		शिंदेवाही	क/L	क/L	अभ/VH	Shindevahi	
		वरोरा	क/L	क/L	भ/H	Warora	
		चिमूर	क/L	क/L	भ/H	Chimur	
		राजुरा	क/L	क/L	भ/H	Rajura	
		गोंडपिंपरी	क/L	क/L	भ/H	Goundpimpri	
		२९	गडचिरोली	गडचिरोली	क/L	क/L	
चामोरशी	क/L			क/L	भ/H	Chamorshi	
धानोरा	क/L			क/L	अभ/VH	Dhanora	
आरमोरी	क/L			क/L	भ/H	Armori	
कुरखेडा	क/L			क/L	अभ/VH	Kurkheda	
अहेरी	क/L			अक/VL	अभ/VH	Aheri	
शिरोंचा	क/L			क/L	भ/H	Shironcha	
इटापल्ली	क/L			अक/VL	भ/H	Itapalli	

टीप :- अक-अत्यंत कमी

क-कमी

म-मध्यम

साभ-साधारण भरपूर

भ-भरपूर

अभ-अत्यंत भरपूर

VL-Very Low

L-Low

M-Moderate

MH-Moderately High

H-High

VH-Very High

तक्ता तीन
TABLE III

महाराष्ट्र राज्यातील सन १९९१ ते १९९३ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान दाखविणारा तक्ता

अ. क्र. Sr No.	जिल्हा	जानेवारी January				फेब्रुवारी February				मार्च March			
		सरासरी Normal	१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993	सरासरी Normal	१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993	सरासरी Normal	१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१	मुंबई	1.1	0.0	N.A.	N.A.	1.0	N.A.	N.A.	N.A.	0.3	N.A.	N.A.	N.A.
२	ठाणे	1.9	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.3
३	रायगड	0.9	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.6	0.2	0.4	3.3
४	रत्नागिरी	1.3	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0
५	सिंधुदुर्ग	1.1	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0
६	नासिक	2.7	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	2.3	0.0	0.0	0.3
७	धुळे	4.4	0.0	0.0	0.0	1.1	0.4	0.0	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0
८	जळगाव	6.6	0.0	0.0	0.0	2.7	0.0	0.0	0.8	3.8	3.2	0.0	3.6
९	अहमदनगर	4.1	0.0	0.0	0.0	1.6	0.0	0.0	0.0	3.3	0.0	0.0	1.1
१०	पुणे	1.8	0.0	0.0	0.5	0.7	0.0	0.0	0.0	2.6	0.0	0.0	0.9
११	सोलापूर	3.7	0.0	0.0	0.0	2.0	0.3	0.0	0.0	3.9	0.0	0.0	4.3
१२	सातारा	3.4	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0	0.0	2.7
१३	सांगली	2.9	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.1	5.1	0.1	0.0	4.4
१४	कोल्हापूर	1.5	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	6.7	0.0	0.7	13.0
१५	औरंगाबाद	2.2	0.0	0.0	0.0	1.4	0.0	0.0	0.3	3.7	0.0	0.0	1.2
१६	जालना	2.4	0.0	0.0	0.0	1.8	0.6	0.0	0.4	2.6	0.0	0.0	1.7
१७	परभणी	4.1	0.0	0.0	0.0	3.4	0.3	0.0	2.1	8.6	0.0	0.1	4.3
१८	बीड	2.7	0.0	0.0	0.0	3.0	0.0	0.0	0.7	4.2	0.0	0.0	0.8
१९	नांदेड	6.0	0.0	0.0	0.0	4.8	0.0	0.0	0.4	12.1	0.0	0.0	9.4
२०	उस्मानाबाद	1.3	0.4	0.0	0.0	3.3	0.0	0.0	1.0	5.1	0.0	0.0	11.2
२१	लातूर	1.7	0.0	0.0	0.0	4.3	0.0	0.0	0.9	10.1	3.2	0.0	6.4
२२	बुलढाणा	9.0	0.0	0.0	0.0	6.9	0.0	0.0	0.0	7.1	0.3	0.0	4.7
२३	अकोला	9.5	0.0	0.0	0.0	9.8	0.1	0.0	3.9	8.6	0.0	0.0	25.2
२४	अमरावती	12.0	1.1	0.0	0.0	12.3	0.0	0.0	5.4	8.8	0.7	0.0	25.6
२५	यवतमाळ	9.1	0.0	0.0	3.8	11.4	0.0	0.0	1.3	14.5	0.0	0.0	5.7
२६	वर्धा	10.9	7.2	0.0	0.0	14.1	0.0	0.0	7.4	12.2	2.6	0.0	29.6
२७	नागपूर	14.6	16.4	0.0	0.0	15.9	3.0	0.2	11.4	17.6	6.5	0.6	35.1
२८	भंडारा	14.3	27.8	1.2	0.0	18.1	2.6	2.3	5.6	18.0	21.2	3.1	8.8
२९	चंद्रपूर	10.9	2.5	0.0	0.0	15.8	1.0	1.5	0.0	19.9	6.9	0.1	12.8
३०	गडचिरोली	8.7	3.6	0.0	0.0	15.3	3.4	0.0	0.0	14.8	6.4	0.0	13.5

N. A.—माहिती अद्याप उपलब्ध नाही.

TABLE III

Statement showing the Monthly Rainfall data (Normal and Actual) for the years 1991 to 1993

(बाकडे मिलीमीटरमध्ये)
(Figures in M. M.)

सरासरी Normal	एप्रिल April			सरासरी Normal	मे May			सरासरी Normal	जून June			Raingauge Centre
	१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993		१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993		१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993	
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
0.5	N.A.	N.A.	N.A.	11.5	N.A.	N.A.	N.A.	520.6	N.A.	N.A.	N.A.	.. Mumbai
2.1	5.2	0.0	0.0	15.5	1.1	0.0	0.0	446.3	464.7	256.2	427.5	.. Thane
2.8	7.8	0.0	0.0	25.6	3.1	1.9	1.1	655.4	912.0	239.4	644.2	.. Raigad
6.8	2.0	0.0	0.1	37.6	11.9	0.3	4.8	806.6	894.0	490.0	804.2	.. Ratnagiri
7.0	3.1	0.0	0.4	69.7	41.6	14.8	29.9	828.2	720.4	914.0	580.4	.. Sindhadurg
6.4	9.4	0.0	0.0	19.8	3.3	0.6	3.2	142.9	290.2	151.6	130.3	.. Nasik
2.1	0.0	0.0	0.0	10.2	0.0	0.0	0.0	115.3	158.5	182.7	118.1	.. Dhule
2.1	1.2	0.0	0.0	11.1	0.7	1.5	7.1	134.6	207.5	187.6	57.6	.. Jalgaon
7.6	8.3	0.0	0.3	20.5	8.7	1.7	3.9	107.6	190.5	143.1	65.3	.. Ahmednagar
10.7	8.2	0.2	3.0	31.4	14.0	2.6	11.7	169.5	385.2	120.8	206.7	.. Pune
12.1	14.3	6.0	6.1	28.8	16.4	4.6	19.8	97.5	198.4	109.2	35.6	.. Solapur
17.4	29.4	2.9	13.4	38.2	28.2	1.3	12.4	115.2	436.0	126.8	356.6	.. Satara
24.3	28.8	1.0	22.6	49.2	109.6	15.7	17.8	87.5	285.3	86.1	159.9	.. Sangli
31.1	32.7	8.1	22.0	69.6	67.0	30.7	31.3	270.5	421.0	255.4	402.6	.. Kolhapur
3.9	7.1	0.0	0.2	16.9	14.2	2.0	0.2	140.1	444.4	196.7	71.9	.. Aarengabad
5.2	11.8	0.0	0.0	15.6	6.0	3.8	2.4	149.9	279.0	199.2	141.7	.. Jalna
7.4	0.0	0.3	0.4	15.6	3.0	17.6	3.5	150.3	258.4	280.0	125.5	.. Parbhani
10.5	7.3	0.0	0.5	23.3	4.2	0.6	4.5	118.0	240.5	213.6	69.8	.. Beed
14.4	2.0	2.5	0.2	18.5	0.0	4.3	2.9	158.9	185.6	275.3	97.1	.. Nanded
10.0	10.3	12.4	4.3	27.3	24.8	10.2	45.3	140.3	160.0	117.0	34.6	.. Osmanabad
13.8	35.6	12.2	0.0	19.7	23.6	8.5	11.0	165.9	79.5	170.1	57.0	.. Latur
6.4	0.5	0.0	0.0	12.1	0.5	0.0	1.1	148.3	213.3	212.7	99.3	.. Buldhana
7.1	2.8	0.0	0.2	11.3	0.3	2.5	6.2	146.6	213.7	218.2	183.1	.. Akola
6.6	1.2	0.7	0.0	11.4	0.1	0.5	1.5	144.8	136.1	99.1	137.6	.. Amravati
12.9	3.0	4.3	0.5	14.8	0.6	3.0	4.8	171.0	153.4	189.5	140.3	.. Yavatmal
12.2	2.4	3.6	0.0	14.3	1.7	4.6	7.0	179.7	206.5	108.6	151.2	.. Wardha
14.3	5.3	6.4	1.0	14.4	2.7	2.3	2.3	177.2	149.1	185.0	196.3	.. Nagpur
13.8	10.2	7.5	0.2	9.9	4.1	16.9	5.3	178.5	113.3	93.8	170.8	.. Bhandara
15.9	8.0	3.8	9.6	12.7	6.5	15.9	3.7	189.5	162.4	159.2	115.1	.. Chandrapur
15.3	4.3	3.6	7.8	12.4	7.3	7.5	11.1	195.5	195.0	260.8	133.3	.. Gadchiroli

N. A.—Data is not yet received

अ. क्र.	जिल्हा	जुलै July				ऑगस्ट August				सप्टेंबर September			
		सरासरी Normal	१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993	सरासरी Normal	१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993	सरासरी Normal	१९९१ 1991	१९९२ 1992	१९९३ 1993
1	2	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
१	मुंबई	815.5	N.A.	N.A.	N.A.	573.7	N.A.	N.A.	N.A.	329.7	N.A.	N.A.	N.A.
२	ठाणे	994.7	1043.5	475.8	943.0	596.3	402.5	942.0	396.2	335.8	79.2	423.5	643.9
३	रायगड	1269.8	1736.9	797.6	1531.6	863.6	688.0	1329.0	717.8	411.4	100.8	431.7	789.8
४	रत्नागिरी	1229.2	1756.6	1137.6	1694.7	756.4	765.6	1217.1	893.3	363.2	100.2	330.3	635.1
५	सिंधुदुर्ग	1045.7	1313.7	920.5	1371.5	590.1	629.8	813.5	601.2	308.2	123.1	167.3	423.3
६	नासिक	323.0	302.3	198.0	353.8	231.2	176.6	259.4	114.0	174.2	71.6	171.0	214.1
७	धुळे	252.8	285.1	138.6	283.4	177.5	117.5	191.2	85.5	148.2	9.2	103.2	249.7
८	जळगाव	207.5	264.1	106.7	273.1	162.6	67.4	228.8	117.5	147.2	11.1	113.8	194.4
९	अहमदनगर	103.5	105.6	64.2	124.4	79.6	10.6	96.7	89.3	149.2	35.9	83.0	110.4
१०	पुणे	402.2	365.4	226.6	359.0	255.4	178.5	257.4	186.3	177.5	94.5	193.8	156.9
११	सोलापूर	95.6	67.6	85.2	110.4	91.4	290.7	97.9	116.2	168.1	93.2	102.2	123.0
१२	सातारा	250.6	281.4	307.5	532.0	139.0	249.2	461.7	335.4	121.2	92.9	164.8	194.0
१३	सांगली	142.8	198.6	86.9	127.2	93.3	74.1	98.1	123.1	117.5	88.5	95.3	49.7
१४	कोल्हापूर	689.7	841.9	539.0	694.1	409.9	482.1	580.0	549.4	178.0	133.6	163.3	162.5
१५	औरंगाबाद	174.0	192.8	67.5	200.5	173.5	38.2	206.9	146.3	157.8	38.4	150.2	137.7
१६	जालना	200.7	237.4	106.2	185.5	165.8	41.4	207.2	186.6	134.3	14.9	151.9	128.2
१७	परभणी	227.3	304.9	51.0	234.6	212.4	20.2	228.0	144.9	187.6	3.5	75.4	137.7
१८	बीड	157.9	84.4	75.4	166.9	134.5	28.7	145.0	167.4	181.2	33.4	163.0	117.9
१९	नांदेड	251.9	185.2	80.6	274.2	233.9	99.0	282.7	185.7	193.6	39.0	80.6	108.8
२०	उस्मानाबाद	180.4	185.2	67.1	228.8	151.9	20.1	133.5	197.6	191.0	55.0	119.0	92.3
२१	लातूर	249.5	215.7	84.2	181.2	223.5	58.1	146.7	154.7	191.8	36.5	143.0	132.7
२२	बुलढाणा	216.3	227.7	91.0	337.9	166.1	46.3	263.0	117.1	155.5	4.6	97.7	120.0
२३	अकोला	243.6	212.0	110.6	272.0	174.9	126.2	384.4	125.0	159.2	1.9	141.9	121.4
२४	अमरावती	258.5	292.2	192.3	239.9	186.7	135.0	428.0	165.1	161.7	7.4	63.4	200.5
२५	यवतमाळ	291.4	225.3	144.4	304.1	225.6	182.3	488.2	196.6	181.7	14.6	93.1	94.4
२६	बघाई*	326.5	296.7	236.5	238.2	237.8	113.3	568.5	164.2	190.2	15.7	60.4	185.4
२७	नागपूर	394.4	396.3	251.3	392.0	277.6	225.1	443.5	229.7	200.5	21.3	93.5	205.9
२८	भंडारा	462.5	483.2	382.2	439.6	405.4	409.8	522.9	410.6	235.0	43.8	116.7	217.2
२९	चंद्रपूर	444.5	394.0	234.2	425.2	361.9	369.0	692.8	249.0	234.6	49.4	218.4	178.2
३०	गडचिरोली	480.3	538.8	443.5	557.3	405.1	533.5	792.7	315.0	206.9	38.2	204.6	214.6

N.A.—Data is not yet received.

पाऊसमानाचे प्रकार :

पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणाची तत्त्वे :

भारतास बहुतांश भागात पडणाऱ्या वार्षिक सरासरी पावसापैकी ७० ते ७५ टक्के इतका नैर्ऋत्य मान्सूनचा पाऊस (जून ते सप्टेंबर) असतो. याला फक्त भारताच्या आग्नेय दिशेकडील भाग, काश्मीर व त्याजवळील डोंगराळ प्रदेश हे अपवाद आहेत. मान्सूनचा आणि एकूण वर्षात पडणारा पाऊस यात प्रत्येक वर्षात अतिशय तफावत आढळते त्यामध्ये कोठल्याही प्रकारचा ताळमेळ किंवा सुसंबद्धता आढळत नाही. कृषि उत्पादनात एकूण पडणाऱ्या पावसापेक्षा पिकाच्या निरनिराळ्या वाढीच्या अवस्थेच्या काळात कसा पाऊस झाला याला अधिक महत्त्व असते. पाऊसमानाप्रमाणे वर्गीकरण करतांना आठवड्याचा, पंधरवड्याचा वा महिन्याचा पडलेला पाऊस विचारात घ्यावा. याबाबत संस्था शास्त्रज्ञांनी विचार करून शेतीमध्ये महिन्याचा पाऊस विचारात घेऊन नियोजन करणे सुलभ व सोयीचे असल्याचा निष्कर्ष काढला.

Rainfall Pattern :

Basis of Classification of Rainfall Zone :

A major feature of Indian rainfall is that the south-west monsoon season (June to September) accounts for 70 to 95 per cent of the annual rainfall throughout the country except in the south-east peninsula and Kashmir and adjoining hill areas, the monsoon as well as the annual rainfall show large fluctuations from year to year but, as stated in chapter 13 on climate and Agriculture, there is no significant evidence of any trend or periodicity in either of them. Considered in relation to crop production, the total annual or seasonal rainfall does not have much significance and what is important is its distribution during the period of growth of different crops. As relevant question, therefore, is whether rainfall should be examined on a weekly, fortnightly or monthly basis. The coefficient of variation (CV) of monthly rainfall is as high as 40-50 per cent even in the rainiest month of July over most of the central, northern and eastern India. In the south, excluding the west coast, CV is higher and varies from 60 to 100 per cent. The variability of weekly or fortnightly rainfall being still greater, makes the use of either of them undependable as indicators of rainfall distribution. For a macro study like the present, monthly rainfall data which are more dependable and also the most convenient to handle have been used.

प्रत्येक पिकास लागणारा काळ व पाण्याची आवश्यकता विचारात घेऊन उत्पादनाशी सांगड घालून कोठले पीक कुठल्या पावसाळी विभागात घेता येईल याचा ढोबळपणे अंदाज बांधता येतो. तयार केलेल्या माहितीवरून आणि बहुतेक पिके ९० दिवसांत परिपक्व होत असल्यामुळे खालील मुख्य नॉर्मस ठरविता येतील.

In order to relate crop production with rainfall, certain norms have to be assumed depending on the duration of the crops and their water requirements. On the basis of available information and the fact that most crops mature in about 90 days, the following broad norms have been drawn up :-

(१) जर लागोपाठ किमान ३ महिन्यात प्रत्येक महिन्यातील प्रपावसाची सरासरी ३० से. मी. पेक्षा अधिक असेल तर अशा देशात भाताचे पीक घेणे श्रेयस्कर ठरेल.

i) Rainfall greater than 30 cm. per month (cm. pm.) for at least three consecutive months would be suitable for a crop like paddy whose water need is very high.

(२) जर लागोपाठ ३ महिन्यात पावसाचे प्रमाण प्रत्येक महिन्यात २० ते ३० से. मी. असेल तर अशा प्रदेशात भातापेक्षा कमी पाण्याची गरज असणारी पिके उदा. मका, उडीद घ्यावीत.

ii) 20-30 cm. pm. for not less than three consecutive months would be suitable for crops whose water need is high but less than that of paddy for example, maize and black gram.

(३) जर लागोपाठ ३ महिन्यात पावसाचे प्रमाण १०-२० से. मी. असेल तर त्याहून पाण्याची कमी आवश्यकता असलेली पिके उदा. बाजरी किंवा त्यासारखी तृणधान्ये घ्यावीत.

iii) 10-20 cm. pm. for at least three consecutive months would be suitable for crops requiring much less water e. g. bajra and small millets.

(४) सतत ३ महिन्यात पावसाचे प्रमाण जर ५ ते १० से. मी. असेल तर अशा भागात कमी पाणी लागणारे गवतासारखे पीक घेण्यात यावे.

iv) 5-10 cm. for three consecutive months would be just sufficient for crops which have low water requirements, e. g. month (P. aconitifolius) and ephemeral grasses.

(५) सतत ३ महिन्यात पावसाचे प्रमाण ५ से. मी. पेक्षा कमी असेल तर ते कृषि उत्पादनाला योग्य नाही.

v) Rainfall less than 5 cm. pm. for three consecutive months is not of much significance for crop production.

महिन्यात पडलेल्या पावसाच्या बेरजांचा उपयोग करून वार्षिक पर्जन्य वाटप दर्शविण्यासाठी खालीलप्रमाणे इंग्रजी अद्याक्षरांचा उपयोग करून योग्य अशी चिन्हांची संहिता (Code) शोधून काढण्यात आलेली आहे. सतता १ मध्ये इंग्रजी अद्याक्षरे "अ" ते "इ" हे मासिक पर्जन्यमानाचे टप्पे दर्शवितात व त्यात जोडलेली संख्या ही पर्जन्यमानाच्या टप्प्यात येणाऱ्या महिन्यांची संख्या दर्शविते. उदा. अ-२ हे चिन्ह दरमहा ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडणारे दोन महिने असे सुचविते.

For denoting the year's rainfall distribution using monthly totals a convenient code in letter symbols with numerical subscripts explained below, has been evolved. The letters A to E in Table 1 indicate the ranges of monthly rainfall and the subscripts to these refer to the number of months having these ranges of rainfall e. g. A-2 indicates two months with rainfall greater than 30 cm. pm.

पञ्चमस्यमान दशविणारी संहिता

चिन्ह	मासिक पञ्चमस्यमान से. मी. मध्ये
अ +	३० पेक्षा जास्त
ब	२०-३०
क	१०-२०
ड +	५-१०
इ +	५ पेक्षा कमी

+ देशातील मासिक पञ्चमस्यमानाचा अभ्यास केला असता असे आढळून येते की, भारताचा पश्चिम किनारपट्टीचा भाग व ईशान्येकडील डोंगराळ प्रदेश वगळता सरासरी महिन्याचे पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. पेक्षा जास्त नाही.

पञ्चमस्यमानाप्रमाणे विभागण्यात आलेल्या भागात "अ" आणि "ब" प्रकार आहेत त्या प्रकारात १० से. मी. पेक्षा कमी पाऊसमान असल्यामुळे महत्त्वाचे वाटत नाही. पाऊसमानाप्रमाणे पाडण्यात येणारे गट कमी होण्याच्या दृष्टीने "अ" आणि "ब" प्रकारात "ड" प्रकार घेण्यात आलेला नाही. त्याच्याऐवजी "इ" प्रकारचा समावेश करण्यात आलेला आहे. हा प्रकार असा दर्शवितो की, पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी आहे. अशा प्रकारे ब-२, ड-२ हा गट असे दर्शवितो की, दोन महिन्यांचे पाऊसमान २० ते ३० से. मी. प्रति महिना व २ महिने १० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी पाऊस.

जून ते सप्टेंबरमध्ये होणाऱ्या नैर्ऋत्येकडील पाऊसाचा मुख्य हंगाम देशाच्या पञ्चम वाटपामध्ये अप्रक्रम ठरतो. हंगामाचे महत्त्व लक्षात घेण्याकरिता जून ते सप्टेंबर महिन्यात पडणारा पाऊस (वार्षिक पञ्चमस्यमानामध्ये) कसात दर्शविलेले आहे. मान्सून हंगामानंतर (ऑक्टोबर ते जानेवारी) पडणारा पाऊस कसाच्या उजवीकडे दाखविण्यात आला आहे. तर कसाच्या डावीकडे मान्सूनपूर्व (फेब्रुवारी ते मे) पडणारा पाऊस दर्शविण्यात आला आहे. पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण महिन्याप्रमाणे कळण्यासाठी एखाद्या सुत्राची आवश्यकता असते. त्याकरता जे सूत्र तयार केले आहे ते असे आहे. ड१ ड३ (अ२ ब१ क१) क१ ड३ यामध्ये दर्शविलेली चिन्हे कमी कमी होणाऱ्या पाऊसमानाप्रमाणे आहेत. त्यामध्ये महिन्याचा क्रम अनुक्रमे येईलच असे नाही. हे पुढील स्पष्टीकरणावरून दिसून येईल.

१) ड१ ड३ हे फेब्रुवारी ते मे हा काल दर्शवून त्यामध्ये एका महिन्यात बहुतांशी "मे" या महिन्यात पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण ५ ते १० से. मी. असून बाकीच्या ३ महिन्यात ५ से. मी. पेक्षा कमी पाऊस पडतो.

२) अ२ ब१ क१ हे जून ते सप्टेंबर हा काल दर्शवितात पैकी २ महिन्यांत (बहुतांशी जुलै-ऑगस्ट) ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडतो. एका महिन्यात (सप्टेंबर) २०-३० से. मी. आणि उरलेल्या एका महिन्यात (जून) १०-२० से. मी. पाऊस पडतो.

३) क१, ड३ हे ऑक्टोबर ते जानेवारी हा काल दर्शवितात. त्यामध्ये एका महिन्यात (ऑक्टोबर) १०-२० से. मी. आणि राहिलेल्या तीन महिन्यांत (नोव्हेंबर-जानेवारी) ५-१० से. मी. पाऊस पडतो.

पावसाळी विभागाच्या सीमा:

जवळ जवळच्या भागात मासिक, हंगामी व वार्षिक पाऊसमानात विशेष फरक आढळून येत नाही. त्यामुळे पाऊसमानाच्या आकडेवारीसाठी "लिनियर-इंटरलेशन" पद्धत चालू शकेल. पावसाचे आकडे हे त्या ठिकाणाचे मापन असल्याने एकाच पद्धतीचे पाऊसमान किंवा तसाच प्रकारच्या पाऊसमानाकरिता समपातळीरेषा काढता येतील. ह्या समपातळीरेषा सीमेप्रमाणेच येतील असे नाही. याकरिता पुढीलप्रमाणे पद्धत बंधलात आणली आहे.

Code for Rainfall Data :

Symbol	Monthly rainfall cm. pm.
A +	Greater than 30
B	20-30
C	10-20
D +	5-10
E +	Less than 5.

+ An examination of monthly rainfall in the country shows that except for areas in the west coast and some hill stations in extreme north-east, normal monthly seldom exceeds 40 cm.

In distributions containing ranges of rainfall covered by A or B termed briefly as A & B types amounts less than 10 cm. are not so significant and their frequency is generally small. To reduce the number of combinations, D is omitted in A or B type distributions, instead E is used to denote less than 40 cm. pm. Thus B2 E2 would denote two months of 20-30 cm. pm. and two months less than 10 cm. pm. rainfall.

The south-west monsoon months of June to September being the principal rainy seasons dominate the rainfall distributions of the country. To indicate the season's importance monthly rainfall distribution during June to September is shown in brackets in the annual pattern. To the right of the bracket is the distribution for the post-monsoon months, namely, October to January and to the left that for the pre-monsoon months namely February to May. In order to explain how much a coded rainfall distribution written in symbols with numerical subscripts has to be interpreted, a hypothetical example may be considered. D1 E3 (A2 B1 C1) C1 D3, in which for each of the three periods, the symbols are in order of decreasing rainfall which is not necessarily the calendar sequence, can be explained as under :—

- D1 E3 represents the period February to May in which one month's rainfall (usually May) is in the range of 5-10 cm. and the remaining three months get less than 5 cm. pm.
- A2 B1 C1 represents the period June to September in which two months (usually July and August) get more than 30 cm. pm. rainfall, one month (September) gets 20-30 cm. and the remaining month, i. e. June gets 10-20 cm.
- C1 D3 represents the period October to January in which October gets 10-20 cm rainfall and the rest 5-10 cm. pm.

Boundaries of Rainfall Zones :

Since differences in monthly, seasonal and annual rainfall are not large within short distances. Linear interpolation of rainfall data is permissible. Rainfall data being point measures isolines for the same or nearly the same type of distribution of monthly rainfall can, therefore, be drawn. These isolines may not necessarily follow the boundaries of talukas which are taken to be unit of area in this study and hence for delineation of boundaries the following procedure has been adopted :

१) ज्या ठिकाणी फारसा फरक नाही तेथे समपातळीरेषा तालुक्याच्या सीमप्रमाणेच राहतील.

१) ज्या ठिकाणी पाऊसमानात बराच फरक आहे त्या ठिकाणी समपातळीरेषा ह्या पावसाळी विभागाच्या सीमा राहतील.

२) ज्या तालुक्याचा ३/४ भाग विभागाच्या बाहेर राहिल तो तालुका त्या विभागात समाविष्ट करण्यात येणार नाही.

जवळील दोन किंवा जास्त तालुक्यातील पाऊसमान सारखे असेल तर ते एक पाऊसमान ठरेल व जे काही क्षेत्र त्या खाली येईल त्याला विभाग म्हणता येईल. त्याची चिन्हे रोमन आकड्यात दर्शविण्यात आली आहेत याप्रमाणे संपूर्ण देशाचे पाऊसमान ठरविण्यात आले आहे.

पावसाळी विभाग :

महाराष्ट्र राज्यात एकंदर १६ पावसाळी विभाग पडतात. ते खाली दर्शविले आहेत. त्यामध्ये येणाऱ्या तालुक्याची संख्या व अंदाजित क्षेत्रही दर्शविले आहे.

पावसाळी विभाग	पाऊसमान	एकंदर तालुके		अंदाजे क्षेत्र चौ. कि. मी.
		पूर्ण	अंशतः	
१	२	३	४	५
१)	इ४ (क१ ड३) ड१ इ३	२०	—	२६,६४७
२)	इ४ (क२ ड२) ड१ इ३	१४	३	१६,९५०
३)	इ४ (क३ ड१) इ४	१०	३	१४,२६७
४)	इ४ (क४) इ४	३७	१	४७,४६५
५)	इ४ (क४) ड१ इ३	२	५	२,८९९
६)	इ४ (ब१ क३) इ४	४३	३	७१,८७५
७)	इ४ (ब१ क३) ड१ इ३	३	४	६,२७९
८)	इ४ (ब२ क२) इ४	६	—	७,२०८
९)	ड१ इ३ (अ१ क३) क१ इ३	३	८	५,६२२
१०)	इ४ (अ१ ब१ क२) इ४	१	—	९६१
११)	इ४ (अ१ ब१ क२) ड१ इ३	१३	३	२९,७५४
१२)	इ४ (अ२ व१ क१) ड१ इ३	९	९	९,९१५
१३)	इ४ (अ२ ब२) ड१ इ३	७	१	३१,२९३
१४)	ड१ इ३ (अ३ क१) क१ इ३	१	—	९६५
१५)	इ४ (अ३ ब१) ड१ इ३	६	१	५०६०
१६)	इ४ (अ४) क१ इ३	३६	४	२६,२८५

i) where variations are small, isolines follow the taluka boundaries :

ii) where variations are large, isolines delineate the zone boundaries; and

iii) any taluka, more than three quarters of which lies outside of a zone is not considered a part of that zone.

If an identical distribution is observed over two or more adjacent talukas a pattern is said to have evolved and the area covered by it is distinguished as a zone and indicated suitable by a roman numeral. Rainfall patterns have been identified for the whole country using the methodology described above.

Rainfall Zones :

The State is divided into 16 rainfall zones. These are indicated below together with the number of talukas included and their total approximate area.

Zone	Rainfall pattern	Number of talukas		Approximate (Sq. km.)
		Full Talukas	Part Talukas	
1	2	3	4	5
I	E4 (C1 D3) D1 E3	20	..	26647
II	E4 (C2 D2) D1 E3	14	2	16950
III	E4 (C3 D1) E4	10	3	14267
IV	E4 (C4) E4	37	1	47465
V	E4 (C4) D1 E3	2	5	2819
VI	E4 (B1 C3) E4	43	3	71875
VII	E4 (B1 C3) D1 E3	3	4	6279
VIII	E4 (B2 C2) E4	6	..	7208
IX	D1 E3 (A1 C3) C1 E3	3	8	5622
X	E4 (A1 B1 C2) E4	1	..	961
XI	E4 (A1 B1 C2) D1 E3	13	3	29754
XII	E4 (A2 B1 C1) D1 E3	9	9	9915
XIII	E4 (A2 B2) D1 E3	7	1	31293
XIV	D1 E3 (A3 C1) C1 E3	1	..	965
XV	E4 (A3 B1) D1 E3	6	1	5060
XVI	E4 (A4) C1 E3	36	4	26285

तक्ता चार
TABLE No. IV
महाराष्ट्रातील भूपर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र
Eco-unitwise area under cultivation in Maharashtra State

जमिनीचा प्रकार पावसाळी विभाग	अ A	ब B	क C	ड D	इ E	फ F	ग G	ह H	आय I		Type of Soil Rainfall Zone	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
एक	7291 (I-A)	7380 (I-B)	3370 (I-C)	.. (I-D)	.. (I-E)	.. (I-F)	.. (I-G)	.. (I-H)	.. (I-I)	18041	..	I
दोन	6291	2913	1007	38	590	10839	..	II
तीन	3834	6638	621	20	45	11158	..	III
चार	10316	18819	7830	36965	..	IV
पाच	195	748	257	36	726	1962	..	V
सहा	12642	33705	12118	58465	..	VI
सात	507	793	51	406	1448	3205	..	VII
आठ	954	2711	1422	5087	..	VIII
नऊ	704	399	375	161	679	2318	..	IX
दहा	407	205	612	..	X
अकरा	6252	5093	3584	..	2082	487	510	18008	..	XI
बारा	351	308	107	706	1259	2831	..	XII
तेरा	..	86	3293	553	1660	3050	2576	11218	..	XIII
चौदा	..	54	39	44	115	252	..	XIV
पंधरा	478	443	..	96	236	56	1309	..	XV
सोळा	1131	1313	146	2856	12	40	271	5769	..	XVI
एकूण	51353	81608	34220	4916	8852	96	271	3537	3086	187939	..	Total

टिप्पणी— सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा तक्त्यापूर्वीच्या टिप्पणीत केलेला आहे.

Note— Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note.

तपता पाच
TABLE V

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप
Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State.

(क्षेत्र लाख हेक्टरसंमध्ये)
(Area in lakh Ha.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	लागवडी- लायक क्षेत्र	भरड उथळ जमीन	मध्यम काळी जमीन	खोल काळी जमीन	जांभ्या मातीच्या जमिनी	डोंगर उतारा- वरील तांबूस तपकीरी जमीन	किनाऱ्या वरील (समुद्र किनार) पानथळ जमीन	किनाऱ्या वरील खरवट जमीन	पिवळसर तपकीरी जमिनी	सपाटी- वरील पिवळसर जमीन	District	
1	2	3	अ A	ब B	क C	ड D	ई E	फ F	ग G	ह H	आय I	2	
			Cultivable land	Coarse shallow soils	Medium black soils	Deep Black soils	Laterite & Late- ritic soils	Raddish brown soils of hills slopes	Coastal alluvium	Coastal saline	Yellow- ish brown soils	Yellow- ish brown soils of plains	Designation
१	ठाणे	३.१६	०.९०	१.५२	०.२९	०.४५	Thane
२	रायगड	३.३९	०.९१	१.४३	०.८०	०.२५	Raigad
३	रत्नागिरी	..	६.४१	४.५१	०.०२	१.६९	०.१९	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
५	नासिक	९.८२	३.०६	२.९०	०.६०	०.४०	२.८६	Nasik
६	धुळे	५.७५	३.४०	०.७०	१.६५	Dhule
७	जळगांव	७.२४	२.४८	३.२६	१.५०	Jalgaon
८	पुणे	१०.९७	२.२७	२.०६	०.८६	१.१९	४.५९	Pune
९	अहमदनगर	१२.९०	४.८७	५.२९	१.६६	..	१.०८	Ahmednagar
१०	सोलापूर	१२.३६	३.११	६.०२	३.२३	Solapur
११	कोल्हापूर	४.७०	०.८४	०.८४	०.२२	१.२६	१.५४	Kolhapur
१२	सातारा	७.६२	२.८४	१.११	०.५३	०.७१	२.४३	Satara
१३	सांगली	७.३९	२.५०	३.२१	१.६८	Sangli
१४	औरंगाबाद	..	१४.१९	५.३१	६.४६	२.४२	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	११.२९	१.१८	६.५६	३.५५	Parbhani
१७	बीड	९.८३	२.३५	५.३५	२.१३	Beed
१८	नांदेड	८.२७	२.००	४.०१	२.२६	Nanded
१९	उस्मानाबाद	..	१३.४२	१.५३	१०.११	१.७८	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
२१	अमरावती	७.६३	१.८४	४.५८	१.२१	Amravati
२२	अकोला	८.२७	०.७१	६.१२	१.४४	Akola
२३	बुलढाणा	७.३२	३.५०	२.६९	१.१३	Buldhana
२४	यवतमाळ	८.६५	५.७३	०.९१	२.०१	Yavatmal
२५	नागपूर	५.६६	१.११	१.३४	०.३४	०.३३	२.५४	..	Nagpur
२६	वर्धा	६.९३	२.५१	२.६४	१.७८	Wardha
२७	भंडारा	४.१३	०.१५	२.२०	१.७८	..	Bhandara
२८	चंद्रपूर	..	६.५३	०.६५	०.७८	१.३२	०.८४	१.४४	१.५०	..	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण	..	२०३.८३	५५.६०	७९.८९	३४.२५	९.१६	१२.८१	२.१४	०.१९	३.९७	५.८२	..	Total

तक्ता सहा
TABLE VI

तक्ता
सहा
महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या
पिकांखालील इकोषटकनिहाय क्षेत्र

भू-पर्जन्य गट	भात	ख. जवार	बाजरी	तागली	र. जवार	गहू	इतर तुणधान्य Other cereals (Oc)	तूर	मूग	उडीद
	Paddy (Pd)	K. Jowar (Kj)	Bajra (B)	Nagli (N)	R. Jowar (Rj)	Wheat (W)		Tur (T)	Mug (Mu)	Udid (U)
एक-अ	2	346	2132	15	3332	89	59	63
एक-ब	75	771	596	..	3648	414	168	221
एक-क	57	330	185	..	1782	240	44	45
दोन-अ	2	344	2982	1	2087	19	30	64	..	1
दोन-ब	92	275	523	..	711	346	29	67	5	4
दोन-क	53	87	74	..	174	351	15	25	3	2
दोन-ड	10	4
दोन-ई	74	58	49	59	182	19	2	14
तीन-अ	7	10	2968	..	30	35	197	15	50	10
तीन-ब	58	323	1261	..	2404	688	18	121	60	39
तीन-क	10	28	103	..	82	242	55	..	10	1
तीन-ड	20
तीन-ई	33	5
चार-अ	11	1587	2803	..	1566	228	161	608	234	171
चार-ब	497	3063	1078	..	5284	1162	204	1383	365	203
चार-क	128	845	316	1	2984	724	41	363	372	146
पांच-अ	..	30	96	..	15	..	1	3
पांच-ब	30	216	23	..	157	25	5	13
पांच-क	14	87	61	8	2	1
पांच-ड	12	9	1	2	1
पांच-ई	78	115	150	6	206	12	5	15
सहा-अ	165	4931	709	..	154	154	147	431	666	728
सहा-ब	239	13701	363	..	2400	1464	94	1306	1151	758
सहा-क	181	2058	124	..	1632	1024	46	478	798	357
सात-अ	212	..	150	..	19	12
सात-ब	..	67	120	..	139	250
सात-क	50
सात-ड	208	10	..	137	..	7
सात-ई	67	42	400	267	228	36	20	6
आठ-अ	21	515	6	5	11	40	..
आठ-ब	171	882	7	..	222	155	14	174	15	..
आठ-क	37	236	118	125	22	83	6	..
नऊ-अ	60	28	210	51	200	1	13	1
नऊ-ब	111	45	14	21	23	13	10	14	4	1
नऊ-क	44	82	2	7	45	19	8	5	3	4
नऊ-ड	39	22	..	49	1	6	5	1	1	1
नऊ-ई	249	96	20	2	61	55	35	2	1	1

टिपणी :- १) सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा सुलासा मागील तक्त्याच्या तक्त्यापूर्वीच्या टिपणीत केलेला आहे.
२) भूपर्जन्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

TABLE VI

Eco-unitwise area under different crops in Maharashtra State

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in '00' Hectares)

हरभरा Gram (Gr)	इतर कडधान्ये Other Pulses (OP)	भुईमूग (खरीप) Kharif Ground- nut (KG)	भुईमूग (उन्हाळी) Summer Ground- nut (SG)	करडई safflower (Sf)	तीळ Sesamum (Sc)	जवस Linseed (L)	सूर्यफूल Sunflower (S)	इतर गळीत धान्ये Other Oilseeds (OO)	कापूस Cotton (C)	एकूण Total	Eco-Unit
21	887	158	..	172	8	7	7291	.. I-A
213	499	264	..	423	26	62	7380	.. I-B
187	130	31	..	267	1	71	3370	.. I-C
47	418	174	..	114	8	..	6291	.. II-A
111	241	236	..	241	17	15	2913	.. II-B
46	65	75	..	18	5	14	1007	.. II-C
..	19	5	38	.. II-D
38	60	30	5	..	590	.. II-E
3	272	177	4	53	1	..	2	3834	.. III-A
221	526	626	18	195	2	19	1	36	21	6638	.. III-B
6	10	5	..	4	..	10	..	4	51	621	.. III-C
..	20	.. III-D
..	..	7	45	.. III-E
113	712	856	94	264	41	13	294	44	316	10316	.. IV-A
919	1257	864	154	773	10	213	573	136	681	18819	.. IV-B
444	99	72	61	518	6	88	166	10	446	7830	.. IV-C
..	20	25	..	5	195	.. V-A
17	36	193	..	33	748	.. V-B
3	7	72	..	2	257	.. V-C
1	5	5	36	.. V-D
15	19	52	13	..	726	.. V-E
75	322	505	41	675	32	5	5	121	2776	12642	.. VI-A
413	1137	796	173	996	75	173	3	254	8209	33705	.. VI-B
303	471	371	53	239	54	166	..	61	3702	12118	.. VI-C
..	107	7	507	.. VII-A
100	..	117	793	.. VII-B
..	1	51	.. VII-C
22	22	..	406	.. VII-D
69	150	139	24	..	1448	.. VII-E
..	86	21	..	2	19	228	954	.. VIII-A
77	188	66	..	59	..	9	..	34	638	2711	.. VIII-B
68	92	22	..	21	..	10	..	7	565	1422	.. VIII-C
5	40	68	..	8	20	..	704	.. IX-A
15	26	96	5	1	399	.. IX-B
13	19	119	..	1	4	375	.. IX-C
4	4	28	161	.. IX-D
49	22	71	5	..	679	.. IX-E

Note :- 1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.

2) Eco-unit indicates rainfall pattern and soil type.

भू-पर्जन्य गट	भात Paddy (Pd)	ख. जवार K. Jowar (Kj)	बाजरी Bajra (B)	नागली Nagli (N)	र. जवार R. Jowar (Rj)	गहू Wheat (W)	इतर तृणधान्ये Other cereals (Oc)	तूर Tur (T)	मूग Mug (Md)	उडीद Udid (U)
दहा-अ	50	17	1	8	38	9	141	15	20	8
दहा-ब	57	10	..	3	43	11	..	2
भकरा-अ	66	2409	40	..	10	185	8	421	67	29
भकरा-ब	181	1154	6	..	229	500	..	277	15	4
भकरा-क	131	985	4	..	93	395	..	228	29	9
भकरा-ई	186	834	128	105	1	170
भकरा-ह	55	10	91	100	1	25
भकरा-आयू	15	15	169	20	1	30
बारा-अ	115	33	1	41	1	8	115
बारा-ब	93	28	32	17	35	17	16	5
बारा-क	31	14	10	9	2	1	1	..
बारा-ड	252	23	..	177	29	28	55	1
बारा-ई	373	168	1	137	197	48	67	11
तेरा-ब	..	40	40
तेरा-क	684	643	569	805	4	32	4	61
तेरा-ड	493	22
तेरा-ई	380	51	628	180	5	43
तेरा-ह	1755	435	108	23	38
तेरा-आयू	1699	3	244	158	19	42	..	2
चौदा-ब	37	1	3	3
चौदा-क	28	2	3
चौदा-ड	14	21	9
चौदा-ई	15	72	22
पंधरा-अ	244	81	60	27	2	31
पंधरा-ब	344	4	10	1	..
पंधरा-ड	75	10	4
पंधरा-ई	183
पंधरा-फ	56
सोळा-अ	568	296	97	29	10	43
सोळा-ब	1135	3	..	8	3	15	5	5	2	..
सोळा-क	132
सोळा-ड	1508	848	277	1
सोळा-ई	1	8	2
सोळा-फ	40
सोळा-ग	271
एकूण महाराष्ट्र राज्य	13906	38139	17619	2405	32592	10853	2440	6986	3951	2627

टीप : (१) सक्तीक शब्दप्रयोगाचा खुलासा मागील सक्तीच्या सक्तीपूर्व टिपणीत केलेला आहे.

(२) भू-पर्जन्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

सहा-समाप्त
VI-Concl'd.

हरभरा Gram (Gr)	इतर कडधान्ये Other Pulses (OP)	भुईमूग (खरीप) Kharif Ground- nut(KG)	भुईमूग (उन्हाळी) Summer Ground- nut(SG)	करडई Safflower (Sf)	तीळ Sesamum (Sc)	जवस Linseed (L)	सूर्यफूल Sunflower (S)	इतर गळीत धान्ये Other Oilseeds (OO)	कापूस Cotton (C)	एकूण Total	Eco Unit
2	31	59	8	..	407	.. X-A
4	7	20	1	..	2	43	205	.. X-B
57	157	295	2	..	17	37	..	45	2407	6252	.. XI-A
100	207	102	3	..	196	55	..	104	1960	5093	.. XI-B
60	39	41	1	..	64	92	..	20	1393	3584	.. XI-C
26	96	19	50	..	186	281	2082	.. XI-E
21	110	40	..	34	..	487	.. XI-H
16	120	70	54	510	.. XI-I
4	4	22	7	..	351	.. XII-A
10	10	28	1	16	308	.. XII-B
5	5	14	15	107	.. XII-C
18	30	82	11	..	706	.. XII-D
27	43	176	..	1	10	..	1259	.. XII-E
..	6	86	.. XIII-B
112	134	10	40	138	..	27	30	3293	.. XIII-C
..	38	553	.. XIII-D
32	233	48	20	..	30	10	1660	.. XIII-E
56	283	63	194	..	75	..	3050	.. XIII-H
57	160	2	..	4	23	163	2576	.. XIII-I
..	5	5	54	.. XIV-B
1	5	39	.. XIV-C
..	44	.. XIV-D
..	..	5	1	..	115	.. XIV-E
..	5	1	1	26	..	478	.. XV-A
34	38	8	4	443	.. XV-B
3	..	4	96	.. XV-D
..	53	236	.. XV-E
..	56	.. XV-F
..	41	2	6	34	..	1131	.. XVI-A
67	60	9	1	1313	.. XVI-B
1	13	146	.. XVI-C
..	138	25	59	..	2856	.. XVI-D
..	1	..	12	.. XVI-E
..	40	.. XVI-F
..	271	.. XVI-G
4330	10011	7275	605	5096	756	1549	1043	1783	23973	187939	.. Total Maha- rashtra State

Note— (1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.

(2) Eco Unit indicates rainfall pattern and soil type.

तक्ता सात
महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र सन १९८७-८८ ते १९९१-९२

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	निव्वळ बागाईत क्षेत्र Net area Irrigated								
		विहिरी व्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र Surface irrigation*					विहिरीखालील क्षेत्र Well Irrigation			
		१९८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	८७-८८ 1987-88	१९८८-८९ 1988-89	१९८९-९० 1989-90	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	14	28	30	31	27	32	35	44	
३	रायगड	100	76	79	81	128	38	19	20	
४	रत्नागिरी	16	12	13	10	32	8	7	10	
५	सिध्दुर्ग	203	178	187	150	208	17	12	20	
	एकूण—कोकण विभाग	333	294	309	302	395	95	73	94	
६	नासिक	380	559	470	130	206	961	714	1055	
७	धुळे	124	207	218	157	95	354	517	624	
८	जळगाव	66	214	174	78	74	981	1009	1025	
	एकूण—नासिक विभाग	570	980	862	365	375	2,296	2,240	2,704	
९	अहमदनगर	600	688	718	941	663	1,418	1,830	2043	
१०	पुणे	860	873	1032	1151	1,275	953	952	1038	
११	सोलापूर	228	305	300	472	376	1256	1525	1458	
	एकूण—पुणे विभाग	1,688	1,866	2,050	2,564	2,314	3,627	4,307	4,539	
१२	सातारा	545	630	591	589	720	720	638	773	
१३	सांगली	215	331	332	242	401	682	539	596	
१४	कोल्हापूर	461	423	418	525	554	290	254	315	
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	1,221	1,384	1,341	1,356	1,675	1,692	1,431	1,684	
१५	औरंगाबाद	78	264	179	227	214	578	645	950	
१६	जालना	55	118	318	93	143	343	359	538	
१७	बीड	456	805	1015	830	622	937	847	974	
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	589	1187	1512	1,150	979	1,858	1,851	2,462	
१८	लातूर	14	30	19	18	44	334	584	920	
१९	उस्मानाबाद	245	232	276	323	297	713	879	795	
२०	नांदेड	133	224	300	203	184	328	307	328	
२१	परभणी	229	525	549	513	275	387	478	428	
	एकूण—लातूर विभाग	621	1011	1144	1,057	800	1,762	2,248	2,471	
२२	बुलढाणा	4	6	75	83	70	176	402	299	
२३	अकोला	37	70	49	53	21	143	173	168	
२४	अमरावती	14	20	3	7	2	341	388	330	
२५	यवतमाळ	121	134	176	174	95	53	194	158	
	एकूण—अमरावती विभाग	176	230	303	317	188	713	1157	955	
२६	वर्धा	10	45	54	65	9	126	92	115	
२७	नागपूर	268	235	158	199	363	303	383	350	
२८	भंडारा	783	1,194	1210	1,399	1,423	124	356	171	
२९	चंद्रपूर	775	831	700	769	818	21	35	109	
३०	गडचिरोली	417	457	425	448	474	11	16	25	
	एकूण—नागपूर विभाग	2,253	2,762	2,547	2,880	3,087	585	882	770	
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	7,451	9,714	1,0068	9,991	98,13	12628	14,189	1,5679	

* विहिरीव्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र—फालवे, तलाव व इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र.

TABLE VII
Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1987-88 to 1991-92

(क्षेत्र '००' हेक्टर)
(Area in '00' hectares)

विहिरीवालील क्षेत्र Well irrigation	एकूण निव्वळ बागाईत क्षेत्र Total net area irrigated						District
	१९९०-९१ 1990-91 11	१९९२ 1991-92 12	१९८८ 1987-88 13	१९८९ 1988-89 14	१९८९-९० 1989-90 15	१९९१ 1990-91 16	
.. Greater Mumbai
30	58	46	63	74	61	85	.. Thane
20	6	138	95	99	101	134	.. Raigad
6	19	24	19	23	16	51	.. Ratnagiri
34	6	220	190	207	214	214	.. Sindhudurg
90	89	428	367	403	392	484	Total—Konkan Division
1,592	1,720	1,341	1,273	1,525	1,722	1,926	.. Nasik
603	582	478	724	842	760	677	.. Dhule
1,380	1,316	1,047	1,223	1,199	1,458	1,390	.. Jalgaon
3,575	3,618	2,866	3,220	3,566	3,940	3,993	Total—Nasik Division
1,973	2,352	2,018	2,518	2,761	2,914	3,015	.. Ahmednagar
952	1,235	1,813	1,825	2,070	2,103	2,510	.. Pune
1,474	1,648	1,484	1,830	1,758	1,946	2,024	.. Solapur
4,399	5,235	5,315	6,173	6,589	6,963	7,549	Total—Pune Division
824	954	1,265	1,268	1,364	1,413	1,574	.. Satara
659	690	897	870	928	901	1,091	.. Sangli
303	296	751	677	733	828	850	.. Kolhapur
1,786	1,940	2,913	2,815	3,025	3,142	3,615	Total—Kolhapur Division
903	1,082	656	909	1,129	1,130	1,296	.. Aurangabad
594	410	398	477	856	687	553	.. Jalna
1,086	1,213	1,393	1,652	1,989	1,916	1,835	.. Beed
2,583	2,705	2,447	3,038	3,974	3,733	3,684	Total—Aurangabad Division
782	249	348	614	939	800	293	.. Latur
884	831	958	1,111	1,071	1,207	1,178	.. Osmanabad
391	298	461	531	628	594	482	.. Nanded
538	376	616	1,003	977	1,051	651	.. Parbhani
2,595	1,804	2,383	3,259	3,615	3,652	2,604	Total—Latur Division
287	213	180	408	374	370	283	.. Buldhana
158	148	180	243	217	211	169	.. Akola
333	291	355	408	333	340	293	.. Amravati
168	139	174	328	334	342	234	.. Yavatmal
946	791	889	1,387	1,258	1,263	979	Total—Amravati Division
115	229	136	137	169	180	238	.. Wardha
356	514	571	618	508	555	877	.. Nagpur
225	282	907	1,550	1,381	1,624	1,705	.. Bhandara
33	96	796	866	809	802	914	.. Chandrapur
17	17	428	473	450	465	491	.. Gadchiroli
746	1,138	2,838	3,644	3,317	3,626	4,225	Total—Nagpur Division
16,720	17,320	20,079	23,903	25,747	26,711	27,133	Total—Maharashtra State

*Surface irrigation including area irrigated by Canals, Tanks and other sources of irrigation.

अ. क्र. Serial No.	जिल्हा	दुसोटा बागाईत क्षेत्र Area irrigated more than once				
		१९८७-८८ 1987-88 18	१९८८-८९ 1988-89 19	१९८९-९० 1989-90 20	१९९०-९१ 1990-91 21	१९९१-९२ 1991-92 22
1	2					
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	6	8	6	8	13
३	रायगड	18	18	15	17	16
४	रत्नागिरी	15	12	11	8	10
५	सिधुदुर्ग	38	40	41	36	34
	एकूण-कोकण विभाग	77	78	73	69	73
६	नासिक	284	236	258	269	277
७	धुळे	263	330	315	314	281
८	जळगाव	237	340	307	312	296
	एकूण-नासिक विभाग	784	906	880	895	854
९	अहमदनगर	419	590	566	593	500
१०	पुणे	368	404	424	413	424
११	सोलापूर	219	319	299	337	356
	एकूण-पुणे विभाग	1,006	1,313	1,289	1,343	1,280
१२	सातारा	326	327	333	298	321
१३	सांगली	198	222	232	220	201
१४	कोल्हापूर	128	128	131	124	82
	एकूण-कोल्हापूर विभाग	652	677	696	642	604
१५	औरंगाबाद	205	311	267	264	181
१६	जालना	197	308	305	258	215
१७	बीड	212	352	350	382	252
	एकूण औरंगाबाद विभाग	614	971	922	904	648
१८	लातूर	93	306	259	226	155
१९	उस्मानाबाद	255	355	312	317	175
२०	नांदेड	81	290	295	290	122
२१	परभणी	269	426	420	423	377
	एकूण-लातूर विभाग	698	1,377	1,286	1,256	829
२२	बुलढाणा	49	83	84	82	72
२३	अकोला	60	81	102	99	85
२४	अमरावती	182	282	257	260	190
२५	यवतमाळ	76	172	191	200	123
	एकूण-अमरावती विभाग	367	618	634	641	470
२६	वर्धा	43	83	71	70	71
२७	नागपूर	144	299	187	211	242
२८	भंडारा	186	417	318	288	195
२९	चंद्रपूर	25	67	55	105	68
३०	गडचिरोली	29	29	10	52	55
	एकूण-नागपूर विभाग	427	895	641	726	631
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	4,625	6,835	6,421	6,476	5,389

TABLE VII—Concl'd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरस)
(Area in '00' hectares)

एकूण बागाईत क्षेत्र Gross area irrigated					District
१९८७-८८ 1987-88 23	१९८८-८९ 1988-89 24	१९८९-९० 1989-90 25	१९९०-९१ 1990-91 26	१९९१-९२ 1991-92 27	
.. Mumbai S. D
52	71	80	69	98	.. Thane
156	113	114	118	150	.. Raigad
39	31	34	24	61	.. Ratnagiri
258	230	248	250	248	.. Sindhudurg
505	445	476	461	557	.. Total-Konkan Division
1,625	1,509	1,783	1,991	2,203	.. Nasik
741	1,054	1,157	1,074	958	.. Dhule
1,284	1,563	1,506	1,770	1,686	.. Jalgaon
3,650	4,126	4,446	4,835	4,847	.. Total-Nasik Division
2,437	3,108	3,327	3,507	3,515	.. Ahmednagar
2,181	2,229	2,494	2,516	2,934	.. Pune
1,703	2,149	2,057	2,283	2,380	.. Solapur
6,321	7,486	7,878	8,306	8,829	.. Total-Pune Division
1,591	1,595	1,697	1,711	1,995	.. Satara
1,095	1,092	1,160	1,121	1,292	.. Sangli
879	805	864	952	932	.. Kolhapur
3,565	3,492	3,721	3,784	4,219	.. Total-Kolhapur Division
861	1,220	1,396	1,394	1,477	.. Aurangabad
595	785	1,161	945	768	.. Jalna
1,605	2,004	2,339	2,298	2,087	.. Beed
3,061	4,009	4,896	4,637	4,332	.. Total Aurangabad Division
441	920	1,198	1,026	448	.. Latur
1,213	1,466	1,383	1,524	1,353	.. Osmanabad
542	821	923	884	604	.. Nanded
885	1,429	1,397	1,474	1,028	.. Parbhani
3,081	4,636	4,901	4,908	3,433	.. Total-Latur Division
229	491	458	452	355	.. Buldhana
240	324	319	310	254	.. Akola
537	690	590	600	483	.. Amravati
250	50	525	542	357	.. Yavatmal
1,256	2,005	1,892	1,904	1,449	.. Total-Amravati Division
179	220	240	250	309	.. Wardha
715	917	695	766	1,119	.. Nagpur
1,093	1,967	1,699	1,912	1,900	.. Bhandara
821	933	864	907	982	.. Chandrapur
457	502	460	517	546	.. Gadchiroli
3,265	4,539	3,958	4,352	4,856	.. Total-Nagpur Division
24,704	30,733	32,168	33,187	32,522	.. Total-Maharashtra State

तक्ता जाठ TABLE VIII

खरीप तांदूळ Kharif Rice

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील बागायत क्षेत्र १९८७-८८ ते १९९४-९५
Districtwise irrigated area under different crops in M. S. from 1987-88 to 1994-95

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	District
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	42	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	42	Total Konkan Division
६	नासिक	76	29	39	39	38	33	27	24	Nasik
७	धुळे	80	55	94	70	60	5	1	5	Dhule
८	जळगाव	26	46	34	32	35	29	4	3	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	182	130	167	141	133	67	32	32	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	13	7	4	8	7	7	4	2	Ahmednagar
१०	पुणे	41	33	38	24	24	24	14	6	Pune
११	सोलापूर	13	42	37	34	25	23	7	2	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	67	82	79	66	56	54	25	10	Total Pune Division
१२	सातारा	145	151	150	162	161	147	96	92	Satara
१३	सांगली	30	62	60	43	55	55	22	24	Sangli
१४	कोल्हापूर	28	24	26	6	..	21	19	17	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	223	237	236	211	216	223	137	133	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	9	8	8	11	11	Aurangabad
१६	जालना	12	22	18	9	10	Jalna
१७	बीड	11	5	59	65	7	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	32	35	85	85	28	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	9	..	20	15	18	Latur
१९	उस्मानाबाद	33	43	78	145	36	6	Osm. nabad
२०	नांदेड	62	42	43	54	50	55	65	11	Nanded
२१	परभणी	112	131	5	13	34	36	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	216	216	146	227	138	97	65	11	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	1	26	25	21	13	Buldhana
२३	अकोला	1	Akola
२४	अमरावती	1	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	2	26	26	21	13	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	229	181	113	123	228	165	181	203	Nagpur
२८	भंडारा	921	1442	1503	1592	1644	1690	1699	1365	Bhandara
२९	चंद्रपूर	761	818	780	742	854	918	827	861	Chandrapur
३०	गडचिरोली	413	414	412	444	500	485	520	515	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	2324	2855	2808	2901	3226	3258	3227	2944	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	3046	3581	3547	3652	3852	3699	3486	3130	Total Maharashtra State

Note — Information in this table from 1992-93 to 1994-95 is provisional.

तक्ता माड—चालू TABLE VIII—Contd.
उन्हाळी तांदूळ Summer Rice

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	District	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
१	वृहन्मुंबई	Greater Mumbai	
२	ठाणे	..	10	19	17	19	16	21	25	35	Thane
३	रायगड	..	79	81	82	83	81	74	73	73	Raigad
४	रत्नागिरी	..	7	3	3	3	3	5	5	5	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	..	59	48	47	40	31	52	54	54	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	..	155	151	149	145	131	152	157	167	Total Konkan Division
६	नासिक	Nasik
७	धुळे	Dhule
८	जळगाव	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	Abmednagar
१०	पुणे	1	1	6	Pune
११	सोलापूर	..	3	2	4	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	3	3	5	6	Total Pune Division
१२	सातारा	1	1	Satara
१३	सांगली	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	15	14	8	24	14	5	6	5	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	15	14	9	25	14	5	6	5	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	Aurangabad
१६	जालना	..	1	Jalna
१७	बीड	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	1	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	Latur
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	नांदेड	..	6	Nanded
२१	परभणी	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	6	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	Buldhana
२३	अकोला	Akola
२४	अमरावती	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	..	2	2	1	1	3	2	Nagpur
२८	भंडारा	..	53	157	53	173	79	86	115	143	Bhandara
२९	चंद्रपूर	..	3	40	5	67	10	9	14	14	Chandrapur
३०	गडचिरोली	..	14	47	6	44	17	13	22	34	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	72	246	64	284	107	109	154	193	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	252	414	227	460	252	266	317	365	Total Maharashtra State

टीप- या तक्त्यातील सन १९९२-९३ ते १९९४-९५ ची माहिती अस्थायी आहे.

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

बाजरी Bajra

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	१९८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	District	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	Ratnagiri	
५	सिधुदुर्ग	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
६	नासिक	..	117	1	..	5	24	44	109	172	Nasik
७	धुळे	2	Dhule
८	जळगाव	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	..	117	1	..	5	24	46	109	172	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	175	223	295	296	350	194	192	295	Ahmednagar
१०	पुणे	..	111	126	140	131	192	151	134	110	Pune
११	सोलापूर	..	48	42	40	44	61	60	50	60	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	334	391	475	471	603	405	376	465	Total Pune Division
१२	सातारा	..	128	33	35	24	44	18	13	183	Satara
१३	सांगली	..	53	67	69	27	57	19	20	33	Sangli
१४	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	181	100	104	51	101	37	33	216	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	..	6	..	19	4	6	Aurangabad
१६	जालना	Jalna
१७	बीड	8	15	14	42	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	6	8	34	18	48	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	66	13	Latur
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	नांदेड	..	1	Nanded
२१	परभणी	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	1	..	66	13	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	Buldhana
२३	अकोला	2	Akola
२४	अमरावती	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	2	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	639	500	679	558	778	488	518	853	Total Maharashtra State

सक्ता भाठ—चाऊ TABLE VIII—Contd.

सरीस ज्वारी Kharif Jowar

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	१९९४-९५	District	
1	2	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95		
		3	4	5	6	7	8	9	10		
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
६	नासिक	..	34	30	..	35	18	19	20	34	Nasik
७	धुळे	1	31	1	..	2	Dhule
८	जळगाव	1	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	..	34	31	..	35	50	20	20	36	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	52	22	63	30	69	9	5	14	Ahmednagar
१०	पुणे	..	27	18	29	22	22	4	4	4	Pune
११	सोलापूर	..	22	18	21	14	12	8	5	4	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	101	58	113	66	103	21	14	22	Total Pune Division
१२	सातारा	..	45	46	40	34	32	16	43	42	Satara
१३	सांगली	..	62	74	66	81	72	32	23	9	Sangli
१४	कोल्हापूर	2	..	2	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	107	120	108	115	106	48	66	51	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	101	13	9	Aurangabad
१६	जालना	156	..	7	Jalna
१७	बीड	7	12	18	25	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	7	269	31	41	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	Latur
१९	उस्मानाबाद	..	70	11	10	4	Osmanabad
२०	नांदेड	Nanded
२१	परभणी	..	3	3	3	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	73	14	10	7	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	Buldhana
२३	अकोला	Akola
२४	अमरावती	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	27	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	27	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	315	230	490	247	337	96	100	109	Total Maharashtra State

तपता माठ—चालू TABLE VIII—Contd.

गहू Wheat

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	१९९४-९५	District
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	बृहन्मुंबई	1	Greater Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	1	Total Konkan Division
६	नासिक	364	599	596	557	588	471	573	596	Nasik
७	धुळे	192	237	211	177	171	244	222	235	Dhule
८	जळगांव	278	309	263	332	313	358	317	371	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	804	1145	1070	1066	1072	1073	1112	1202	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	376	448	449	571	604	455	522	571	Ahmednagar
१०	पुणे	256	300	334	350	404	374	369	346	Pune
११	सोलापूर	231	242	215	213	215	194	219	271	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	863	990	998	1134	1223	1023	1110	1188	Total Pune Division
१२	सातारा	155	180	137	122	271	233	257	284	Satara
१३	सांगली	145	137	158	162	130	134	151	139	Sangli
१४	कोल्हापूर	161	120	87	87	96	87	75	94	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	461	437	382	371	497	454	483	517	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	187	283	299	328	326	369	341	319	Aurangabad
१६	जालना	244	169	322	278	186	167	210	198	Jalna
१७	बीड	128	202	319	228	103	111	127	177	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	559	654	940	834	615	647	678	694	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	126	180	154	161	83	103	124	86	Latur
१९	उस्मानाबाद	111	126	185	194	160	109	104	84	Osmanabad
२०	नांदेड	86	143	134	166	110	161	171	149	Nanded
२१	परभणी	191	352	505	467	337	279	322	447	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	514	801	978	988	690	652	721	766	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	63	190	199	215	102	214	198	262	Buldhana
२३	अकोला	116	157	158	132	82	125	109	139	Akola
२४	अमरावती	153	193	152	159	88	128	77	115	Amravati
२५	यवतमाळ	105	164	120	125	65	138	167	173	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	437	709	629	631	337	605	551	689	Total Amravati Division
२६	वर्धा	78	105	122	125	156	140	103	146	Wardha
२७	नागपूर	201	213	187	225	255	265	295	384	Nagpur
२८	भंडारा	54	104	52	56	53	66	87	95	Bhandara
२९	चंद्रपूर	25	30	28	35	49	51	51	52	Chandrapur
३०	गडचिरोली	6	7	6	3	4	4	2	2	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	364	459	395	444	517	526	538	679	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	4002	5195	5392	5468	4952	4980	5193	5735	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

रबी ज्वारी Rabi Jowar

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	१९९४-९५	District
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नासिक	24	35	150	49	46	36	86	91	Nasik
७	धुळे	11	61	69	58	..	18	1	..	Dhule
८	जळगाव	21	21	39	47	76	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	56	117	219	107	46	93	134	167	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	739	917	1052	964	873	663	739	639	Ahmednagar
१०	पुणे	677	641	726	669	727	614	748	567	Pune
११	सोलापूर	386	574	593	593	631	545	559	443	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1802	2132	2371	2226	2231	1822	2046	1649	Total Pune Division
१२	सानारा	453	457	634	548	628	435	456	437	Satara
१३	सांगली	213	212	209	192	218	266	285	283	Sangli
१४	कोल्हापूर	41	29	1	1	2	2	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	707	698	843	740	847	702	743	722	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	198	330	329	107	211	430	446	346	Aurangabad
१६	जालना	100	139	..	129	121	142	175	175	Jalna
१७	बीड	402	538	461	516	631	588	733	479	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	700	1007	790	752	963	1160	1354	1000	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	33	49	94	86	9	56	62	11	Latur
१९	उस्मानाबाद	411	445	442	391	387	452	519	432	Osmanabad
२०	नांदेड	..	2	90	..	14	1	1	10	Nanded
२१	परभणी	9	8	11	13	11	9	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	453	504	626	477	421	522	593	462	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	1	2	2	Buldhana
२३	अकोला	Akola
२४	अमरावती	Amravati
२५	यवतमाळ	1	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1	2	3	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	Nagpur
२८	भंडारा	..	41	1	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	..	1	1	..	1	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	42	2	..	1	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	3719	4500	4851	4304	4512	4299	4870	4000	Total Maharashtra State

* समाविष्ट केलेली Assumed

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

हरभरा Gram

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

क्र. सं.	जिल्हा	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	District	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०		
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai	
२	ठाणे	..	८	४	४	५	Thane	
३	रायगड	..	५	१	१	Raigad	
४	रत्नागिरी	१	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	..	१३	४	४	५	७	Total Konkan Division	
६	नासिक	..	१४२	१२५	१२७	२५७	१८८	२०९	३१५	३४९	Nasik
७	धुळे	..	५१	८३	८४	८६	७२	९५	१०६	१५०	Dhule
८	जळगाव	..	१०९	२१८	२१५	२९५	२२६	२४१	२३९	३९८	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	..	३०२	४२६	४२६	६३८	४८६	५४५	६६०	८९७	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	११५	१७३	१६९	१८०	१३६	१२१	१३९	१३९	Ahmednagar
१०	पुणे	..	७७	९३	१०५	८१	९०	७८	८४	९५	Pune
११	सोलापूर	..	४७	६२	७२	७४	७४	५६	७८	८४	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	२३९	३२८	३४६	३३५	३००	२५५	३०१	३१८	Total Pune Division
१२	सातारा	..	५२	५८	५१	५१	५१	४९	६०	६६	Satara
१३	सांगली	..	३३	३३	४५	४८	५३	४६	५८	६५	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	१९	१८	९	३६	२०	२१	३१	२७	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	१०४	१०९	१०५	१३५	१२४	११६	१४९	१५८	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	..	१२८	१३७	१३९	१५६	१४३	१५९	१८४	१५७	Aurangabad
१६	जालना	..	४६	५८	६५	८२	६७	४१	५२	६७	Jalna
१७	बीड	..	३०	६३	१०३	१४५	५०	३६	४८	५९	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	२०४	२५८	३०७	३८३	२६०	२३६	२८४	२८३	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	..	४४	४३	५७	७१	३७	३३	५२	२३	Latur
१९	उस्मानाबाद	..	६२	६३	४८	८४	१०८	४६	५०	४४	Osmanabad
२०	नांदेड	..	३७	२७	३९	२५	१२	२६	३२	४०	Nanded
२१	परभणी	..	६३	६६	६६	१३५	५१	५०	७६	७७	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	२०५	१९९	२१०	३१५	२०८	१५५	२१०	१८४	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	..	२६	६४	४५	६२	२९	५६	६१	७७	Buldhana
२३	अकोला	..	११	१४	११	१८	२४	१५	२०	३१	Akola
२४	अमरावती	..	५३	६६	५२	५०	३३	३२	४५	६३	Amravati
२५	यवतमाळ	..	७	६९	५४	६३	९	१४	१६	२४	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	९७	२१३	१६२	१९३	९५	११७	१४२	१९५	Total Amravati Division
२६	वर्धा	..	११	१०	१३	१६	२१	२१	२९	३४	Wardha
२७	नागपूर	..	३९	९२	९०	९८	७२	६९	५५	८२	Nagpur
२८	भंडारा	२०	Bhandara
२९	चंद्रपूर	१	१	२	..	३	३	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	५०	१२२	१०४	११५	९५	९०	८७	११९	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	१२१५	१६५९	१६६४	२११९	१५७५	१५१४	१८३३	२१५४	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

खरीप मूईमूग Kharif Groundnut

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	District	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
६	नासिक	..	11	7	27	32	20	16	8	24	Nasik
७	धुळे	1	5	Dhule
८	जळगाव	1	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	..	11	7	27	32	20	17	8	30	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	28	32	34	56	62	27	20	29	Ahmednagar
१०	पुणे	..	37	43	69	57	72	11	12	14	Pune
११	सोलापूर	..	17	14	4	24	40	13	9	19	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	82	89	107	137	174	51	41	62	Total Pune Division
१२	सातारा	..	17	14	25	13	13	10	15	31	Satara
१३	सांगली	..	43	18	61	51	20	13	6	19	Sangli
१४	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	60	32	86	64	33	23	21	50	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	..	1	10	9	4	5	4	Aurangabad
१६	जालना	14	37	2	4	3	Jalna
१७	बीड	35	86	123	78	44	59	37	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	1	59	132	129	87	44	59	44	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	..	9	43	39	35	1	Latur
१९	उस्मानाबाद	7	1	Osmanabad
२०	नांदेड	2	18	11	Nanded
२१	परभणी	..	20	16	..	4	45	1	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	29	61	57	50	53	2	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	5	5	6	Buldhana
२३	अकोला	1	Akola
२४	अमरावती	5	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1	10	6	6	Total Amravati Division
२६	वर्धा	18	Wardha
२७	नागपूर	1	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	19	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	183	249	419	418	392	137	129	186	Total Maharashtra State

सक्ता भाठ—चालू TABLE VIII—Contd.

उन्हाळी पुरईमूग Summer Groundnut

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	District
1	2	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	
		3	4	5	6	7	8	9	10	
१	बृहन्मुंबई	Gr. Mumbai
२	ठाणे	3	3	2	2	2	2	3	3	Thane
३	रायगड	1	1	1	2	2	1	1	1	Raigad
४	रत्नागिरी	3	2	3	7	5	5	6	6	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	15	22	22	26	29	37	41	41	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	22	28	28	37	38	45	51	51	Total Konkan Division
६	नासिक	61	18	18	11	23	33	33	31	Nasik
७	धुळे	86	159	185	188	117	187	172	212	Dhule
८	जळगाव	90	250	174	237	146	168	128	181	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	237	427	377	436	286	388	333	424	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	80	248	215	258	68	60	282	67	Ahmednagar
१०	पुणे	72	44	41	48	45	43	50	49	Pune
११	सोलापूर	151	446	363	409	96	83	125	121	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	303	738	619	715	209	186	457	237	Total Pune Division
१२	सातारा	29	28	22	18	16	21	24	23	Satara
१३	सांगली	22	22	19	19	19	6	7	4	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	6	11	11	7	15	17	15	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	51	56	52	48	42	42	48	42	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	5	23	7	24	19	7	8	6	Aurangabad
१६	जालना	13	37	32	34	22	13	16	20	Jalna
१७	बीड	45	120	97	126	64	46	87	51	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	63	180	136	184	105	66	111	77	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	4	69	30	26	21	25	23	12	Latur
१९	उस्मानाबाद	77	84	81	76	50	31	48	27	Osmanabad
२०	नांदेड	105	278	209	207	84	88	84	34	Nanded
२१	परभणी	184	446	477	472	100	175	255	235	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	370	877	797	781	255	319	410	308	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	18	36	24	27	26	19	Buldhana
२३	अकोला	22	38	35	35	31	31	17	19	Akola
२४	अमरावती	7	23	3	7	6	10	10	10	Amravati
२५	यवतमाळ	16	107	92	101	44	84	75	71	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	63	204	154	143	81	152	128	119	Total Amravati Division
२६	वर्धा	3	16	5	12	11	7	8	15	Wardha
२७	नागपूर	3	13	2	12	11	4	4	6	Nagpur
२८	भंडारा	4	5	3	5	4	7	7	5	Bhandara
२९	चंद्रपूर	1	6	1	1	2	1	1	1	Chandrapur
३०	गडचिरोली	2	3	2	3	2	1	1	1	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	13	43	13	33	30	20	21	28	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1122	2553	2176	2377	1046	1218	1559	1286	Total Maharashtra State

तक्ता भाठ—चालू TABLE VIII—Contd.

ऊस (एकूण) Sugarcane (Total)

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	१९८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	District	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०		
१	बृहन्मुंबई	Gr. Mumbai	
२	ठाणे	१	Thane	
३	रायगड	१	Raigad	
४	रत्नागिरी	..	१	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	..	१	२	२	२	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	..	२	२	४	२	२	Total Konkan Division	
६	नासिक	..	२९९	२९९	३५६	३७६	४१२	३२७	२३२	३५०	Nasik
७	धुळे	..	१५०	१६०	१७१	१७९	१६५	१६५	१३६	२१३	Dhule
८	जळगाव	..	१३९	११८	१२८	१३८	२०४	१२७	१३२	२२८	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	..	५८८	५७७	६५५	६९३	७८१	६१९	५००	७९१	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	४७६	४७१	४९७	६६९	७१५	६३९	३९८	७८८	Ahmednagar
१०	पुणे	..	३६३	३२७	३७१	४५२	५२०	४३१	४२४	५१२	Pune
११	सोलापूर	..	३२३	३७०	३९७	४९७	४६८	३८२	३९४	४८२	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	११६२	११६८	१२६५	१६१८	१७०३	१४५२	१२१६	१७८२	Total Pune Division
१२	सातारा	..	३१३	३३३	३३०	४६१	४९८	४६६	४३३	५०१	Satara
१३	सांगली	..	२८०	२७४	२८७	३०१	४५५	३२३	२९२	४२९	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	५७२	५५०	६०९	६७८	६९८	६७०	६५०	८७८	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	११६५	११५७	१२२६	१४४०	१६५१	१४५९	१३७५	१८०८	Total Kolhanour Division
१५	औरंगाबाद	..	१२५	१९२	२१७	३३३	३५७	२८६	२४७	३७५	Aurangabad
१६	जालना	..	७५	११२	१५४	१६४	१६१	१२३	१०७	२२८	Jalna
१७	बीड	..	१३१	१३४	१७४	२२०	२२४	१३४	११६	२४६	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	३३१	४३८	५४५	७१७	७४२	५४३	४७०	८४९	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	..	७६	९६	१२०	१४४	१४८	१२९	११३	१८५	Latur
१९	उस्मानाबाद	..	९१	१५२	१६१	२४९	२४९	१२३	९९	२१३	Osmanabad
२०	नांदेड	..	५३	९८	१२४	१५९	१७३	११८	११३	१६३	Nanded
२१	परभणी	..	८७	८१	१०७	१४६	१८२	१२०	११२	१३९	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	३०७	४२७	५१२	६९८	७५२	४९०	४३७	७००	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	..	१८	३३	२७	२७	३४	१७	५	३६	Buldhana
२३	अकोला	..	११	१८	१८	२७	३१	२२	२५	३०	Akola
२४	अमरावती	..	५	५	४	१७	१९	१६	६	२७	Amravati
२५	यवतमाळ	..	५०	३०	१००	८०	११९	६१	५३	५६	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	८४	८६	१४९	१५१	२०३	११६	८९	१४९	Total Amravati Division
२६	वर्धा	..	९	९	११	१४	२०	२	२	१४	Wardha
२७	नागपूर	..	७	९	७	५	९	३	२	१०	Nagpur
२८	भंडारा	..	७	१३	१३	१६	२३	१५	१२	१५	Bhandara
२९	चंद्रपूर	२	..	२	२	२	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	२३	३१	३१	३७	५२	२२	१८	४१	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	३६६२	३८८६	४३८७	५३५६	५८८६	४७०१	४१०५	६१२०	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—समाप्त TABLE VIII—Concl'd.

कापूस Cotton

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

अ. क्र.	जिल्हा	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	१९९४-९५	District
१	२	१९८७-८८	१९८८-८९	१९८९-९०	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	
		३	४	५	६	७	८	९	१०	
१	बृहन्मुंबई	Gr. Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नासिक	..	८	६	५	८	७	४	१	Nasik
७	धुळे	..	५५	६५	६८	६२	१०८	१११	५२	Dhule
८	जळगाव	..	१६३	१०३	१२१	१४०	१८६	१२६	१५०	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	..	२२६	१७४	१९४	२१०	३०१	२४१	२०३	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	७	६	६	४	२	७	७	Ahmednagar
१०	पुणे	..	२	..	१	..	१	..	३	Pune
११	सोलापूर	..	३५	२६	६	७	३६	३३	२०	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	४४	३२	१३	११	३९	४०	२७	Total Pune Division
१२	सातारा	..	२	१४	५	९	१०	१३	५	Satara
१३	सांगली	..	९	१३	१०	१३	१९	११	११	Sangli
१४	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	११	२७	१५	२२	२९	२४	१६	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	..	८७	७०	७९	१८२	१४५	११९	१०२	Aurangabad
१६	जालना	..	१२	९८	१६९	१५८	७५	५९	७६	Jalna
१७	बीड	..	५५	५२	९७	१०३	८०	८३	८५	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	१५४	२२०	३४५	४४३	३००	२६१	२६३	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	Latur
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	नांदेड	..	३०	२५	१५	१०	Nanded
२१	परभणी	..	१२	७६	१४	२४	९८	९५	२१	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	४२	१०१	२९	३४	९८	९५	२१	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	..	१८	४९	४१	४२	९२	Buldhana
२३	अकोला	..	२७	२७	२०	२१	१०	Akola
२४	अमरावती	..	२७	२९	२५	Amravati
२५	यवतमाळ	..	१८	३७	३७	३७	३६	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	९०	१४२	१२३	१००	१३८	Total Amravati Division
२६	वर्धा	..	६	६	८	५	४	Wardha
२७	नागपूर	..	३	३०	५	७	१०	..	२	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	१	१	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	९	३६	१३	१३	१५	..	२	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	५७६	७३२	७३२	८३३	९२०	६६१	५३०	Total Maharashtra State

शेतीविषयक हंगाम

(१९८९-९० ते १९९४-९५)

१९८९-९०

शालू वर्षी दक्षिण कोकणात व मध्य महाराष्ट्राच्या दक्षिण भागात ९ जून पासून नैऋत्य मान्सूनच्या पावसास सुरुवात होऊन १० जूनपर्यंत या पावसाने उर्वरित मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा आणि विदर्भाचा संलग्न भाग व्यापला होता. तदनंतर १३ जूनला मान्सून विदर्भ विभागासह संपूर्ण राज्यात सुरू झाला. नैऋत्य मान्सूनच्या पावसास जरी वेळेवर सुरुवात झाली असली तरी राज्याच्या बहुतेक भागात या पावसाचा जोर सुरवातीपासूनच कमी होता मात्र कोकण विभागातील अलिबाग, रत्नागिरी आणि सिध्दुर्ग जिल्ह्यामध्ये मान्सून सक्रीय राहून दिनांक ९ जून ते ३० जून ८९ या काळात विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यात मराठवाड्यातील काही भागात विशेषतः नांदेड जिल्ह्यात अति जोराचा पाऊस पडला व औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर विभागातील काही भागात जोराचा पाऊस पडला.

मान्सूनच्या पावसातील अनियमितपणामुळे कोकण विभाग आणि कोल्हापूर जिल्ह्यातील काही भागात रोप वाटिका लावण्याचे काम वगळता इतर खरीप पिकांच्या पेरण्या वेळेवर सुरू करता आल्या नाहीत. नासिक जिल्हा वगळता राज्यातील निरनिराळ्या भागात जूनच्या ३ व्या व ४ थ्या आठवड्यात खरीप पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती.

जुलै महिन्यातील दुसऱ्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात विस्तृत प्रमाणात पाऊस पडला. त्यामुळे खरीप पिकांच्या पेरणीस व कोल्हापूर विभागात भात पिकांच्या लावणीस गती मिळाली. जुलैच्या ३ व्या व ४ थ्या आठवड्यात राज्यात विस्तृत व अति जोराचा पाऊस झाला. विदर्भात पावसाचा जोर बऱ्यापैकी होता. या पावसामुळे मराठवाडा विभागात, अमरावती विभागात व राज्यातील राहिलेल्या भागात खरीप पिकांची पेरणी संपविण्यासाठी उपयुक्त ठरला. तथापि नासिक जिल्ह्यात खरीप पिकांची पेरणी संपविण्यासाठी व नागपूर विभागात भाताची लावणी पूर्ण करण्यासाठी अधिक पावसाची आवश्यकता होती.

राज्यातील निरनिराळ्या भागात ऑगस्टच्या पहिल्या आठवड्यात पावसाने अधूनमधून दिलेल्या उघडीपेमुळे खरीप पिकांच्या अंतर-मशागतीची कामे प्रगतीपथावर होती. ऑगस्ट महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यात ते २० ऑगस्टपर्यंत राज्यात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला तर कोकण विभागात व विदर्भातील काही भागात जोराच्या पावसाची नोंद झाली. या पावसामुळे कोकण विभागातील भाताची लावणी पूर्ण झाली. ऑगस्ट महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात कोकण विभागात व नागपूर विभागातील काही भागात जोराचा ते अति जोराचा विस्तृत प्रमाणात पाऊस पडला तर अमरावती व औरंगाबाद विभागात मध्यम ते जोराचा पाऊस पडला व राज्यातील उर्वरित भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. राज्यातील उभ्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीसाठी व नागपूर विभागातील राहिलेली भात लावणी पूर्ण करण्यासाठी हा पाऊस उपयुक्त ठरला.

पुणे व कोल्हापूर विभागात सप्टेंबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात पावसाने उघडीप दिली. सप्टेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात कोकण, पुणे व औरंगाबाद विभागात जोराचा ते अति जोराचा पाऊस पडला तर राज्यातील राहिलेल्या बहुतेक भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. हा पाऊस रब्बी पिकांच्या पूर्वमशागतीसाठी उपयुक्त ठरला. सप्टेंबरच्या मध्यास अहमदनगर

Agricultural Season

(1989-90 to 1994-95)

1989-90

During the current year, south west monsoon has advanced into south Konkan and southern parts of Madhya Maharashtra on 9th June, and into rest parts of Madhya Maharashtra, Marathwada, adjoining parts of Vidarbha on 10th June. Further, it advanced into Vidarbha region and also the entire State by the 13th June. Though, the monsoon arrived in time in the State, its intensity in the beginning was feeble in most parts of the State except Konkan region, where monsoon was active with widespread light to moderate rains from 9th to 30th June, 1989. During the 2nd week of the June, very heavy rains were recorded in parts of Marathwada region especially in Nanded District and heavy rains were recorded in parts of Aurangabad, Amravati and Nagpur Division.

On account of erratic behaviour of the monsoon the sowing operation could not be taken-up in time except paddy nurseries in Konkan region and in parts of Kolhapur district. The sowing of kharif crops commenced during the 3rd and 4th week of June in different parts of the State except in Nasik District.

During the 2nd week of July widespread rains were received in most parts of the State. These rains gave momentum to the sowing of kharif crops and transplanting of paddy in Kolhapur Division. During 3rd and 4th week of July heavy to very heavy and widespread rains were received in the State. The intensity of the rains was fair in Vidarbha. Due to these rains, sowing of kharif crops was completed subsequently in Marathwada region, Amravati Division and in remaining parts of the State. However, more rains were needed to complete the sowing of kharif crops in Nasik district and transplanting of paddy in Nagpur Division.

Due to the intermitant break in rains in the first week of August, interculturing operations were in progress in different parts of the State. In 2nd week of August and till the 20th August light to medium rains were received in the State, while in Konkan region and parts of Vidarbha heavy rains were recorded. This facilitated to complete the transplanting of paddy in Konkan Division. During the last week of August heavy to very heavy and widespread rains were received in Konkan region and some parts of Nagpur Division while in Amravati and Aurangabad Division medium to heavy rains were recorded and in rest parts of the State light to medium rains were received. These rains were useful for the proper growth of the standing kharif crops in the State and to complete the delayed transplanting of paddy crops in Nagpur Division.

There was a break in rains during 1st week of September, 1989 in parts of Pune and Kolhapur Divisions. In last week of September heavy to very heavy rains were received in parts of Konkan, Pune and Aurangabad Divisions while most of the remaining parts recorded medium to light rains. These rains were helpful for preparatory

व सोलापूर जिल्ह्यातील थोड्या भागात रब्बी ज्वारी व करडई पिकांच्या पेरणीस नुकतीच सुरुवात झाली होती.

ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात कोकण व नागपूर विभाग वगळून राज्यातील वेगवेगळ्या भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला तर कोकण विभागात जोराचा ते अति जोराचा विस्तृत प्रमाणात पाऊस पडला व नागपूर विभागात तुरळक वृष्टि झाली. रब्बी पिकांच्या पेरणी सुरु करण्यास व उशीरा पेरणी झालेल्या खरीप पिकांच्या योग्य बाडीसाठी हा पाऊस उपयुक्त ठरला. ऑक्टोबर महिन्यात अगोदर पेरणी झालेल्या खरीप भात, बाजरी, संकरित ज्वारी, उडीद, मूग, तीळ पिकांची काढणी प्रगतीपथावर होती व ऑक्टोबरअखेर जवळजवळ या पिकांच्या कापण्याची कामे संपलेली होती. पेरणी झालेल्या रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती.

नोव्हेंबरच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यातील थोड्या भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. बागायत गहू व हरभरा वगळता इतर रब्बी पिकांच्या पेरण्या राज्यात १५ नोव्हेंबरपर्यंत संपलेल्या होत्या. बागायत व भारी जमिनीतील रब्बी पिकांची उगवण व वाढ समाधानकारक होती. डिसेंबर ८९ या महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात व जानेवारी ९० च्या सुरुवातीस मराठवाडा व विदर्भ विभागातील काही भागात पडलेला हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस जिरायत रब्बी पिकांना उपयुक्त ठरला. राज्यातील काही भागात अद्यापही एक किंवा दोन हिवाळी पावसाची आवश्यकता होती. उन्हाळी भात व उन्हाळी भुईमूग या पिकांच्या पेरणीस जानेवारीच्या पहिल्या पंधरवड्यात सुरुवात झाली होती.

राज्यातील निःपन्नाळ्या भागात जानेवारीच्या शेवटच्या आठवड्यात जिरायत रब्बी ज्वारी, करडई, गहू, हरभरा या पिकांच्या काढणीस सुरुवात झाली होती व मार्चअखेर या पिकांच्या काढण्या पूर्ण झाल्या होत्या तथापि बागायत रब्बी गहू व हरभरा या पिकांची पेरणी प्रगतीपथावर होती. तसेच त्या कालावधीत मुख्यतः उन्हाळी भुईमूग व सूर्यफूल या पिकांची पेरणी व भाजीपाल्याची लागवड प्रगतीपथावर होती. उन्हाळी पिकांची पेरणी एप्रिलअखेर पूर्ण झाली होती. पेरणी झालेल्या उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती.

१९९०-९१

1990-91

चालू वर्षी दक्षिण कोकणात नैऋत्य मान्सूनच्या पावसास २९ मे १९९० ला सुरुवात झाली व ३० मे १९९० ला उत्तर कोकण व दक्षिण मध्य महाराष्ट्राचा भाग व्यापला. तदनंतर ५ जूनपर्यंत मध्य महाराष्ट्राचा बराचसा भाग मराठवाडा व विदर्भाच्या दक्षिण भागात नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस पडला व १३ जून १९९० पर्यंत महाराष्ट्राचा संपूर्ण भाग व्यापला.

राज्यातील वेगवेगळ्या भागात मान्सूनपूर्व पाऊस पडल्यामुळे शेतकऱ्यांना खरीप पिकांच्या पूर्व मशागतीची कामे पूर्ण करण्यास मदत झाली. जून १९९० मध्ये कोकण, नाशिक, पुणे, कोल्हापूर व नागपूर विभागात भात रोपदाटीका टाकण्याचे काम जिरायत चालू होते. खरीप पिकांच्या पेरण्या प्रगतीपथावर होत्या (मात्र लातूर विभागात व सोलापूर जिल्ह्यात सततच्या पावसांमुळे व कोल्हापूर जिल्ह्यात अधिक पावसाची आवश्यकता असल्यामुळे एक आठवड्याने खरीप पिकांच्या पेरण्या उगिरा सुरु झाल्या.)

tillage operations for rabi crops. By middle of September sowing of rabi jowar and safflowers was just started at a few places in Ahmednagar and Solapur Districts.

Light to medium rains were received in different parts of the State except Konkan and Nagpur Divisions during the first week of October. Konkan region experienced widespread heavy to very heavy rains while Nagpur Division recorded scanty rains. These rains were beneficial for undertaking the sowing of rabi crops and for improvement and for proper growth of late sown kharif crops. In the month of October, harvesting of early paddy, bajri, hybrid jowar, udid, mung, sesame was in progress, almost completed. Germination and growth of sown rabi crops was reported to be satisfactory.

During the first week of November light to medium rains were recorded in few pockets of the State. The sowing of rabi crops was nearly completed in parts of the State in middle of November except irrigated wheat and gram crops. Germination and growth of irrigated rabi crops and unirrigated rabi crops in heavy soils was reported to be satisfactory. Rainfed rabi crops on light soils were withering due to moisture stress. Condition of rabi crops under irrigation was reported to be satisfactory. Rains were received in the last week of December and in early January 1990 in some parts of Vidarbha and Marathwada were useful for rainfed rabi crops. One or two winter showers are still required in some parts of the State. Sowing of summer paddy and summer groundnut was started during first fortnight of January.

Harvesting of rainfed rabi crops like rabi jowar safflower, wheat, gram was started in last week of January in different parts of the State and nearly completed by the end of March, however, harvesting of irrigated rabi crops was in progress at that time. Similarly sowing of summer crops mainly summer groundnut, sunflower and vegetables was in progress in different parts of the State and it was completed by April end. Condition of summer crops was reported to be satisfactory.

During this year, south-west monsoon arrived in south Konkan region on 29th May, 1990 and it further advanced in north Konkan and south madhya Maharashtra by 31st May. It further advanced in some more parts of Madhya Maharashtra, Marathwada and southern parts of Vidarbha region upto 5th June. By the 13th June entire State was covered.

Premonsoon rains were also received in different parts of the State which were beneficial to the cultivators for completion of preparatory tillage operations. In June 1990, sowing of paddy seeds in nurseries was in fullswing in parts of Konkan, Nasik, Pune, Kolhapur and Nagpur Divisions. Similarly sowing of rabi seed in nurseries was also in progress in Konkan region. In the month of June, sowing of other kharif crops was in progress in the State (it was delayed by about a week or so due to continuous rains in Latur Division, Solapur district and for want of more rains in Kolhapur district.)

जुलै महिन्यात खरीप पिकांच्या पेरण्या व भात व नागली पिकांच्या लावण्या जोरात चालू होत्या. जुलै महिन्याच्या दुसऱ्या व तिसऱ्या आठवड्यात राज्यातील काही भागात किरकोळ स्वरूपाचा पाऊस झाल्यामुळे खरीप पिकांच्या वाढीवर (विशेषतः हलक्या जमिनीतील पिकांवर) अनिष्ट परिणाम झाला. दि. २३ ते २५ जुलै १९९० ला झालेला पाऊस खरीप पिकांच्या वाढीसाठी उपयुक्त ठरला तसेच राहिलेल्या खरीप पिकांच्या पेरणीसाठी व भात व नागली पिकांच्या लावणीसाठी गती मिळाली. जुलै १९९० अखेर खरीप पिकांची पेरणी ९७ टक्के पूर्ण झाली होती. जुलै महिन्यात सरासरी पावसाच्या ६० ते ७० टक्के पाऊस पडला. खरीप पिकांच्या योग्य वाढीसाठी नाशिक, पुणे, कोल्हापूर, औरंगाबाद व नागपूर विभागात व भात पिकांच्या लावणीसाठी नागपूर जिल्ह्यात अधिक पावसाची आवश्यकता होती तथापि १० ऑगस्टनंतर राज्यात मध्यम ते जोराचा व विस्तृत प्रमाणात पाऊस पडल्यामुळे परिस्थितीमध्ये सुधारणा झाली. जुलै महिन्याच्या अपुऱ्या पावसांमुळे जळगाव जिल्ह्यात ६९,५०० हेक्टरमध्ये व धुळे जिल्ह्यात १०,८२९ हेक्टरमध्ये पुन्हा पेरणी करावी लागली.

ऑगस्ट महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात, राज्यातील बहुतेक भागात जोराचा ते अतिजोराचा पाऊस झाला होता त्यामुळे राहिलेली खरीप पिकांची पेरणी व भात व नागली पिकांची लावणी पूर्ण होण्यास मदत झाली. तसेच खरीप पिकांच्या परिस्थितीमध्ये सुधारणा झाली होती.

ऑगस्ट महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात ५ सप्टेंबर १९९० च्या पहिल्या आठवड्यात कोकण व नागपूर विभागातील बहुतेक ठिकाणी जोराचा ते अतिजोराच्या पावसाची नोंद झाली होती व राज्यातील उर्वरित भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला होता. खरीप पिकांची पेरणी राज्यात पूर्ण झाली होती. लातूर, नाशिक व अमरावती विभागात सततच्या पावसांमुळे मूग व उडीद पिकांचे काही प्रमाणात नुकसान झाले होते. त्याच-प्रमाणे सखल भागातील खरीप पिके पिढळी पडली होती. त्याच्या योग्य वाढीसाठी पावसाच्या उघडीपेची व स्वच्छ सूर्यप्रकाशाची आवश्यकता होती.

सप्टेंबर १९९० च्या दुसऱ्या व तिसऱ्या आठवड्यात पावसाने उघडीप दिल्यामुळे उभ्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास मदत झाली होती. तथापि नागपूर विभागातील थोड्या भागात सप्टेंबरच्या तिसऱ्या आठवड्यात जोराच्या पावसाची नोंद झाली होती. रब्बी पिके होणाऱ्या भागात पूर्व मशागतीची कामे प्रगती-पथावर होती.

सप्टेंबरच्या शेवटच्या आठवड्यात कोकण, नाशिक व लातूर विभागाच्या काही भागात जोराचा ते अतिजोराच्या पावसाची नोंद झाली होती तर राज्यातील उर्वरित भागातील बहुतेक ठिकाणी हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला होता. पुणे व औरंगाबाद विभागात रब्बी पिकांची पेरणी प्रगतीपथावर होती.

ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला होता तर मराठवाडा व विदर्भ भागातील काही भागात जोराच्या पावसाची नोंद झाली होती. तथापि राज्यातील काही भागात अजिबात पाऊस झाला नव्हता. उडीद व मूग या पिकांची काढणी संपलेली होती तर सोयाबीन व भूईमूग या पिकांची काढणीची कामे काही भागात प्रगतीपथावर होती. विदर्भात रब्बी पिकांच्या पूर्व मशागतीची कामे प्रगतीपथावर होती. राज्यातील निरनिराळ्या

Sowing operations and transplanting of paddy/ragi were in full-swing in the month of July. Light rains received during the second and third week of July, in some parts of the State which adversely affected the crop growth especially in light soils. Rains received on 23rd to 25th July were beneficial for the standing crops and also for accelerating sowing and transplanting operations. By the end of July, 1990, 97% the sowing was completed. Rains received during the month of July was about 60% to 70% of the normal. In Nasik, Pune, Kolhapur, Aurangabad and Nagpur divisions more rains were needed for proper growth of kharif crops and transplanting of paddy in Nagpur division.

However, widespread and medium to heavy rains received after 10th of August, have improved the situation. Due to insufficient rains in July 1990, resowing was required to be done in 6,500 hectares in Jalgaon district and 10,829 hectares in Dhule district.

During the 3rd week of August 1990, heavy to very heavy rains were recorded in most parts of the State which was helpful to complete the remaining transplanting of paddy and nagli crops and sowing of kharif crops. The condition of kharif crops was also improved.

During the last week of August 1990 and first week of September 1990, heavy to very heavy rains were recorded in most parts of Konkan and Nagpur division and light to medium rains were received in rest parts of the State, Kharif sowing was completed in the State.

Due to the continuous rains, mung and udid crops were adversely affected to some extent in some parts of Nasik, Latur and Amravati divisions. So also crops in low laying areas were becoming pale. For their vigorous growth break in rains and bright sunshine was essential.

The intensity of rains was reduced in 2nd and 3rd week of September 1990 which helped to improve the condition of standing kharif crops. However, in few pockets of Nagpur division heavy rains were recorded, during 3rd week of September 1990 Preparatory tillage operations were in progress in predominately rabi tract for rabi crops.

In last week of September 1990, heavy to very heavy rains were received in some parts of Konkan Nasik and Latur divisions. In the remaining parts of the State, mostly light to medium rains were received. Rabi sowing was in progress in some parts of Pune and Aurangabad divisions.

During the last week of October 1990, light to medium rains were received in most parts of the State while in some parts of the Vidarbha and Marathwada regions heavy rains were also recorded. However, no rains were received in some parts of the State. Harvesting of mung and udid was completed while harvesting of groundnut and soyabean was also in progress in some parts of the State. In Vidarbha region preparatory tillage operations were in progress. Sowing of rabi crops was in progress in different parts of the State.

भागात रब्बी पिकांची पेरणी प्रगतीपथावर होती. ऑक्टोबर महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात मध्यम ते जोराचा (थोड्या भागात अतिजोराचा) पाऊस झाला होता. या पावसामुळे राज्यात खरीप पिकांची काढणीची कामे व रब्बी पिकांची पेरणी खोळंबलेली होती.

ऑक्टोबर महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात पावसाची तिव्रता कमी झाल्यामुळे खरीप पिकांच्या काढणीच्या कामास व रब्बी पिकांच्या पेरणीस गती मिळाली होती परंतु ऑक्टोबरच्या शेवटच्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात मध्यम ते जोराचा (काही भागात अतिजोराचा) पाऊस झाला होता. हा पाऊस पेरणी झालेल्या रब्बी पिकांसाठी उपयुक्त ठरला. तथापि या पावसामुळे उष्ण खरीप पिकांचे काही प्रमाणात नुकसान झाले. मराठवाडा व विदर्भ विभागातील खरीप ज्वारी व कापूस या पिकांच्या उत्पन्नात काही प्रमाणात घट येण्याची शक्यता आहे. ऑक्टोबर महिन्यात पडलेल्या पावसामुळे खरीप ज्वारीच्या दाण्यांची प्रत खराब झाली आहे.

नोव्हेंबर महिन्यात राज्यात हवामान कोरडे होते व अमून मधून ढगाळ होते. नोव्हेंबरच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यातील थोड्या भागात सुरळक स्वरूपाचा पाऊस झाला होता. रब्बी पिकांची पेरणी जोरात चालू होती व डिसेंबरअखेर रब्बी पिकांची पेरणी बागायत गहू व हरभरा वगळून पूर्ण झाली होती.

राज्यात रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती राज्यात जानेवारीच्या पहिल्या पंधरवड्यात उन्हाळी भात व उन्हाळी भुईमूगाच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती. उन्हाळी पिकांची पेरणी फेब्रुवारी महिन्यात जोरात चालू होती व एप्रिल अखेर ती पूर्ण झाली होती. उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती.

१९९१-९२

चालू वर्षी राज्यातील काही भागात मान्सूनपूर्व पाऊस पडला खरीप पिकांच्या पूर्वं मशागतीसाठी व पेरलेल्या हळव्या जातीच्या भाताला तो मान्सूनपूर्व पाऊस अतिशय उपयुक्त ठरला.

६ जून, १९९१ रोजी दक्षिण कोकण व मध्य महाराष्ट्राच्या दक्षिण विभागात नैऋत्य मान्सून पावसाचे आगमन झाले आणि ७ जूनला उत्तर कोकण व मध्य महाराष्ट्रातील आणखी काही भागात पावसाची सुरुवात झाली तर ८ जूनला कोकणातील उरलेल्या भागात, मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा व विदर्भातही तो पोहचला. दिनांक ७ जूनला मान्सून कोकणात क्रियाशील होता तर दिनांक ८ ते १० जूनच्या दरम्यान तो कोकण व मध्य महाराष्ट्रात जोरात होता आणि दिनांक ९ व १० जूनला तो मराठवाडा विभागात क्रियाशील राहिला.

राज्यातील नागपूर या विभागात दिनांक १२ ते १६ जूनच्या दरम्यान विस्तृत प्रमाणात पाऊस पडला. जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यात राज्यात खरीप पिकांच्या पेरणीस थोड्या प्रमाणावर सुरुवात झाली होती. कोकण व नागपूर विभागातील भात पिकाविनाऱ्या जिल्ह्यात भात रोपवाटिकेतील पेरणी प्रगतीपथावर होती. जूनच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात मान्सूनची तीव्रता कमी झालेली होती आणि राज्यातील बहुतेक भागात पाऊस झाला नाही. या परिस्थितीमुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या राज्यातील बहुतेक भागात खोळंबून राहिल्या होत्या. विशेषतः अमरावती व नागपूर विभागात त्या बऱ्याच प्रमाणात खोळंबलेल्या होत्या. जुलै महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा व कोकण विभागात मान्सूनने जोर धरला होता. राज्यातील

During the 2nd week of October, 1990 mostly medium to heavy (in few parts very heavy) rains were received in almost all the parts of the State. Due to the continuous rains harvesting of kharif crops and sowing of rabi crops were heldup in the State.

Intensity of rains was during 3rd week of October which was helpful to speed-up harvesting of kharif crops and sowing of rabi crops however, during the last week of October, medium to heavy (in some parts very heavy) rains were recorded in most parts of the State which was helpful for rabi sown crops, but standing kharif crops were adversely affected to some extent. Yields of kharif jowar and cotton will be reduced to some extent in Marathwada and Vidarbha Region. Rains received in October have spoiled the quality of kharif Jowar grains.

During the month of November, 1990 weather was mostly dry and intermittently cloudy. During first week of November light rains were received in few pockets of the State. Rabi sowing was in fullswing and it was completed except irrigated wheat and gram by December end.

Condition of rabi crops was reported to be satisfactory in the State. Sowing of summer groundnut and summer paddy was commenced during 15 fortnight of January, 1991. Sowing of summer crops was in fullswing in the month of February and it was completed by the end of April. Condition of summer crops was reported to be satisfactory.

1991-92

During the current year pre-monsoon showers were received in some parts of the State. These pre-monsoon rains were very beneficial for the preparatory tillage operations and early sown varieties of drilled paddy.

South-West monsoon arrived in South Konkan and Southern parts of Madhya Maharashtra on 6th June, 1991, and it further advanced into North Konkan and more parts of Madhya-Maharashtra and of Marathwada on 7th June. Monsoon advanced in the rest of Konkan, Madhya Maharashtra, Marathwada and Vidarbha on 8th June. Monsoon was active in Konkan region on 7th June, while it was vigorous in Konkan and Madhya-Maharashtra region of the State on 8th to 10th June and it was active in Marathwada on 9th and 10th June.

From 12th to 16th June widespread rains were received in Nagpur division of the State. Sowing of kharif crops was started in the State on a small scale during the third week of June. So also sowing of paddy nurseries was in progress in Konkan and Nagpur divisions of paddy growing track. During the 2nd fortnight of June, monsoon was feeble and there were no rains received in almost all parts of the State. Due to this situation, sowing operations were held-up in most parts of the State, especially in Amravati and Nagpur divisions.

During the 1st week of June, monsoon was vigorous in Madhya Maharashtra, Marathwada and Konkan region. Medium to heavy rains were

या भागात मध्यम स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला. तर विदर्भ विभागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला.

कोकण विभागात भात रोपवाटिकेतील पेरणी पूर्ण झालेली होती. आणि रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील काही भागात भाताच्या लावण्या प्रगतीपथावर होत्या. जुलै महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात पडलेला पाऊस पेरणी झालेल्या खरीप पिकांना उपयुक्त ठरला. तथापि अमरावती व नागपूर विभागात पेरणी झालेल्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीसाठी व उर्वरित खरीप पेरण्यांसाठी अजूनही अधिक पावसाची गरज होती.

दिनांक ८ ते १७ जुलै, १९९१ चे दरम्यान राज्यातील बहुतेक भागात मान्सून सक्रीय होता व बहुतेक भागात विस्तृत प्रमाणात मध्यम ते जोराचा पाऊस पडला होता व त्यामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या व भाताच्या लावण्या यांना राज्यात गती आली होती.

जुलै महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात पडलेल्या सततच्या पावसामुळे कोल्हापूर विभागातील सांगली जिल्ह्यातील सखल भागातील खरीप पिकांवर काही प्रमाणात विपरीत परिणाम झाला व उभ्या खरीप पिकांची वाढ खुंटली होती. पाऊस नसल्यामुळे कोल्हापूर, औरंगाबाद आणि नागपूर या विभागातील आंतरमशागतीची कामे खोळंबलेली होती. जुलैअखेर राज्यातील पेरण्या ९५ टक्के पूर्ण झालेल्या होत्या व राज्यातील बहुतेक भागात पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती.

दिनांक ३० जुलै रोजी अमरावती व नागपूर विभागातील काही भागात अतिजोराचा पाऊस पडला. त्या जोराच्या पावसामुळे अमरावती जिल्ह्यातील अचलपूर, वरुड, धारणी व चिखलदरा या तालुक्यात खरीप पिकांचे काही प्रमाणात नुकसान झाले. तसेच या जोराच्या पावसामुळे वर्धा नदीला पूर आल्यामुळे नागपूर जिल्ह्यातील नारखेड या तालुक्यातील वर्धा नदीच्या काठावरील खरीप पिकांचे नुकसान झाले होते. वर्धा नदीच्या पुरामुळे मोवाड खेडे व त्या भोवतालच्या १६ खेडी यांना पुराची झळ पोहोचली आहे. पावसाची तीव्रता ऑगस्ट महिन्यात औरंगाबाद व लातूर विभागात कमी झाली होती. औरंगाबाद व लातूर या विभागातील सर्व जिल्ह्यात ऑगस्ट महिन्यात सरासरी पावसापेक्षा ७५ ते ९० टक्के पाऊस कमी पडला. या दोन विभागात अपुऱ्या पावसामुळे व अपुऱ्या ओळीमुळे खरीप पिकांवर मोठ्या प्रमाणात विपरीत परिणाम झालेला होता. तसेच अपुऱ्या पावसामुळे धुळे, नाशिक, अहमदनगर, सोलापूर या जिल्ह्यातील उभ्या खरीप पिकांवरही काही प्रमाणात विपरीत परिणाम झालेला होता. खरीप पिकांच्या योग्य वाढीसाठी या भागात पावसाची नितांत गरज होती. कोकण व कोल्हापूर हे विभाग वगळता राज्यातील इतर भागातील हलक्या व मध्यम जमिनीवरील खरीप पिकांची परिस्थिती असमाधानकारक होती. ऑगस्टअखेर खरीप पिकांच्या पेरण्या राज्यात पूर्ण झालेल्या होत्या. तसेच कोकण, कोल्हापूर व नागपूर या विभागातील भाताच्या लावण्यादेखील पूर्ण झालेल्या होत्या.

सप्टेंबरच्या पहिल्या पंधरवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात पाऊस पडला नाही. तथापि राज्याच्या अगदी थोड्या भागात, हलक्या स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली. परंतु तो पाऊस पुरेसा नसून त्याचा खरीप पिकवाढीसाठी उपयोग झाला नाही.

received in these parts of the State. Light to medium rains were also recorded in Vidarbha region during this period.

Nursery sowing of paddy was completed in Konkan region and transplanting of paddy was in progress in some parts of Ratnagiri and Sindhudurg districts. Rains received during the 1st week of July were beneficial to sown kharif crops except Amravati and Nagpur divisions where more rains were needed for further sowing and proper growth of sown kharif crops.

From 8th July to 17th July, 1991 monsoon was active in most parts of the State and widespread medium to heavy rains were received in almost all parts of the State and these facilitated the sowing of kharif crops including transplanting of paddy.

Due to continuous rains received in 2nd fortnight of July, crops in low lying areas of the Kolhapur division particularly in Sangli district were affected to some extent and growth of standing kharif crops was stunted. Interculturing operations were also held-up in some parts of Kolhapur, Aurangabad and Nagpur divisions due to want of 'Wapsa' conditions.

Sowing of kharif crops was completed to the extent of 95% in the State till the end of July, and condition of standing kharif crops was reported to be satisfactory in most parts of the State.

On the 30th July very heavy rains were received in some parts of Amravati and Nagpur divisions. Due to these heavy rains kharif crops were damaged to some extent in parts of Achalpur, Warud, Dharni and Chikhaldara tahsils of Amravati district and also due to these heavy rains crops on the banks of Wardha river in Narkhed tahsil of Nagpur district was damaged. Mowad village and other 16 surrounding villages were affected due to flood of Wardha river. Intensity of rainfall was reduced in the month of August, particularly in Aurangabad, Latur divisions. During the month of the August rains were received 75 to 90% less to the normal rainfall in all districts of Latur and Aurangabad divisions. Due to insufficient rains and inadequate soil moisture kharif crops were adversely affected to most extent in these two divisions. Similarly standing crops in parts of Dhule, Nasik, Ahmednagar, Solapur districts were also affected to some extent due to insufficient rains. More rains were needed in these parts of the State for the proper growth. Condition of kharif crops on light and medium soils was reported to be unsatisfactory in most parts of the State except Konkan and Kolhapur divisions.

Sowing of kharif crops was completed in the State at the end of August. Similarly transplanting of paddy was also completed in parts of Konkan, Kolhapur and Nagpur divisions.

During the first fortnight of the September, there were no rains in almost all parts of the State. Very light rains were recorded in few pockets of the State which were not sufficient and beneficial for the growth of standing kharif crops.

अशा प्रकारच्या प्रतिकूल हवामानाच्या परिस्थितीमुळे खरीप पिकांच्या जोमाच्या वाढीवर व उत्पादनात परिणाम झाला असून धान्य व चारा यांच्या प्रतिवर विपरीत परिणाम होऊन उत्पात घट येईल. भूईमूग पिकाच्या बाबतीत शेगा लागण्याच्या संस्थेत घट येईल व सुरकुतलेल्या शेंगा लागण्यासहीत शेंगा पोकळ राहतील.

सप्टेंबरच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात कोकण विभागात मध्यम स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला. तर पुणे, कोल्हापूर विभागातील काही भागात हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. तथापि नाशिक, औरंगाबाद, लातूर, अमरावती आणि नागपूर या विभागात अतिशय प्रतिकूल अशी हवामानाची परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. दिनांक ३० सप्टेंबर, १९९१ पासून राज्यातील मान्सून संपलेला आहे.

ऑक्टोबर महिन्यात देखील अशाच प्रकारची प्रतिकूल हवामानाची परिस्थिती होती. राज्याच्या निरनिराळ्या भागात लवकर पेरणी झालेली खरीप ज्वारी, भात, बाजरी, भूईमूग, सोयाबीन, तीळ या पिकांच्या कापण्या तसेच कापूस या पिकाची वेचणीची कामे प्रगतीपथावर होती. पुणे व कोल्हापूर विभागाच्या काही भागात रब्बी ज्वारी व करडई या पिकांच्या पेरणीस ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यात सुरुवात झाली होती. राज्याच्या इतर भागात जेथे जमिनीत ओल आहे व बागायतीची सोय आहे अशा ठिकाणी रब्बी पिकांच्या पेरण्या प्रगतीपथावर होत्या. तथापि अपुऱ्या पावसामुळे राज्याच्या बऱ्याच भागात जिरायती रब्बी पिकांच्या पेरण्या खोडबलेल्या होत्या.

नोव्हेंबर महिन्यात विशेषतः दिनांक ११ व १२ नोव्हेंबरला मराठवाड्यातील फार थोड्या भागात तुरळक पाऊस पडला तर विदर्भातील काही तालुक्यात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला व दिनांक १८ ते २२ नोव्हेंबरला नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, लातूर, अमरावती व नागपूर विभागातील काही तालुक्यात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. हा पाऊस पेरणी झालेल्या रब्बी पिकांच्या वाढीस उपयुक्त ठरला परंतु राहिलेल्या कोरडवाहू रब्बी पिकांच्या पेरणीसाठी अपुरा होता. नोव्हेंबरच्या अखेरीस सिधुदुर्ग जिल्ह्यांत उन्हाळी भाताच्या रोवटाटीका टाकण्यास सुरुवात झाली होती.

डिसेंबरच्या पहिल्या तीन आठवड्यात राज्यातील हवामान बहुतेक कोरडे होते मात्र शेवटच्या आठवड्यात कोकण विभागात हवामान अंधूनमधून ढगाळ राहून हलक्या स्वरूपाचा अल्प पाऊस पडला. राज्यातील फार थोड्या भागात बागायती गहू, हरभरा व सूर्यफूल या पिकांच्या पेरण्या पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार प्रगतीपथावर होत्या. गेल्या वर्षीच्या तुलनेत या वर्षी सप्टेंबर व ऑक्टोबर या महिन्यात राज्यातील बऱ्याच भागात पाऊस अपुरा पडल्यामुळे बऱ्याच प्रमाणात कोरडवाहू रब्बी पिकांचे क्षेत्र मापेर राहिले. दि. ३१ डिसेंबर १९९१ अखेर रब्बी पिकांची पेरणी राज्यात ६३ टक्के पूर्ण झाली तर गेल्या वर्षी याच कालावधीत रब्बी पिकांची पेरणी ९८ टक्के पूर्ण झाली होती.

जिरायत रब्बी पिकांची परिस्थिती असमाधानकारक होती तर बागायत रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. डिसेंबरच्या दुसऱ्या आठवड्यात कोकण विभागातील काही भागात व नाशिक विभागातील जळगाव जिल्ह्यात उन्हाळी भूईमूगाच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती व डिसेंबरच्या अखेरीस कोकण विभागातील काही भागात उन्हाळी भाताच्या लागणीस सुरुवात झाली होती.

Due to this adverse climatic conditions kharif crops were affected at critical reproductive phase. This prevailing climatic conditions have adverse effect on the growth and development of the crops that are in grand period of growth which result in the low productivity with inferior quality of grains and fodder. In case of groundnut adverse effect will be on the number of pods per plant, loose filling of pod with shrivelled grains.

During the second fortnight of the September medium to heavy rains were received in the Konkan division and light to medium rains were recorded in some places of Pune and Kolhapur divisions. However very adverse climatic condition was prevailed in Nasik, Aurangabad, Latur, Amravati and Nagpur divisions. From 30th September, 1991 South-West monsoon was withdrawn from the State.

These adverse climatic conditions were same during the month of October. Harvesting of early sown kharif jowar, paddy, bajra, groundnut, soyabean, sesamum and picking of cotton were in progress in different parts of the State. Rabi sowing particularly rabi jowar and safflower was started during the first week of October in some parts of Pune and Kolhapur divisions. Sowing of rabi crops was in progress in other parts of the State where soil moisture and irrigation facilities were available. However in most parts of the State sowing of rabi crops on unirrigated area was held up due to insufficient rains.

During the month of November, particularly on 11th and 12th November light rains were received in few parts of Marathwada region while light to medium rains were received in some tahsils of Vidarbha region and on 18th to 22nd November light to medium rains were received in some tahsils of Nasik, Pune, Aurangabad, Latur, Amravati and Nagpur divisions. These rains were beneficial for sown rabi crops in that area only however these rains were not sufficient for sowing operations of rainfed rabi crops. Sowing of summer paddy in seed-beds in some parts of Sindhudurg district was started at the end of November.

During the first three week of December weather was mostly dry in the State while during the last week of the month weather was intermittently cloudy in Konkan region which was resulting in light and scattered showers. Sowing of irrigated rabi crops like wheat, gram, sunflower were in progress in few parts of the State where irrigation facilities were available. As compared to the last year rain received during the months of September and October were very inadequate in most parts of the State so that most of the usual rainfed area under rabi crops remained unsown. Rabi sowing was completed to the extent of 63 per cent upto 31st December, 1991 while corresponding figure during the last year was 98 per cent.

Condition of rainfed rabi crops was reported to be unsatisfactory while that of irrigated was satisfactory. Sowing of summer groundnut in Konkan division and Jalgaon district of Nasik division was started in 2nd week of December. Transplanting of summer paddy in some parts of Konkan division was also started during the last week of December.

जानेवारी १२ व फेब्रुवारी १२ या दोन्ही महिन्यांत हवामान बहुतेक कोरडे होते. राज्यातील काही भागात खरीप पिकांच्या कापण्यास सुरुवात झालेली होती. पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार राज्यात उन्हाळी पिकाची पेरणी प्रगतीपथावर होती. पाण्याच्या कमतरतेमुळे राज्यात विशेषतः मराठवाडा व विदर्भ विभागात उन्हाळी पिकाखालील क्षेत्रामध्ये घट झालेली होती. पेरणी झालेल्या उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती.

१९९२-९३

चालू वर्षी मे महिन्याच्या अखेरच्या आठवड्यात दक्षिण मध्य महाराष्ट्र व मराठवाडा विभागातील काही भागात तसेच कोकण व विदर्भ विभागातील काही भागात मान्सूनपूर्व पाऊस पडला. हा मान्सूनपूर्व पाऊस खरीप पिकांच्या पेरणीपूर्व मशागतीस उपयुक्त ठरला होता.

या वर्षी राज्यात मान्सूनचे अगमन एक आठवड्याने उशीरा सुरू झाले. नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस कोकण विभागात दिनांक १६ जून रोजी सुरू झाला व तो दिनांक २० जूनपर्यंत संपूर्ण राज्यात पसरला. जूनच्या दुसऱ्या तिसऱ्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात विस्तृत प्रमाणावर हलका ते जोराचा पाऊस पडला. मान्सूनच्या अगमनास उशीर झाला व ठाणे, रायगड जिल्ह्यास आणि नागपूर विभागात पूर्वेस मान्सूनचा जोरही कमी होता. जूनच्या दुसऱ्या व तिसऱ्या आठवड्यापासून राज्याच्या निरनिराळ्या भागात खरीप पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती. तसेच कोकण विभागात भात व नाचणी या पिकांच्या रोपवाडीका टाकण्याचे कामही सुरू झाले होते. मागील वर्षाशी तुलना करता मान्सूनची तीव्रता कमी होती. तथापि, दिनांक १८ ते २४ जूनचे दरम्यान राज्यातील बहुतेक भागात त्याची तीव्रता वाढली आणि जोराच्या ते अतिजोराचा विस्तृत प्रमाणावर पाऊस पडला.

२५ जून ते १० जुलै १९९२ या दरम्यानच्या काळात राज्यातील बहुतेक भागात पावसाने उघडीप दिली होती. हवामानाच्या या प्रतिकूल परिस्थितीमुळे हलक्या जमिनीवरील पिके सुकू लागली होती. खरीप पिकांच्या पेरण्या खोळंबून राहिल्या होत्या. जमिनीतील पुरेशा ओलीअभावी हलक्या जमिनीवरील खरीप पिकांच्या पेरण्या पुन्हा कराव्या लागतील की काय अशी भीती निर्माण झाली होती व तथापि राज्यातील निरनिराळ्या भागात दिनांक ११ जुलैपासून पावसास पुन्हा सुरुवात झाली व या पावसामुळे पेरणी झालेल्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास व राहिलेली पेरणी पुन्हा सुरू होण्यास मदत झाली. या पावसामुळे कोकण विभागात कोल्हापूर, सातारा, पुणे या जिल्ह्यांच्या पश्चिम भागात व नागपूर विभागाच्या पूर्वे भागात भाताच्या लावणीस सुरुवात झाली होती. २५ जून ते १० जुलै १९९२ पर्यंत पावसाने दिलेल्या उघडीपेमुळे अमरावती विभागातील बुलढाणा, अकोला व अमरावती जिल्ह्यातील काही भागात तसेच नागपूर विभागातील थोड्या भागात विशेषतः हलक्या जमिनीतील खरीप पिके मोडली होती. परंतु ११ जुलै नंतर पडलेल्या पावसामुळे बरील भागात पुनपेरणीचे काम पूर्ण झाले होते. तसेच ऑगस्ट महिन्यात व ९ सप्टेंबर १९९२ पर्यंत राज्यातील बहुतेक भागात विस्तृत प्रमाणात समाधानकारक पाऊस पडला. हा पाऊस खरीप पिकांच्या योग्य वाढीसाठी व कोकण विभागातील ठाणे, रायगड, जिल्ह्यात घाट विभागातील पश्चिम भागात व नागपूर विभागाच्या पूर्वे भागात भाताच्या लावणीसाठी उपयुक्त ठरला.

During the month of January and February, weather was mostly dry. Harvesting of rabi crops was started in some parts of the state. Sowing of summer crops was in progress where irrigation facilities were available. Area under summer crops were remained unsown in the State, particularly in Vidarbha and Marathwada regions due to insufficient irrigation. Condition of sown summer crops was reported to be satisfactory.

1992-93

During the current year premonsoon showers were received in some parts of South Madhya Maharashtra and Marathwada region and in one or two places of Konkan and Vidarbha region in last week of May. These premonsoon showers were beneficial for undertaking preparatory tillage operations.

During the current year the commencement of southwest monsoon was delayed by about a week. Southwest monsoon arrived in Konkan region on 16th June and entire State was covered upto 20th June. Light to heavy and widespread rains were received in most parts of the state during the 2nd and 3rd week of June. Beside the delay in the arrival of monsoon it was feeble in parts of Thane, Raigad and eastern parts of Nagpur region. Sowing of Kh. crops was started in different parts of the State in the 2nd/3rd week of June. So also, sowing of paddy and nagli nursery was started in Konkan division. As compared to the last year intensity of monsoon was feeble except 18th to 24th June in parts of the State when widespread and heavy to very heavy rains were received in most parts of the State. Those rains facilitated sowing of Kh. crops.

There was break in rains in most parts of the State from 25th June, 1992 to 10th July, 1992. Due to these adverse climatic conditions sown kh. crops particularly crops on light soil were adversely affected to some extent and sowing of Kh. crops was held up. It was feared that re-sowing of kh. crops particularly on light soil will have to be done due to inadequate soil moisturs. However, much awaited rains were received from 11th July in different parts of the State and were beneficial for improving the condition of standing kh. crops as well as resuming the remaining sowing. Due to receipt of those rains transplanting of paddy was also started in Konkan, western parts of Kolhapur, Satara, Pune and Nasik districts and eastern parts of Nagpur region. Due to dry spell as stated above Kh. crops particularly on light soil in a parts of Buldhana, Akola, and Amaravati districts of Amaravati division and few pockets of Nagpur division have been bukhared up and re-sowing has been done in these area due to rains from 11th July onwards. Again widespread good rains were received in most parts of the State in the month of August and were continued till 9th September, 1992. These rains were helpful for improving the condition of standing kh. crops and completing the transplanting of paddy in Thane, Raigad districts of Konkan, western parts of Ghat region and eastern parts of Nagpur region. At this stage the condition of Kharif crops was reported to be satisfactory in different parts of the State.

राज्यातील बहुतेक भागात दिनांक १० सप्टेंबर १९९२ ते २७ सप्टेंबर १९९२ या कालावधीत पावसाने उघडीप दिली. या उघडीपमुळे खरीप पिकांची वाढ चांगली झाली. दिनांक २८ सप्टेंबर १९९२ ते ३० सप्टेंबर १९९२ या कालावधीत कोकण व घाट विभागात मध्यम ते जोराचा पाऊस पडला तर पुणे जिल्ह्यातील वेल्हे व पुरंदर तालुक्यात अतिजोराच्या पावसाची नोंद झाली. हा पाऊस उभ्या खरीप पिकांना तसेच रब्बी पिकांच्या विशेषतः पुणे विभागातील पेरणीसाठी उपयुक्त ठरला. पुणे विभागात रब्बी पिकांची पेरणी सुरू होती.

ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात हवामान अधून-मधून ढगाळ होते. कोकण व मध्यम महाराष्ट्राच्या काही भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. तसेच ऑक्टोबरच्या दुसऱ्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात हलका ते जोराचा पाऊस पडला. हा पाऊस राज्यातील निरनिराळ्या भागात रब्बी पिकांच्या पेरणीकरिता उपयुक्त ठरला.

नोव्हेंबर १९९२ मध्ये कोकण व विदर्भ विभागात हवामान बहुतेक कोरडे होते. मात्र मध्य महाराष्ट्र व मराठवाडा या विभागात ढगाळ होते. विशेषतः दिनांक १७ ते २१ नोव्हेंबर १९९२ या कालावधीत मध्य महाराष्ट्र व मराठवाडा या विभागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. हा पाऊस पेरणी झालेल्या रब्बी पिकांच्या योग्य वाढीसाठी उपयुक्त ठरला.

डिसेंबर ९२ व जानेवारी ९३ या दोन्ही महिन्यात राज्यात हवामान बहुतेक कोरडे व थंड होते व राज्यात कोठेही पाऊस पडला नाही. डिसेंबर अखेर व जानेवारीच्या सुरुवातीस थंडीची लाट आलेली होती व ही लाट गहू व हरभरा या पिकांची वाढ सुधारण्यास उपयुक्त ठरली.

राज्यात खरीप पिकांची काढणी नोव्हेंबर ९२ अखेर संपलेली असून कपाशीची वेचणी डिसेंबर अखेरपर्यंत संपलेली होती. मात्र तुरीची काढणी राज्यातील निरनिराळ्या भागात प्रगतीपथावर होती.

१५ जानेवारी १९९३ पर्यंत राज्यात रब्बी पिकांची पेरणीची कामे संपलेली होती. बागायत रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती तर जमिनीतील अपुऱ्या ओलीमुळे विशेषतः हलक्या जमिनीवरील पिकांची परिस्थिती असमाधानकारक होती. जिरायत रब्बी पिकांची काढणी मार्च अखेर संपलेली होती व बागायत रब्बी पिकांची काढणी १५ एप्रिल १९९३ पर्यंत संपलेली होती. फेब्रुवारीच्या शेवटच्या व मार्च महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात जळगांव नांदेड, परभणी, अकोला, अमरावती, यवतमाळ, वर्धा, नागपूर व भंडारा जिल्ह्यातील काही भागात वादळी वान्यासह गारांचा पाऊस पडला व त्यामुळे तूर, गहू, हरभरा व रब्बी सुर्यफुल या उभ्या पिकांचे काही प्रमाणात नुकसान झाले होते.

जानेवारी ९३ अखेर कोकण विभागात उन्हाळी भात व उन्हाळी भुईमूगाची पेरणी संपलेली होती तर राज्यातील उर्वरित भागात फेब्रुवारी अखेर उन्हाळी भुईमूग व उन्हाळी सुर्यफुलाची पेरणी संपलेली होती. उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. राज्यातील बहुतेक भागात उन्हाळी पिकांची काढणीची कामे जून अखेर संपलेली होती.

Fortunately there was a break in rains from 10th September to 27th September, 1992 in most parts of the State. Due to this break the condition of kharif crops was improved. Again from 28th to 30th September, 1992 light to medium rains were received in Konkan and Ghat region. Very heavy rains were also recorded in Velhe and Purandhar tahsils of Pune district. These rains were beneficial for standing Kharif crops and for sowing of rabi crops particularly in Pune division. Sowing of rabi crops was in progress in Pune division.

During the first week of October weather was intermittently cloudy and light to medium rains were received in some parts of Konkan and Madhya Maharashtra region. Again during the 2nd week of October light to heavy rains were received in most parts of the State which facilitated rabi sowing in different parts of the State.

During the month of November weather was mostly dry in Konkan and Vidarbha regions, while it was cloudy in Madhya Maharashtra and Marathwada regions. Light to medium rains were received in some parts of Madhya Maharashtra and Marathwada regions particularly from 17th to 21st November, 1992. These rains were beneficial for proper growth of sown rabi crops.

Weather was mostly dry and cold during the month of December, 1992 and January 1993 and no rains were received in the State.

There was a severe cold spell in last week of December 1992 and early January, 1993. Again there was cold spell in third week of February, 1993. This cold spell helped in improving condition of wheat and gram crops.

Harvesting of kharif crops was completed in November and picking of cotton in December while harvesting of tur crop was in progress in different parts of the State.

Sowing of rabi crops was over in the State and it was completed to the extent of 90% by mid of January 1993. Condition of irrigated rabi crops was reported to be satisfactory while condition of rainfed rabi crops particularly on light soil was reported to be unsatisfactory due to inadequate soil moisture. Hailstorm was occurred in last week of February, 1993 and first week of March, 1993 in parts of Jalgaon, Nanded, Buldhana, Akola, Amravati, Yeotamal, Wardha and Nagpur and Bhandara districts. Due to this hailstorm, standing crops viz. Tur, Wheat, Gram, Sunflower were affected to some extent.

Sowing of summer crops like summer paddy and summer gr. nut was completed by end of January, 1993 in Konkan division and that of summer gr. nut and summer sunflower was mostly completed in rest parts of the State by end of February, 1993. Condition of summer crops was reported to be satisfactory. Harvesting of summer crops was mostly completed in the State by end of June, 1993.

चालू वर्षी दिनांक १० जून १९९३ रोजी महाराष्ट्रात दक्षिण कोकणात नैऋत्य मान्सूनच्या पावसाचे आगमन झाले व दिनांक १२ जून अखेर उत्तर कोकण व मध्य महाराष्ट्राचा दक्षिण भागात हा पाऊस येऊन पोहोचला. तसेच दिनांक १३ जूनपर्यंत हा पाऊस पुढे सरकत राहून उर्वरित कोकण विभागात व मध्य महाराष्ट्राच्या काही भागात व मराठवाड्यात पोहोचून दिनांक १५ जूनपर्यंत विदर्भ विभागासह महाराष्ट्राच्या उर्वरित भागात पोहोचला.

दिनांक १६ ते १९ जूनच्या दरम्यान राज्यातील बहुतांश भागात मध्यम ते जोराचा पाऊस पडला. पुणे जिल्ह्याच्या पश्चिम भागात व रायगड जिल्ह्याच्या एक-दोन भागात अतिजोराचा पाऊस पडल्यामुळे भात रोपवाटिकेचे काही प्रमाणात नुकसान झाले होते. राज्याच्या निरनिराळ्या भागात जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यात खरीप पिकांच्या पेरण्यांना सुरुवात झाली होती. तसेच भात व नाचणी या पिकांच्या रोपवाटिकेतील पेरण्या कोकण विभागात प्रगतीपथावर होत्या तर नाशिक व नागपूर विभागात भाताच्या रोपवाटिकेतील पेरण्या सुरू झाल्या होत्या. पुणे, औरंगाबाद, लातूर आणि अमरावती विभागात जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यात पावसाने उघडीप दिली होती व या उघडीपमुळे हलक्या जमिनीवरील पेरणी झालेल्या खरीप पिकांच्या बाबीवर काही प्रमाणात विपरित परिणाम दिसून आला तसेच खरीप पिकांच्या उर्वरित पेरण्या खोळंबून राहिल्या होत्या. तथापि राज्याच्या बहुतांश भागात दिनांक २६ जून पासून पावसाळी पुन्हा सुरुवात झाली होती. हा पडलेला पाऊस पेरणी झालेल्या खरीप पिकांच्या योग्य बाबीसाठी व उर्वरित खरीप पेरण्या पूर्ण होण्यासाठी उपयुक्त ठरला होता. कोकण विभागात भाताच्या रोपवाटिकेतील पेरण्या पूर्ण होऊन भाताच्या लावण्यांना सुरुवात झाली होती.

जुलै महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात राज्याच्या बहुतेक भागात मध्यम स्वरूपाचा ते अतिजोराचा पाऊस पडला होता. दिनांक १५ जुलैपर्यंत राज्याच्या जवळ जवळ ६० टक्के तालुक्यांमध्ये जोराचा ते अतिजोराचा पाऊस पडला होता. राज्यात खरीप पिकांच्या पेरण्या आणि कोकण, नाशिक व कोल्हापूर विभागांत भात व नाचणी या पिकांच्या लावण्यांची कामे आणि नागपूर विभागांत भाताच्या लावण्या प्रगतीपथावर होत्या. जुलै महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात हलक्या स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला होता. तथापि मध्य महाराष्ट्र व मराठवाड्यातील काही भागात मान्सूनच्या पावसाची तीव्रता कमी झाली होती. जुलै महिन्याच्या अखेरीस व ऑगस्ट महिन्याच्या सुरुवातीस राज्याच्या बहुतेक भागात मध्यम स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला होता. कोकण विभागात आणि सातारा व कोल्हापूर जिल्ह्यात मान्सून सक्रिय राहिल्या होता. राज्याच्या बहुतेक भागात ऑगस्ट महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला होता. तर दुसऱ्या पंधरवड्यात मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला होता.

सप्टेंबर महिन्यात कोकण विभागात व राज्यातील इतर थोड्या भागांत मान्सून सक्रिय राहिला होता. राज्यातील बहुतेक भागात सप्टेंबरच्या पहिल्या आठवड्यात मध्यम स्वरूपाचा, दुसऱ्या व तिसऱ्या आठवड्यात हलक्या ते मध्यम स्वरूपाचा आणि शेवटच्या आठवड्यात मध्यम स्वरूपाचा ते जोराचा विस्तृत प्रमाणावर पाऊस पडला होता. राज्याच्या बऱ्याचशा भागात ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यात हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला होता. दिनांक १५ ऑक्टोबर १९९३ रोजी राज्यातील नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस संपलेला होता. त्याचवेळी उत्तर व पूर्वेकडून वाहणाऱ्या वाऱ्यामुळे संपूर्ण राज्यात दिनांक १५ ते २४ ऑक्टोबर १९९३ दरम्यान राज्याच्या बहुतेक भागांत मध्यम स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला होता. कोकण, कोल्हापूर

During the current year South West monsoon arrived in South Konkan on 10th June, 1993 and it further advanced into North Konkan, South Madhya Maharashtra on 12th June. It further advanced in to rest of Konkan region, some more parts of Madhya Maharashtra and Marathwada on 13th June and it covered the rest parts of the State on 15th June, 1993. Medium to heavy rains were received in most parts of the State from 16th to 19th June. Very heavy rains were recorded in Western parts of Pune district in one or two places of Raigad district due to which fields of paddy nurseries were damaged to some extent. Sowing of Kharif crops was started in second fortnight of June in different parts of the State. Similary sowing of paddy and rag in nurseries was in progress in Konkan region while sowing of paddy in nurseries was started in parts of Nasik and Nagpur division. During the third week of June there was a dry spell of a week in parts of Pune, Aurangabad, Latur and Amravati divisions. Due to this dry spell, growth of sown Kharif crops on light soils was affected to some extent as well as sowing operations were also held up in that areas. From 26th June again, rains were received in last week of June in most parts of the State. These rains were beneficial for already sown Kharif crops and to undertake further sowing of Kharif crops. Sowing of paddy nursery was completed and transplanting of paddy was started in parts of Konkan division.

During the first fortnight of July, medium to very heavy rains were received in most parts of the State. Nearly 60% tahsils of the State were received heavy to very heavy rainfall till the 15th July, 1993. Sowing of Kharif crops in parts of the State and transplanting of paddy and ragi in Konkan, Nasik, Kolhapur divisions and that of paddy in Nagpur division was in progress. During 2nd fortnight of July light to heavy rains were received in most parts of the State. However, monsoon was feeble in some parts of Marathwada and Madhya Maharashtra and intensity of rainfall was low in these areas. By end of July and early August, 1993, medium to heavy rains were received in most parts of the State. Monsoon was active in Konkan division, Kolhapur and Satara districts. Light to medium rains were received during first fortnight of August in most parts of the State. During 2nd fortnight of August medium rains were received in almost all parts of the State.

In the month of September monsoon was active particularly in Konkan division and in few parts of the State. Widespread medium rains in 1st week, light to medium in 2nd and 3rd week and medium to heavy rains in last week of September were received in most parts of the State. During the 1st week of October light to medium rains were received in many parts of the State. South West monsoon was totally withdrawn in all parts of the State on 15th October, 1993. At the same time North-Eastern monsoon rains were received in the entire State from 15th October to 24th October, 1993. Medium to heavy rains,

व पुणे विभागात अतिजोराचा पाऊस पडला होता. हा पाऊस झाला त्यावेळी खरीप ज्वारी, उशीरा पेर झालेली बाजरी, सोयाबीन व हळवा भात ही पिके पक्वतेच्या अवस्थेत होती. या पडलेल्या पावसामुळे पक्व झालेल्या आणि नुकतीच काढणी केलेल्या खरीप ज्वारी, बाजरी व सोयाबीन या पिकांच्या दाण्यांची प्रत खराब झालेली आहे. तसेच या भागात या पिकांचे उत्पादनही घटण्याची शक्यता आहे. कोकण विभागात पडलेल्या जोराच्या ते अतिजोराच्या पावसामुळे हळक्या भाताची पिके जमिनीत लोळली होती. अमरावती विभागात या पावसामुळे कापूस या पिकाची बोंडे गळू लागली होती. त्यामुळे उत्पादनात काही प्रमाणात नुकसान होण्याची शक्यता आहे. तथापि हा पडलेला पाऊस तूर व कापूस या पिकांच्या योग्य वाढीसाठी व राज्यातील निरनिराळ्या भागात रब्बी पिकांच्या पेरण्या मोठ्या प्रमाणावर होण्यासाठी उपयुक्त ठरला आहे.

ऑक्टोबर १९९३ मधील सततच्या पावसामुळे रब्बी पिकांच्या पेरण्या खोळंबून राहिल्या होत्या. तथापि ऑक्टोबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात ज्या ठिकाणी पाऊस उघडलेला आहे व जेथे वापसा आहे त्या ठिकाणी रब्बी पिकांच्या पेरण्यांना पुन्हा सुरुवात झाली होती.

नोव्हेंबर १९९३ मध्ये राज्याच्या निरनिराळ्या भागात हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा व तुरळक प्रमाणात पाऊस पडला होता. दिनांक ५ डिसेंबर ते ८ डिसेंबर १९९३ चे दरम्यान पुन्हा मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा व विदर्भ विभागांच्या बऱ्याचशा भागात हलक्या स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला होता. हा पडलेला मान्यूनंतरचा पाऊस कापूस व तूर या खरीप पिकांच्या व पेरणी झालेल्या रब्बी ज्वारी, करई व सुर्यफूल या रब्बी पिकांच्या योग्य वाढीसाठी उपयुक्त ठरला आहे. डिसेंबर १९९३ मध्ये संपूर्ण राज्यातील हवामान थंड राहिले होते व ते गहू व हरभरा या पिकांच्या वाढीसाठी पोषक ठरले होते.

जानेवारी व फेब्रुवारी महिन्यांत निरनिराळे दिवशी राज्यातील थोड्या भागांत अतिशय हलक्या स्वरूपाचा पाऊस पडला होता. दिनांक १६ व १७ जानेवारी रोजी राज्यातील निरनिराळ्या भागात थंडीची लाट तयार झाली होती.

दिनांक ३१ मार्च व दिनांक ५ व ६ एप्रिल रोजी मध्य-महाराष्ट्रात आणि दिनांक १ एप्रिल रोजी विदर्भ विभागात हलक्या स्वरूपाचा पाऊस पडला होता. एप्रिल महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यात राज्यातील बऱ्याच भागात पुन्हा हलक्या स्वरूपाचा पाऊस पडला. हा पडलेला पाऊस उन्हाळी पिकांच्या योग्य वाढीसाठी उपयुक्त पडला होता.

खरीप हंगामामध्ये सरासरी क्षेत्राच्या ९७ टक्के तर रब्बी हंगामामध्ये सरासरी क्षेत्राच्या १०७ टक्के पेरण्या झालेल्या होत्या. खरीप तुणधान्याच्या योग्य वाढीसाठी खरीप हंगाम पोषक नव्हता. तथापि, सदरचा हंगाम तूर या कडधान्यासाठी सोयाबीन या गळित धान्यासाठी व कापूस या पिकासाठी पोषक ठरला होता. तथापि रब्बी व उन्हाळी पिकासाठी हंगाम फारच अनुकूल ठरला होता.

१९९४-९५

मे १९९४ च्या अखेरच्या आठवड्यात कोकण, नाशिक, पुणे, कोल्हापूर, लातूर विभागातील काही भागात व औरंगाबाद विभागातील औरंगाबाद व जालना जिल्ह्यांतील काही भागात हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. हा पडलेला पाऊस राज्यातील काही भागात खरीप पिकांच्या पूर्व अशागातीसाठी व कोकण विभागात आणि कोल्हापूर जिल्ह्यात भात पिकांच्या रीपयटीकेची धुळवाफ पेरणीस उपयुक्त झाला होता. तसेच जळगाव व औरंगाबाद जिल्हात कदापीची धूळ पेरणीस व अमरावती विभागात अशागाती कदापीच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती.

were received in most parts of the State. Very heavy rains were received in parts of Konkan, Kolhapur and Pune divisions. These rains were received when Kharif Jowar, late sown bajra, soyabean and early paddy were in maturity stage. Due to these rains the quality of matured and just harvested kharif jowar, bajra and soyabean grains were affected, as well as decrease in yield is likely to be expected in these areas. Due to heavy to very heavy rains received in Konkan region early sown paddy crop was lodged in the fields. In Amravati division shedding of bolls of cotton was occurred due to these rains and the damage is expected to the some extent in production. However, these rains were beneficial for Tur and Cotton crops and also to undertake large scale sowing of rabi crops in different parts of the State.

Due to continuous rains in October, 1993, the sowing operations of rabi crops were held-up. However, these operations were restarted from last week of October, 1993 wherever in rains and wafsa conditions were available. During the month of November, 1993 light to medium and scanty rains were received in different parts of the State. Again from 5th December, 1993 light to heavy rains were occurred at many places in Madhya Maharashtra, Marathwada and Vidarbha regions. These post-monsoon rains were beneficial for Cotton and Tur crops and for proper growth of sown rabi crops, particularly rabi jowar safflower, sunflower. During the subsequent period in December, 1993, the atmosphere over the entire State was cold which was beneficial for Wheat and Gram crops.

Very light showers were received in few pockets of the State on different days in January and February. Cold wave was also prevailed in different parts of the State on 16th and 17th January 1994.

Light rains were received in Madhya Maharashtra on 31st March and on 5th & 6th April and in Vidarbha region on 1st April 1994. Again light rains were received in second week of April in many parts of the State. These rains were useful for maintaining the growth of summer crops.

During the Kharif season 97% of the normal area was sown while 107% of the normal rabi area was sown. The season was not favourable to Kharif cereals. It was favourable to the Kharif pulses and oilseeds particularly for Tur, Soyabean & Cotton. However, it was quite favourable to rabi and summer crops.

1994-95

In the last week of May 1994, light to medium premonsoon rains were received in parts of Konkan, Nasik, Pune, Kolhapur, Latur division and in parts of Aurangabad and Jalna districts of Aurangabad division. These rains were beneficial for undertaking preparatory tillage operations in parts of the State and to undertake 'Dhulwa' sowing of paddy in the nurseries in Konkan region and in Kolhapur District, 'dhulwa' sowing of Cotton was also under taken in the Cotton areas of Jalgaon and Aurangabad districts. Sowing of cotton in irrigated areas was taken up in Amravati Division.

या वर्षी महामेघपिका ३-४ दिवस अगोदर म्हणजे दिनांक ३ ऑक्टो. १९९४ रोजी मानसूनच्या पावसात सुरुवात झाली. दिनांक ६ जून रोजी मध्य महाराष्ट्र व मराठवाडा विभागात मानसूनचा पाऊस सुरू झाला व दिनांक १२ जून रोजी विदर्भ विभागासह राज्यातील उर्वरित भागात पोहचला. जून महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यात मानसून मध्य-महाराष्ट्रात सक्रीय राहिला तर कोंकण विभागात त्याने जोर घेतला होता. मानसूनचा पाऊस सुरुवातीस वेळेवर व विस्तृत प्रमाणाने पडल्यामुळे शेतकऱ्यांची भात पिकाच्या व खरीप-वाटीकेंची पेरणी व खरीप पिकांच्या पेरणीस सुरुवात केली. तथापि जून महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात पावसाने विशेषतः अहमदनगर, सोलापूर, जिल्ह्यात, सातारा व सांगली जिल्ह्यातील पूर्व भागात व मराठवाडा विभागातील बहुतेक भागात उघडीप दिली होती. तथापि जूनच्या शेवटच्या आठवड्यात व जुलै महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यातील सर्व भागात पाऊस पडला. तरीही मराठवाडा विभागात पावसाचा जोर कमी होता. या पावसामुळे जुलै महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात खरीप पिकांच्या पेरणीस पुन्हा सुरुवात झाली होती.

मानसूनचा पाऊस दिनांक १, ४, ५, १२ ते १४ व २० जुलै रोजी कोंकण, मध्य महाराष्ट्र व विदर्भ विभागात सक्रीय होता.

कोंकण विभागात, कोल्हापूर विभागाच्या व पुणे जिल्ह्याच्या पश्चिम भागात व नाशिक, अमरावती, नागपूर विभागातील बहुतेक भागात जुलै महिन्याच्या पहिल्या तीन आठवड्यात सतत पाऊस पडत होता. या सतत व जोराच्या पावसामुळे या भागात भाताच्या लागवडी व इतर खरीप पिकांच्या पेरणी खोळंबलेल्या होत्या. त्याशिवाय, कोल्हापूर, पुणे व नागपूर विभागातील काही भागात जोराच्या व सतत पडणाऱ्या पावसामुळे नद्यांना पुर येऊन नदीकाठच्या खरीप पिकांचे काही प्रमाणात नुकसान झाले तर सततच्या पावसामुळे खरीप पिकांची वाढ खुटलेली असून पिके पिवळी पडलेली होती. कोल्हापूर विभागात जुलै अखेर पर्यंत वापसा झालेला नव्हता. तसेच सततच्या पावसामुळे कोल्हापूर विभागात खरीप पिकांचे क्षेत्र घटण्याची शक्यता आहे. तथापि हे क्षेत्र खरीप पिकांसाठी येईल. वरील भागात सतत व जोरदार पाऊस पडत असल्याने तसेच अहमदनगर, सोलापूर जिल्ह्यात व पुणे, सातारा, सांगली जिल्ह्याचा पूर्व भागास व मराठवाडा विभागातील जालना, बीड, लातूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यात जुलै महिन्यात पुरेसा पाऊस न पडल्यामुळे खरीप पिकांच्या खोळंबलेल्या पेरणी होत्या.

३ ऑगस्टपासून राज्यातील थोड्या भागात तुळक पाऊस पडला; व राज्यातील बहुतेक भागात पावसाने उघडीप दिली होती त्यामुळे खरीप पिकांमध्ये अंतरमशागतीची कामे प्रगती-पथावर होती. पुरामुळे पिकांचे नुकसान झालेल्या क्षेत्रात पुनपेरणी सुरू झाली होती.

मराठवाडा विभागातही राज्यातील बहुतेक भागात दिनांक १० ते १४ ऑगस्ट महिन्याच्या तिसऱ्या व चौथ्या आठवड्यात हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. जुलै महिन्यात व ऑगस्टच्या सुरुवातीस मराठवाडा विभागात पावसाने उघडीप दिल्यामुळे तेथील खरीप पिके सुकू लागली होती. परंतु १० ते १४ ऑगस्टच्या दरम्यान पडलेल्या पावसामुळे पेरणी झालेल्या खरीप पिकांना जीवदान मिळाले होते. तथापि जोराच्या व सतत पडणाऱ्या पावसामुळे नाशिक, कोल्हापूर, अमरावती व नागपूर विभागातील पेरणी झालेल्या खरीप पिकांची वाढ खुटलेली होती तर सखल भागातील खरीप पिके पिवळी पडू लागली होती. त्याचप्रमाणे कमी पावसामुळे अहमदनगर, सोलापूर जिल्ह्यात मराठवाडा विभागात व सांगली, आणि सातारा जिल्ह्याच्या पूर्व भागात खरीप पिकांच्या वाढीवर काही प्रमाणात विपरीत परिणाम झाला होता.

This year, Monsoon commenced in the State 3 to 4 days earlier of the scheduled date i. e. on 3rd June, 1994. It further advanced in Madhya Maharashtra and Marathwada on 6th June and spread over Vidharbha region by 12th June, 1994. Monsoon was active in Madhya Maharashtra and vigorous in Konkan region during second week of June. Due to timely onset and spread of monsoon in the State, farmers have immediately started sowing of paddy in nurseries and other kharif crops. However there was a break in rains during the third week of June, particularly in Ahmednagar Solapur, eastern parts of Satara and Sangli Districts and in most parts of Marathwada region. In these areas, the sowing operations were withheld. However rains were again received in last week of June and 1st week of July in almost all parts of the State. However the intensity of rainfall was feeble in Marathwada. Due to these rains sowing operations were again resumed in 1st week of July.

Monsoon was active on 1st, 4th, 5th, 12th to 14th and on 20th July in Konkan, Madhya Maharashtra and Vidharbha region. There was continuous rainfall for the first three weeks of July in Konkan region, western parts of Satara, Sangli, Kolhapur, Pune districts in most parts of Nasik, Amravati and Nagpur division. Due to continuous and heavy rains, transplanting of paddy and sowing of other kharif crops were held up. Besides, due to floods to the rivers in Kolhapur, Pune, and Nagpur divisions, the crops on banks of the flooded rivers were damaged. In other parts, the growth of the crops was stunted and they were turned yellowish. In Kolhapur Division, wafsa condition could not be available till the end of July. Due to continuous rains and unavailability of wafsa condition area under Kharif crops will be decreased. However these fallow land will come under rabi crops particularly in Kolhapur Division. In the contrast of heavy and continuous rains in the above areas there were inadequate rains in the month of July in most parts of Ahmednagar, Solapur, eastern parts of Pune, Satara Sangli, parts of Jalna, Beed, Latur and Osmanabad district sowing operations could not gather momentum in these areas.

From 3rd August, there were very light showers in parts of the State and there was break in rains in most parts of the State. Due to break in rains, interculturing operations were taken in most parts of the State. The resowing in flood affected areas were started.

Light to medium rains were received in all parts of the State including Marathwada region during 10th to 14th August and again in 3rd & 4th week of August. Rains received during this period in Marathwada were beneficial for survival of kharif crops, which were withering away for want of rains in July and early August. However due to continuous and heavy rains in Nasik, Kolhapur, Amravati and Nagpur divisions, growth of kharif crops was stunted and even crops were turned yellowish in some parts of these divisions. Crop damages were occurred in the fields on the banks of the flooded rivers in Amravati and Nagpur division. Crop growth was also affected due to inadequate rains in Ahmednagar, Solapur, Marathwada and eastern parts of Satara and Sangli districts.

258789

राज्यातील बहुतेक भागात पहिल्या आठवड्यात मध्यम स्वरूपाचा ते जोराचा व विस्तृत प्रमाणात पाऊस पडला. मराठवाडा विभागात पडलेला हा पाऊस खरीप पिकांच्या योग्य वाढीसाठी तसेच रब्बी पिकांच्या पूर्वे मशागतीच्या कामासाठी उपयुक्त ठरला. परंतु याच पावसामुळे मराठवाडा विभागातील मूग व उडीद या पिकांचे पक्वतेच्या अवस्थेत असल्यामुळे काही प्रमाणात नुकसान झाले.

सप्टेंबरच्या पहिल्या पंधरावड्याअखेर राज्यात खरीप पिकांची पेरणी पूर्ण झाली असून ती सासरी क्षेत्राच्या ९७ टक्के इतकी झाली होती. दिनांक १६ ते १८ सप्टेंबर या कालावधीत कोकण विभागात, धुळे, अहमदनगर, सोलापूर व सांगली जिल्ह्यात हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. त्यानंतर म्हणजे दिनांक १९ ते ३० सप्टेंबर पर्यंत राज्यातील बहुतेक भागात पावसाने उघडीप दिली होती. पावसाने दिलेली ही उघडीप अमरावती व नागपूर विभागातील उभ्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीसाठी उपयुक्त ठरली. एकंदरीत राज्यात तूर व कापूस ही पिके वगळता खरीप पिकांची परिस्थिती साधारण होती तर तूर व कापूस या पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. सप्टेंबर महिन्यात मूग, उडीद, बाजरी, खरीप ज्वारी, भुईमूग या पिकांच्या काढण्यास सुरुवात झालेली होती तर काही ठिकाणी मूग व उडीद या पिकांच्या काढण्या संपलेल्या होत्या. तसेच कोकण विभागात व नागरीक आणि कोल्हापूर जिल्ह्यात हळव्या भाताची कापणी प्रगतीपायावर होती. राज्यातील काही भागात विशेषतः अहमदनगर, सोलापूर, जालना व बीड जिल्ह्यात रब्बी ज्वारी, करंडई व सुयंफूल या पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झालेली होती.

ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात विशेषतः मराठवाडा विभागात व पुणे विभागातील, सोलापूर, अहमदनगर जिल्ह्यात हलक्या स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला हा पाऊस उभ्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास व रब्बी पिकांच्या पेरणीसाठी उपयुक्त ठरला. त्यानंतर ऑक्टोबरच्या दुसऱ्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात पावसाने उघडीप दिली. नंतर ऑक्टोबरच्या तिसऱ्या व चौथ्या आठवड्यात राज्यातील बहुतेक भागात विशेषतः मराठवाडा व पुणे विभागात पाऊस पडला. त्यामुळे गहू, हरभरा व सुयंफूल या रब्बी पिकांच्या पेरण्या मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यात आल्या. नोव्हेंबरच्या पहिल्या पंधरावड्यात मराठवाडा, उत्तर कोकण, उत्तर महाराष्ट्र या विभागातील थोड्या भागात हलक्या स्वरूपाचा पाऊस पडला. विशेषतः १५ नोव्हेंबर रोजी मराठवाड्यातील सर्व भागात हलक्या स्वरूपाचा ते जोराचा पाऊस पडला. हा पाऊस पेरणी झालेल्या रब्बी पिकांच्या वाढीसाठी उपयुक्त ठरला. दिनांक १६ नोव्हेंबर ते १५ जानेवारीच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत राज्यात हवामान कोरडे व थंड होते. जानेवारीच्या दुसऱ्या आठवड्यात हवामान अचूक वगळ होते आणि कोकण, मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा व विदर्भाच्या काही भागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. जळगांव व जालना जिल्ह्याच्या काही भागात गारपीट झाली. त्याचवेळीस जानेवारीच्या दुसऱ्या आठवड्यात कोकण वगळता सर्वत्र थंडी होती. ह्या पावसामुळे लवकर पेर झालेल्या रब्बी पिकांचे नुकसान झाले.

रब्बीच्या पेरण्या ९७ टक्के क्षेत्रात झाल्या व उन्हाळी पिकांच्या पेरण्या चालू आहेत.

फेब्रुवारी महिन्याच्या पहिल्या पंधरावड्यात हवामान कोरडे होते तर फेब्रुवारी महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यात ते थंड होते. फेब्रुवारी महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात अमरावती जिल्ह्यातील मोर्शी, वरुड, चांदूर रेल्वे या तालुक्यात व यवतमाळ जिल्ह्यात फळंब, बाभूळगांव व राठेगांव तालुक्यात वादळी

In the first week of September widespread medium to heavy rains were received in most parts of the State. The rains received in Marathwada were beneficial to the standing kharif crops, as well as to under take - preparatory tillage operations and sowing of rabi crops. But early Pulses crops i. e. Udid, Mug were affected at maturity stage to some extent in parts of Marathwada due to these rains. By end of last fortnight of September sowing of kharif crops were completed, and it was 97% of normal area at the State level. On 16th to 18th September, light to medium rains were received in Konkan region and in Dhule, Ahmednagar, Solapur and Sangli districts. There was break in rains in almost all parts of the state during 19th to 30th September. This break in rains were beneficial to the standing kharif crops in Amravati and Nagpur division. In general condition of kharif crops except Cotton and Tur crops was fair. Condition of Cotton and Tur crops was reported to be satisfactory. During September, harvesting of Bajra, kharif jowar, Groundnut, Udid, Mug etc, were started in different parts of the State. Similarly harvesting of early varieties of paddy was started in parts of konkan division, Nasik and Kolhapur districts. Sowing of rabi crops i. e. rabi jowar Sunflower and Sunflower was started in some parts of the State.

During the first week of October, light to heavy rains were received in many parts, particularly in Marathwada region, Solapur and Ahmednagar districts of Pune division which were beneficial for sowing of rabi crops and helped to improved the condition of standing kharif crops. Again during the third and fourth week of October, postmonsoon rains were received in many parts of the State and particularly in the drought prone areas of Marathwada region and Pune division. These rains were useful to gear up sowing of wheat, gram, sunflower etc.

During the first fortnight of November, light showers were received in few pockets of Marathwada, North Konkan and North Madhya Maharashtra region. Particularly on 15th November, light to heavy rains were received in most parts of Marathwada region. These rains were useful for growth of sown rabi crops. From 16th November, 1994, to first week of Jan. weather was mostly dry and cold in the State. During second week of January, weather was intermittently cloudy and light to medium rains were received in Konkan, Madhya Maharashtra, Marathwada and in Vidarbha region. Hailstrom was accured in parts of Jalgaon and and Jaina districts. Simultaneously there was cold spell in second week of January in parts of the state except in Konkan region. Early sown rabi crops were affected by the rains received in January. There was cold spell in third and fourth week of January.

Rabi sowings were completed in the state and and it was 97% of the normal.

Weather was dry in first fortnight of February and it was cold in third week. Light rains with hailstorm were received in last week of February in Morshi, Warud, Chandur Rly, tahsils of Amravati district and in kalamb, Babulgaon and Ralegaon tahsils of Yeotmal district. Weather was not

वाच्यामहिन गारांचा पाऊस पडला. तसेच मार्च महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यांत हवामान अचूक मधून ढगाळ राहून नासिक, पुणे व औरंगाबाद विभागांतील व लातूर, नंदेड जिल्ह्यांतील काही भागांत व विदर्भातील बऱ्याच भागांत हलक्या स्वरूपाचा ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडला. तसेच याच आठवड्यांत जळगांव जिल्ह्यातील व मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांतील काही भागांत वादळी वाऱ्यांसह गारांचा पाऊस पडला. या वादळी गारांच्या पडलेल्या पावसामुळे त्या भागांतील पक्व झालेली तूर, रब्बी ज्वारी, गहू, हरबरा व सुर्यफूल या पिकांचे व फळवागांचे काही प्रमाणात नुकसान झाले. मार्च महिन्याच्या तिसऱ्या व चौथ्या आठवड्यांत मध्य महाराष्ट्र, मराठवाडा व विदर्भ विभागांतील काही भागांत पाऊस पडला. तसेच दिनांक ४, १० ते १२, १९, २९ व ३० एप्रिल रोजी मध्य महाराष्ट्रातील, दिनांक १० ते १२ व २७ एप्रिल रोजी विदर्भ विभागांतील, दिनांक २७ एप्रिल रोजी कोंकण विभागांतील व दिनांक ३० एप्रिल रोजी मराठवाडा विभागांतील काही भागांत पाऊस पडला. एप्रिल अखेर राज्यात उन्हाळी पिकांच्या वेरण्या पूर्ण झाल्या हेव्हा. परंतु पाण्याच्या कमतरतेमुळे राज्यात उन्हाळी पिकांची वेरणी सरासरी क्षेत्र-पेक्षा कमी झाली. मराठवाडा विभागांतील दुष्काळी भाग वगळता राज्यात उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. राज्यातील काही भागांत खरीप पिकांच्या पूर्व मशागतीची कामे प्रगतीपथावर होती.

and dry in first week of March. In second week of March weather was intermittently cloudy and light to medium rains were received in parts of Nasik Pune and A'bad divisions, Latur and Nanded districts and all districts of Vidarbha region. Hail-storm was also occurred during this week in parts of Jalgaon district, Marathwada and Vidharbha region. Due to these unoccasional rains and hail-storm, matured tur, rabi jowar, wheat, gram safflower and fruit crops were damaged to some extent. Rains were received during 3rd and 4th week of March in Maohya Maharashtra, Marathwada and Vidarbha regions. Again rains were received in parts of Madhya Maharashtra on 4th, 10th to 12th, 19th, 29th & 30th April in Vidarbha region on 10th to 12th & on 27th April, in Konkan region on 28th April & in parts of Marathwada region on 30th April, 1995. Sowing of Summer crops is completed by end of April. Due to lack of adequate irrigation the sowings of Summer Crops were below normal. However the condition of summer crops was satisfactory ; except in drought prone areas of Marathwada region, Preparatory tillage operations for kharif crops were in progress in some parts of the State.

सप्तमं पत्र
TABLE IX

१९९२-९३ ते १९९४-९५ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रातून भात बियाणे वाटप
Distribution of Paddy Seed through Public Sector during 1992-93 to 1994-95

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात बियाणे वाटप क्विंटलमध्ये Paddy Seed distributed in Quintals			District
		१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai
२	थाणे	1300	3397	4141	Thane
३	रायगड	2222	4898	5708	Raigad
४	रत्नागिरी	273	875	1556	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	180	858	1382	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	3975	10028	12787	Total Konkan Division
६	नासिक	111	90	304	Nasik
७	धुळे	1	6	7	Dhule
८	जळगाव	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	112	96	311	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	46	..	30	Ahmednagar
१०	पुणे	7	172	177	Pune
११	सोलापूर	..	14	64	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	53	186	271	Total Pune Division
१२	सातारा	148	666	550	Satara
१३	सांगली	33	94	116	Sangli
१४	कोल्हापूर	776	1412	2527	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	957	2172	3193	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	..	39	33	Aurangabad
१६	जालना	..	32	27	Jalna
१७	बीड	..	43	50	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	114	110	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	132	452	228	Latur
१९	उस्मानाबाद	10	72	235	Osmanabad
२०	नांदेड	10	129	1029	Nanded
२१	परभणी	16	93	220	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	168	746	1712	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	Buldhana
२३	अकोला	Akola
२४	अमरावती	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	249	1455	1567	Nagpur
२८	भंडारा	1641	5947	5057	Bhandara
२९	चंद्रपूर	1506	6904	3212	Chandrapur
३०	गडचिरोली	2980	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	3396	14306	12816	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	8662	27648	31200	Total Maharashtra State

तक्ता बहा
TABLE X

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले ज्वारी बियाणे वाटप १९९२-९३ ते १९९४-९५
Jawar seed distribution through public sector 1992-93 to 1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Seed distribution (in Quintals)			District
		१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नासिक	1115	919	904	Nasik
७	धुळे	2143	1836	1498	Dhule
८	जळगाव	5974	4982	5016	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	9232	7737	7418	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	1684	1790	1360	Ahmednagar
१०	पुणे	829	937	403	Pune
११	सोलापूर	1494	2369	2294	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	4007	3096	4057	Total Pune Division
१२	सातारा	2954	2853	1820	Satara
१३	सांगली	2041	2154	1314	Sangli
१४	कोल्हापूर	1305	1613	1249	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	6300	6620	4383	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	769	708	579	Aurangabad
१६	जालना	545	531	468	Jalna
१७	बीड	1590	970	893	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	2904	2209	1940	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	2946	2821	2923	Latur
१९	उस्मानाबाद	1859	1848	1594	Osmanabad
२०	नांदेड	6062	4600	5052	Nanded
२१	परभणी	2762	2231	2447	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	13629	11560	12016	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	3984	3285	3967	Buldhana
२३	अकोला	4956	4178	4168	Akola
२४	अमरावती	2947	2680	2798	Amravati
२५	यवतमाळ	3842	3677	3704	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	15729	13820	14637	Total Amravati Division
२६	वर्धा	2223	1680	1646	Wardha
२७	नागपूर	1838	1549	1660	Nagpur
२८	भंडारा	5	Bhandara
२९	चंद्रपूर	369	397	391	Chandrapur
३०	गडचिरोली	..	8	..	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	4435	3634	3697	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	56236	50676	48148	Total Maharashtra State

सबता अकरा—TABLE XI
सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बाजरी बियाणे वाटप १९९२-९३ ते १९९४-९५
Bajra seed distribution through public sector 1992-93 to 1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Seed distributed (in Quintals) (through Public Sector)			District
		१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नासिक	3386	3796	3978	Nasik
७	धुळे	351	431	721	Dhule
८	जळगाव	504	490	806	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	4241	4717	5506	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	3107	2594	3548	Ahmednagar
१०	पुणे	855	1091	1549	Pune
११	सोलापूर	564	217	493	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	4526	3902	5590	Total Pune Division
१२	सातारा	320	572	633	Satara
१३	सांगली	307	175	209	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	6	46	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	627	753	888	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	652	563	338	Aurangabad
१६	जालना	329	157	154	Jalna
१७	बीड	865	886	936	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	1846	1606	1428	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	66	103	198	Latur
१९	उस्मानाबाद	154	260	277	Osmanabad
२०	नांदेड	5	11	5	Nanded
२१	परभणी	88	44	36	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	313	418	516	Total Latur Division
२२	बुलडाणा	200	72	99	Buldhana
२३	अकोला	85	80	55	Akola
२४	अमरावती	..	155	5	Amravati
२५	यवतमाळ	130	..	137	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	415	307	283	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	11968	11703	14215	Total Maharashtra State

तक्ता बारा
TABLE XII

सार्वजनिक क्षेत्रातून वियाणे वाटप (अधिक उत्पन्न देणारा गहू) १९९२-९३ ते १९९४-९५
Seed distributed through public sector in quintals (High yielding varieties wheat) 1992-93 to 1994-95

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	गहू वियाणे वाटप क्विंटलमध्ये (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Wheat Seed distributed in Quintals (through Public Sector)			District
		१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
१	बृहन्मुंबई	Greater Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नासिक	4329	7812	3642	Nasik
७	धुळे	3005	4621	3631	Dhule
८	जळगाव	4511	7374	5807	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	11845	19807	13080	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	3242	10969	4208	Ahmedagar
१०	पुणे	1341	3121	2425	Pune
११	सोलापूर	1152	1649	1200	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	5735	15739	7833	Total Pune Division
१२	सातारा	1317	1921	917	Satara
१३	सांगली	907	3022	383	Sangli
१४	कोल्हापूर	822	1786	762	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	3046	8650	2062	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	1215	3580	3419	Aurangabad
१६	जालना	129	1440	1142	Jalna
१७	बीड	1898	5302	1700	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	3242	10322	6261	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	2712	3607	1157	Latur
१९	उस्मानाबाद	1004	1792	194	Osmanabad
२०	नांदेड	1950	4266	2230	Nanded
२१	परभणी	1267	2159	1678	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	6873	11824	5259	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	1082	3583	4308	Buldhana
२३	अकोला	2026	4459	2526	Akola
२४	अमरावती	527	1647	641	Amravati
२५	यवतमाळ	1437	4489	1878	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	5072	14178	9353	Total Amravati Division
२६	वर्धा	578	2585	470	Wardha
२७	नागपूर	821	2632	1074	Nagpur
२८	भंडारा	50	326	7	Bhandara
२९	चंद्रपूर	206	572	117	Chandrapur
३०	गडचिरोली	36	37	70	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	1691	6152	1738	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	37504	86672	45586	Total Maharashtra State

संकेत तैरा
TABLE XIII

सन १९९३-९४ व १९९४-९५ के प्रमाणित/सत्यस्थितीदशक कडधान्याच्या वियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप
Distribution of certified/truthful labelled seed of pulses through public sector of 1993-94 to 1994-95

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	तूर		मूग		उडिद		हरभरा		एकूण कडधान्ये		District
		Tur		Moong		Udid		Gram		Total Pulses		
		93-94	94-95	93-95	94-95	93-94	94-95	93-94	94-95	93-94	94-95	
१	ठाणे	3	3	6	..	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	3	3	6	..	Total Konkan Division
५	नासिक	591	580	60	69	14	11	229	796	894	1456	Nasik
६	धुळे	1138	1181	441	667	162	118	893	2445	2634	4411	Dhule
७	जळगाव	482	365	318	334	1243	1272	1698	1464	3741	3435	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	2211	2126	819	1070	1419	1401	2820	4705	7269	9302	Total Nasik Division
८	अहमदनगर	2948	3166	282	155	53	36	1146	442	4429	3799	Ahmednagar
९	पुणे	663	781	20	40	5	49	290	213	978	1083	Pune
१०	सोलापूर	579	936	72	29	71	88	336	671	1058	1724	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	4190	4883	374	224	129	173	1772	1326	6465	6606	Total Pune Division
११	सांगली	18	54	..	5	3	5	159	156	180	191	Sangli
१२	सातारा	18	30	5	19	378	59	401	137	Satara
१३	कोल्हापूर	17	15	17	14	..	18	204	177	238	224	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	53	99	17	19	8	42	741	392	819	552	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	284	239	398	398	196	245	197	237	1075	1119	Aurangabad
१५	जालना	53	39	553	274	972	207	195	87	1773	607	Jalna
१६	बीड	434	362	65	20	748	569	194	72	1441	1023	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	771	640	1016	692	1916	1021	586	396	4289	2749	Total Aurangabad Division
१७	लातूर	351	228	460	416	7269	5770	788	716	8868	7130	Latur
१८	उस्मानाबाद	269	230	60	57	811	1076	268	124	1408	1487	Osmanabad
१९	नांदेड	100	71	1146	1169	3277	3536	327	152	4850	4928	Nanded
२०	परभणी	105	71	569	837	1344	1270	311	193	2329	2371	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	825	600	2235	2479	12701	11652	1694	1185	17455	15916	Total Latur Division
२१	बुलढाणा	173	135	3847	3882	3135	2638	1300	1468	8455	8123	Buldhana
२२	अकोला	152	169	3588	4397	4549	2896	1402	1001	9691	8463	Akola
२३	अमरावती	101	103	849	834	149	71	350	483	1449	1491	Amravati
२४	यवतमाळ	255	329	963	854	675	433	495	515	2388	2131	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	681	736	9247	9967	8508	6038	3547	3467	21583	20208	Total Amravati Division
२५	वर्धा	128	212	141	155	40	26	741	308	1050	701	Wardha
२६	नागपूर	80	65	71	46	14	15	681	509	846	635	Nagpur
२७	भंडारा	8	10	24	..	69	3	101	13	Bhandara
२८	चंद्रपूर	17	50	74	27	..	48	189	94	280	219	Chandrapur
२९	गडचिरोली	..	19	117	164	117	183	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	233	356	286	238	78	89	1797	1078	2394	1751	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	9140	9440	13994	14679	24762	20416	13154	12549	60853	57084	Total Maharashtra State

तक्ता चौदा
TABLE XIV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बियाणे वाटप (संकरित कापूस) १९९२-९३ ते १९९४-९५
Seed distribution through public sector during the year (Hybrid Cotton) 1992-93 to 1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Hybrid Cotton Seed distribution (in Quintals)			District
		१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
१	ठाणे Thane
२	रायगड Raigad
३	रत्नागिरी Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग Total Konkan Division
५	नासिक Nasik
६	धुळे	..	38	140	.. Dhule
७	जळगाव	..	194	293	.. Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	232	351	570	.. Total Nasik Division
८	अहमदनगर	..	1	10	.. Ahmednagar
९	पुणे Pune
१०	सोलापूर	4	.. Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1	14	15	.. Total Pune Division
११	सातारा Satara
१२	सांगली	1	.. Sangli
१३	कोल्हापूर	4	.. Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	5	74	.. Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	..	38	61	.. Aurangabad
१५	जालना	..	54	105	.. Jalna
१६	बीड	..	117	197	.. Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	209	363	633	.. Total Aurangabad Division
१७	लातूर	..	45	71	.. Latur
१८	उस्मानाबाद	..	4	7	.. Osmanabad
१९	नांदेड	..	949	1110	.. Nanded
२०	परभणी	..	574	768	.. Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	1572	1956	1955	.. Total Latur Division
२१	बुलढाणा	..	315	309	.. Buldhana
२२	अकोला	..	582	589	.. Akola
२३	अमरावती	..	122	223	.. Amravati
२४	यवतमाळ	..	977	1253	.. Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1996	2374	2998	.. Total Amravati Division
२५	वर्धा	..	338	362	.. Wardha
२६	नागपूर	..	288	273	.. Nagpur
२७	भंडारा	123	.. Bhandara
२८	चंद्रपूर	..	116 Chandrapur
२९	गडचिरोली Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	742	759	804	.. Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	4752	5822	7049	.. Total Maharashtra State

सक्ता चौवा-समाप्त

TABLE XIV-Concl'd.

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बियाणे वाटप (सुधारित कापूस) १९९२-९३ ते १९९४-९५
Seed distribution through public sector during the year (Improved Cotton) 1992-93 to 1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सुधारित कापूस बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Improved Cotton Seed distribution (in Quintals)			District
		१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग		Total Konkan Division
५	नासिक	15	Nasik
६	धुळे	4,738	4,619	3,123	Dhule
७	जळगाव	7,671	6,493	4,913	Jalgaon
एकूण नासिक विभाग		12,424	11,112	8,036	Total Nasik Division
८	अहमदनगर	28	78	130	Ahmednagar
९	पुणे	Pune
१०	सोलापूर	..	10	105	Solapur
एकूण पुणे विभाग		28	88	235	Total Pune Division
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	..	11	65	Sangli
१३	कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग		..	11	65	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	1,621	957	448	Aurangabad
१५	जालना	1,026	939	557	Jalna
१६	बीड	1,120	1,179	849	Beed
एकूण औरंगाबाद विभाग		3,767	3,075	1,854	Total Aurangabad Division
१७	लातूर	160	123	259	Latur
१८	उस्मानाबाद	1	Osmanabad
१९	नांदेड	1,236	1,289	1,505	Nanded
२०	परभणी	1,882	890	877	Parbhani
एकूण लातूर विभाग		3,278	2,302	2,642	Total Latur Division
२१	बुलढाणा	2,946	2,567	3,288	Buldhana
२२	अकोला	4,653	3,975	4,248	Akola
२३	अमरावती	2,404	1,962	1,616	Amravati
२४	यवतमाळ	1,576	1,541	2,452	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग		11,581	10,045	11,604	Total Amravati Division
२५	वर्धा	527	393	1,043	Wardha
२६	नागपूर	120	63	158	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	26	..	127	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग		673	456	1,328	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य		31,751	27,131	25,764	Total Maharashtra State

तक्ता पंधरा
TABLE-XV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळीत धान्ये बियाणे वाटप १९९३-९४ व १९९४-९५

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) १९९३-९४ व १९९४-९५ Oil-Seeds distribution in Quintals 1993-94 & 1994-95					
		भूईमूग Groundnut		सूर्यफूल Sunflower		तिळ Sesamum	
		1993-94	1994-95	1993-94	1994-95	1993-94	1994-95
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
एकूण कोकण विभाग	
६	नासिक	595	410	101	30	6	1
७	धुळे	107	75	93	3	99	138
८	जळगाव	48	..	101	39	149	333
एकूण नासिक विभाग		750	485	295	72	254	472
९	अहमदनगर	421	326	887	598	36	44
१०	पुणे	3,801	4,104	42	8
११	सोलापूर	177	141	1,305	479	12	7
एकूण पुणे विभाग		4,399	4,571	2,234	1,085	48	51
१२	सातारा	2,049	1,411	11
१३	सांगली	739	697	165	59
१४	कोल्हापूर	921	764	40
एकूण कोल्हापूर विभाग		3,709	2,872	216	59
१५	औरंगाबाद	75	34	317	138	142	119
१६	जालना	64	83	243	58	22	23
१७	बीड	78	62	1,984	765	299	123
एकूण औरंगाबाद विभाग		217	179	2,544	961	463	265
१८	लातूर	325	371	1,545	603	216	79
१९	उस्मानाबाद	81	104	1,355	514	85	31
२०	नांदेड	366	62	625	387	47	47
२१	परभणी	77	75	399	204	43	36
एकूण लातूर विभाग		759	612	3,924	1,708	391	193
२२	बुलढाणा	129	212	464	186	193	251
२३	अकोला	242	284	271	64	97	134
२४	अमरावती	327	510	60	61	32	21
२५	यवतमाळ	71	38	154	58	28	24
एकूण अमरावती विभाग		769	1,044	949	369	350	430
२६	बघी	828	489	21	..	11	12
२७	नागपूर	201	220	..	4	1	..
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर
३०	गडचिरोली
एकूण नागपूर विभाग		1,029	709	21	4	12	12
एकूण महाराष्ट्र राज्य		11,632	10,472	9,383	4,258	1,518	1,423

TABLE XV

Seed distribution of oilseeds through public sector during the year 1993-94 & 1994-95

वियाजे वाटप (क्विंटलमध्ये) १९९३-९४ व १९९४-९५ Oil Seeds distribution in Quintals 1993-94 & 1994-95						
सोयाबीन Soyabean		करडई Safflower		एकूण Total		District
93-94	94-95	93-94	94-95	93-94	94-95	
.. Greater Mumbai
26	26	—	.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
26	26 Total Konkan Division
355	444	2	7	1,039	892	.. Nasik
70	296	70	8	439	520	.. Dhule
238	444	459	441	995	1,257	.. Jalgaon
663	1,184	513	496	2,493	2,669	.. Total Nasik Division
840	422	56	81	2,240	1,471	.. Ahmednagar
914	100	28	13	4,785	4,225	.. Pune
275	549	124	234	1,893	1,410	.. Solapur
2,029	1,071	208	328	8,918	7,106	.. Total Pune Division
610	401	28	37	2,698	1,849	.. Satara
4,540	3,040	43	53	5,487	3,849	.. Sangli
2,864	1,712	9	10	3,824	2,486	.. Kolhapur
8,014	5,153	80	100	12,019	8,184	.. Total Kolhapur Division
260	165	118	52	912	508	.. Aurangabad
96	93	141	218	566	475	.. Jalna
217	461	58	52	2,636	1,463	.. Beed
573	719	371	322	4,114	2,446	.. Total Aurangabad Division
926	276	939	547	3,816	1,138	.. Parbhani
134	236	94	938	1,749	1,670	.. Nanded
197	820	712	169	1,947	1,638	.. Osmanabad
164	1,676	473	804	1,156	3,533	.. Latur
1,421	3,008	2,218	2,458	8,713	7,979	.. Total Latur Division
933	1,761	858	760	2,577	3,170	.. Buldhana
648	1,581	2,345	2,175	3,603	4,238	.. Akola
927	1,025	895	135	2,241	1,752	.. Amravati
815	785	122	193	1,190	1,098	.. Yavatmal
3,323	5,152	4,220	3,263	9,611	10,258	.. Total Amravati Division
2,206	5,115	64	33	3,130	5,649	.. Wardha
1861	3,457	80	69	2,143	3,750	.. Nagpur
72	72	3	..	75	72	.. Bhandara
1,124	1,655	10	37	1,134	1,692	.. Chandrapur
..	114	6	..	6	114	.. Gadchiroli
5,263	10,413	163	339	6,588	11,277	.. Total Nagpur Division
21,412	26,700	7,737	7,066	51,682	49,919	.. Total Maharashtra State

तक्ता सोळा
TABLE XVI

राज्यातील जिल्हावार रासायनिक खत वापराने सरासरी हेक्टरी प्रमाण
Districtwise average use of fertiliser per hectare in Maharashtra State (कि./हे.) (Figures in kg./ha.)

क्र. नं. जिल्हा Sr. No.	१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	District
१ ठाणे ..	43.5	41.6	40.0	Thane
२ रायगड ..	55.4	67.7	48.5	Raigad
३ रत्नागिरी ..	30.3	29.9	28.5	Ratnagiri
४ सिंधुदुर्ग ..	45.2	44.7	33.0	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग ..	43.6	43.9	37.5	Total Konkan Division
५ नासिक ...	73.4	72.2	82.9	Nasik
६ धुळे ...	62.2	62.1	74.7	Dhule
७ जळगाव ...	129.4	106.6	106.2	Jalgaon
एकूण नासिक विभाग ..	88.3	80.3	87.9	Total Nasik Division
८ अहमदनगर ..	50.1	65.1	76.8	Ahmednagar
९ पुणे ..	55.7	66.0	69.5	Pune
१० सोलापूर ..	37.8	55.2	75.8	Solapur
एकूण पुणे विभाग ..	47.8	62.1	74.0	Total Pune Division
११ सातारा ..	66.0	100.8	86.1	Satara
१२ सांगली ..	87.8	121.2	123.3	Sangli
१३ कोल्हापूर ..	190.5	208.4	217.6	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग ..	114.7	143.5	142.3	Total Kolhapur Division
१४ औरंगाबाद ..	45.7	37.0	42.7	Aurangabad
१५ जालना ..	42.0	40.5	42.6	Jalna
१६ बीड ..	27.9	24.3	33.6	Beed
एकूण औरंगाबाद विभाग ..	38.5	33.9	39.6	Total Aurangabad Division
१७ लातूर ..	49.7	44.8	47.0	Latur
१८ उस्मानाबाद ..	18.4	15.8	15.3	Osmanabad
१९ नानेड ..	85.3	65.9	75.8	Nanded
२० परभणी ..	44.7	32.6	36.5	Parbhani
एकूण लातूर विभाग ..	49.5	39.8	43.6	Total Latur Division
२१ बुलढाणा ..	52.6	47.3	53.9	Buldhana
२२ अकोला ..	55.0	36.3	49.4	Akola
२३ अमरावती ..	51.8	43.6	53.1	Amravati
२४ यवतमाळ ..	46.7	36.5	48.7	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग ..	51.5	40.9	51.6	Total Amravati Division
२५ वर्धा ..	73.6	58.8	64.9	Wardha
२६ नागपूर ..	56.9	57.3	57.9	Nagpur
२७ भंडारा ..	46.2	54.8	80.2	Bhandara
२८ चंद्रपूर ..	29.9	33.7	38.7	Chandrapur
२९ गडचिरोली ..	33.8	24.0	33.2	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग ..	48.0	45.7	54.8	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	57.7	57.2	64.7	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा

TABAL XVII

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९९३-९४
Districtwise Consumption of Fertilizer during 1993-94

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	नत्र N	स्फुरक P	पालाश K	District
१	मुंबई	Mumbai
२	ठाणे	10,039	975	755	Thane
३	रायगड	11,406	1,925	1,294	Raigad
४	रत्नागिरी	5,735	861	641	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	3,474	1,361	839	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	30,654	5,122	3,529	Total Konkan Division
६	नासिक	47,454	16,121	7,073	Nasik
७	धळे	33,272	10,347	5,072	Dhule
८	जळगाव	72,158	19,444	17,141	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	1,52,884	45,912	29,286	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	58,911	20,673	7,671	Ahmednagar
१०	पुणे	51,945	17,578	8,545	Pune
११	सोलापूर	40,525	15,927	8,146	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1,51,381	54,178	24,382	Total Pune Division
१२	सातारा	40,290	12,280	8,935	Satara
१३	सांगली	44,497	16,777	13,764	Sangli
१४	कोल्हापूर	55,498	18,017	16,789	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1,40,285	47,074	39,488	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	26,166	7,205	2,366	Aurangabad
१६	जालना	21,626	6,688	2,558	Jalna
१७	बीड	20,991	7,360	1,736	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	68,783	21,253	6,660	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	20,628	8,132	2,042	Latur
१९	उस्मानाबाद	8,052	2,742	698	Osmanabad
२०	नांदेड	36,580	11,158	3,884	Nanded
२१	परभणी	21,888	6,977	2,030	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	87,148	29,009	8,654	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	28,262	9,793	1,781	Buldhana
२३	अकोला	25,747	9,240	2,512	Akola
२४	अमरावती	24,555	7,884	3,060	Amravati
२५	यवतमाळ	24,365	6,627	2,538	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1,02,929	33,544	9,891	Total Amravati Division
२६	वर्धा	12,376	6,094	5,054	Wardha
२७	नागपूर	20,883	8,078	1,859	Nagpur
२८	भंडारा	19,536	4,240	1,136	Bhandara
२९	चंद्रपूर	13,444	3,844	758	Chandrapur
३०	गडचिरोली	4,011	673	162	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	70,250	22,929	8,969	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	8,04,314	2,59,021	1,30,839	Total Maharashtra State

तक्ता सतरी-समाप्त
TABLE XVII-Concl'd.
जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचो वापर १९९४-९५
Districtwise Consumption of Fertilizer during 1994-95

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हा	नव N.	स्फुरद P.	पालाश K.		District
१	ठाणे	9,569	1,738	905	..	Thane
२	रायगड	8,449	1,436	652	..	Raigad
३	रत्नागिरी	5,748	875	682	..	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	3,232	1,475	956	..	Sindhudurg
	एकूण कोंकण विभाग	26,998	5,523	3,195	..	Total Konkan Division
५	नासिक	52,194	21,449	7,442	..	Nasik
६	धुळे	39,705	12,919	6,799	..	Dhule
७	जळगाव	74,739	26,678	17,658	..	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	1,66,638	61,096	31,899	..	Total Nasik Division
८	अहमदनगर	68,870	27,321	12,135	..	Ahmednagar
९	पुणे	52,271	18,419	11,119	..	Pune
१०	सोलापूर	49,477	23,709	13,858	..	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1,70,618	69,449	37,112	..	Total Pune Division
११	सातारा	36,741	12,881	9,490	..	Satara
१२	सांगली	44,782	19,861	15,491	..	Sangli
१३	कोल्हापूर	61,965	21,032	19,934	..	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1,43,488	53,774	44,915	..	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	27,116	11,446	3,781	..	Aurangabad
१५	जालना	20,446	8,460	2,805	..	Jalna
१६	बीड	19,124	9,369	3,190	..	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	66,686	29,275	9,776	..	Total Aurangabad Division
१७	लातूर	17,260	10,297	3,881	..	Latur
१८	उस्मानाबाद	6,296	3,046	1,253	..	Osmanabad
१९	नांदेड	37,112	16,050	6,686	..	Nanded
२०	परभणी	30,130	11,392	3,828	..	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	90,798	40,785	15,648	..	Total Latur Division
२१	बुलढाणा	31,320	11,533	3,218	..	Buldhana
२२	अकोला	32,662	15,410	2,415	..	Akola
२३	अमरावती	29,532	14,460	5,738	..	Amravati
२४	यवतमाळ	30,451	10,636	4,552	..	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1,23,965	52,039	15,923	..	Total Amravati Division
२५	वर्धा	17,153	5,956	2,281	..	Wardha
२६	नागपूर	20,996	11,521	1,147	..	Nagpur
२७	भंडारा	24,779	9,207	2,598	..	Bhandara
२८	चंद्रपूर	14,539	5,774	2,029	..	Chandrapur
२९	गडचिरोली	4,909	1,455	292	..	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	82,376	33,913	8,347	..	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	8,71,567	3,45,854	1,66,815	..	Total Maharashtra State

तक्ता अठरा TABLE XVIII

निरनिराळ्या पीक संरक्षण मोहिमांत सन १९८५-८६, ९०-९१, ९१-९२, ९२-९३, ९३-९४ व ९४-९५ मध्ये कीटकनाशकांचा वापर दर्शविणारा तक्ता
Statement showing the consumption of pesticides for the years 1985-86, 90-91, 91-92, 92-93, 93-94 and 94-95
under various Plant Protection Campaigns

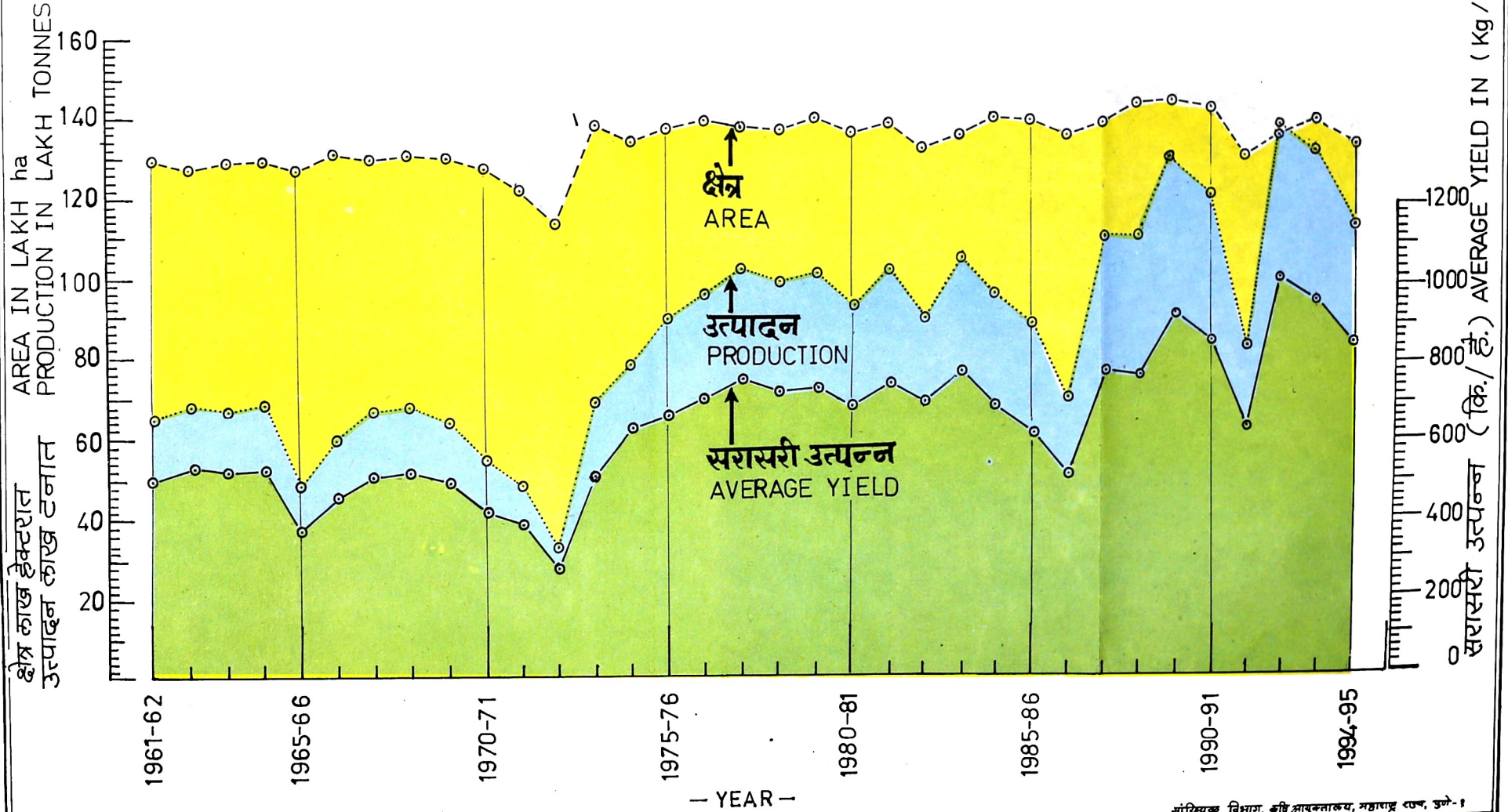
परिमाण मेट्रीक टन/लिटरमध्ये (फॉर्म्युलेटेड) Quantity in MT/Ltrs. (formulated)

अ. क्र. Sr. No.	कीटकनाशकाचे नाव Name of the Pesticides	कीटकनाशकांचे वार्षिक वापर Pesticides consumption during the year						
		१९८५-८६ 1985-86 3	९०-९१ 90-91 4	९१-९२ 91-92 5	९२-९३ 92-93 6	९३-९४ 93-94 7	९४-९५ 94-95 8	
(१) पावडर, दाणेदार, वजनरहित स्वरूपाची इतर औषधे (प्रमाण मे. टन) (I) Other Pesticides (Granules, Dust and W. P.) Quantity in M. T.								
१	बी. एच. सी. १० टक्के	4630	3130.472	2572.360 B. H. C. 10 %
	—, — ५० "	14.455	—, — 50 "
२	फोरेट १० जी	10.9	279.310	245.743	67.350	284.726	10.768	.. Phorate 10 G.
३	क्वीनॉलफॉस ५ टक्के दाणेदार	122.600 Quinalphos 5% G.
४	कार्बोफ्यूरान ३ टक्के दाणेदार	5.200	21.811 Carbofuran 3% G
५	कार्बारील १० टक्के पावडर	45.100	1.600	0.580 Carbaryl 10% Dust
६	कार्बारील ५० टक्के डब्ल्यू. डी. पी.	3.900	0.700 Carbaryl 50% W. D. P.
७	जिंक-फॉस्फाईड	1.900	6.186	.. Zinc Phosphide
८	मॅनकोझेब ५० %	..	0.369	2.730	..	8.325 Mancozeb 50 %
९	मेथिल पॅराथिऑन २ टक्के	224.500	189.069	284.517	175.885	681.719	309.843	.. Methyl Parathion 2%
१०	अॅल्युमिनियम फॉस्फाइड	0.109	.. Aluminium Phosphide
(२) द्रवरूप औषधे प्रमाण (लीटरमध्ये) (II) Liquid formulation pesticides (Quantity in Litres)								
११	फेनव्हेलरेट २० इ. सी.	4223 Fenvalrate 20 E. C.
१२	मेलॅथीऑन ५० इ. सी.	539	1496	1554	10413	11435	90	.. Malathion 50 E. C.
१३	फॉस्फोमिडॉन ८५ इ. सी.	6806	30012	25883	17193	31527	2273	.. Phosphomidon 85 E. C.
१४	एन्डोसल्फान ३५ इ. सी.	186956	333322	196646	202557	226608	6477	.. Endosulphan 35 E. C.
१५	फेन्थोएट ५० इ. सी.	600 Phenthoate 50 E. C.
१६	क्वीनॉलफॉस २५ इ. सी.	62328	15329	9589	1443	12202 Quinalphos 25 E. C.
१७	फोसोलॉन ३५ इ. सी.	14455	1005	2697 Phosolone 35 E. C.
१८	डायमथोएट ५० इ. सी.	2828	6466	8254	22145	19348 Dimethoate 50 E. C.
१९	मोनोक्रोटोफॉस ३६ इ. सी.	23021	40821	46521	31003	71612	4679	.. Monocrotophos 36 E. C.
२०	मेथिल डेमेटॉन २५ इ. सी.	704 Methyl Demeton 25 E. C.
२१	डेकॅमेथ्रिन २.८ इ. सी.	200 Decamethrin 2.8 E. C.
२२	थायोमेटॉन २५ इ. सी.	110 Thiometon 25 E. C.
२३	ब्यूटाक्लोर ५० इ. सी.	..	6008	5152	355	2057 (Butachlor 50
(३) बुरशीनाशके (प्रमाण मे. टन) (III) Fungicides (Quantity in M. T.)								
२४	गंधक-पावडर ३०० मेश	1 Sulphur Dust 300 Mesh
२५	कॉपर-ऑक्सिक्लोराईड ५० टक्के	0.200	4.525	12.024	7.666	0.679 Copper Oxichloro. 50% W. P.
२६	पाण्यात विरयळणारे गंधक ८० टक्के	..	10.456	4.494	..	2.990 Wettable Sulphur 80%
२७	थायरम ७५ डब्ल्यू. डी. पी.	4.600 Thiram 75 W. D. P.
२८	कार्बन डायझिम ५० टक्के	10.500	10.402	6.996	13.460	14.492	0.610	.. Carbon Diziium 50% W. P.

*सन १९९४-९५ पासून एकात्मिक किड/रोग ंकवस्थापण प्राल्याक्षिकांचा योजनांतर्गत अंतर्भाव केल्याने औषधांचा वापर कमी झाला आहे.
Y 567-11

१९६१-६२ ते १९९४-९५ या वर्षात महाराष्ट्रातील अन्नधान्य पिकांचे एकूण क्षेत्र, हेक्टरी उत्पन्न व उत्पादन

YEAR-WISE 1961-62 TO 1994-95 TOTAL AREA, AVERAGE YIELD AND PRODUCTION OF FOODGRAINS IN MAHARASHTRA

तक्ता ँकोणीस

TABLE XIX

टीपा :—१. ह्या तक्त्यातील सन १९९२-९३ ते १९९४-९५ पर्यंतची क्षेत्राची माहिती अंतिम अंदाजावर आघारित आहे.

२. उसाच्या बाबतीत हंगामात तोडणी झालेले उसाचे क्षेत्र दिलेले आहे.

Notes :—1. Area given in this table from 1992-93 to 1994-95 is based on final forecast.

2. For Sugarcane area figures are those same harvested during the season.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र (१९६०-६१, १९७०-७१, १९८०-८१ व १९८६-८७ ते १९९४-९५)
दाखविभारा तक्ता

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात (एकूण) Rice (total)												
		१९६०-६१ 1960-61	१९७०-७१ 1970-71	१९८०-८१ 1980-81	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	१९८८-८९ 1988-89	१९८९-९० 1989-90	१९९०-९१ 1990-91	१९९१-९२ 1991-92	१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
१	बृहन्मुंबई	..	29	12	10	3	3	3	3	3	
२	ठाणे	..	1498	1392	1455	1458	1482	1504	1513	1495	1506	1473	1482	1532
३	रायगड	..	1341	1356	1436	1514	1504	1501	1496	1524	1504	1390	1385	1461
४	रत्नागिरी	..	1301	1449	1501	771	777	811	820	825	827	822	825	816
५	सिधुदुर्ग	816	819	790	794	787	773	785	787	812
	एकूण कोकण विभाग	..	4169	4209	4402	4562	4585	4609	4626	4634	4613	4470	4479	4621
६	नासिक	..	382	348	408	396	356	373	388	395	415	418	461	447
७	धुळे	..	289	192	266	268	254	261	312	272	262	265	333	308
८	जळगाव	..	66	74	82	71	67	46	42	57	67	17	12	11
	एकूण नासिक विभाग	..	737	614	756	735	677	670	688	714	724	744	700	806
९	अहमदनगर	..	100	71	86	100	84	56	88	75	49	81	76	68
१०	पुणे	..	520	447	505	659	588	594	606	619	606	619	630	615
११	सोलापूर	..	99	65	57	26	23	50	47	40	45	48	30	27
	एकूण पुणे विभाग	..	719	583	648	785	695	700	741	734	700	748	736	710
१२	सातारा	..	259	294	341	369	349	383	407	399	396	441	406	369
१३	सांगली	..	132	167	208	176	173	172	166	172	158	176	150	156
१४	कोल्हापूर	..	971	906	1051	1011	991	1013	1057	1031	1019	1023	1016	1026
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	1362	1367	1600	1556	1513	1568	1630	1602	1573	1640	1571	1551
१५	औरंगाबाद	..	60	54	57	22	24	17	23	25	22	15	15	18
१६	जालना	22	22	30	23	20	25	21	23	27
१७	बीड	..	79	69	64	81	76	78	72	80	83	61	56	54
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	139	123	121	125	122	125	118	125	130	97	94	99
१८	लातूर	218	221	212	244	244	216	236	229	234
१९	उस्मानाबाद	..	293	335	332	107	112	119	121	155	152	126	114	112
२०	नांदेड	..	240	255	337	332	262	340	308	299	342	316	313	315
२१	परभणी	..	128	130	260	233	235	243	250	261	253	225	233	251
	एकूण लातूर विभाग	..	661	720	929	890	830	914	923	959	963	903	889	912
२२	बुलढाणा	..	30	32	27	27	27	26	25	35	35	33	27	13
२३	अकोला	..	79	81	78	66	72	38	71	70	66	54	63	68
२४	अमरावती	..	72	91	115	123	129	158	148	143	139	127	111	82
२५	यवतमाळ	..	106	123	122	90	87	80	82	88	82	62	67	53
	एकूण अमरावती विभाग	..	287	827	342	306	315	302	326	336	322	276	268	216
२६	वर्धा	..	33	71	74	87	27	56	48	39	35	33	21	17
२७	नागपूर	..	223	347	430	432	392	500	318	381	391	383	368	371
२८	भंडारा	..	2612	2853	2730	3138	1943	3232	3147	3420	3319	3282	3370	3236
२९	चंद्रपूर	..	2054	2310	2554	1479	1355	1488	1461	1603	1535	1568	1563	1514
३०	गडचिरोली	1271	1284	1375	1339	1416	1418	1325	1338	1368
	एकूण नागपूर विभाग	..	4922	5581	5788	6407	5001	6651	6313	6859	6698	6591	6660	6389
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	12996	13524	14586	15366	13738	15549	15419	15973	15743	15425	15504	15381

सूचना—या तक्त्यातील सन १९९२-९३ ते १९९४-९५ चे भाकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XIX

Districtwise area under various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1980-81 and from 1986-87 to 1994-95
(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

गहू Wheat												District
१९६०-६१ 1960-61	१९७०-७१ 1970-71	१९८०-८१ 1980-81	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	१९८८-८९ 1988-89	१९८९-९० 1989-90	१९९०-९१ 1990-91	१९९१-९२ 1991-92	१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
..	Greater Mumbai
..	1	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	1	Total Konkan Division
940	780	1120	680	748	890	825	888	689	606	648	728	Nasik
356	504	466	265	252	338	303	329	192	244	222	235	Dhule
315	464	505	409	504	309	298	353	323	358	317	371	Jalgaon
1611	1748	2091	1354	1504	1537	1426	1570	1204	1208	1187	1334	Total Nasik Division
507	466	631	426	471	762	773	810	777	725	768	726	Ahmednagar
214	240	358	464	475	569	500	564	524	527	524	498	Pune
222	317	524	328	367	401	452	450	353	320	362	374	Solapur
943	1023	1513	1218	1313	1732	1725	1824	1654	1572	1654	1598	Total Pune Division
136	157	241	308	218	252	254	258	274	272	302	329	Satara
147	129	376	316	175	185	222	217	249	188	217	199	Sangli
21	20	118	233	173	121	87	92	100	93	88	94	Kolhapur
304	306	735	857	566	558	563	567	623	553	607	622	Total Kolhapur Division
845	588	872	172	249	362	384	399	332	369	379	384	Aurangabad
..	270	291	386	464	386	254	274	321	302	Jalna
424	389	549	197	228	290	338	319	158	173	275	230	Beed
1269	977	1421	639	768	1038	1186	1104	744	816	975	916	Total Aurangabad Division
..	138	151	225	212	237	101	166	193	156	Latur
537	514	546	179	142	265	258	257	194	180	311	214	Osmanabad
205	179	409	189	208	267	252	249	179	211	242	201	Nanded
604	492	661	408	452	516	505	530	379	396	465	465	Parbhani
1346	1185	1616	914	953	1273	1227	1273	853	953	1211	1036	Total Latur Division
444	293	508	89	192	233	281	303	123	229	212	266	Buldhana
516	499	404	333	267	299	287	274	91	176	172	213	Akola
422	320	462	342	329	356	314	308	111	168	122	158	Amravati
206	158	184	138	137	209	176	192	101	169	170	182	Yavatmal
1588	1270	1558	902	925	1097	1058	1077	426	742	676	819	Total Amravati Division
431	354	345	230	232	229	229	210	174	168	141	191	Wardha
874	626	660	655	591	595	506	510	379	407	561	566	Nagpur
318	289	293	306	349	314	259	240	190	163	224	269	Bhandara
382	342	396	334	288	335	290	278	183	198	279	302	Chandrapur
..	29	48	42	21	14	20	15	19	14	Gadchiroli
2005	1611	1694	1554	1508	1515	1305	1252	946	951	1224	1342	Total Nagpur Division
9066	8120	10628	7438	7538	8750	8490	8667	6451	6795	7534	7667	Total Maharashtra State

Note: In this Table the figures are based on final forecast for the year 1992-93 to 1994-95

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	खरीप ज्वारी Kharif Jowar												
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95	
1	2	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	4	1	3	3	3	2	2	1	1	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	1	
५	सिधुदुर्ग	
	एकूण कोकण विभाग	..	4	1	4	3	3	2	2	1	1	
६	नासिक	..	190	151	549	276	279	253	255	250	221	231	248	221
७	धुळे	..	564	476	1051	997	1030	981	1051	1036	928	1038	935	742
८	जळगाव	..	1537	1398	1959	2248	2399	2210	2238	2134	1967	2343	2165	1895
	एकूण नासिक विभाग	..	2291	2025	3559	3521	3708	3444	3544	3420	3116	3612	3348	2858
९	अहमदनगर	..	1	53	235	197	150	45	130	90	107	95	74	51
१०	पुणे	..	158	170	324	275	199	224	210	201	196	123	109	61
११	सोलापूर	..	14	57	131	73	113	78	57	65	46	52	42	29
	एकूण पुणे विभाग	..	173	280	690	545	462	347	397	356	349	270	225	141
१२	सातारा	..	599	696	996	944	968	937	968	925	887	885	853	662
१३	सांगली	..	1565	1147	1362	1360	1366	1461	1492	1491	1323	1247	1229	1128
१४	कोल्हापूर	..	512	422	403	456	473	465	430	448	390	392	324	228
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	2676	2265	2761	2760	2807	2863	2890	2854	2600	2524	2406	2018
१५	औरंगाबाद	..	1012	714	1121	581	628	549	579	551	530	485	459	401
१६	जालना	784	794	630	689	735	633	684	602	451
१७	बीड	..	826	1145	1364	1221	1265	1078	1182	1117	1006	1171	1086	847
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	1838	1859	2485	2586	2687	2257	2450	2403	2169	2340	2147	1699
१८	लातूर	2074	2075	1654	1653	1994	1931	2123	1773	1672	
१९	उस्मानाबाद	..	2027	2481	2964	1076	1133	960	1013	1065	1103	1216	934	734
२०	नांदेड	..	2312	2494	2556	2632	2733	2315	2481	2322	2332	2550	2374	2196
२१	परभणी	..	1527	1828	2022	1918	1959	2094	2115	2194	2173	2242	1944	1859
	एकूण लातूर विभाग	..	5866	6803	742	7700	7900	7023	7262	7575	7539	8131	7025	6461
२२	बुलढाणा	..	2401	2447	2508	2134	2268	2004	2104	2031	1985	2023	1940	1615
२३	अकोला	..	2370	2418	2365	2841	2999	2773	2849	2753	2774	2874	2494	2116
२४	अमरावती	..	1849	1598	1824	1712	1946	1879	1894	1792	1826	1988	1725	1359
२५	यवतमाळ	..	2670	2543	2753	2158	2239	2207	2254	2124	2276	2288	2355	1991
	एकूण अमरावती विभाग	..	9290	9006	9450	8845	9452	8863	9101	8700	8861	9173	8439	7081
२६	वर्धा	..	1337	1223	1290	1083	1089	992	974	898	798	804	747	753
२७	नागपूर	..	1665	1505	1502	1268	1266	1183	1142	1129	1037	964	904	682
२८	भंडारा	..	45	25	15	7	18	8	7	2	1	1
२९	चंद्रपूर	..	301	378	409	388	385	370	375	337	370	344	335	334
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	..	3348	3131	3216	2746	2768	2553	2468	2366	2206	2112	1986	1770
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	25486	25370	29707	28706	29777	27352	28114	27685	26841	28162	25576	22028

TABLE XIX-Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

रब्बी ज्वारी Rabi Jowar												District
६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 94-95	
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	1	Total Konkan Division
791	285	644	554	600	520	504	561	180	171	438	310	Nasik
1234	646	996	750	640	670	669	680	254	387	516	475	Dhule
349	184	345	343	670	708	665	658	297	457	640	664	Jalgaon
2374	1115	1985	1647	1910	1898	1838	1899	731	1015	1594	1449	Total Nasik Division
6701	5153	5990	5467	5893	5544	5730	5645	4913	4884	5855	5383	Ahmednagar
4227	3019	4151	4777	5230	5129	5116	5128	4840	5113	5338	3226	Pune
8093	6514	7575	7539	7580	6534	7416	7108	6230	6320	7329	6325	Solapur
19021	15616	17716	17783	18703	17207	18262	17881	15983	16317	18522	14934	Total Pune Division
1455	1654	1571	1461	1574	1564	1514	1566	1464	1521	1613	1240	Satara
1040	1123	989	1185	1245	1200	1311	1218	1217	1326	1488	1356	Sangli
29	13	34	59	71	46	47	52	52	90	97	96	Kolhapur
2524	2790	2594	2705	2890	2810	2872	2836	2733	2937	3198	2692	Total Kolhapur Division
3076	3009	3258	2315	2541	2415	2486	2391	977	1801	3452	2432	Aurangabad
..	1386	1439	1451	1530	1399	992	1422	1493	1469	Jalna
7506	2208	1990	2456	2493	2499	2632	2742	1878	1994	2593	2544	Beed
5582	5217	5248	6157	6173	6365	6648	6532	3847	5217	6538	6445	Total Aurangabad Division
..	321	420	436	387	389	171	304	382	341	Latur
2341	1797	2531	1700	1716	1614	1821	1801	1374	1813	2113	2060	Osmanabad
817	390	453	365	341	373	364	378	265	284	299	314	Nanded
2149	2031	2054	1670	1806	1775	1812	1813	1260	1625	1848	1826	Parbhani
5307	4218	5038	4056	4283	4138	4384	4381	3070	4026	4642	4541	Total Latur Division
5	13	8	2	2	2	12	11	2	10	12	35	Buldhana
..	3	Akola
..	3	Amravati
..	6	8	8	8	1	1	Yavatmal
5	25	8	2	2	10	20	19	3	11	12	35	Total Amravati Division
11	29	16	14	4	4	3	1	8	3	3	10	Wardha
530	516	448	483	569	464	388	330	274	265	273	202	Nagpur
346	362	279	232	230	180	161	120	83	63	54	41	Bhandara
1655	1772	1648	1255	1142	1037	1128	1060	940	1010	1032	957	Chandrapur
..	288	253	288	259	256	163	184	206	180	Gadchiroli
2542	2679	2391	2272	2198	1973	1939	1767	1468	1525	1568	1390	Total Nagpur Division
37355	31660	34981	34622	36459	34461	35963	35315	27835	31048	36074	31486	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हे	बाजरी Bajari											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95
1	2	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
१	बृहन्मंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.
६	नासिक	3382	3611	3129	3401	3631	3673	3633	3716	3455	3620	3546	3636
७	धुळे	1329	1626	1287	1568	1613	1683	1499	1514	1573	1704	1459	1433
८	जळगाव	759	911	913	1283	1316	1243	1280	1206	1001	1144	1013	921
	एकूण नासिक वि.	5470	6148	5329	6252	6560	6599	6412	6436	6029	6468	6018	5990
९	अहमदनगर	2324	3615	2110	2802	3151	3595	3186	3289	3256	3421	3204	2800
१०	पुणे	1806	1760	1555	1771	1662	2133	2133	2195	2228	1754	1697	1804
११	सोलापूर	974	970	754	384	292	283	271	303	301	413	328	327
	एकूण पुणे वि.	5104	6345	4419	4957	5105	6011	5590	5787	5785	5588	5229	4931
१२	सातारा	1512	1009	848	1098	1208	1181	1172	1171	1171	911	928	1108
१३	सांगली	1322	1056	889	936	866	932	978	971	963	928	698	843
१४	कोल्हापूर	21	13	9	4	5	5	4	4	4	1	1	1
	एकूण कोल्हापूर वि.	2855	2078	1746	2038	2079	2118	2154	2146	2138	1840	1627	1952
१५	औरंगाबाद	1620	2916	1842	1707	1789	1889	1926	1871	1829	1880	1867	1727
१६	जालना	552	579	735	792	842	811	732	723	797
१७	बीड	748	1950	1299	1348	1416	1518	1570	1644	1709	1875	1793	1684
	एकूण औरंगाबाद वि.	2368	4866	3141	3607	3784	4142	4288	4357	4349	4487	4383	4208
१८	लातूर	125	109	145	146	112	104	79	88	82
१९	उस्मानाबाद	208	316	185	73	80	125	103	103	112	99	118	105
२०	नांदेड	19	14	19	11	5	14	12	17	13	11	7	13
२१	परभणी	34	237	91	99	108	114	120	89	95	103	105	86
	एकूण लातूर वि.	261	567	295	308	302	398	381	321	324	292	318	286
२२	बुलढाणा	54	104	114	102	127	179	142	128	145	168	133	118
२३	अकोला	55	64	117	26	36	56	54	55	52	64	65	54
२४	अमरावती	58	57	76	27	37	47	43	37	41	37	25	17
२५	यवतमाळ	103	137	92	91	100	120	123	127	115	131	103	99
	एकूण अमरावती वि.	270	362	399	246	300	402	362	347	353	400	326	288
२६	वर्धा	17	18	9	4	8	10	10	7	4	6	4	2
२७	नागपूर	3	2	1	2	2	2	2	2	2	1
२८	महारा
२९	चंद्रपूर	3	1	1	1	1
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	23	21	11	6	10	12	13	10	6	6	4	3
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	16351	20387	15340	17414	19140	19682	19200	19404	18984	19081	17905	17658

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District	
६०-६१ 60-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95		
63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74		
..	Greater Mumbai
409	344	297	324	328	349	347	348	318	316	304	311	..	Thane
290	172	292	345	345	334	336	312	288	266	193	218	..	Raigad
996	604	711	575	566	522	528	420	420	528	496	441	..	Ratnagiri
..	147	146	153	131	115	108	88	77	68	..	Sindhudurg
1695	1120	1300	1391	1385	1358	1342	1195	1334	1198	1070	1038	..	Total Konkan Division
703	643	753	686	724	714	680	805	732	871	787	822	..	Nasik
385	430	487	555	553	575	505	448	446	441	440	469	..	Dhule
11	10	13	7	13	13	9	7	10	20	65	124	..	Jalgaon
1099	1083	1253	1248	1290	1302	1194	1260	1188	1332	1292	1415	..	Total Nasik Division
135	134	100	123	146	135	99	123	117	171	166	181	..	Ahmednagar
256	225	228	287	256	246	239	240	280	223	289	245	..	Pune
69	123	166	124	200	229	164	235	217	163	188	184	..	Solapur
460	482	494	534	602	610	502	598	614	557	643	610	..	Total Pune Division
208	153	165	201	213	196	186	192	199	246	177	168	..	Satara
62	53	78	122	142	108	115	76	64	95	120	122	..	Sangli
589	536	530	443	457	433	408	333	299	475	343	356	..	Kolhapur
859	742	773	766	812	737	709	601	562	816	640	646	..	Total Kolhapur Division
65	105	94	83	114	83	95	104	103	378	448	553	..	Aurangabad
..	74	53	44	39	42	41	307	267	300	..	Jalna
253	106	71	201	180	175	146	140	104	55	47	45	..	Beed
318	211	165	358	347	302	280	286	248	740	762	898	..	Total Aurangabad Division
..	73	74	124	101	82	78	9	55	82	..	Latur
109	196	211	99	121	87	75	86	74	60	124	88	..	Osmanabad
53	16	24	11	9	4	11	6	4	493	2521	23	..	Nanded
12	52	43	9	17	27	15	15	10	28	36	27	..	Parbhani
174	264	278	192	221	242	202	189	166	120	236	220	..	Total Latur Division
9	11	8	14	22	21	22	24	17	120	199	156	..	Buldhana
7	11	14	7	6	4	5	4	5	23	14	12	..	Akola
40	57	98	109	102	82	92	53	22	55	31	47	..	Amravati
7	12	5	4	1	1	1	2	2	6	3	6	..	Yavatmal
63	91	125	134	131	108	120	83	46	204	247	221	..	Total Amravati Division
..	3	1	9	6	2	2	..	Wardha
4	6	6	2	7	8	18	6	8	1	2	1	..	Nagpur
65	54	48	34	27	27	29	33	29	26	22	6	..	Bhandara
49	83	74	6	5	5	4	4	4	20	32	17	..	Chandrapur
..	64	62	64	61	59	53	21	12	16	..	Gadchiroli
118	146	128	106	101	105	121	102	94	74	70	42	..	Total Nagpur Division
4786	4139	4516	4729	4889	4764	4470	4314	4052	5041	4960	5090	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण तणधान्ये Total Cereals												
		६०-६१-७६-७७	७०-७१	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	
१	बृहन्मवई	29	12	10	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
२	ठाणे	1911	1737	1755	1785	1814	1855	1862	1844	1826	1789	1786	1843	
३	रायगड	1631	1528	1728	1859	1849	1835	1832	1836	1792	1656	1578	1679	
४	रत्नागिरी	2297	2053	2214	1346	1343	1333	1348	1245	1247	1350	1321	1257	
५	सिंधुदुर्ग	963	965	943	925	902	881	873	864	880	
	एकूण कोकण विभाग	5868	5330	5707	5956	5974	5969	5970	5830	5749	5668	5549	5659	
६	नासिक	6388	5818	6603	5993	6338	6423	6285	6615	5692	5917	6128	6164	
७	धुळे	4157	3874	4553	4403	4342	4508	4339	4279	3655	4079	3905	3662	
८	जळगाव	3037	3041	3817	4361	4969	4529	4532	4415	3665	4339	4212	3986	
	एकूण नासिक विभाग	13582	12733	14973	14757	15649	15460	15156	15309	13012	14335	14245	13812	
९	अहमदनगर	9768	9492	9152	9115	9895	10137	10006	10032	9219	9377	10143	9209	
१०	पुणे	7181	6791	7121	8233	8410	8895	8804	8947	8674	8359	8587	6449	
११	सोलापूर	9471	8046	9207	8474	8575	7575	8407	8201	7192	7316	8279	7266	
	एकूण पुणे विभाग	26420	24329	25480	25822	26880	26607	27217	27180	25085	25052	27009	22924	
१२	सातारा	4169	3963	4182	4381	4530	4513	4501	4511	4391	4776	4279	3876	
१३	सांगली	4268	3675	3902	4095	3967	4058	4284	4145	3974	3960	3902	3804	
१४	कोल्हापूर	2143	1910	2145	2206	2170	2083	2033	1960	1864	2074	1869	1801	
	एकूण कोल्हापूर विभाग	10580	9548	10209	10682	10667	10654	10818	10616	10229	10310	10050	9481	
१५	औरंगाबाद	6878	7386	7244	4880	5345	5315	5493	5341	3793	4928	5620	5515	
१६	जालना	3088	3178	3276	3537	3424	2756	3440	3429	3346	
१७	बीड	4836	5867	5337	5504	5658	5638	5940	6042	4938	5329	5850	5404	
	एकूण औरंगाबाद विभाग	11514	13253	12581	13472	14181	14229	14970	14807	11487	13697	14899	14265	
१८	लातूर	2949	3050	2796	2743	3058	2601	2917	2720	2567	
१९	उस्मानाबाद	5515	5639	6769	3234	3304	3170	3391	3167	3009	3494	3714	3313	
२०	नांदेड	3646	3348	3798	3540	3558	3313	3428	3571	3135	3395	3256	3062	
२१	परभणी	4454	4770	5131	4337	4577	4769	4817	4902	4170	4619	4631	4514	
	एकूण लातूर विभाग	13615	13757	15698	14060	14489	14048	14379	14698	12915	14425	14321	13456	
२२	बुलढाणा	2943	2900	3173	2368	2638	2465	2586	2532	2307	2583	2523	2203	
२३	अकोला	3027	3076	2978	3273	3380	3170	3266	3156	2988	3191	2733	2463	
२४	अमरावती	2441	2126	2575	2313	2543	2522	2491	2333	2139	2375	2014	1663	
२५	यवतमाळ	3092	2979	3156	2481	2564	2625	2644	2541	2577	2657	2698	2331	
	एकूण अमरावती विभाग	11503	11081	11882	10435	11125	10782	10987	10562	10011	10806	9968	8660	
२६	वर्धा	1829	1698	1734	1418	1360	1292	1273	1155	1019	1020	918	975	
२७	नागपूर	3299	3002	3047	2842	2827	2752	2344	2358	2091	2020	2108	1823	
२८	भंडारा	3386	3583	3365	3717	2567	3761	3603	3815	3622	3534	3670	3553	
२९	चंद्रपूर	4444	4886	5082	3462	3175	3235	3259	3283	3032	3140	3241	3124	
३०	गडचिरोली	1652	1647	1769	1680	1745	1654	1545	1575	1578	
	एकूण नागपूर विभाग	12958	13169	13228	13091	11576	12809	12159	12556	11418	11259	11512	11053	
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	106640	103200	109758	108275	110541	110558	111056	111358	99006	105592	107553	99310	

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

तुर Tur												District	
१९६०-६१ 1960-61 87	१९७०-७१ 1970-71 88	१९८०-८१ 1980-81 89	१९८६-८७ 1986-87 90	१९८७-८८ 1987-88 91	१९८८-८९ 1988-89 92	१९८९-९० 1989-90 93	१९९०-९१ 1990-91 94	१९९१-९२ 1991-92 95	१९९२-९३ 1992-93 96	१९९३-९४ 1993-94 97	१९९४-९५ 1994-95 98		
..	Greater Mumbai
41	29	27	38	42	43	43	44	41	42	35	32	..	Thane
10	4	14	17	16	15	13	16	16	18	16	14	..	Raigad
4	5	4	2	2	6	6	6	4	6	8	7	..	Ratnagiri
..	1	2	1	1	Sindhudurg
55	38	45	58	62	65	63	67	61	66	59	53	..	Total Konkan Division
74	51	45	64	59	70	65	75	85	86	95	92	..	Nasik
74	68	106	123	121	143	162	186	211	244	301	320	..	Dhule
104	104	106	151	157	179	189	220	231	229	258	263	..	Jalgaon
252	223	257	338	337	392	416	481	527	559	654	675	..	Total Nasik Division
142	200	166	154	104	147	190	189	202	233	253	225	..	Ahmednagar
69	50	70	65	61	37	61	47	45	43	42	50	..	Pune
287	697	602	249	200	405	382	401	412	448	322	309	..	Solapur
498	947	838	468	365	569	633	637	659	724	617	584	..	Total Pune Division
76	49	62	81	81	86	90	89	90	94	80	74	..	Satara
170	140	145	156	146	150	128	129	162	138	135	127	..	Sangli
72	50	49	50	49	52	56	51	41	48	46	38	..	Kolhapur
318	239	256	287	276	288	274	269	293	280	261	239	..	Total Kolhapur Division
492	490	561	289	303	375	452	519	525	513	486	494	..	Aurangabad
..	382	306	360	396	427	421	408	390	387	..	Jalna
192	325	352	418	424	552	484	515	558	542	468	499	..	Beed
684	815	913	1089	1033	1287	1332	1461	1504	1463	1344	1380	..	Total Aurangabad Division
..	535	570	652	660	693	647	644	597	648	..	Latur
662	861	1021	499	539	715	771	837	851	776	656	747	..	Osmanabad
403	439	372	416	410	420	459	433	416	468	479	481	..	Nanded
307	473	533	549	595	695	705	776	729	646	780	759	..	Parbhani
1372	1773	1926	1999	2114	2482	2595	2739	2643	2534	2512	2635	..	Total Latur Division
235	250	284	427	477	462	522	523	462	612	661	651	..	Buldhana
309	365	393	639	657	625	774	761	785	736	758	743	..	Akola
360	371	358	605	649	743	741	831	841	832	890	897	..	Amravati
412	476	469	726	746	801	845	886	886	982	1115	1212	..	Yavatmal
1316	1462	1504	2397	2529	2631	2882	3001	2974	3162	3424	3503	..	Total Amravati Division
268	255	238	362	332	358	447	500	510	526	536	518	..	Wardha
405	354	288	331	478	524	516	556	521	542	550	529	..	Nagpur
59	63	73	84	84	88	89	87	90	89	90	82	..	Bhandara
73	102	99	178	190	193	209	229	213	227	250	250	..	Chandrapur
..	8	9	13	12	13	15	12	11	15	..	Gadchiroli
805	774	698	963	1093	1176	1273	1385	1349	1396	1437	1394	..	Total Nagpur Division
5300	6271	6437	7599	7809	8910	9468	10040	10010	10184	10308	10463	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	हूरभरा Gram											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95
1	2	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	12	13	9	15	16	14	26	26	23	40	42
३	रायगड	..	5	4	7	26	16	19	20	20	25	25	17
४	रत्नागिरी	1
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण विभाग	..	17	17	16	41	32	33	46	46	44	65	67
६	नासिक	..	232	162	209	341	358	417	467	500	392	466	521
७	धुळे	..	104	83	81	179	213	296	257	276	161	283	295
८	जळगाव	..	47	57	40	174	308	408	421	539	329	460	497
	एकूण नासिक विभाग	..	383	302	330	694	879	1121	1145	1315	882	1209	1313
९	अहमदनगर	..	297	175	215	243	353	461	363	348	248	237	326
१०	पुणे	..	273	161	249	804	330	398	344	383	331	337	375
११	सोलापूर	..	232	269	319	266	311	425	303	339	244	219	287
	एकूण पुणे विभाग	..	802	605	783	813	994	1284	1010	1070	823	793	988
१२	सातारा	..	165	87	118	182	217	120	135	132	141	127	148
१३	सांगली	..	151	73	200	206	274	202	231	225	217	193	234
१४	कोल्हापूर	..	35	12	89	161	97	99	93	123	104	115	98
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	351	172	407	549	588	421	459	480	462	435	480
१५	औरंगाबाद	..	435	234	384	223	354	394	477	470	284	418	467
१६	जालना	134	101	128	121	135	80	122	139	148
१७	बीड	..	348	221	343	252	289	222	245	231	139	176	207
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	783	455	727	609	744	744	843	836	503	716	813
१८	लातूर	179	215	281	283	289	94	235	279	274
१९	उस्मानाबाद	..	493	474	545	357	356	388	359	404	228	353	403
२०	नांदेड	..	146	182	141	136	151	169	155	151	97	171	195
२१	परभणी	..	334	234	346	357	365	415	386	411	269	345	411
	एकूण लातूर विभाग	..	973	890	1032	1029	1087	1253	1183	1255	688	1104	1288
२२	बुलढाणा	..	84	42	134	136	164	262	196	224	88	235	306
२३	अकोला	..	133	133	129	217	264	335	280	320	102	225	290
२४	अमरावती	..	75	69	113	207	215	300	263	295	138	371	390
२५	यवतमाळ	..	83	79	42	61	74	161	115	135	75	113	130
	एकूण अमरावती विभाग	..	375	323	418	621	717	1058	854	974	403	944	1116
२६	वर्धा	..	38	53	39	59	79	132	176	156	111	164	174
२७	नागपूर	..	92	91	116	210	21	266	282	273	222	260	303
२८	भंडारा	..	104	86	95	103	159	155	128	133	87	99	123
२९	चंद्रपूर	..	101	109	132	100	99	101	100	100	78	89	106
३०	गडचिरोली	30	34	43	35	37	28	36	39	47
	एकूण नागपूर विभाग	..	335	339	382	502	581	697	721	699	526	648	745
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	4019	3103	4095	4858	5622	6611	6261	6675	4331	5914	6810

TABLE XIX—Contd..

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

इतर डाळी Other Pulses												District	
६०-६१ 60-61 111	७०-७१ 70-71 112	८०-८१ 80-81 113	८६-८७ 86-87 114	८७-८८ 87-88 115	८८-८९ 88-89 116	८९-९० 89-90 117	९०-९१ 90-91 118	९१-९२ 91-92 119	९२-९३ 92-93 120	९३-९४ 93-94 121	९४-९६ 94-95 122		
..	Greater Mumbai
85	69	53	70	98	110	99	102	91	127	135	128	..	Thane
97	50	67	65	78	92	89	96	59	106	101	93	..	Raigad
146	91	83	30	34	49	51	35	25	65	66	55	..	Ratnagiri
..	41	42	43	36	31	12	70	77	68	..	Sindhudurg
328	210	203	206	252	294	275	264	187	368	379	344	..	Total Konkan Division
774	776	713	627	590	673	625	587	653	561	520	560	..	Nasik
869	1096	1127	1072	1119	1093	1106	1035	1074	1176	934	969	..	Dhule
1872	1784	1564	1191	1299	1213	1264	1231	1189	1169	1040	1082	..	Jalgaon
3515	3656	3404	2890	3008	2979	2989	2853	2916	2906	2494	2611	..	Total Nasik Division
586	621	532	547	443	384	396	415	504	571	596	470	..	Ahmednagar
393	399	494	411	441	511	406	392	385	419	394	399	..	Pune
421	639	843	449	476	394	466	368	521	528	411	332	..	Solapur
1400	1659	1869	1407	1360	1289	1268	1175	1410	1518	1401	1201	..	Total Pune Division
454	344	481	586	537	332	565	407	614	385	290	518	..	Satara
408	414	576	579	591	575	542	453	514	729	438	610	..	Sangli
98	84	150	156	156	158	133	127	140	241	156	159	..	Kolhapur
960	842	1207	1321	1284	1065	1240	987	1278	1355	884	1287	..	Total Kolhapur Division
1628	1727	1984	910	704	543	729	709	713	888	606	643	..	Aurangabad
..	1109	1008	1049	1081	1014	929	1091	1063	994	..	Jalna
472	1022	574	808	823	780	774	597	638	444	475	472	..	Beed
2100	2749	2558	2827	2535	2372	2584	2320	2280	2423	2144	2109	..	Total Aurangabad Division
..	787	716	1023	886	635	754	761	905	1169	..	Latur
922	1188	1048	354	503	455	380	294	312	472	390	419	..	Osmanabad
328	657	577	723	621	675	610	470	490	492	873	717	..	Nanded
932	1271	1542	1502	1460	1655	1404	1187	1188	1381	1190	1407	..	Parbhani
2182	3116	3167	3366	3300	3808	3280	2586	2744	3106	3358	3712	..	Total Latur Division
574	768	920	862	1150	1182	1222	1212	1253	1501	1451	1523	..	Buldhana
453	654	979	1074	1341	1479	1523	1525	1533	1944	2265	2228	..	Akola
181	178	246	286	685	673	719	779	820	411	598	697	..	Amravati
412	450	490	415	688	777	703	789	730	762	835	690	..	Yavatmal
1620	2050	2635	2637	3864	4111	4167	4305	4336	4618	5149	5138	..	Total Amravati Division
203	178	138	121	230	133	133	83	76	121	148	103	..	Wardha
165	203	169	220	205	227	203	188	190	215	211	183	..	Nagpur
903	873	585	488	445	437	523	336	442	266	389	414	..	Bhandara
818	753	686	588	456	545	504	503	429	319	458	555	..	Chandrapur
..	281	279	289	304	258	189	191	195	207	..	Gadchiroli
2089	2007	1578	1698	1615	1631	1667	1368	1326	1112	1401	1459	..	Total Nagpur Division
14194	16289	16621	16352	17218	17549	17470	15858	16467	17406	17210	17861	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक	जिल्हा	एकूण कडधान्ये Total Pulses												
		१९६०-६१ 1960-61	१९७०-७१ 1970-71	१९८०-८१ 1980-81	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	१९८८-८९ 1988-89	१९८९-९० 1989-90	१९९०-९१ 1990-91	१९९१-९२ 1991-92	१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९६ 1995-96	
Serial No.	1	2	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	138	111	89	123	156	167	168	172	155	209	212	202	
३	रायगड	112	58	88	108	110	126	122	132	95	149	142	124	
४	रत्नागिरी	150	96	87	32	36	55	57	41	30	71	74	62	
५	सिंधुदुर्ग	42	44	44	37	32	12	70	77	68	
	एकूण कोकण वि.	400	265	264	305	346	392	384	377	292	499	505	456	
६	नासिक	1080	989	967	1032	1007	1160	1157	1162	1130	1113	1136	1231	
७	मुळे	1047	1247	1314	1374	1453	1532	1519	1497	1446	1703	1530	1615	
८	जळगाव	2023	1945	1710	1516	1764	1800	1874	1990	1749	1858	1795	1896	
	एकूण नाशिक वि.	4150	4181	3991	3922	4224	4492	4550	4649	4325	4674	4461	4742	
९	अहमदनगर	1025	996	913	944	900	992	949	952	954	1041	1175	1050	
१०	पुणे	735	610	813	780	832	946	811	822	761	799	811	804	
११	सोलापूर	940	1605	1764	964	987	1224	1151	1108	1177	1195	1020	909	
	एकूण पुणे वि.	2700	3211	3490	2688	2719	3162	2911	2882	2892	3035	3006	2763	
१२	सातारा	695	480	661	849	835	538	790	628	845	606	518	769	
१३	सांगली	729	627	921	941	1011	927	901	807	898	1060	807	966	
१४	कोल्हापूर	205	146	288	367	302	309	282	301	285	404	300	283	
	एकूण कोल्हापूर वि.	1629	1253	1870	2157	2148	1774	1973	1736	2023	2070	1625	2018	
१५	औरंगाबाद	2555	2451	2929	1482 1352	1361 1422	1312 1361	1658 1312	1698	1522	1819	1559	1605	
१६	जालना	1625	1415	1537	1598	1576	1430	1621	1592	1529	
१७	वीर	1012	1568	1269	1478	1536	1554	1503	1343	1335	1162	1150	1144	
	एकूण औरंगाबाद वि.	3567	4019	4198	4525	4312	4403	4759	4617	4287	4602	4301	4278	
१८	लातूर	1501	1465	1501	1956	1829	1617	1495	1640	1781	2091	
१९	उस्मानाबाद	2077	2523	2614	1210	1398	1558	1510	1535	1391	1601	1449	1587	
२०	नांदेड	877	1278	1090	1275	1182	1264	1224	1054	1003	1131	1478	1447	
२१	परभणी	1573	1978	2421	2408	2420	2765	2495	2374	2186	2372	2391	2597	
	एकूण लातूर वि.	4527	5779	6125	6394	6501	7543	7058	6580	6075	6744	7089	7722	
२२	बुलढाणा	893	1060	1338	1425	1791	1906	1940	1959	1803	2348	2418	2600	
२३	अकोला	895	1152	1501	1930	2262	2439	2577	2606	2420	2905	3313	3455	
२४	अमरावती	616	618	717	1098	1549	1716	1723	1905	1799	1614	1878	2098	
२५	यवतमाळ	907	1005	1001	1202	1508	1739	1663	1810	1691	1857	2080	2069	
	एकूण अमरावती वि.	3311	3835	4557	5655	7110	7800	7903	8280	7713	8724	9689	10222	
२६	बर्धा	509	486	415	542	641	623	756	739	697	811	858	854	
२७	नागपूर	662	648	573	761	893	1017	1001	1017	933	1017	1064	1077	
२८	भंडारा	1066	1022	753	675	688	680	740	556	619	454	602	621	
२९	चंद्रपूर	992	964	917	866	745	839	813	832	720	635	883	934	
३०	गणचिरोली	319	322	345	351	308	232	239	245	269	
	एकूण नागपूर वि.	3229	3120	2658	3163	3289	3504	3661	3452	3201	3156	3652	3755	
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	23513	25663	27153	28809	30649	33070	33199	32573	30808	33504	34328	35956	

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												District	
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95		
135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146		
29	12	10	3	3	3	3	3	3	Greater Mumbai
2049	1848	1844	1908	1970	2022	2030	2016	1981	1998	1998	2045	..	Thane
1743	1586	1816	1967	1959	1961	1954	1968	1887	1805	1720	1803	..	Raigad
2448	2149	2301	1378	1379	1388	1405	1286	1277	1421	1395	1319	..	Ratnagiri
..	1005	1009	987	962	934	893	943	941	948	..	Sindhudurg
6269	5595	5971	6261	6320	6361	6354	6207	6041	6167	6054	6115	..	Total Konkan Division
7468	6807	7570	7025	7345	7583	7442	7777	6822	7030	7264	7395	..	Nasik
5204	5121	5867	5777	5795	6040	5858	5776	5101	5782	5435	5277	..	Dhule
5059	4986	5527	5877	6733	6329	6406	6405	5414	6197	6007	5882	..	Jalgaon
17731	16914	18964	18679	19873	19952	19706	19958	17337	19009	18706	18554	..	Total Nasik Division
10792	10488	10065	10059	10795	11129	10955	10984	10173	10418	11318	10259	..	Ahmednagar
7916	7401	7934	9013	9242	9841	9615	9769	9435	9158	9398	7253	..	Pune
10411	9651	10971	9438	9562	8799	9558	9309	8369	8511	9299	8175	..	Solapur
29119	27540	28970	28510	29599	29769	30128	30062	27977	28087	30015	25687	..	Total Pune Division
4863	4443	4823	5230	5365	5051	5291	5139	5236	4882	4797	4645	..	Satara
4997	4302	4823	5036	4978	4985	5185	4952	4867	5020	4709	4770	..	Sangli
2349	2056	2433	2573	2472	2392	2315	2261	2149	2478	2169	2084	..	Kolhapur
12209	10801	12079	12839	12815	12428	12791	12352	12252	12380	11675	11499	..	Total Kolhapur Division
9233	9837	10173	6302	6706	6627	7151	7039	5315	6747	7179	7120	..	Aurangabad
..	4713	4593	4813	5135	5000	4186	5061	5021	4875	..	Jalna
5848	7435	6606	6982	7194	7192	7443	7385	6273	6491	7000	6548	..	Beed
15081	17272	16779	17997	18493	18632	19729	19424	15774	18299	19200	18543	..	Total Aurangabad Division
..	4450	4551	4752	4572	4675	4096	4557	4501	4658	..	Latur
7592	8162	9383	4444	4702	4728	4901	5002	4400	5095	5163	4900	..	Osmanabad
4523	4626	4888	4815	4740	4577	4652	4325	4138	4526	4734	4509	..	Nanded
6028	6748	7552	6745	6997	7534	7312	7276	6356	6991	7012	7111	..	Parbhani
18143	19536	21823	20454	20990	21591	21437	21278	18990	21169	21410	21178	..	Total Latur Division
3836	3960	4511	3793	4429	4371	4526	4491	4110	4931	4941	4803	..	Buldhana
3921	4228	4479	5203	5642	5609	5843	5762	5408	6096	6046	5918	..	Akola
3058	2743	3292	3411	4092	4238	4214	4238	3938	3989	3892	3761	..	Amravati
3999	3984	4157	3683	4072	4364	4307	4351	4268	4514	4778	4400	..	Yavatmal
14814	14915	16439	16090	18235	18582	18890	18842	17724	19530	19657	18882	..	Total Amravati Division
2339	2184	2149	1960	2001	1915	2029	1894	1716	1831	1776	1829	..	Wardha
3961	3651	3620	3603	3720	3769	3345	3375	3024	3037	3172	2900	..	Nagpur
4451	4605	4118	4392	3255	4441	4343	4371	4241	3988	4272	4174	..	Bhandara
5436	5850	5999	4328	3920	4074	4072	4115	3752	3775	4124	4058	..	Chandrapur
..	1971	1969	2114	2031	2053	1836	1784	1820	1847	..	Gadchiroli
16187	16290	15886	16254	14865	16313	15820	15808	14619	14415	15164	14808	..	Total Nagpur Division
129553	128363	136911	137034	141190	143628	144855	143931	130714	139056	141881	135266	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	ऊस (तोडणी झालेले) Sugar-cane (Harvested)										
		७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95
1	2	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	1
३	रायगड
४	रत्नागिरी	3	2	1	1	+
५	सिंधुदुर्ग	1	1	+	५	1	+
	एकूण कोकण विभाग	3	3	2	2	+	५	1	+
६	नासिक	122	206	202	248	253	302	298	338	288	206	309
७	धुळे	31	82	133	129	109	136	142	134	145	114	179
८	जळगाव	14	59	88	109	113	86	117	149	99	102	185
	एकूण नासिक विभाग	167	347	423	486	475	524	557	621	532	422	673
९	अहमदनगर	317	469	321	374	346	441	532	544	505	302	600
१०	पुणे	154	176	192	248	264	307	334	352	334	293	365
११	सोलापूर	119	158	240	314	255	379	397	368	316	327	380
	एकूण पुणे विभाग	590	803	753	936	865	1127	1263	1264	1155	922	1345
१२	सातारा	93	176	269	279	292	322	369	362	399	368	413
१३	सांगली	133	247	289	221	190	263	249	340	244	235	361
१४	कोल्हापूर	399	476	507	524	550	580	626	665	635	625	855
	एकूण कोल्हापूर विभाग	625	899	1065	1024	1032	1165	1244	1367	1278	1228	1629
१५	औरंगाबाद	98	184	106	109	122	186	280	284	264	205	344
१६	जालना	89	59	72	110	120	120	116	91	201
१७	बीड	20	55	65	41	100	138	210	159	129	95	195
	एकूण औरंगाबाद विभाग	118	239	260	209	294	434	610	563	509	391	740
१८	लातूर	55	50	80	99	123	112	124	106	185
१९	उस्मानाबाद	75	160	67	67	138	147	202	204	99	88	191
२०	नांदेड	32	45	40	50	73	92	130	132	96	93	132
२१	परभणी	26	46	78	47	66	82	117	116	107	97	126
	एकूण लातूर विभाग	133	251	240	214	357	420	572	564	426	384	634
२२	बुलढाणा	11	15	28	18	33	27	27	34	17	4	26
२३	अकोला	5	4	9	11	18	18	27	29	22	16	21
२४	अमरावती	2	2	3	4	4	4	17	14	16	5	22
२५	यवतमाळ	5	13	25	27	30	50	69	71	61	53	56
	एकूण अमरावती विभाग	23	34	65	60	85	99	140	148	116	78	125
२६	वर्धा	1	1	5	9	7	11	10	3	2	2	11
२७	नागपूर	1	2	6	7	7	3	4	4	3	2	7
२८	मंझारा	5	4	7	7	9	4	13	15	15	10	9
२९	चंद्रपूर	2	1	1	2	..	2	2	2
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	9	8	19	23	23	18	29	22	22	16	29
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1668	2584	2827	2954	3131	3789	4416	4550	4038	3441	5175

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरत) (Area in hundred hectares)

कापूस Cotton												District
१९६०-६१	७०-७१	८०-८१	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	
1960-61	1970-71	1980-81	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	
158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
113	105	37	20	13	26	5	17	7	5	3	9	Nasik
687	643	609	643	632	690	662	662	734	587	711	739	Dhule
2042	2412	2126	1901	1584	1582	1689	1893	2040	1751	2101	2633	Jalgaon
2842	3160	2772	2564	2229	2298	2356	2572	2781	2343	2815	3381	Total Nasik Division
324	283	172	6	7	13	12	19	11	7	7	15	Ahmednagar
61	87	60	4	2	1	2	2	1	1	..	3	Pune
112	194	177	33	35	26	18	24	36	36	23	35	Solapur
497	564	409	43	44	40	32	45	48	44	30	53	Total Pune Division
25	72	71	19	2	14	8	9	10	13	5	47	Satara
48	43	31	16	14	13	11	19	19	13	13	22	Sangli
19	6	5	2	1	1	1	1	1	1	1	2	Kolhapur
92	121	107	37	17	28	20	29	30	27	19	71	Total Kolhapur Dn.
1836	1781	1451	522	524	557	595	633	644	584	586	861	Aurangabad
..	1257	1107	1068	1219	1284	1303	1081	1100	1237	Jalna
584	512	315	325	284	326	288	236	336	350	384	617	Beed
2420	2293	1766	2104	1915	1951	2102	2153	2283	2015	2070	2715	Total Aurangabad Dn.
..	226	233	332	200	235	271	247	246	298	Latur
592	437	220	Osmanabad
1886	1986	2042	2280	2079	2179	2189	2349	2640	2369	2261	2457	Nanded
2289	2656	2416	2461	2527	2733	2564	2660	2801	2687	2680	2868	Parbhani
4767	5079	4678	4967	4839	5245	4953	5244	5712	5303	5187	5620	Total Latur Division
2452	2565	2225	2568	2287	2442	2553	2667	2577	2169	2161	2436	Buldhana
3151	3375	3378	3767	3439	3541	3593	3617	3592	3054	3018	3251	Akola
3380	3614	3507	3676	3488	3628	3523	3730	3611	3336	3233	3414	Amravati
2938	3551	3563	4399	4149	4383	4356	4240	4161	4038	3877	4215	Yavatmal
11921	13105	12673	14410	13363	13994	14025	14254	13941	12597	12289	13316	Total Amravati Dn.
1504	1833	1916	1778	1500	1457	1489	1552	1554	1315	1292	1378	Wardha
700	930	795	673	576	591	657	681	599	547	512	521	Nagpur
..	Bhandara
252	413	381	568	602	669	631	679	639	607	574	544	Chandrapur
..	2	1	2	2	3	4	Gadchiroli
2456	3176	3092	3020	2680	2719	2779	2915	2796	2469	2378	2443	Total Nagpur Division
24995	27498	25497	27145	25987	26275	26267	27212	27591	24798	24788	27599	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	भूईपूग (खरीप) Groundnut (Kharif)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95
1	2	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	18
१	बृहन्मंबई
२	ठाणे	..	1	1	1	11	2	2	2	2	2	2	2
३	रायगड	2	1	4	4	1	1	1	1	2	2
४	रत्नागिरी	..	3	4	..	1	1	1	1	1	2
५	सिधुदुर्ग	7	6	10	8	12	12	10	11	14
	एकूण कोंकण विभाग	..	4	7	9	22	17	12	14	15	14	16	20
६	नासिक	726	428	555	331	324	448	499	489	502	407	423	458
७	धळे	1321	1100	891	846	792	869	838	813	849	637	708	737
८	जळगाव	1033	669	583	591	502	502	456	424	390	256	220	188
	एकूण नासिक विभाग	3080	2197	2029	1768	1618	1819	1793	1726	1741	1300	1351	1383
९	अहमदनगर	314	189	135	84	71	96	138	136	145	105	102	79
१०	पुणे	229	277	323	392	451	466	438	414	426	405	428	417
११	सोलापूर	799	633	257	130	66	110	99	118	127	89	54	59
	एकूण पुणे विभाग	1342	1099	715	606	588	672	675	668	698	599	584	555
१२	सातारा	602	632	614	697	687	691	720	738	730	707	698	472
१३	सांगली	832	758	434	557	543	554	444	447	558	430	336	351
१४	कोल्हापूर	516	574	500	640	690	732	682	685	661	660	562	596
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1950	1964	1548	1894	1920	1977	1846	1870	1949	1797	1596	1419
१५	औरंगाबाद	733	240	287	120	131	114	127	149	158	155	170	144
१६	जालना	80	78	93	71	83	76	64	67	59
१७	बीड	644	378	163	120	156	182	194	213	214	189	188	155
	एकूण औरंगाबाद विभाग	1377	618	450	320	365	389	392	445	448	408	425	358
१८	लातूर	329	297	303	319	303	281	242	172	204
१९	उस्मानाबाद	1214	1223	403	142	144	163	164	177	178	129	103	129
२०	नांदेड	182	290	157	51	47	54	57	38	43	27	21	28
२१	परभणी	463	130	152	79	83	95	87	91	57	41	43	46
	एकूण लातूर विभाग	1859	1648	712	601	571	615	627	609	559	439	339	407
२२	बुलढाणा	353	253	272	135	84	126	138	131	140	138	129	109
२३	अकोला	404	260	173	77	69	104	67	64	54	30	29	28
२४	अमरावती	184	409	315	227	263	351	320	285	287	228	215	203
२५	यवतमाळ	215	358	241	112	101	105	85	77	70	37	36	25
	एकूण अमरावती विभाग	1156	1280	1001	551	517	686	610	557	551	433	409	365
२६	वर्धा	9	78	48	205	138	168	171	160	160	109	114	88
२७	नागपूर	50	137	124	182	204	252	249	212	220	202	195	143
२८	महारा	4	12	17	14	13	13	3	2	2	2	1	1
२९	चंद्रपूर	1	3	2	..	5	3	1	4	1	1	1	1
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	64	230	191	406	360	436	424	378	383	314	311	233
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	10828	9040	6653	6155	5961	6611	6379	6267	6344	5304	5031	4740

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in hundred hect.)

करडई Safflower										District
८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total-Konkan Division
9	9	9	7	6	13	1	4	5	5	Nasik
1	8	7	7	4	5	10	2	4	2	Dhule
41	65	178	206	190	225	60	183	169	47	Jalgaon
51	82	194	220	200	243	71	189	178	54	Total-Nasik Division
651	615	761	793	593	637	640	484	518	459	Ahmednagar
281	464	445	426	434	431	387	346	356	144	Pune
577	523	572	526	434	553	417	386	417	331	Solapur
1473	1748	1810	1545	1505	1624	1288	1250	1272	934	Total-Pune Division
54	40	58	51	50	47	30	46	53	53	Satara
78	110	130	132	121	128	94	99	107	105	Sangli
16	Kolhapur
148	150	188	183	171	175	124	145	160	158	Total-Kolhapur Division
979	674	758	701	732	736	288	359	451	396	Aurangabad
..	600	722	613	614	627	273	539	467	373	Jalna
455	466	617	408	438	417	191	282	356	295	Beed
1434	1740	2097	1722	1784	1780	752	1180	1274	1064	Total-Aurangabad Division
..	141	353	201	184	170	66	162	195	191	Latur
312	389	593	375	390	410	235	360	457	409	Osmanabad
28	69	109	76	90	102	80	81	109	117	Nanded
706	676	750	767	788	822	407	792	821	844	Parbhani
146	1275	1805	1419	1452	1504	788	1395	1582	1561	Total-Latur Division
503	539	571	484	545	692	99	708	752	508	Buldhana
146	197	263	222	235	273	116	386	486	414	Akola
1	3	23	..	9	11	9	67	111	129	Amravati
1	8	3	8	14	29	19	18	21	21	Yavatmal
651	747	860	714	803	1005	243	1179	1370	1072	Total-Amravati Division
..	..	2	4	3	2	1	3	Wardha
..	2	2	1	1	Nagpur
..	1	4	4	3	2	1	3	3	3	Bhandara
..	..	2	1	6	1	2	..	2	2	Chandrapur
..	..	1	1	1	1	1	2	Gadchiroli
..	1	9	12	15	5	3	4	8	11	Total-Nagpur Division
4803	5743	6963	5815	5930	6336	3269	5342	5844	4854	Total-Maharashtra State

अ. नं. Sr. No	जिल्हा	सूर्यफूल Sunflower				
		१९८०-८१ 1980-81	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	१९८८-८९ 1988-89	१९८९-९० 1989-90
		192	193	194	195	196
१	मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी.
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण विभाग	2
६	नासिक	..	4	11	27	7
७	धुळे	..	24	18	21	21
८	जळगाव	2	7	21	22	30
	एकूण नासिक विभाग	2	35	50	70	58
९	अहमदनगर	2	216	138	217	262
१०	पुणे	..	11	23	39	40
११	सोलापूर	7	523	636	567	697
	एकूण पुणे विभाग	9	750	797	823	999
१२	सातारा	..	4	5	6	19
१३	सांगली	2	14	52	34	27
१४	कोल्हापूर
	एकूण कोल्हापूर विभाग	2	18	57	40	46
१५	औरंगाबाद	5	52	57	94	85
१६	जालना	..	80	117	106	111
१७	बीड	26	419	366	579	471
	एकूण औरंगाबाद विभाग	31	551	540	779	667
१८	लातूर	..	813	659	804	877
१९	उस्मानाबाद	235	533	609	981	818
२०	नांदेड	9	99	307	224	259
२१	परभणी	6	154	295	342	238
	एकूण लातूर विभाग	250	1599	1870	2351	2192
२२	बुलढाणा	..	135	277	228	120
२३	अकोला	1	56	331	162	89
२४	अमरावती	1	4	20	8	14
२५	यवतमाळ	..	20	130	99	50
	एकूण अमरावती विभाग	2	215	758	497	273
२६	वर्धा	..	1	11	28	9
२७	नागपूर	..	1	1	..	1
२८	भंडारा	1	1	..
२९	चंद्रपूर	1	11	6
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	..	2	14	40	16
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	296	3170	4086	4600	4253

TABLE XIX-Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in hundred hect.)

सूर्यफूल Sunflower											District
१९९०-९१ 1990-91	१९९१-९२ 1991-92	१९९२-९३ 1992-93			१९९३-९४ 1993-94			१९९४-९५ 1994-95			
197	198	खरीप Kharif 199	रब्बी Rabi 200	उन्हाळी Summer 201	खरीप Kharif 202	रब्बी Rabi 203	उन्हाळी Summer 204	खरीप Kharif 205	रब्बी Rabi 206	उन्हाळी Summer 207	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total-Konkan Dn.
10	25	22	17	2	16	10	4	16	6	3	Nasik
24	20	8	15	6	8	13	5	9	7	4	Dhule
38	75	29	28	37	46	34	29	51	23	15	Jalgaon
72	120	59	60	45	70	57	38	76	36	22	Total-Nasik Dn.
406	310	220	111	6	238	126	7	138	105	6	Ahmadnagar
36	58	29	21	6	28	27	6	22	20	6	Pune
805	719	282	312	36	239	346	37	183	366	18	Solapur
1247	1087	531	444	48	505	499	50	343	491	30	Total-Pune Division
15	23	27	6	4	14	7	4	15	8	2	Satara
30	68	25	86	3	19	31	4	31	27	2	Sangli
..	1	1	1	..	1	1	..	1	Kolhapur
45	92	52	92	8	34	38	9	47	35	5	Total-Kolhapur Dn
149	162	68	113	18	139	103	18	141	80	13	Aurangabad
120	95	83	116	17	111	133	18	116	121	30	Jalna
599	435	206	381	74	232	297	74	191	283	46	Beed
868	692	357	610	109	482	533	110	448	484	89	Total-Aurangabad Dn.
907	447	168	401	8	266	519	122	282	526	22	Latur
801	629	387	308	6	488	440	16	424	418	8	Osmanabad
344	182	104	120	35	143	174	43	132	196	28	Nanded
359	303	148	174	67	247	233	112	174	261	46	Parbhani
2411	1561	807	1003	116	1144	1366	293	1012	1401	104	Total-Latur Division
146	115	103	53	9	115	111	8	75	161	10	Buldhana
104	79	56	43	8	66	75	6	52	83	6	Akola
10	11	17	8	2	33	10	2	31	9	1	Amravati
55	32	25	12	22	23	15	13	16	15	7	Yavatmal
315	237	201	116	41	237	211	29	174	268	24	Total-Amravati Dn.
13	7	1	4	2	..	1	1	..	Wardha
1	4	1	1	..	1	3	..	1	5	1	Nagpur
1	1	..	Bhandara
9	1	Chandrapur
..	1	Gadchiroli
24	11	2	1	..	5	5	..	4	7	1	Total-Nagpur Dn.
4982	3800	2009	2326	367	2477	2709	529	2104	2722	275	Total-Mah. State

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	उन्हाळी भुईसूंग Summer groundnut									
		८०-८१	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५
		1980-81	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95
		208	209	210	211	212	213	214	215	216	217
१	मुंबई
२	ठाणे	३	३	२	२	२	२	३	३
३	रायगड	१	१	१	२	२	१	१	१
४	रत्नागिरी	..	३	३	२	३	७	५	५	६	६
५	सिंधुदुर्ग	..	८	१५	२२	२२	२६	२९	३७	४१	४१
	एकूण कोकण विभाग	..	११	२२	२८	२८	३७	३८	४५	५१	५१
६	नासिक	७	८	६१	१८	१८	११	२३	३३	३३	३१
७	घुळे	१५	२८	८६	१५९	१८५	१८८	११७	१८७	१७२	२१२
८	जळगाव	५९	४२	९०	२५०	१७४	२३७	१४६	१६८	१२८	१८१
	एकूण नाशिक विभाग	८१	७८	२३७	४२७	३७७	४३६	२८६	३८८	३३३	४२४
९	अहमदनगर	१७	१०	८०	२४८	२१५	२५८	६८	६०	२८२	६७
१०	पुणे	१९	३१	७२	४४	४१	४८	४५	४३	५०	४९
११	सोलापूर	४३	३६	१५१	४४६	३६३	४०९	९६	८३	१२५	१२१
	एकूण पुणे विभाग	७९	७७	३०३	७३८	६१९	७१५	२०९	१८६	४५७	२३७
१२	सातारा	..	८	२९	२८	२२	१८	१६	२१	२४	२३
१३	सांगली	२२	२२	१९	१९	१९	६	७	४
१४	कोल्हापूर	६	११	११	७	१५	१७	१५
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	८	५१	५६	५२	४८	४२	४२	४८	४२
१५	औरंगाबाद	७	५	५	२३	७	२४	१९	७	८	६
१६	जालना	..	७	१३	३७	३२	३४	२२	१३	१६	२०
१७	बीड	१९	४०	४५	१२०	९७	१२६	६४	४६	८७	५१
	एकूण औरंगाबाद विभाग	२६	५२	६३	१८०	१३६	१८४	१०५	६६	१११	७७
१८	लातूर	..	४	४	६९	३०	२६	२१	२५	२३	१२
१९	उस्मानाबाद	२१	७४	७७	८४	८१	७६	५०	३१	४८	२७
२०	नांदेड	१८	३७	१०५	२७८	२०९	२०७	८४	८८	८४	३४
२१	परभणी	२२	६२	१८४	४४६	४७७	४७२	१००	१७५	२५५	२३५
	एकूण लातूर विभाग	६१	१७७	३७०	८७७	७९७	७८१	२५५	३१९	४१०	३०८
२२	बुलढाणा	..	४	१८	३६	२४	२७	२६	१९
२३	अकोला	७	१४	२२	३८	३५	३५	३१	३१	१७	१९
२४	अमरावती	१	७	७	२३	३	७	६	१०	१०	१०
२५	यवतमाळ	३३	६३	१६	१०७	९२	१०१	४४	८४	७५	७१
	एकूण अमरावती विभाग	४१	८८	६३	२०४	१५४	१४३	८१	१५२	१२८	११९
२६	वर्धा	४	७	३	१६	५	१२	११	७	८	१५
२७	नागपूर	३	२	३	१३	२	१२	११	४	४	६
२८	भंडारा	..	२	४	५	३	५	४	७	७	५
२९	चंद्रपूर	..	१	१	६	१	१	२	१	१	१
३०	गडचिरोली	..	२	२	३	२	३	२	१	१	१
	एकूण नागपूर विभाग	७	१४	१३	४३	१३	३३	३०	२०	२१	२८
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	२९५	५०५	११२२	२५५३	२१७६	२३७७	१०४६	१२१८	१५५९	१२८६

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in hundred hect.)

सोयाबीन Soyabean								District
८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95	
218	219	220	221	222	223	224	225	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
6	1	..	16	4	5	17	31	Nasik
..	3	4	9	10	18	Dhule
..	..	2	1	9	10	11	36	Jalgaon
6	1	2	20	17	24	38	85	Total Nasik Division
..	..	3	..	2	4	5	11	Ahmadnagar
..	5	5	4	5	7	Pune
1	..	1	..	4	7	7	9	Solapur
1	..	4	5	11	15	17	27	Total Pune Division
..	2	..	27	20	42	53	79	Satara
10	28	64	163	180	410	517	444	Sangli
29	55	98	144	204	271	389	449	Kolhapur
39	85	162	334	404	723	959	972	Total Kolhapur Division
..	3	13	52	69	Aurangabad
2	3	13	49	Jalna
..	..	52	5	46	2	16	38	Beed
2	..	52	5	49	18	81	156	Total Aurangabad Division
..	3	..	1	29	125	Latur
..	1	1	40	Osmanabad
2	3	2	13	31	Nanded
5	2	2	..	3	51	Parbhani
7	5	5	4	46	247	Total Latur Division
1	1	3	1	3	10	124	207	Buldhana
..	50	16	35	73	166	Akola
106	166	201	310	355	448	570	646	Amaravati
12	10	10	35	37	64	118	213	Yavatmal
119	177	214	386	411	557	885	1232	Total Amravati Division
87	73	92	170	285	503	675	682	Wardha
441	479	632	881	1051	1324	1669	1635	Nagpur
8	15	35	60	119	163	160	85	Bhandara
27	24	74	136	242	318	483	478	Chandrapur
..	1	1	4	6	Gadchiroli
563	591	833	1247	1698	2309	2991	2886	Total Nagpur Division
737	854	1267	2012	2595	3650	5017	5605	Total Maharashtra State

सप्तता एकोणीस-समाप्त
TABLE XIX-*Concl'd.*

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in hundred hect.)

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	एकूण तेलबिया Total Oilseeds										District
		८०-८१	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	
1	2	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	
१ मुंबई	Greater Mumbai
२ ठाणे	..	23	53	76	51	48	34	46	54	53	20	Thane
३ रायगड	..	12	24	27	24	20	18	19	17	9	9	Raigad
४ रत्नागिरी	..	56	94	127	30	29	39	40	58	62	64	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	18	35	85	34	39	43	53	59	58	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	..	91	189	265	140	131	130	148	182	183	151	Total Konkan Division
६ नासिक	..	728	553	648	717	753	763	804	702	720	757	Nasik
७ धुळे	..	1035	1044	1055	1240	1204	1168	1147	1017	1107	1163	Dhule
८ जळगाव	..	774	883	1041	1938	1648	1581	1471	1451	1352	1237	Jalgaon
एकूण नासिक विभाग	..	2537	2480	2744	3895	3605	3512	3422	3170	3179	3157	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	..	820	1125	1155	1203	1350	1519	1070	1108	1334	925	Ahmadnagar
१० पुणे	..	713	1038	1133	1068	995	1012	972	919	974	711	Pune
११ सोलापूर	..	962	1264	1491	1705	1642	1945	1406	1221	1250	1111	Solapur
एकूण पुणे विभाग	..	2495	3427	3779	3976	3987	4476	3448	3248	3558	2747	Total Pune Division
१२ सातारा	..	677	755	808	805	838	883	855	917	869	676	Satara
१३ सांगली	..	525	707	783	777	682	795	922	1081	1034	981	Sangli
१४ कोल्हापूर	..	516	669	786	816	817	862	891	974	996	1085	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	1718	2131	2377	2398	2337	2540	2668	2972	2899	2742	Total Kolhapur Dn.
१५ औरंगाबाद	..	1553	1037	1202	1369	1334	1482	922	986	1134	1064	Aurangabad
१६ जालना	890	1048	1027	982	1009	622	934	918	868	Jalna
१७ बीड	..	1117	1442	1570	1714	1627	1739	1200	1442	1593	1328	Beed
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	2670	3369	3820	4110	3943	4230	2744	3362	3645	3260	Total Aurangabad Dn.
१८ लातूर	1687	1764	1883	1832	1882	1255	1297	1677	1730	Latur
१९ उस्मानाबाद	..	1759	1447	1859	2298	2110	1895	1397	1569	1923	1724	Osmanabad
२० नांदेड	..	405	430	735	853	861	899	618	634	765	736	Nanded
२१ परभणी	..	1267	1261	1643	1997	1962	2137	1165	1608	1930	1876	Parbhani
एकूण लातूर विभाग	..	3431	4825	6001	7031	6765	6813	4435	5108	6295	6066	Total Latur Division
२२ बुलढाणा	..	820	925	1091	1132	1060	1237	563	1313	1538	1342	Buldhana
२३ अकोला	..	418	458	814	714	596	700	457	749	871	858	Akola
२४ अमरावती	..	442	436	566	675	663	732	749	874	1060	1137	Amravati
२५ यवतमाळ	..	397	353	419	493	421	463	336	431	459	506	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	..	2077	2172	2890	3014	2740	3132	2105	3367	3928	3843	Total Amravati Dn.
२६ वर्धा	..	254	451	530	556	529	560	646	748	926	897	Wardha
२७ नागपूर	..	619	1037	1171	1231	1319	1560	1636	1838	2156	2093	Nagpur
२८ भंडारा	..	398	352	291	312	350	400	334	391	471	438	Bhandara
२९ चंद्रपूर	..	787	648	853	749	757	790	815	889	1095	1098	Chandrapur
३० गडचिरोली	110	133	123	112	113	76	84	114	108	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	..	2058	2598	2978	2971	3067	3423	3507	3950	4762	4634	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	17077	21191	24854	27535	26575	28256	22477	25359	28449	26600	Total Mah. State

तबता बीस
TABLE XX

- टीपा :- १. ह्या तक्त्यातील सन १९९२-९३ ते १९९४-९५ पर्यंत उत्पादनाची माहिती अंतिम अंदाजावर आधारित आहे.
२. कापसाचे उत्पादन शंभर गाठीत असून प्रत्येक गाठ १७० किलोची आहे.

- Notes :-* 1. Production given in this table from 1992-93 to 1994-95 is based on final forecast.
2. Production of cotton is given in '00' bales of 170 kg each.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकाखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९८०-८१ व १९८६-८७ ते १९९४-९५

अनुक्रमिक Serial No.	जिल्हा	तांदूळ (एकूण) Rice (Total)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१	बृहन्मुंबई	39	21	16	2	5	5	6	6	5
२	ठाणे	1978	2481	2940	1663	2768	3004	2823	2880	2686	2850	3034	2907
३	रायगड	1994	2458	2656	2603	3092	3440	2975	2514	3356	2945	3284	3211
४	रत्नागिरी	1272	1994	2690	929	1592	1708	1871	1835	2010	1739	1934	1806
५	सिंधुदुर्ग	1344	1491	1466	1844	1560	1413	1593	1616	1905
	एकूण कोकण वि.	5283	6954	8302	6541	8948	9623	9519	8795	9470	9127	9868	9829
६	नासिक	362	362	454	208	300	469	391	418	319	491	579	553
७	धुळे	125	102	198	92	140	268	299	252	148	183	293	256
८	जळगाव	28	53	130	39	53	39	46	39	57	20	13	11
	एकूण नाशिक वि.	515	517	782	339	493	776	736	709	524	694	885	820
९	अहमदनगर	95	56	154	76	96	79	137	71	46	104	64	60
१०	पुणे	534	365	1048	656	753	893	859	859	635	818	538	727
११	सोलापूर	93	51	73	23	24	67	59	35	34	48	27	2८
	एकूण पुणे वि.	722	472	1275	755	873	1039	1055	963	715	970	629	808
१२	सातारा	230	301	631	461	629	819	882	687	752	683	796	621
१३	सांगली	128	157	401	241	319	391	359	275	294	373	313	185
१४	कोल्हापूर	1345	1165	2213	1767	1908	2572	2451	2593	2530	2676	2441	2377
	एकूण कोल्हापूर वि.	1703	1623	3245	2469	2856	3782	3692	3555	3576	3732	3550	3183
१५	औरंगाबाद	53	27	67	10	11	15	22	19	7	11	12	13
१६	जालना	11	11	30	14	13	8	14	16	19
१७	बीड	64	35	89	20	35	43	61	64	21	43	42	42
	एकूण औरंगाबाद वि.	117	62	156	41	57	88	97	96	36	68	70	74
१८	लातूर	6	82	95	216	278	56	179	194	148
१९	उस्मानाबाद	161	155	329	14	58	80	111	149	37	86	83	71
२०	नांदेड	195	139	431	122	123	191	328	293	100	232	313	271
२१	परभणी	111	66	271	144	151	228	236	259	100	178	190	216
	एकूण लातूर विभाग	467	360	1031	286	414	594	891	979	293	675	780	706
२२	दुलढाणा	17	34	31	8	14	31	12	26	18	26	28	11
२३	अकोला	46	41	86	43	41	18	37	50	32	44	61	61
२४	अमरावती	42	46	103	68	78	65	77	57	61	75	96	79
२५	यवतमाळ	61	63	108	53	44	48	52	70	35	48	46	50
	एकूण अमरावती वि.	166	184	328	172	177	162	178	203	146	193	231	201
२६	बर्धा	19	75	47	60	7	78	39	25	17	27	22	15
२७	नागपूर	175	350	581	555	287	785	356	384	401	459	517	501
२८	भंडारा	2967	3462	3982	3769	971	5333	3845	4256	3544	3846	4404	3853
२९	चंद्रपूर	1558	2563	3418	1359	1048	2210	1719	2113	1479	2295	2221	2367
३०	गडचिरोली	1282	1072	2200	1413	1356	916	1552	1667	1614
	एकूण नागपूर वि.	4719	6450	8028	7025	3385	10606	7372	8134	6357	8179	8831	8350
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	13692	16622	23147	17628	17203	26670	23540	23436	21117	23638	24844	23971

सूचना :- १. या तक्त्यातील सन १९९२-९३ ते १९९४-९५ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XX

Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1980-81 & 1986-87 to 1994-95
(उत्पादन मे. '००' टनात) (Production in hundred tonnes)

गहू Wheat												District
१९६०-६१ 1960-61 15	७०-७१ 70-71 16	८०-८१ 80-81 17	८६-८७ 86-87 18	८७-८८ 87-88 19	८८-८९ 88-89 20	८९-९० 89-90 21	९०-९१ 90-91 22	९१-९२ 91-92 23	९२-९३ 92-93 24	९३-९४ 93-94 25	९४-९५ 94-95 26	
..	Greater Mumbai
..	↓	↑	1	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	↓	↑	1	Total Konkan Division
242	564	891	490	636	1074	891	909	577	758	943	1201	Nasik
241	495	421	258	228	398	292	334	199	317	335	342	Dhule
202	521	551	299	473	465	445	559	339	602	654	802	Jalgaon
685	1580	1863	1047	1337	1937	1628	1802	1115	1677	1932	2345	Total Nasik Division
186	287	706	523	554	1019	899	976	879	754	1187	1139	Ahmednagar
95	156	354	444	585	746	630	670	657	650	832	733	Pune
159	227	344	286	359	525	466	480	312	316	475	460	Solapur
440	670	1404	1253	1498	2290	1995	2126	1848	1720	2494	2332	Total Pune Division
118	102	291	237	236	425	343	326	442	312	504	538	Satara
98	89	260	199	187	270	244	244	328	246	324	325	Sangli
16	17	187	231	223	238	121	126	162	180	166	195	Kolhapur
232	208	738	667	646	933	708	696	932	738	994	1058	Total Kolhapur Division
240	191	911	108	208	478	391	386	271	530	527	503	Aurangabad
..	196	286	391	438	346	179	291	414	336	Jalna
143	116	538	96	200	309	300	324	95	168	280	238	Beed
383	307	1449	400	694	1178	1129	1056	545	989	1221	1077	Total Aurangabad Division
..	53	143	301	255	235	52	155	258	144	Latur
301	156	293	69	110	242	269	246	76	104	324	174	Osmanabad
111	56	275	82	153	288	269	215	153	279	292	248	Nanded
327	138	522	242	337	519	589	450	382	428	635	689	Parbhani
739	350	1090	446	743	1350	1382	1146	663	966	1509	1255	Total Latur Division
198	138	354	63	116	297	336	404	129	343	366	560	Buldhana
203	230	300	251	216	323	255	293	95	243	253	309	Akola
157	161	377	291	257	463	342	365	128	219	176	229	Amravati
85	77	236	152	104	210	224	253	103	227	278	281	Yavatmal
643	606	1267	757	693	1293	1157	1315	455	1032	1073	1379	Total Amravati Division
161	129	271	212	154	233	249	200	215	194	168	271	Wardha
460	269	415	522	414	592	489	475	277	378	674	792	Nagpur
115	138	192	159	166	212	145	110	117	111	231	283	Bhandara
153	146	173	182	165	273	206	157	98	159	245	308	Chandrapur
..	15	27	38	18	10	6	12	18	12	Gadchiroli
889	682	1051	1090	926	1348	1107	952	713	854	1336	1666	Total Nagpur Division
4011	4403	8862	5660	6538	10329	9106	9093	6272	7976	10559	11112	Total Maharashtra State

Note.—1) In this table the figures are based on final forecast for the year 1992-93 to 1994-95.

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	खरीप ज्वारी Kharif Jowar												
		१९६०-६१	७०-७१	८०-८१	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	
		1960-61	1970-71	1980-81	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	
१	बृहन्मुंबई		
२	ठाणे	..	1	4	1	3	2	3	2	1		
३	रायगड		
४	रत्नागिरी	1		
५	सिंधुदुर्ग		
	एकूण कोकण वि.	..	1	5	1	3	2	3	2	1		
६	नासिक	116	90	747	177	275	406	369	417	228	397	279	267	
७	धुळे	376	330	1122	695	1005	1319	1437	1325	751	1490	1279	995	
८	जळगाव	1913	530	2566	2464	3858	3184	4217	3402	2417	5132	4082	3701	
	एकूण नासिक वि.	2405	950	4435	3336	5138	4909	6023	5144	3396	7019	5640	4963	
९	अहमदनगर	2	46	367	176	199	89	217	164	56	185	110	67	
१०	पुणे	194	159	422	298	251	318	271	216	193	181	134	58	
११	सोलापूर	12	11	110	53	119	96	47	55	29	52	52	25	
	एकूण पुणे वि.	208	216	899	527	569	503	535	435	278	418	296	150	
१२	सातारा	508	682	1140	1318	1462	1424	1766	1415	1309	1480	1255	729	
१३	सांगली	2148	924	1618	1276	2178	1966	2019	2031	1338	1660	1579	1603	
१४	कोल्हापूर	759	414	656	833	934	925	966	1077	600	1020	665	414	
	एकूण कोल्हापूर वि.	3415	2020	3414	3427	4574	4315	4751	4523	3247	4160	3499	2746	
१५	औरंगाबाद	912	201	1189	566	774	415	838	613	355	724	613	548	
१६	जालना	819	878	399	905	825	429	1180	868	530	
१७	बीड	704	254	1189	516	1396	471	1086	1128	383	1674	1127	713	
	एकूण औरंगाबाद वि.	1616	455	2378	1901	3048	1285	2849	2566	1167	3578	2608	1751	
१८	लातूर	443	2587	719	2356	2355	876	4053	2726	2061	
१९	उस्मानाबाद	1714	435	2260	225	1289	480	939	1088	527	1603	956	580	
२०	नांदेड	2009	612	1879	1329	3389	676	3875	2844	1588	4846	3694	3431	
२१	परभणी	1499	461	1423	1037	1880	944	2151	2424	1610	4225	2728	2583	
	एकूण लातूर वि.	5222	1508	5562	3034	9145	2819	9321	8711	4601	14727	10104	8655	
२२	बुलढाणा	1964	1036	3097	2225	3623	2116	4366	4058	1447	5256	2927	3189	
२३	अकोला	1700	624	1996	1769	4594	2465	5488	4438	2758	6047	4129	3113	
२४	अमरावती	1403	444	2141	1429	2511	1626	3527	2536	1614	2909	2351	2087	
२५	यवतमाळ	2016	798	2207	1747	2998	2059	4091	3299	3013	3737	2773	1668	
	एकूण अमरावती वि.	7083	2902	9441	7170	13726	8266	17472	14331	8832	17949	12180	10357	
२६	वर्धा	738	354	1045	430	1036	1010	1645	867	668	876	823	673	
२७	नागपूर	1074	348	1017	1056	1291	1252	1528	1381	770	1061	999	693	
२८	भंडारा	28	8	6	2	11	4	4	2	1	1	
२९	चंद्रपूर	230	207	304	207	221	339	302	487	206	226	291	374	268
३०	गडचिरोली	
	एकूण नागपूर वि.	2070	827	2275	1709	2677	2568	3664	2456	1665	2228	2196	1335	
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	22019	8879	28409	21105	38880	24667	44618	38168	23187	50079	36523	30197	

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in hundred tonnes)

रबी ज्वारी Rabi Jawar												District	
६०-६१ 1960-61 39	७०-७१ 1970-71 40	८०-८१ 1980-81 41	८६-८७ 1986-87 42	८७-८८ 1987-88 43	८८-८९ 1988-89 44	८९-९० 1989-90 45	९०-९१ 1990-91 46	९१-९२ 1991-92 47	९२-९३ 1992-93 48	९३-९४ 1993-94 49	९४-९५ 1995-96 50		
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	1	Total Konkan Dn.
170	58	266	88	286	274	243	301	55	96	271	175	..	Nasik
883	261	514	343	407	526	551	678	116	366	455	361	..	Dhule
233	128	294	286	666	772	798	803	312	605	806	802	..	Jalgaon
1286	447	1074	717	1359	1572	1592	1782	483	1037	1532	1338	..	Total Nasik Dn.
3174	915	2828	966	2910	2779	2608	2851	1312	2042	2589	1799	..	Ahmadnagar
2032	504	1925	1328	2815	2432	2758	2538	1742	2392	3252	1199	..	Pune
3762	1189	2953	1494	3497	2921	3597	3796	1950	2684	4227	2068	..	Solapur
8968	2608	7706	3788	9222	8132	8963	9185	5004	7118	10068	5006	..	Total Pune Division
998	598	1080	765	1160	1330	1324	1312	1055	895	1233	867	..	Satara
466	162	280	235	628	667	969	547	509	594	903	425	..	Sangli
11	4	14	58	78	55	60	70	52	110	118	97	..	Kolhapur
1475	764	1374	1058	1866	2052	2353	1929	1616	1599	2254	1389	..	Total Kolhapur Dn.
1218	639	1565	447	1617	1437	1830	1755	334	1251	1673	1404	..	Aurangabad
..	503	970	723	1129	807	521	1081	1051	1059	..	Jalna
2049	611	1291	835	1658	1371	1779	1834	573	1463	1963	1477	..	Beed
3267	1250	2856	1785	4245	3531	4738	4396	1428	3795	4687	3940	..	Total Aurangabad Dn.
..	30	318	245	310	298	60	192	319	189	..	Latur
1764	545	399	443	968	932	1270	1387	537	1074	1720	1274	..	Osmanabad
652	102	213	155	174	152	253	251	164	212	286	306	..	Nanded
1771	583	1012	887	1223	820	1283	1198	810	1089	1578	1465	..	Parbhani
4187	1230	1624	1515	2683	2149	3116	3134	1571	2567	3903	3234	..	Total Latur Dn.
2	2	4	1	2	1	6	6	1	4	12	24	..	Buldhana
..	Akola
..	Amravati
..	1	3	4	4	1	1	Yavatmal
2	3	4	1	2	4	10	10	2	5	12	24	..	Total Amravati Dn.
4	4	7	7	2	2	1	1	3	..	2	4	..	Wardha
197	76	197	186	258	185	226	155	102	130	152	84	..	Nagpur
142	53	133	93	85	73	51	44	18	18	29	23	..	Bhandara
688	260	700	631	509	389	505	381	338	448	504	424	..	Chandrapur
..	166	171	95	99	107	53	79	96	85	..	Gadchiroli
1031	393	1037	1083	1025	744	882	688	514	676	783	620	..	Total Nagpur Division
20216	6695	15676	9947	20402	18194	21654	21124	10618	16797	23239	15611	..	Total Maharashtra State

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा 2	बाजरी Bajri											
		६०-६१	७०-७१	८०-८१	८६-८७	८७-८८	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	९४-९५
		1960-61	1970-71	1980-81	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1999-94	1994-95	1994-95
1	2	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण—कोकण विभाग
६	नाशिक	1241	1708	1731	656	1874	2109	2425	2360	1417	3768	1676	2905
७	घुळे	655	937	781	593	983	1186	1411	1216	1044	1855	884	1333
८	जळगाव	242	455	545	631	1633	917	1280	1190	722	1452	1104	989
	एकूण—नाशिक विभाग	2138	3100	3057	1880	4490	4212	5116	4766	3183	7075	3664	5227
९	अहमदनगर	615	1262	1038	398	692	1197	1767	1411	1978	3411	1981	1032
१०	पुणे	656	659	640	611	582	1111	1441	1306	1216	1503	1032	986
११	सोलापूर	66	240	180	73	60	82	114	116	113	121	199	129
	एकूण—पुणे विभाग	1337	2161	1858	1082	1334	2390	3322	2833	3307	5035	3212	2147
१२	सातारा	353	317	203	217	494	366	619	432	471	406	378	680
१३	सांगली	209	178	181	142	294	178	203	227	286	386	287	369
१४	कोल्हापूर	3	2	2	1	1	4	2	1	1	1	1	1
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	565	497	386	360	789	548	824	660	758	793	666	1050
१५	औरंगाबाद	382	1192	878	490	1068	789	1213	1158	657	1706	1883	1032
१६	जालना	266	427	303	428	527	414	760	721	489
१७	बीड	189	971	523	424	663	487	768	852	519	1953	1467	812
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	571	2163	1401	1180	2158	1579	2409	2537	1590	4419	4071	2333
१८	लातूर	21	38	38	72	46	24	52	77	46
१९	उस्मानाबाद	45	131	48	14	63	37	61	42	19	78	94	59
२०	नांदेड	5	6	8	5	2	4	7	10	2	7	6	7
२१	परभणी	8	98	48	30	61	33	60	50	26	79	78	60
	एकूण—लातूर विभाग	58	235	104	70	164	112	200	148	71	216	255	172
२२	बुलढाणा	39	23	48	37	67	63	72	77	29	104	73	83
२३	अकोला	41	14	44	14	24	22	33	33	13	43	54	38
२४	अमरावती	43	13	29	10	17	15	18	19	8	23	22	12
२५	धवतमाळ	77	31	34	35	63	46	74	71	25	85	84	69
	एकूण—अमरावती विभाग	200	81	155	96	171	146	197	200	75	255	233	202
२६	वर्धा	13	4	3	1	3	3	4	3	1	3	3	1
२७	नागपूर	2	..	1	1	1	1	1	1	1	1
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	2	..	1	1	1
३०	गडचिरोली
	एकूण—नागपूर विभाग	17	4	5	2	4	4	6	5	2	3	3	2
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	4886	8241	6966	4670	9110	8991	1274	11149	8986	17796	12104	11133

TABLE XX-Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' tonnes)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District
६०-६१ 1960-61 63	७०-७१ 1970-71 64	८०-८१ 1980-81 65	८६-८७ 1986-87 66	८७-८८ 1987-88 67	८८-८९ 1988-89 68	८९-९० 1989-90 69	९०-९१ 1990-91 70	९१-९२ 1991-92 71	९२-९३ 1992-93 72	९३-९४ 1993-94 73	९४-९५ 1994-95 74	
..	Greater Mumbai
298	378	222	185	241	339	297	299	245	273	273	204	Thane
173	142	224	225	267	255	261	203	220	205	161	158	Raigad
544	405	624	294	529	475	527	479	492	545	521	486	Ratnagiri
..	66	139	128	137	126	106	92	93	78	Sindhudurg
1015	925	1070	770	1176	1197	1222	1107	1063	1115	1048	926	Total Konkan Division
603	470	549	330	498	676	626	764	555	805	902	718	Nasik
127	167	260	204	582	686	458	541	366	424	612	627	Dhule
7	5	8	8	11	10	9	9	8	15	110	208	Jalgaon
737	642	817	542	1091	1372	1093	1314	929	1244	1624	1553	Total Nasik Division
71	97	82	85	120	130	88	123	111	208	243	198	Ahmednagar
172	187	176	206	220	278	227	233	254	244	338	266	Pune
56	63	158	125	160	270	247	274	265	181	292	244	Solapur
299	347	416	416	500	678	562	630	630	633	873	708	Total Pune Division
103	72	202	191	175	178	215	240	195	280	211	202	Satara
43	30	72	184	137	125	187	106	95	137	202	163	Sangli
355	323	453	435	525	483	589	432	401	615	467	614	Kolhapur
501	425	727	810	837	786	991	778	691	1032	880	979	Total Kolhapur Division
14	28	80	32	52	38	78	85	108	765	815	930	Aurangabad
..	34	38	23	32	35	43	530	484	475	Jalna
62	29	61	100	115	106	102	111	81	68	67	36	Beed
76	57	141	166	205	167	212	231	232	1663	1366	1441	Total Aurangabad Division
..	30	48	60	76	84	53	8	61	70	Latur
21	56	104	51	83	36	55	132	39	94	128	107	Osmanabad
15	5	11	5	8	2	8	6	4	26	23	25	Nanded
3	11	17	6	16	21	11	13	9	46	43	36	Parbhani
39	72	132	92	155	119	150	235	105	174	255	238	Total Latur Division
4	2	5	6	11	21	18	20	20	242	350	297	Buldhana
1	3	8	5	5	3	5	3	4	19	13	6	Akola
13	10	23	39	47	35	71	33	15	53	30	34	Amravati
2	4	8	..	1	1	1	2	2	7	4	4	Yavatmal
20	19	44	50	64	60	95	58	41	321	397	341	Total Amravati Division
..	1	8	6	3	3	Wardha
1	1	5	1	3	6	15	5	6	1	1	1	Nagpur
22	16	14	10	11	12	24	27	21	18	15	4	Bhandara
16	23	39	5	3	4	3	3	3	13	22	16	Chandrapur
..	50	36	40	44	43	46	41	18	15	Gadchiroli
39	40	58	66	53	63	94	78	76	79	59	39	Total Nagpur Division
2726	2527	3405	2912	4081	4442	4419	4431	3767	5961	6502	6225	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण तणधान्ये Total Cereals											
		६०-६१ 60-61 75	७०-७१ 70-71 76	८०-८१ 80-81 77	८६-८७ 86-87 78	८७-८८ 87-88 79	८८-८९ 88-89 80	८९-९० 89-90 81	९०-९१ 90-91 82	९१-९२ 91-92 83	९२-९३ 92-93 84	९३-९४ 93-94 85	९४-९५ 94-95 86
१	बृहन्मुंबई	39	21	16	2	5	5	6	6	5
२	ठाणे	2276	2860	3166	1849	3013	3345	3123	3181	2933	3123	3307	3111
३	रायगड	2167	2600	2880	2828	3359	3695	3236	2717	3576	3150	3445	3369
४	रत्नागिरी	1816	2399	3316	1223	2121	2183	2398	2314	2502	2284	2455	2292
५	सिधुदुर्ग	1410	1630	1594	1981	1686	1519	1685	1709	1983
	एकूण कोकण वि.	6298	7880	9378	7312	10128	10822	10744	9904	10535	10242	10916	10755
६	नासिक	2734	3252	4638	1949	3869	5008	4945	5169	3151	6315	4650	5819
७	घुळे	2407	2292	3296	2185	3345	4383	4448	4346	2624	4605	3858	3914
८	जळगाव	2625	1692	4094	3727	6694	5387	6795	6002	3855	7826	6769	6513
	एकूण नासिक वि.	7766	7236	12028	7861	13908	14778	16188	15517	9630	18746	15277	16246
९	अहमदनगर	4143	2663	5175	2224	4571	5293	5716	5596	4382	6704	6174	4295
१०	पुणे	3683	2030	4565	3543	5206	5778	6186	5822	4697	5788	6126	3969
११	सोलापूर	4148	1781	3818	2054	4219	3961	4530	4756	2703	3402	5272	2947
	एकूण पुणे वि.	11974	6474	13558	7821	13996	15032	16432	16174	11782	15894	17572	11211
१२	सातारा	2310	2072	3547	3189	4156	4542	5149	4412	4224	4056	4377	3637
१३	सांगली	3092	1540	2812	2277	3743	3597	3981	3430	2850	3396	3608	3070
१४	कोल्हापूर	2489	1925	3525	3325	3669	4277	4189	4299	3746	4602	3858	3698
	एकूण कोल्हापूर वि.	7891	5537	9884	3791	11568	12416	13319	12141	10820	12054	11843	10405
१५	भीरंगाबाद	2819	2278	4690	1653	3730	3172	4392	4016	1732	4987	5523	4430
१६	जालना	1829	2610	1869	2946	2553	1594	3856	3554	2908
१७	वीड	3211	2016	3691	1991	4067	2787	4096	4313	1672	5369	4946	3318
	एकूण भीरंगाबाद वि.	6030	4294	8381	5473	10407	7828	11434	10882	4998	14212	14023	10656
१८	लातूर	583	3216	1458	3285	3296	1121	4639	3635	2658
१९	उस्मानाबाद	4006	1478	3433	816	2571	1807	2705	3044	1235	3039	3305	2265
२०	नांदेड	2987	920	2817	1698	3849	1313	4740	3619	2011	5602	4614	4288
२१	परभणी	3719	1357	3293	2346	3668	2565	4330	4394	2937	6045	5252	5049
	एकूण लातूर विभाग	10712	3755	9543	5443	13304	7143	15060	14353	7304	19325	16806	14260
२२	बुलडाणा	2224	1235	3539	2340	3833	2529	4810	4591	1644	5975	3756	4164
२३	अकोला	1991	912	2434	2082	4880	2831	5818	4817	2902	6396	4510	3527
२४	अमरावती	1658	674	2673	1837	2910	2204	4035	3010	1826	3279	2675	2441
२५	यवतमाळ	2241	974	2593	1987	3210	2367	4446	3699	3179	4105	3185	2372
	एकूण अमरावती वि.	8114	3795	11239	8246	14833	9931	19109	16117	9551	19755	14126	12504
२६	वर्धा	935	566	1373	710	1202	1327	1946	1096	904	1107	1021	967
२७	नागपूर	1909	1044	2216	2321	2254	2821	2615	2401	1557	2029	2343	1972
२८	भंडारा	3274	3677	4327	4033	1244	5634	4069	4439	3701	3993	4679	4164
२९	चंद्रपूर	2647	3109	4538	2398	2064	3178	2921	2861	2144	3206	3366	3383
३०	गडचिरोली	1513	1306	2373	1574	1516	1021	1684	1799	1726
	एकूण नागपूर वि.	8765	8396	12454	10975	8070	15333	13125	12313	9327	12019	13208	12212
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	67550	47367	86465	61922	96214	93283	115411	107401	73947	122247	113771	98249

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन "००" टनात) (Production in '00' tonnes)

तूर Tur												District
६०-६१ 60-61 87	७०-७१ 70-71 88	८०-८१ 80-81 89	८६-८७ 86-87 90	८७-८८ 87-88 91	८८-८९ 88-89 92	८९-९० 89-90 93	९०-९१ 90-91 94	९१-९२ 91-92 95	९२-९३ 92-93 96	९३-९४ 93-94 97	९४-९५ 94-95 98	
..	Greater Mumbai
13	10	5	23	29	29	37	18	21	38	31	21	Thane
3	1	4	10	11	10	11	7	9	16	14	9	Raigad
1	2	1	1	1	4	5	3	2	5	7	5	Ratnagiri
..	1	1	1	1	1	Sindhudurg
17	13	10	35	42	44	54	29	32	59	52	35	Total Konkan Division
52	35	31	39	41	53	56	58	43	77	84	59	Nasik
52	41	73	75	85	101	118	132	82	216	237	175	Dhule
76	52	59	91	100	141	150	181	143	209	264	200	Jalgaon
180	128	163	205	226	295	324	371	268	502	585	434	Total Nasik Division
76	57	138	19	31	52	89	54	53	135	184	118	Ahmadnagar
36	25	45	17	26	30	29	13	16	28	28	29	Pune
154	118	125	45	73	150	147	98	67	67	93	64	Solapur
266	200	308	81	130	232	265	165	136	230	305	211	Total Pune Division
50	32	58	14	57	57	38	37	41	74	52	40	Satara
121	87	11	27	102	100	52	54	66	108	88	68	Sangli
65	38	47	9	34	35	23	21	18	38	30	20	Kolhapur
236	157	116	50	193	192	113	112	125	220	170	128	Total Kolhapur Division
112	108	181	46	131	147	171	133	112	93	135	156	Aurangabad
..	128	190	188	257	64	117	212	118	123	Jalna
47	32	103	120	188	277	274	118	85	245	225	127	Beed
159	140	284	294	509	612	702	315	314	550	478	406	Total Aurangabad Division
..	101	358	211	375	141	83	243	289	193	Latur
212	266	336	58	304	171	468	228	133	105	197	159	Osmanabad
211	98	125	133	364	256	416	122	171	245	333	256	Nanded
138	264	377	289	425	408	564	185	261	255	449	261	Parbhani
561	628	838	581	1451	1046	1823	676	648	848	1268	869	Total Latur Division
303	139	210	217	381	499	529	197	225	492	688	469	Buldhana
425	223	206	435	607	591	753	470	283	463	767	391	Akola
732	235	280	495	597	867	653	509	401	717	965	637	Amravati
671	352	348	628	565	747	766	550	552	770	1246	919	Yavatmal
2131	999	1044	1775	2150	2704	2701	1726	1461	2442	3666	2416	Total Amravati Division
598	211	222	298	355	372	447	330	343	389	392	296	Wardha
411	157	129	161	222	276	363	313	136	350	345	245	Nagpur
55	28	32	51	58	60	64	50	39	65	68	40	Bhandara
69	50	38	67	117	84	158	91	96	201	190	87	Chandrapur
..	5	6	9	9	7	7	9	8	7	Gadchiroli
1133	446	421	582	758	801	1041	791	621	1014	1003	675	Total Nagpur Division
4683	2711	3184	3603	5459	5926	7023	4185	3605	5865	7527	5174	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	हरभरा Gram											
		६०-६१ 60-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95
1	2	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
१	बृहस्पुंबई
२	ठाणे	4	..	3	4	6	8	11	14	10	22	28	22
३	रायगड	1	..	2	8	6	10	8	11	9	13	17	10
४	रत्नागिरी	1
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	5	..	5	12	12	18	19	25	20	35	45	32
६	नासिक	70	62	94	91	137	261	234	245	176	223	298	398
७	धुळे	44	32	32	48	129	186	138	169	91	171	199	226
८	जळगाव	22	29	19	67	163	289	285	386	225	330	399	446
	एकूण नासिक वि.	136	123	145	206	429	736	657	800	492	724	896	1070
९	अहमदनगर	133	59	87	76	147	313	209	185	130	119	224	197
१०	पुणे	99	40	94	94	166	279	217	200	180	171	265	224
११	सोलापूर	94	85	89	46	178	239	194	168	89	77	174	131
	एकूण पुणे वि.	326	184	270	216	491	831	620	553	399	367	663	552
१२	सातारा	74	23	51	66	101	87	67	68	73	51	100	118
१३	सांगली	65	19	28	45	104	134	126	113	122	90	182	160
१४	कोल्हापूर	14	3	46	84	63	76	53	74	70	104	72	67
	एकूण कोल्हापूर वि.	153	45	125	195	268	297	246	255	265	245	354	345
१५	औरंगाबाद	95	46	138	44	171	226	276	265	121	218	307	292
१६	जालना	26	42	84	60	65	32	51	95	95
१७	बीड	102	49	102	60	118	112	118	110	38	69	128	100
	एकूण औरंगाबाद वि.	197	95	240	130	331	422	454	440	191	338	530	487
१८	लातूर	18	89	135	123	113	31	115	201	133
१९	उस्मानाबाद	160	118	173	53	147	198	190	206	67	131	281	199
२०	नांदेड	43	23	52	32	51	69	69	62	35	85	124	122
२१	परभणी	105	55	90	95	137	209	206	187	113	157	281	243
	एकूण लातूर वि.	308	196	315	198	424	611	588	568	246	488	887	697
२२	बुलढाणा	26	14	35	29	59	166	107	125	46	121	313	267
२३	अकोला	41	46	30	54	101	178	106	201	45	110	294	292
२४	अमरावती	23	21	34	59	72	218	133	172	75	222	474	345
२५	बबतमाळ	25	23	12	24	22	99	52	78	39	50	111	86
	एकूण अमरावती वि.	115	104	111	166	254	661	398	576	205	503	1192	990
२६	वर्धा	11	12	8	22	30	90	100	93	65	91	82	149
२७	नागपूर	27	24	44	100	55	175	132	143	110	120	163	219
२८	भंडारा	32	39	52	40	35	86	56	58	33	40	51	56
२९	चंद्रपूर	31	44	57	30	25	44	49	24	28	43	55	69
३०	गडचिरोली	9	9	20	14	13	8	21	16	20
	एकूण नागपूर वि.	101	119	161	201	154	415	351	331	244	315	367	513
	एकूण भारताध्य राज्य	1341	866	1372	1324	2363	3991	3333	3548	2062	3015	4934	4686

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' tonnes)

इतर डाळी Other Pulses												District	
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95		
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122		
..	Greater Mumbai
23	20	10	25	52	58	53	55	40	59	78	83	..	Thane
31	25	18	16	22	41	36	40	14	30	45	45	..	Raigad
37	16	24	6	12	21	22	16	6	22	30 *	24	..	Ratnagiri
..	12	13	15	16	11	3	24	34	28	..	Sindhudurg
91	61	52	59	99	135	127	122	63	135	187	180	..	Total Konkan Division
290	273	467	194	187	275	244	274	133	228	242	268	..	Nasik
180	296	212	446	411	697	667	511	236	760	597	732	..	Dhule
750	501	495	534	513	591	656	599	270	919	726	671	..	Jalgaon
1220	1070	1174	1174	1111	1563	1567	1384	639	1907	1565	1671	..	Total Nasik Division
83	76	83	144	95	86	144	147	111	237	245	237	..	Ahmednagar
87	93	126	112	114	219	188	135	80	167	192	187	..	Pune
85	91	209	104	98	118	153	125	109	176	179	137	..	Solapur.
255	260	418	360	307	423	485	407	300	580	616	561	..	Total Pune Division
138	101	188	168	140	141	223	175	165	189	139	225	..	Satara
150	122	146	144	151	219	237	197	100	334	200	263	..	Sangli
45	38	74	37	32	48	38	58	29	104	84	72	..	Kolhapur
333	261	408	349	323	408	498	430	294	627	423	560	..	Total Kolhapur Division
416	293	369	206	255	249	311	323	192	475	297	197	..	Aurangabad
..	336	269	443	390	396	207	640	620	214	..	Jalna
90	102	76	198	311	218	264	230	154	196	205	93	..	Beed
506	395	445	740	835	910	965	949	553	1311	1122	504	..	Total Aurangabad Division
..	78	404	239	294	256	204	327	534	368	..	Latur
159	159	187	41	267	157	134	99	91	231	169	101	..	Osmanabad
107	91	137	233	285	84	208	135	103	274	647	214	..	Nanded
282	213	242	312	640	495	360	246	226	780	564	428	..	Parbhani
548	463	566	664	1596	975	996	736	624	1612	1914	1111	..	Total Latur Division
123	110	157	273	347	468	666	733	275	917	815	533	..	Buldhana
87	82	139	330	520	667	632	724	414	1270	1380	777	..	Akola
56	18	36	92	153	330	181	361	161	236	351	340	..	Amravati
80	56	77	115	163	195	214	278	187	487	567	298	..	Yavatmal
346	266	409	810	1183	1660	1693	2096	1037	2910	3113	1948	..	Total Amravati Division
47	19	22	28	46	53	56	29	16	49	82	46	..	Wardha
47	28	21	63	47	135	84	81	45	66	115	57	..	Nagpur
279	209	90	130	135	218	245	137	94	72	168	165	..	Bhandara
193	161	91	156	112	304	208	200	103	92	202	234	..	Chandrapur
..	71	72	157	156	105	40	50	85	82	..	Gadchiroli
566	417	224	448	412	867	749	552	298	329	652	584	..	Total Nagpur Division
3865	3193	3696	4604	5866	6941	7080	6676	3808	9411	9592	7119	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण डाळी Total Pluses												
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
1	2	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	40	30	18	52	87	95	101	87	71	119	137	126
३	रायगड	..	35	26	24	34	39	61	55	58	32	59	76	64
४	रत्नागिरी	..	38	18	25	7	13	25	27	19	9	27	37	29
५	सिधुदुर्ग	13	14	16	17	12	3	24	34	28
	एकूण-कोकण विभाग	..	113	74	67	106	153	197	200	176	115	229	284	247
६	नासिक	..	412	370	592	324	365	589	534	577	352	538	624	725
७	धुळे	..	276	369	317	569	625	984	923	812	409	1147	1033	1133
८	जळगाव	..	848	582	573	692	776	1021	1091	1166	638	1458	1389	1317
	एकूण-नासिक विभाग	..	1536	1321	1482	1585	1766	2594	2548	2555	1399	3133	3046	3175
९	अहमदनगर	..	292	192	308	239	273	451	442	386	294	491	653	552
१०	पुणे	..	222	158	265	223	306	528	434	348	276	366	485	440
११	सोलापूर	..	333	294	423	195	349	507	494	391	265	320	446	332
	एकूण-पुणे विभाग	..	847	644	996	657	928	1486	1370	1125	835	1177	1584	1324
१२	सातारा	..	262	156	297	248	298	285	328	280	279	314	291	383
१३	सांगली	..	336	228	185	216	357	453	415	364	288	532	470	491
१४	कोल्हापूर	..	124	79	167	130	129	159	114	153	117	246	186	159
	एकूण-कोल्हापूर विभाग	..	722	463	649	594	784	897	857	797	684	1092	947	1033
१५	औरंगाबाद	..	623	447	688	296	557	622	758	721	425	786	739	645
१६	जालना	490	501	725	707	525	356	903	833	432
१७	बीड	..	239	183	281	378	617	607	656	458	277	510	558	320
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	..	862	830	969	1164	1675	1944	2121	1704	1058	2199	2130	1397
१८	लातूर	197	851	585	792	510	318	685	1024	694
१९	उस्मानाबाद	..	531	543	696	152	718	526	792	533	291	467	647	459
२०	नांदेड	..	361	212	314	398	700	409	693	319	309	604	1104	592
२१	परभणी	..	525	532	709	696	1202	1112	1130	618	600	1192	1294	932
	एकूण-लातूर विभाग	..	1417	1287	1719	1443	3471	2632	3407	1980	1518	2948	4069	2677
२२	बुलढाणा	..	452	263	402	519	787	1133	1302	1055	546	1530	1816	1269
२३	अकोला	..	553	351	375	819	1228	1436	1491	1395	742	1843	2441	1460
२४	अमरावती	..	811	324	350	646	822	1415	967	1042	637	1175	1790	1322
२५	यवतमाळ	..	776	431	437	767	750	1041	1032	906	778	1307	1924	1303
	एकूण-अमरावती विभाग	..	2592	1369	1564	2751	3587	5025	4792	4398	2703	5855	7971	5354
२६	वर्धा	..	656	242	252	348	431	515	603	452	424	529	556	491
२७	नागपूर	..	485	209	194	324	324	586	579	537	291	636	623	521
२८	भंडारा	..	366	276	174	221	228	364	365	245	166	177	287	261
२९	धंद्रपूर	..	293	255	186	253	254	432	415	315	227	336	447	390
३०	गडचिरोली	85	87	186	179	125	55	80	109	109
	एकूण-नागपूर विभाग	..	1800	982	806	1231	1324	2083	2141	1624	1163	1658	2022	1772
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	..	9889	6770	8252	9531	13688	16858	17436	14409	9475	18291	22053	16979

TABLE XX-Contd.

(उत्पादन '००' मे, टनात) (Production in '00' M. Tonnes)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												District
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	
39	21	16	2	5	5	6	6	5	Greater Mumbai
2315	2890	3184	1901	3100	3440	3224	3268	3004	3242	3444	3237	Thane
2203	2626	2904	2862	3398	3756	3291	2775	3608	3209	3521	3433	Raigad
1853	2417	3341	1230	2134	2208	2425	2333	2511	2311	2492	2321	Ratnagiri
..	1423	1644	1610	1998	1698	1522	1709	1743	2011	Sindhudurg
6410	7954	9445	7418	10281	11019	10944	10080	10650	10471	11200	11002	Total Konkan Division
3146	3622	5230	2273	4234	5597	5479	5746	3503	6843	5274	6544	Nasik
2683	2661	3613	2754	3970	5367	5371	5158	3033	5752	4891	5047	Dhule
3474	2274	4667	4419	7470	6408	7886	7168	4493	9284	8158	7830	Jalgaon
9303	8557	13510	9446	15674	17372	18736	18072	11029	21879	18323	19421	Total Nasik Division
4435	2855	5483	2463	4844	5744	6158	5982	4676	7195	6827	4847	Ahmednagar
3905	2188	4830	3766	5512	6306	6620	6170	4973	6154	6611	4409	Pune
4481	2075	4241	2249	4568	4468	5024	5147	2968	3722	5718	3279	Solapur
12821	7118	14554	8478	14924	16518	17802	17299	12617	17071	19156	12535	Total Pune Division
2572	2223	3844	3437	4454	4827	5477	4692	4503	4370	4668	4020	Satara
3428	1768	2997	2493	4100	4050	4396	3794	3138	3928	4078	3561	Sangli
2613	2004	3692	3455	3798	4436	4303	4452	3863	4848	4044	3857	Kolhapur
8613	6000	10533	9385	12352	13313	14176	12938	11504	13146	12790	11438	Total Kolhapur Division
3442	2725	5378	1949	4287	3794	5150	4737	2157	5773	6262	5075	Aurangabad
..	2319	3111	2584	3653	3078	1950	4759	4387	3340	Jalna
3449	2199	3972	2369	4684	3394	4752	4771	1949	5879	5504	3638	Beed
6891	4924	9350	6637	12082	9772	13555	12586	6056	16411	16153	12053	Total Aurangabad Dn.
..	780	4067	2043	4077	3806	1439	5324	4659	3352	Latur
4538	2021	4129	968	3289	2333	3497	3577	1526	3506	3952	2724	Osmanabad
3348	1132	3131	2096	4549	1722	5433	3938	2320	6206	5718	4880	Nanded
4244	1889	4002	3042	4870	3677	5460	5012	3537	7237	6546	5981	Parbhani
12130	5042	11262	6886	16775	9775	18467	16333	8822	22273	20875	16937	Total Latur Division
2676	1498	3941	2859	4820	3662	6112	5646	2190	7505	5572	5433	Buldhana
2543	1263	2809	2901	6108	4267	7309	6212	3644	8239	6951	4987	Akola
2469	998	3023	2483	3732	3619	5002	4052	2463	4454	4465	3763	Amravati
3018	1405	3030	2754	3960	3408	5478	4605	3957	5412	5109	3675	Yavatmal
10706	5164	12803	10997	18420	14956	23901	20515	12254	25610	22097	17858	Total Amravati Division
1591	808	1625	1058	1633	1842	2549	1548	1328	1636	1577	1458	Wardha
2394	1253	2410	2645	2578	3407	3194	2938	1848	2565	2966	2493	Nagpur
3640	3953	4501	4254	1472	5998	4434	4684	3867	4170	4966	4425	Bhandara
2940	3364	4724	2651	2318	3610	3336	3176	2371	3542	3813	3773	Chandrapur
..	1598	1393	2559	1753	1641	1076	1764	1903	1835	Gadchiroli
10565	9378	13260	12206	9394	17416	15266	13987	10490	23677	15230	13984	Total Nagpur Division
77439	54137	94717	71453	109902	110141	132847	121810	83422	140538	135824	115228	Total M. S.

अनुक्रमांक Serial - No.	जिल्हा 2	ऊस (उसाचे) Sugarcane (Dressed cane)											
		१९७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
1	2	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	96	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	..	197	150	80	84	
५	सिधुदुर्ग	80	84	..	190	109	109	
	एकूण कोकण वि.	..	197	246	160	168	..	190	109	109	
६	नासिक	..	11636	21332	17435	21498	25147	30826	33301	37662	25086	16966	28559
७	धुळे	..	2244	7121	11092	8858	7266	8584	10325	9443	10212	8109	14624
८	जळगाव	..	1001	5671	7413	8071	8193	7197	9471	10658	7978	8884	15842
	एकूण नासिक वि.	..	14881	34124	35940	38427	40606	46607	53097	57763	43276	33959	59025
९	अहमदनगर	..	35999	49841	29596	32651	30782	43025	47992	44195	41062	24083	54281
१०	पुणे	..	14989	18902	17509	21008	22364	30150	29799	31303	27091	25462	32846
११	सोलापूर	..	11771	16818	19897	26924	20457	32882	33877	25570	21613	26037	32359
	एकूण पुणे वि.	..	62759	85561	67002	80583	73603	106057	111668	101068	89766	75582	119486
१२	सातारा	..	8671	16033	28601	26160	22827	28264	32181	29868	33252	32234	38124
१३	सांगली	..	9114	21705	24070	19175	17270	26924	22924	29712	20205	21331	35050
१४	कोल्हापूर	..	30484	40174	46035	47162	44740	54076	56024	62045	51626	53079	76254
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	48269	77912	98706	92497	84837	109264	111129	121625	105083	106644	149428
१५	औरंगाबाद	..	5900	13763	9676	9810	10851	16109	22215	16327	16369	15361	27804
१६	जालना	7685	6154	6656	10912	12127	9440	7865	6873	16106
१७	बीड	..	1396	3825	2556	3893	9647	10096	14975	13994	9225	6913	14912
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	7296	17588	19917	19857	27154	37117	49317	39761	33459	29147	58822
१८	लातूर	2970	3603	5386	6879	9104	6792	7234	7429	11667
१९	उस्मानाबाद	..	5160	11810	3818	4828	7699	9402	14952	11016	5915	6117	13438
२०	नांदेड	..	2151	3524	1796	2363	3288	6980	9623	6151	6209	6700	10183
२१	परभणी	..	1531	3156	3971	3387	2640	6669	9520	7995	8225	6744	8975
	एकूण लातूर वि.	..	8842	18490	12555	14181	19013	29930	43199	31954	27583	26990	44263
२२	बुलढाणा	..	760	1122	2167	1252	2233	1975	2097	2682	1010	296	2039
२३	अकोला	..	316	299	720	765	1224	1251	2097	2100	1556	1153	1528
२४	अमरावती	..	127	150	223	278	272	315	1424	951	845	355	1688
२५	यवतमाळ	..	316	972	1740	1878	2051	3474	5154	4984	4509	3675	4108
	एकूण अमरावती वि.	..	1519	2543	4850	4173	5780	7015	10772	10717	7920	5479	9363
२६	वर्धा	..	63	75	287	626	476	764	777	217	124	140	806
२७	नागपूर	..	63	150	344	487	476	208	311	290	218	140	540
२८	महारा	..	317	299	402	487	612	278	1010	1086	961	694	736
२९	चंद्रपूर	75	57	155	..	145	140	134
३०	गडचिरोली	..	127
	एकूण नागपूर वि.	..	570	599	1090	1600	1564	1250	2253	1593	1448	1114	2216
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	144333	237063	240220	251486	252557	337430	381544	364590	308535	278915	442603

* कपाशीचे उत्पादन '००' गाठीत अमून एक गाठ १७० किलोची आहे.

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' M. tonnes)

कपाशी (रुई) Cotton (Lint)							District
१९६०-६१ 1960-61 158	७०-७१ 1970-71 159	८०-८१ 1980-81 160	८६-८७ 1986-87 161	८७-८८ 1987-88 162	८८-८९ 1988-89 163	८९-९० 1989-90 164	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
108	75	51	14	14	15	6	Nasik
519	241	437	156	288	512	602	Dhule
1618	650	1409	679	1077	1231	2016	Jalgaon
2245	966	1897	849	1379	1758	2624	Total Nasik Division
340	140	316	7	10	14	20	Ahmednagar
116	77	96	5	2	2	3	Pune
165	119	218	25	50	44	28	Solapur
621	336	630	37	62	60	51	Total Pune Division
38	111	142	17	3	23	17	Satara
60	26	44	24	17	22	21	Sangli
14	1	3	1	1	1	1	Kolhapur
112	138	189	42	21	46	39	Total Kolhapur Division
1025	239	941	193	354	633	679	Aurangabad
..	563	1007	527	900	Jalna
469	41	162	228	244	187	272	Beed
1494	280	1103	984	1605	1347	1851	Total Aurangabad Division
..	25	147	126	168	Latur
425	24	72	1	..	Osmanabad
1243	273	951	492	1491	802	2216	Nanded
1400	314	1148	861	1525	1128	1977	Parbhani
3068	611	2171	1378	3163	2057	4361	Total Latur Division
2152	463	1017	518	1148	1177	2033	Buldhana
1941	385	1276	980	2101	1630	2591	Akola
2112	363	1184	849	1580	1798	2715	Amravati
1786	700	1517	1520	2408	1473	2934	Yavatmal
7991	1911	4994	3867	7237	6078	10273	Total Amravati Division
684	244	815	1079	867	1356	1785	Wardha
402	249	307	474	351	626	519	Nagpur
..	Bhandara
109	107	136	322	330	461	561	Chandrapur
..	1	1	2	2	Gadchiroli
1195	600	1258	1876	1549	2445	2867	Total Nagpur Division
16726	4842	12242	9033	15016	13791	22066	Total Maharashtra State

Note.—The production of cotton is in '00' bales of 170 Kg. each.

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा 1 2	कपाशी (रुई) Cotton (Lint)					भुईमूग खरीप (वाळलेल्या मोंगा) Groundnut Kharif (dried pods)	
		१९९०-९१ 1990-91 165	१९९१-९२ 1991-92 166	१९९२-९३ 1992-93 167	१९९३-९४ 1993-94 168	१९९४-९५ 1994-95 169	१९६०-६१ 1960-61 170	१९७०-७१ 1970-71 171
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	1
३	रायगड
४	रत्नागिरी	2
५	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण वि.	3
६	नासिक	31	7	8	16	5	417	365
७	धुळे	539	375	650	769	638	1030	808
८	जळगाव	1909	1116	2015	3455	2553	838	450
	एकूण नासिक वि.	2479	1498	2673	4240	3196	2285	1623
९	अहमदनगर	28	9	11	25	11	167	123
१०	पुणे	4	2	2	8	..	192	285
११	सोलापूर	25	36	63	55	31	474	351
	एकूण पुणे वि.	57	47	76	88	42	833	759
१२	सातारा	16	23	26	98	10	753	577
१३	सांगली	33	33	20	37	20	500	403
१४	कोल्हापूर	1	1	1	2	1	542	479
	एकूण कोल्हापूर वि.	50	57	47	137	31	1795	1459
१५	औरंगाबाद	701	281	480	979	575	318	99
१६	जालना	913	541	780	982	863
१७	बीड	173	155	292	385	367	538	253
	एकूण औरंगाबाद वि.	1787	977	1552	2346	1805	856	352
१८	लातूर	103	83	139	250	231
१९	उस्मानाबाद	948	671
२०	नांदेड	1239	744	1337	1589	1631	159	134
२१	परभणी	1307	913	1592	3054	3053	321	65
	एकूण लातूर विभाग	2649	1740	3068	4893	4915	1428	870
२२	दुलढाणा	1699	717	1247	1692	2122	213	134
२३	अकोला	2532	1160	2410	2521	3796	267	135
२४	अमरावती	2539	1724	2538	2450	3764	124	224
२५	यवतमाळ	2130	1686	2822	2596	4141	147	185
	एकूण अमरावती वि.	8900	5287	9017	9259	13823	751	678
२६	धर्मा	1829	1184	923	1710	1435	6	42
२७	नागपूर	536	407	353	526	453	42	68
२८	भंडारा	3	7
२९	चंद्रपूर	464	362	368	408	554	..	2
३०	गडचिरोली	2	2
	एकूण नागपूर वि.	2831	1955	1644	2644	2442	51	119
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	18753	11561	18077	23607	26254	7999	5863

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' M. tonnes)

भूईमूग खरीफ (वाळलेल्या शेंगा)										District
Groundnut Kharif (dried pods)										
८०-८१	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	
1980-81	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	
172	173	174	175	176	177	178	189	180	181	
.. Greater Mumbai
1	1	8	2	2	2	1	2	1	1	.. Thane
1	1	3	3	1	..	1	1	1	1	.. Raigad
3	..	1	1	1	1	1	1	.. Ratnagiri
..	3	4	8	7	10	6	11	8	10	.. Sindhudurg
5	5	16	14	11	12	8	15	11	13	.. Total Konkan Division
384	163	226	374	415	399	245	451	336	324	.. Nasik
505	308	508	789	562	717	386	621	464	560	.. Dhule
288	111	380	343	403	279	171	262	176	140	.. Jalgaon
1177	582	1114	1506	1380	1395	802	1334	976	1024	.. Total Nasik Division
133	57	57	95	121	112	77	136	109	65	.. Ahmednagar
271	327	454	569	665	601	617	586	499	465	.. Pune
116	36	47	41	67	48	26	40	17	22	.. Solapur
520	420	558	705	853	761	720	762	625	552	.. Total Pune Division
529	786	877	926	995	852	832	881	923	406	.. Satara
277	453	480	595	448	450	326	426	342	377	.. Sangli
521	895	970	1057	1073	1108	903	1407	1106	946	.. Kolhapur
1327	2134	2327	2578	2516	2410	2061	2714	2371	1729	.. Total Kolhapur Division
104	22	56	61	76	127	31	120	96	69	.. Aurangabad
..	26	52	52	50	52	34	39	49	34	.. Jalna
66	28	139	85	128	135	44	118	132	59	.. Beed
170	76	247	198	254	314	109	277	277	162	.. Total Aurangabad Division
..	58	187	77	194	102	39	146	99	96	.. Latur
169	16	154	48	131	100	30	45	63	70	.. Osmanabad
62	11	28	13	45	14	6	15	12	16	.. Nanded
77	22	68	41	58	42	27	34	24	35	.. Parbhani
308	107	437	179	428	258	102	240	198	217	.. Total Latur Division
102	37	55	57	98	121	35	136	111	74	.. Buldhana
62	16	49	44	29	26	15	21	18	12	.. Akola
171	117	165	294	234	190	72	184	205	169	.. Amravati
99	38	60	63	44	38	25	26	21	12	.. Yavatmal
434	208	329	458	405	375	147	367	355	267	.. Total Amravati Division
23	89	108	124	128	147	53	66	103	60	.. Wardha
80	140	147	193	196	106	100	129	195	111	.. Nagpur
11	8	10	10	2	1	1	1	1	1	.. Bhandara
1	3	4	2	1	3	1	1	1	1	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
115	240	269	329	327	257	155	197	300	173	.. Total Nagpur Division
4956	3772	5297	5967	6174	5732	4104	5306	5113	4137	.. Total Maharashtra state

अ. नं. S.No.	जिल्हा	करडई Safflower									
		१९८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95
1	2	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191
१	बृहन्मंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण विभाग
६	नासिक	3	6	7	5	4	8	1	3	3	3
७	धुळे	..	5	5	5	3	3	5	1	3	1
८	जळगाव	10	43	129	140	133	135	29	126	113	24
	एकूण नासिक विभाग	13	54	141	150	140	146	35	130	119	28
९	अहमदनगर	413	102	300	475	367	241	163	244	196	202
१०	पुणे	80	125	228	249	285	223	211	135	222	74
११	सोलापूर	151	141	113	277	169	193	166	116	190	132
	एकूण पुणे विभाग	644	368	641	1001	821	657	540	495	608	408
१२	सातारा	17	9	37	17	27	18	15	18	38	18
१३	सांगली	27	23	25	40	76	71	44	25	83	41
१४	कोल्हापूर	6
	एकूण कोल्हापूर विभाग	50	32	62	57	103	89	59	43	121	59
१५	औरंगाबाद	538	196	362	373	418	393	68	142	201	213
१६	जालना	..	255	359	158	371	170	100	261	248	251
१७	बीड	92	195	376	294	300	109	42	184	287	162
	एकूण औरंगाबाद विभाग	630	646	1097	825	1089	672	210	587	736	626
१८	लातूर	..	20	132	70	74	62	12	67	124	84
१९	उस्मानाबाद	64	168	232	243	248	134	64	145	285	176
२०	नांदेड	5	36	107	27	58	43	30	36	74	60
२१	परभणी	145	436	477	604	535	280	193	365	627	72
	एकूण लातूर विभाग	214	660	948	944	915	519	299	613	1110	792
२२	बुलढाणा	158	122	220	189	318	354	45	351	703	326
२३	अकोला	34	62	116	81	90	123	40	223	450	255
२४	अमरावती	..	1	9	..	5	5	4	35	103	81
२५	यवतमाळ	..	2	1	3	7	14	7	9	20	13
	एकूण अमरावती विभाग	192	187	346	273	420	496	96	618	1276	675
२६	वर्धा	1	2	2	1	1	2
२७	नागपूर	1	1	1	1
२८	भंडारा	..	1	2	2	2	1	1	2	3	2
२९	चंद्रपूर	1	1	3	1	1	..	2	1
३०	गडचिरोली	1	1	1	1	1	1
	एकूण नागपूर विभाग	..	1	5	7	9	3	2	3	8	7
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1743	1948	3240	3257	3497	2582	1241	2489	3978	2595

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात)
(Production in '00' tonnes)

सूर्यफूल Sunflower					District
१९८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	
192	193	194	195	196	
..	Greater Mumbai
..	2	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	2	Total-Konkan Division
..	2	5	11	4	Nasik
2	11	6	9	13	Dhule
..	4	11	17	24	Jalgaon
2	17	22	37	41	Total-Nasik Division
1	128	99	121	166	Ahmednagar
..	7	8	28	29	Pune
4	137	246	192	462	Solapur
5	272	353	341	657	Total-Pune Division
..	3	3	4	12	Satara
1	9	30	24	18	Sangli
..	Kolhapur
1	12	33	28	30	Total-Kolhapur Division
3	32	20	42	74	Aurangabad
..	48	46	48	91	Jalna
13	102	172	159	267	Beed
16	182	238	249	432	Total-Aurangabad Division
..	74	360	305	522	Latur
166	91	275	124	420	Osmanabad
4	40	139	34	201	Nanded
3	51	113	152	165	Parbhani
173	256	887	615	1308	Total-Latur Division
..	67	181	127	76	Buldhana
1	29	143	68	51	Akola
..	2	13	4	6	Amravati
..	11	95	44	28	Yavatmal
1	109	432	243	161	Total-Amravati Division
..	1	4	20	4	Wardha
..	1	Nagpur
..	1	..	Bhandara
..	8	3	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	2	4	29	7	Total-Nagpur Division
198	850	1969	1542	2638	Total-Maharashtra State

क्र. नं.	जिल्हा	सूर्यफूल Sunflower										
		१०-११ 1990-91	११-१२ 1991-92	१२-१३ 1992-93	१३-१४ 1993-94			१४-१५ 1994-95				
1	2	197	198	खरीप Kharif 199	रब्बी Rabi 200	उन्हाळी Summer 201	खरीप Kharif 202	रब्बी Rabi 203	उन्हाळी Summer 204	खरीप Kharif 205	रब्बी Rabi 206	उन्हाळी Summer 207
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण विभाग
६	नासिक	5	11	10	10	1	8	7	3	7	3	2
७	धुळे	15	10	4	9	4	4	10	3	4	4	3
८	जळगाव	30	41	14	16	25	25	25	20	23	12	10
	एकूण नासिक विभाग	50	62	28	35	30	37	42	26	34	19	15
९	अहमदनगर	246	132	103	67	4	115	93	3	63	54	4
१०	पुणे	22	27	14	12	4	14	20	4	10	10	4
११	सोलापूर	520	308	106	181	28	65	213	28	84	189	12
	एकूण पुणे विभाग	788	467	223	260	36	194	326	35	157	253	20
१२	सातारा	8	11	13	4	3	7	5	3	7	4	1
१३	सांगली	18	35	12	50	2	9	23	3	14	14	1
१४	कोल्हापूर	..	1	1	1	..	1	1	..	1
	एकूण कोल्हापूर विभाग	26	47	25	54	6	17	28	7	22	18	3
१५	औरंगाबाद	95	51	32	63	12	74	76	11	65	49	11
१६	जाळना	83	35	39	65	11	59	98	11	53	74	21
१७	बीड	342	143	108	213	57	124	218	43	88	173	41
	एकूण औरंगाबाद विभाग	520	229	179	341	80	257	392	65	206	296	73
१८	लातूर	596	206	94	242	3	181	417	100	158	334	12
१९	उस्मानाबाद	461	154	167	127	4	219	302	13	187	263	4
२०	नांदेड	219	85	49	62	21	72	130	25	74	123	16
२१	परभणी	178	122	81	85	39	124	145	72	80	153	26
	एकूण लातूर विभाग	1454	567	391	516	67	596	994	210	499	873	58
२२	बुलढाणा	84	39	48	27	6	60	83	9	35	95	6
२३	अकोला	64	25	26	22	5	34	56	4	24	49	5
२४	अमरावती	5	4	8	4	1	17	8	2	14	5	1
२५	यवतमाळ	29	11	12	6	15	12	11	12	7	9	5
	एकूण अमरावती विभाग	182	79	94	59	27	123	158	27	80	158	17
२६	बर्धा	7	2	1	2	2	1	..
२७	नागपूर	1	1	1	1	..	1	2	3	1
२८	भंडारा	1	1	..
२९	चंद्रपूर	6
३०	महाराष्ट्र	2
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	3035	1454	942	1266	246	1227	1944	370	1000	1622	18

* Production Negligible.

TABLE XX-Contd.

(उत्पादन '००' हेक्टरमध्ये)
(Production in '00' hect.)

उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut										District
१९८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	
..	Greater Mumbai
..	..	4	6	5	3	4	3	7	10	Thane
..	..	2	2	2	4	1	1	2	1	Raigad
..	5	5	5	8	19	12	12	14	15	Ratnagiri
..	14	26	54	55	83	73	88	102	103	Sindhudurg
..	19	37	67	70	109	90	104	125	129	Total-Konkan Division
10	10	77	32	28	13	29	33	45	51	Nasik
19	27	90	197	239	226	85	170	232	264	Dhule
88	45	80	381	280	427	128	213	188	309	Jalgaon
117	82	247	610	547	666	242	416	465	624	Total-Nashik Division
26	23	144	529	530	516	159	134	604	210	Ahmadnagar
31	68	169	119	82	99	96	98	105	103	Pune
68	66	274	852	586	818	139	131	222	200	Solapur
125	157	587	1500	1198	1433	394	363	931	513	Total-Pune Division
..	21	56	90	60	154	38	60	61	59	Satara
..	—	40	51	49	67	40	13	18	11	Sangli
..	20	29	33	24	48	62	46	Kolhapur
..	21	96	161	138	254	102	121	141	116	Total-Kolhapur Division
11	6	4	35	12	36	14	6	10	8	Aurangabad
..	9	13	48	48	54	27	15	22	27	Jalna
25	50	55	170	150	164	41	55	107	66	Beed
36	65	72	253	210	254	82	76	139	101	Total-Aurangabad Division
..	7	3	73	54	26	14	20	30	13	Latur
37	128	113	112	119	61	61	38	63	34	Osmanabad
24	23	97	355	330	176	74	81	112	44	Nanded
34	77	280	650	749	776	132	237	398	393	Parbhani
95	235	493	1190	1252	1039	281	376	603	484	Total Latur Division
..	4	13	44	30	..	—	22	31	23	Buldhana
12	13	20	39	48	42	23	33	20	22	Akola
2	7	6	27	4	8	5	7	12	13	Amravati
54	72	16	117	124	141	47	99	86	97	Yavatmal
68	96	55	227	206	191	75	161	149	155	Total-Amravati Division
6	8	2	19	5	22	9	5	9	15	Wardha
4	3	3	14	3	22	9	5	3	8	Nagpur
..	2	4	7	5	9	6	11	11	7	Bhandara
..	1	1	8	2	2	2	4	2	2	Chandrapur
..	2	2	5	3	5	2	1	1	1	Gadchiroli
10	16	12	53	18	60	28	26	26	33	Total-Nagpur Division
451	691	1599	4061	3639	4096	1294	1643	2579	2155	Total-Maharashtra State

TABLE XX—Concl'd.

(उत्पादन '००' मे. टनात)
(Production in '00' tonnes)

एकूण तेलबियाणे Total Oilseed									District
१९८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95	
227	228	229	230	231	232	233	234	235	
..	Greater Mumbai
14	27	20	17	13	16	19	23	16	Thane
9	11	12	5	9	7	7	4	3	Raigad
26	38	14	12	29	22	26	30	31	Ratnagiri
17	33	63	62	93	80	101	113	114	Sindhudurg
66	109	109	96	144	125	153	170	164	Total Konkan Division
213	378	495	504	519	346	565	488	479	Nasik
373	658	1075	870	1005	525	889	778	906	Dhule
265	693	1073	1094	1153	617	1012	821	755	Jalgaon
851	1729	2643	2468	2677	1488	2466	2087	2140	Total Nasik Division
324	618	1237	1210	1134	543	716	1146	624	Ahmadnagar
555	878	992	1067	973	963	875	887	681	Pune
395	696	1372	1296	1593	648	617	751	649	Solapur
1274	2192	3601	3573	3700	2154	2208	2784	1954	Total Pune Division
820	979	1044	1100	1067	946	1037	1099	569	Satara
488	593	722	642	844	661	1257	1305	1131	Sangli
901	993	1100	1184	1282	1231	2018	2040	1501	Kolhapur
2209	2565	2866	2926	3193	2808	4312	4444	3201	Total Kolhapur Division
318	517	635	636	767	210	460	610	539	Aurangabad
368	504	353	597	389	227	462	537	527	Jalna
425	846	776	956	841	345	798	1052	661	Beed
1111	1867	1764	2189	1997	782	1720	2199	1727	Total Aurangabad Division
185	790	580	918	867	305	647	1088	860	Latur
421	879	607	1038	841	335	604	1045	815	Osmanabad
141	413	445	683	498	221	309	494	413	Nanded
640	1015	1537	1584	1359	510	895	1460	1273	Parbhani
1387	3097	3169	4223	3565	1371	2455	4087	3361	Total Latur Division
267	508	522	583	620	166	681	1227	842	Buldhana
150	366	287	241	347	138	424	710	523	Akola
199	273	415	471	514	289	593	1007	921	Amravati
166	222	258	240	297	144	284	364	354	Yavatmal
782	1369	1482	1535	1778	737	1982	3308	2640	Total Amravati Division
156	232	307	264	383	299	468	1068	686	Wardha
387	404	699	787	1014	741	1175	2349	1510	Nagpur
43	70	75	85	131	117	187	217	150	Bhandara
122	148	145	182	215	259	473	714	578	Chandrapur
30	33	19	15	20	17	22	35	30	Gadchiroli
738	887	1245	1333	1763	1433	1325	4383	2954	Total Nagpur Division
8418	13815	16879	18343	18817	10898	17621	23462	18141	Total Maharashtra State

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९८०-८१ व १९८६-८७ ते १९९४-९५ तक्ता एकवीस

अ. नं. Sr. No.	जिल्हे 2	तांदूळ Rice (Total)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95
१	बृहन्मुंबई	1325	1750	1600	667	1739	1741	1864	1886	1781	
२	ठाणे	1321	1782	2021	1141	1868	1997	1866	1926	1784	1935	2047	1898
३	रायगड	1487	1813	1850	1779	1719	2292	1989	1650	2231	2119	2371	2198
४	रत्नागिरी	978	1376	1792	1205	2049	2106	2282	2224	2430	2116	2344	2213
५	सिंधुदुर्ग	1647	1821	1856	2322	1983	1828	2029	2053	2346
	एकूण कोकण वि.	1267	1652	1886	1434	1952	2088	2058	1898	2053	2042	2203	2127
६	नासिक	949	1040	1113	525	843	1257	1008	1058	769	1175	1256	1237
७	धुळे	433	531	744	343	551	1027	959	927	565	691	880	831
८	जळगाव	434	716	1585	549	731	848	1088	683	851	1176	1083	1046
	एकूण नासिक वि.	699	842	1034	461	728	1141	992	1001	704	991	1098	1070
९	अहमदनगर	945	789	1791	760	1143	1411	1556	952	947	1284	842	882
१०	पुणे	1027	817	2075	2075	1281	1503	1417	1388	1048	1321	854	1182
११	सोलापूर	947	785	1281	885	1043	1340	1255	880	755	1000	900	778
	एकूण पुणे वि.	1004	810	1968	962	1256	1484	1424	1315	1021	1297	855	1138
१२	सातारा	887	1024	1850	1249	1802	2138	2167	1722	1899	1549	1961	1683
१३	सांगली	967	940	1928	1369	1844	2273	2160	1597	1862	2119	2087	1686
१४	कोल्हापूर	1386	1286	2106	1748	1925	2539	2319	2515	2483	2616	2403	2317
	एकूण कोल्हापूर वि.	1250	1187	2028	1887	1888	2412	2265	2219	2273	2276	2258	2052
१५	औरंगाबाद	876	500	1175	455	458	882	964	750	318	733	800	722
१६	जालना	500	500	1000	625	667	320	667	696	704
१७	बीड	811	507	1391	247	461	551	845	795	253	705	714	778
	एकूण औरंगाबाद वि.	842	504	1289	328	467	704	822	768	277	701	745	747
१८	लातूर	28	371	448	887	1138	259	758	847	632
१९	उस्मानाबाद	551	463	991	131	518	672	917	959	243	683	728	634
२०	नांदेड	813	545	1279	367	469	562	1065	981	292	734	1000	860
२१	परभणी	869	508	1042	618	643	938	944	992	395	791	815	861
	एकूण लातूर वि.	707	500	1110	321	499	650	965	1021	304	747	877	774
२२	बुलढाणा	577	1063	1148	296	519	1192	475	737	514	788	1031	846
२३	अकोला	579	506	1103	652	569	474	521	718	485	815	968	897
२४	अमरावती	578	506	896	553	605	411	521	396	439	591	865	963
२५	धवनेमाळ	573	512	885	589	506	600	634	796	427	774	687	943
	एकूण अमरावती वि.	578	563	959	562	562	536	546	604	453	699	862	931
२६	वर्धा	582	1056	635	690	241	1393	812	642	489	818	1048	882
२७	नागपूर	785	1009	1351	1285	732	1570	1118	1008	1026	1198	1405	1350
२८	भंडारा	1136	1214	1459	1201	500	1650	1222	1244	1068	1172	1307	1191
२९	चंद्रपूर	759	1110	1338	919	773	1485	1177	1318	964	1457	1421	1563
३०	गडचिरोली	1009	835	1600	1055	958	646	1171	1246	1180
	एकूण नागपूर वि.	959	1156	1387	1096	677	1595	1168	1186	949	1241	1326	1283
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1054	1229	1587	1147	1252	1715	1527	1467	1341	1532	1602	1558

सूचना.-या तक्त्यातील सप्त १९९२-९३ ते १९९४-९५ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXI

Districtwise average yield of Principal Crops in Maharashtra State from 1960-61, 70-71, 80-81 and 86-87 to 93-94

(मराठी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per Hect.

गहू Wheat												District	
१९६०-६१ 1960-61 15	७०-७१ 1970-71 16	८०-८१ 1980-81 17	८६-८७ 1986-87 18	८७-८८ 1987-88 19	८८-८९ 1988-89 20	८९-९० 1989-90 21	९०-९१ 1990-91 22	९१-९२ 1991-92 23	९२-९३ 1992-93 24	९३-९४ 1993-94 25	९४-९५ 1994-95 26		
..	Greater Mumbai
..	762	837	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	762	837	Total Kokan Division
257	723	795	721	850	1207	1080	1024	837	1251	1455	1650	..	Nasik
675	981	903	972	905	1177	964	1015	1036	1299	1509	1456	..	Dhule
642	1122	1091	731	939	1505	1494	1585	1050	1682	2064	2161	..	Jalgaon
425	904	891	773	889	1260	1142	1148	926	1388	1628	1706	..	Total Nasik Division
367	615	1119	1229	1176	1337	1163	1206	1131	1040	1546	1569	..	Ahmadnagar
447	649	989	957	1232	1311	1261	1189	1254	1233	1587	1473	..	Pune
713	717	656	872	978	1310	1031	1067	884	988	1312	1229	..	Solapur
467	655	928	1029	1141	1322	1157	1166	1117	1094	1508	1459	..	Total Pune Division
864	649	1207	770	1083	1685	1350	1263	1613	1147	1667	1636	..	Satara
671	692	691	630	1069	1459	1099	1126	1317	1308	1494	1634	..	Sangli
758	846	1585	993	1289	1969	1391	1374	1620	1936	1888	2072	..	Kolhapur
753	680	1004	778	1141	1672	1258	1228	1496	1334	1637	1701	..	Total Kolhapur Division
284	325	1045	627	835	1318	1018	967	816	1436	1391	1310	..	Aurangabad
..	725	983	1013	943	897	703	1062	1290	1111	..	Jalna
337	298	980	485	877	1065	888	1015	600	971	1016	1035	..	Beed
302	314	1020	626	904	1135	952	957	733	1212	1216	1175	..	Total Aurangabad Division
..	388	947	1340	1203	992	515	934	1336	924	..	Latur
560	304	537	387	775	913	1043	959	391	578	1041	814	..	Osmanabad
539	316	672	435	736	1080	1067	863	855	1322	1209	1231	..	Nanded
542	280	790	593	746	1006	1167	850	1009	1081	1336	1482	..	Parbhani
549	295	675	488	780	1060	1126	900	777	1014	1246	1211	..	Total Latur Division
446	471	697	703	604	1274	1196	1334	1049	1498	1728	2104	..	Buldhana
394	461	743	754	809	1082	888	1070	1044	1381	1467	1453	..	Akola
371	503	816	851	781	1302	1090	1185	1153	1304	1446	1452	..	Amravati
414	487	1283	1105	759	1005	1270	1318	1020	1343	1635	1541	..	Yavatmal
405	477	813	839	749	1179	1094	1221	1068	1391	1588	1684	..	Total Amravati Division
372	364	785	923	664	1018	1088	953	1236	1155	1190	1421	..	Wardha
526	430	629	796	700	995	966	932	731	929	1202	1400	..	Nagpur
361	477	655	521	476	677	559	458	616	681	1032	1053	..	Bhandara
402	426	437	544	573	814	709	566	536	803	878	1020	..	Chandrapur
..	509	563	909	857	684	300	800	942	843	..	Gadchiroli
443	423	620	701	614	889	848	760	754	898	1092	1242	..	Total Nagpur Division
442	542	834	761	867	1181	1072	1049	927	1174	1402	1449	..	Total Maharashtra State

Note.—In this table the figures are based on final forecast for the year 1992-93 to 1994-95.

अ. नं. Sr. No:	जिल्हे	ऋषीय ज्वारी Kharif Jowar											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95
1	2	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
१	बृहन्मंबई
२	ठाणे	..	597	1250	333	1129	926	1700	1504	1090
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	597	1250	333	1129	926	1700	1504	1090
६	नासिक	609	597	1361	641	986	1605	1447	1669	1032	1719	1125	1207
७	धुळे	667	693	1066	697	976	1345	1367	1279	809	1435	1368	1341
८	जळगाव	1245	379	1310	1096	1608	1441	1884	1594	1229	2190	1886	1953
	एकूण नासिक वि.	1048	469	1246	947	1386	1425	1699	1504	1090	1943	1685	1737
९	अहमदनगर	1261	872	1562	893	1327	1978	1673	1819	523	1947	1492	1320
१०	पुणे	1226	933	1302	1084	1261	1420	1289	1077	985	1471	1226	952
११	सोलापूर	887	190	840	726	1053	1231	817	850	630	1000	1243	848
	एकूण पुणे वि.	1202	771	1303	967	1232	1450	1348	1222	797	1548	1481	1064
१२	सातारा	849	981	1145	1396	1510	1520	1824	1530	1476	1672	1471	1102
१३	सांगली	1373	806	1624	938	1594	1346	1353	1362	1011	1331	1285	1421
१४	कोल्हापूर	1484	981	1628	1827	1973	1989	2247	2404	1538	2602	2053	1818
	एकूण कोल्हापूर वि.	1276	982	1237	1242	1629	1507	1644	1579	1249	1648	1454	1361
१५	औरंगाबाद	902	281	1061	974	1232	756	1482	1113	670	1493	1335	1366
१६	जालना	1045	1106	633	1313	1122	678	1725	1442	1176
१७	बीड	852	222	872	423	1104	437	919	1010	381	1429	1037	842
	एकूण औरंगाबाद वि.	879	245	957	735	1134	569	1163	1068	538	1529	1215	1054
१८	लातूर	214	1247	435	1425	1181	454	1909	1537	1233
१९	उस्मानाबाद	845	175	762	209	1138	500	927	1022	478	1318	1023	791
२०	नांदेड	869	245	699	505	1240	292	1562	1225	681	1900	1556	1562
२१	परभणी	981	252	704	541	960	451	1017	1105	741	1884	1404	1389
	एकूण/लातूर विभाग	890	222	737	394	1158	401	1284	1150	610	1811	1438	1340
२२	बुलढाणा	818	423	1235	1043	1597	1056	2075	1998	729	2598	1509	1975
२३	अकोला	717	268	844	623	1532	889	1926	1612	994	2104	1707	1471
२४	अमरावती	759	278	1174	835	1290	865	1862	1415	884	1463	1363	1536
२५	यवतमाळ	755	314	802	810	1339	933	1815	1553	1324	1633	1177	988
	एकूण अमरावती वि.	762	322	999	811	1452	933	1920	1647	997	1957	1443	1463
२६	वर्धा	552	289	810	397	951	1018	1689	965	837	1090	1102	894
२७	नागपूर	645	231	677	833	1020	1058	1375	1223	743	1101	1105	869
२८	भंडारा	639	310	387	307	598	531	615	863	635	941
२९	धंभूर	763	310	506	570	880	816	1298	610	611	846	1115	801
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	618	264	707	622	971	1006	1485	1038	755	1055	1105	867
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	864	350	956	735	1306	902	1587	1379	864	1778	1428	1371

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

रबी ज्वारी Rabi Jowar												District
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	..	1000	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	1000	Total Konkan Division
216	203	413	159	477	527	482	537	306	561	619	568	Nasik
517	405	516	457	636	785	824	997	457	868	882	760	Dhule
666	695	852	834	994	1090	1200	1220	1051	1324	1259	1208	Jalgaon
542	401	541	435	712	828	866	938	661	1022	961	923	Total Nasik Division
474	178	352	177	494	501	455	505	267	418	442	334	Ahmadnagar
481	128	464	278	538	474	539	495	360	468	609	372	Pune
465	182	390	198	461	447	485	534	313	425	577	327	Solapur
472	167	435	213	493	473	491	514	313	436	544	339	Total Pune Division
685	362	687	524	737	850	875	838	721	588	764	699	Satara
448	144	283	198	504	556	739	449	418	448	607	318	Sangli
384	274	424	983	1099	1196	1267	1339	1000	1222	1217	1010	Kolhapur
584	274	530	391	646	730	819	680	591	544	705	516	Total Kolhapur Division
396	212	480	193	636	595	736	734	342	694	682	577	Aurangabad
..	363	674	498	738	577	525	760	704	721	Jalna
817	277	649	340	665	549	676	669	305	734	757	581	Beed
585	240	544	290	656	555	713	673	371	727	717	611	Total Aurangabad Division
..	94	757	362	802	767	351	632	835	554	Latur
754	303	158	261	564	577	697	770	391	592	814	618	Osmanabad
798	262	470	425	510	408	695	664	619	746	957	975	Nanded
824	287	283	531	677	462	708	661	643	670	854	802	Parbhani
790	292	322	374	626	512	711	715	512	638	841	712	Total Latur Division
418	147	500	477	1000	365	459	522	365	444	957	695	Buldhana
..	147	Akola
..	147	Amravati
..	147	365	459	522	365	444	Yavatmal
418	147	500	477	1000	365	459	522	365	444	957	695	Total Amravati Division
386	147	..	477	388	365	459	390	365	444	499	443	Wardha
372	147	440	385	454	399	582	469	372	489	557	416	Nagpur
411	147	477	403	370	406	318	363	217	285	535	568	Bhandara
415	147	425	503	445	375	447	359	360	444	488	443	Chandrapur
..	576	677	330	383	418	325	431	466	471	Gadchiroli
406	147	434	477	466	377	455	389	350	443	499	446	Total Nagpur Division
541	212	448	287	560	528	602	598	381	541	644	496	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बाजरी Bajri											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95
1	2	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
१	बृहन्मंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.
६	नासिक	367	473	553	193	516	574	668	635	410	1041	473	799
७	धुळे	493	576	607	378	609	704	941	803	664	1089	606	730
८	जळगाव	319	500	597	492	1241	738	1000	987	721	1269	1089	1074
	एकूण नासिक वि.	391	504	574	301	684	638	798	741	528	1094	609	873
९	अहमदनगर	265	349	492	142	219	333	355	429	607	997	618	369
१०	पुणे	363	375	412	345	350	521	676	595	546	857	608	546
११	सोलापूर	68	247	239	190	206	291	421	383	375	293	607	395
	एकूण पुणे वि.	262	341	420	218	261	398	394	490	572	901	614	435
१२	सातारा	233	314	239	198	409	310	528	369	402	446	408	613
१३	सांगली	158	169	204	152	340	191	207	234	297	416	411	438
१४	कोल्हापूर	142	169	167	250	281	777	548	274	250	298	287	501
	एकूण कोल्हापूर वि.	198	239	221	177	380	259	383	308	355	431	409	538
१५	औरंगाबाद	236	409	477	287	397	417	630	619	359	907	1009	598
१६	जालना	482	737	413	540	626	510	1038	998	614
१७	बीड	253	498	403	315	468	321	489	518	304	1042	818	482
	एकूण औरंगाबाद वि.	241	445	446	327	570	381	562	582	366	985	929	554
१८	लातूर	168	349	264	491	412	231	658	873	559
१९	उस्मानाबाद	214	414	259	192	788	297	588	404	169	788	800	561
२०	नांदेड	262	414	421	455	400	273	602	568	222	636	800	546
२१	परभणी	236	414	527	303	565	293	504	565	274	767	745	702
	एकूण लातूर वि.	222	414	353	227	543	281	525	461	219	740	802	602
२२	मुलढाणा	736	223	421	363	528	350	504	602	200	619	550	708
२३	यकोला	744	223	376	539	667	386	603	602	250	672	831	707
२४	अमरावती	737	223	382	370	459	319	413	526	195	622	888	682
२५	यवतमाळ	745	223	370	385	625	383	603	559	217	649	815	695
	एकूण अमरावती वि.	741	223	388	390	570	363	544	576	212	636	716	702
२६	वर्धा	759	223	348	250	314	318	376	481	159	517	700	712
२७	नागपूर	627	..	348	500	314	318	376	481	159	712
२८	भंडारा	..	223
२९	चंद्रपूर	717	223	348	376	481
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	739	223	348	333	314	318	376	481	159	517	700	712
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	299	404	454	268	502	457	629	575	478	933	676	631

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District	
६०-६१ 1960-61 63	७०-७१ 1970-71 64	८०-८१ 1980-81 65	८६-८७ 1986-87 66	८७-८८ 1987-88 67	८८-८९ 1988-89 68	८९-९० 1989-90 69	९०-९१ 1990-91 70	९१-९२ 1991-92 71	९२-९३ 1992-93 72	९३-९४ 1993-94 73	९४-९५ 1994-95 74		
..	Greater Mumbai
729	1099	747	571	735	971	856	859	770	864	898	656	..	Thane
597	826	767	652	774	763	777	651	764	771	834	725	..	Raigad
546	671	878	494	935	910	998	1140	1171	1032	1050	1102	..	Ratnagiri
..	449	952	837	1046	1096	981	1045	1208	1147	..	Sindhudurg
599	826	823	554	849	881	911	926	937	931	979	892	..	Total Konkan Division
858	731	729	481	688	947	921	949	758	924	1146	873	..	Nasik
330	388	534	368	1152	1193	907	1208	821	961	1391	1337	..	Dhule
636	500	615	1143	846	769	1000	1286	800	750	1692	1677	..	Jalgaon
671	593	652	434	846	1054	915	1043	782	934	1257	1098	..	Total Nashik Division
526	724	820	691	822	963	889	1000	949	1216	1461	1094	..	Ahmadnagar
672	831	772	718	859	1130	950	971	907	1094	1170	1086	..	Pune
812	512	952	1008	800	1174	1506	1166	1221	1110	1553	1326	..	Solapur
650	803	842	779	831	1111	1120	1054	1026	1136	1358	1161	..	Total Pune Division
495	471	1224	950	822	908	1156	1250	980	1138	1192	1202	..	Satara
694	566	923	1508	965	1157	1626	1395	1484	1442	1683	1336	..	Sangli
603	603	855	982	1149	1115	1444	1297	1341	1295	1362	1725	..	Kolhapur
583	573	940	1057	1031	1066	1398	1295	1230	1265	1375	1515	..	Total Kolhapur Division
215	267	851	386	456	458	821	817	1049	2024	1819	1682	..	Aurangabad
..	459	717	523	821	833	1049	1726	1813	1583	..	Jalna
245	274	859	498	639	606	699	793	779	1236	1426	800	..	Beed
239	270	855	464	591	553	757	808	935	1842	1793	1605	..	Total Aurangabad Division
..	411	649	484	752	1024	679	889	1109	854	..	Latur
193	286	493	515	686	414	733	1535	527	1567	1032	1216	..	Osmanabad
283	313	458	455	889	500	727	1000	1000	1130	1095	1087	..	Nanded
250	212	395	667	941	778	733	867	900	1643	1194	1333	..	Parbhani
224	273	475	479	701	492	743	1243	633	1450	1081	1082	..	Total Latur Division
444	182	625	429	500	1000	818	833	1176	2017	1759	1904	..	Buldhana
143	273	571	2143	833	750	1000	750	800	826	929	500	..	Akola
325	175	235	358	461	427	772	623	682	964	968	723	..	Amravati
286	333	1600	..	500	1000	1000	1000	1000	1167	1333	667	..	Yavatmal
318	209	352	373	489	556	792	699	891	1574	1607	1543	..	Total Amravati Division
..	1000	889	1000	1500	1500	..	Wardha
250	167	833	500	429	750	833	833	750	1000	500	1000	..	Nagpur
339	296	292	234	407	444	828	818	724	652	682	667	..	Bhandara
327	277	527	833	600	800	750	750	750	650	688	941	..	Chandrapur
..	781	581	625	721	729	868	1952	1500	938	..	Gadchiroli
331	274	453	623	525	600	777	765	809	1068	843	929	..	Total Nagpur Division
570	611	754	616	835	932	989	1027	930	1183	1311	1223	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	एकूण तणधान्ये Total Cereals											
		६०-६१ 1960-61 75	७०-७१ 1970-71 76	८०-८१ 1980-81 77	८६-८७ 1986-87 78	८७-८८ 1987-88 79	८८-८९ 1988-89 80	८९-९० 1989-90 81	९०-९१ 1990-91 82	९१-९२ 1991-92 83	९२-९३ 1992-93 84	९३-९४ 1993-94 85	९४-९५ 1994-95 86
१	बुलढाण	1325	1750	1600	666	1739	1741	1864	2000	1666
२	ठाणे	1191	1647	1804	1036	1661	1803	1677	1725	1606	1746	1852	1688
३	रायगड	1329	1702	1667	1521	1817	2014	1766	1480	1996	1902	2183	2007
४	रत्नागिरी	790	1168	1498	909	1579	1638	1779	1859	2006	1692	1858	1823
५	सिधुदुर्ग	1464	1689	1690	2142	1869	1724	1990	1978	2253
	एकूण कोकण वि.	1073	1478	1643	1228	1695	1813	1800	1699	1832	1807	1967	1901
६	नासिक	428	559	702	325	610	780	787	781	619	1067	759	944
७	धुळे	579	592	724	496	770	972	1025	1016	718	1129	988	1069
८	जळगांव	865	556	1073	355	1347	1189	1499	1359	1052	1758	1607	1634
	एकूण नाशिक वि.	572	568	803	533	889	956	1068	1014	740	1308	1072	1176
९	अहमदनगर	424	281	563	244	462	522	571	558	475	715	609	466
१०	पुणे	513	299	641	430	619	650	703	651	542	692	713	615
११	सोलापूर	438	221	415	242	492	523	539	580	376	465	637	406
	एकूण पुणे वि.	453	266	532	303	521	565	604	595	470	634	650	489
१२	सातारा	554	523	852	728	917	1006	1144	978	984	949	1023	938
१३	सांगली	726	419	721	556	944	886	929	828	717	858	925	807
१४	कोल्हापूर	1162	1008	1643	1507	1691	2053	2061	2193	2009	2219	2064	2053
	एकूण कोल्हापूर वि.	746	580	968	823	1084	1165	1231	1144	1058	1169	1178	1097
१५	औरंगाबाद	422	308	647	339	698	597	800	752	457	1012	983	803
१६	जालना	592	821	571	833	746	578	1104	1036	869
१७	बीड	664	344	692	362	719	494	690	714	339	1008	845	614
	एकूण औरंगाबाद वि.	522	324	666	406	734	550	764	735	435	1038	941	747
१८	लातूर	198	1054	521	1198	1078	431	1590	1336	1035
१९	उस्मानाबाद	726	262	507	252	778	570	798	878	410	1219	890	684
२०	नांदेड	819	275	742	480	1082	396	1383	1106	641	1650	1417	1400
२१	परभणी	835	285	642	541	801	538	899	896	704	1309	1134	1119
	एकूण लातूर वि.	787	273	608	387	918	508	1047	977	566	1340	1174	1060
२२	बुलढाणा	756	426	1115	988	1453	1026	1860	1813	713	2313	1531	1890
२३	अकोला	658	296	817	636	1444	893	1781	1526	971	2004	1650	1432
२४	अमरावती	678	317	1038	794	1144	874	1620	1290	864	1381	1328	1468
२५	यवतमाळ	725	327	822	801	1252	902	1682	1456	1234	1545	1180	1018
	एकूण अमरावती वि.	705	343	946	790	1333	921	1739	1526	954	1828	1417	1444
२६	वर्धा	511	333	792	501	884	1027	1529	949	887	1085	1112	992
२७	नागपूर	579	348	727	817	797	1025	1116	1018	745	1004	1111	1082
२८	भंडारा	967	1026	1286	1085	485	1498	1129	1164	1022	1130	1275	1172
२९	चंद्रपूर	596	636	893	693	650	982	896	871	707	1021	1038	1083
३०	गडचिरोली	916	793	1341	937	869	617	1090	1142	1094
	एकूण नागपूर वि.	676	638	941	838	697	1197	1079	997	817	1068	1147	1105
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	637	459	788	572	870	844	1034	964	740	1158	1058	989

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

तूर Tur												District	
१९६०-६१ 1960-61 87	७०-७१ 1970-71 88	८०-८१ 1980-81 89	८६-८७ 1986-87 90	८७-८८ 1987-88 91	८८-८९ 1988-89 92	८९-९० 1989-90 93	९०-९१ 1990-91 94	९१-९२ 1991-92 95	९२-९३ 1992-93 96	९३-९४ 1993-94 97	९४-९५ 1994-95 98		
..	Greater Mumbai
323	345	516	606	700	664	865	418	512	899	880	644	..	Thane
301	250	291	606	700	664	865	418	563	899	880	644	..	Raigad
250	400	376	606	700	664	865	418	506	899	880	644	..	Ratnagiri
..	606	700	664	865	418	Sindhudurg
309	342	222	606	700	664	865	418	524	899	880	644	..	Total Konkan Division
703	686	699	606	700	750	865	770	506	899	880	644	..	Nasik
696	603	689	606	700	705	729	711	389	885	789	548	..	Dhule
736	500	555	606	636	786	796	823	619	914	1022	761	..	Jaigaon
714	574	634	606	671	753	779	771	508	899	895	643	..	Total Nashik Division
538	285	828	125	299	355	469	285	262	581	725	523	..	Ahmadnagar
514	500	1668	262	433	807	480	275	356	641	654	583	..	Pune
539	169	603	181	367	370	384	244	163	150	288	207	..	Solapur
534	211	368	173	356	394	419	259	206	318	494	361	..	Total Pune Division
658	653	1743	174	700	604	413	418	455	785	654	534	..	Satara
710	621	75	174	700	664	413	418	410	785	654	534	..	Sangli
903	760	968	174	700	664	413	418	447	785	654	534	..	Kolhapur
742	657	453	174	700	667	413	418	427	785	654	534	..	Total Kolhapur Division
227	220	323	160	431	391	378	257	213	181	277	316	..	Aurangabad
..	335	620	523	649	149	278	520	302	319	..	Jalna
242	99	292	287	443	503	565	230	152	452	480	254	..	Beed
232	172	311	270	493	476	527	216	209	376	356	294	..	Total Aurangabad Division
..	189	628	323	568	204	128	377	484	298	..	Latur
321	309	329	117	564	239	606	272	156	135	300	213	..	Osmanabad
525	223	336	320	889	610	907	282	411	523	695	532	..	Nanded
449	558	708	527	714	587	800	239	358	394	576	344	..	Parbhani
409	354	435	291	686	421	703	247	245	335	505	330	..	Total Latur Division
1290	556	739	508	799	1080	1013	377	487	804	1041	720	..	Buldhana
1372	611	524	681	924	946	972	618	361	629	1012	526	..	Akola
1627	768	782	818	920	1167	882	612	477	862	1084	710	..	Amravati
2031	740	742	865	757	932	906	621	623	784	1118	758	..	Yavatmal
1619	683	694	741	850	1028	937	575	491	772	1071	690	..	Total Amravati Division
2234	826	931	824	1069	1040	1000	639	672	739	730	572	..	Wardha
1017	444	448	486	465	526	704	563	261	646	628	463	..	Nagpur
935	444	255	604	694	681	718	576	433	726	759	485	..	Bhandara
943	490	388	377	618	434	757	399	451	887	759	348	..	Chandrapur
..	604	694	681	718	576	467	726	759	485	..	Gadchiroli
1406	576	603	604	694	681	818	571	460	726	698	484	..	Total Nagpur Division
883	432	495	474	699	665	742	417	360	576	730	495	..	Total Maharashtra State

क्र. नं. Sr. No.	जिल्हे 2	हरभरा Gram											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95
1	2	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	346	..	416	267	375	571	423	532	431	539	672	526
३	रायगड	208	..	350	308	375	541	423	532	431	539	672	526
४	रत्नागिरी	431
५	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण वि.	294	..	313	293	375	546	423	532	431	539	672	526
६	नासिक	301	385	450	267	383	626	502	489	449	478	572	687
७	धुळे	419	389	395	268	606	628	535	614	565	604	675	693
८	जळगाव	480	505	475	385	529	708	678	716	684	717	803	809
	एकूण नाशिक वि.	355	407	439	297	488	657	574	608	558	599	683	735
९	अहमदनगर	448	336	405	313	416	679	576	533	524	502	687	555
१०	पुणे	361	246	378	309	503	701	630	522	544	507	707	631
११	सोलापूर	404	315	279	173	572	562	639	497	365	352	606	489
	एकूण पुणे वि.	407	304	345	266	494	647	614	517	485	463	671	564
१२	सातारा	449	261	432	363	465	725	496	517	518	402	676	667
१३	सांगली	430	254	140	218	380	663	547	500	562	466	778	699
१४	कोल्हापूर	404	271	517	522	650	768	571	602	673	904	735	779
	एकूण कोल्हापूर वि.	436	262	307	355	456	705	536	531	574	563	738	701
१५	औरंगाबाद	219	196	359	197	483	574	579	563	426	522	657	624
१६	जालना	194	416	656	492	480	400	418	683	642
१७	बीड	292	222	297	238	408	505	482	477	274	392	618	578
	एकूण औरंगाबाद वि.	252	209	330	213	445	567	539	526	380	472	652	617
१८	लातूर	101	414	480	435	391	330	489	720	485
१९	उस्मानाबाद	325	249	317	149	413	510	529	509	294	371	697	473
२०	नांदेड	292	125	361	235	338	408	445	410	361	497	636	490
२१	परभणी	313	236	260	267	375	504	533	455	420	455	684	564
	एकूण लातूर वि.	317	220	305	192	390	488	497	453	358	442	689	507
२२	बुलढाणा	313	323	261	213	360	634	548	557	523	515	1023	627
२३	अकोला	306	346	233	249	383	531	378	629	441	489	1014	603
२४	अमरावती	312	310	301	285	335	727	505	584	543	598	1215	685
२५	यवतमाळ	304	288	286	393	297	615	452	580	520	442	854	515
	एकूण अमरावती वि.	307	322	266	267	354	625	466	591	509	533	1063	626
२६	वर्धा	290	235	205	373	380	682	571	595	586	555	471	631
२७	नागपूर	297	263	379	476	262	658	468	525	495	462	538	600
२८	भंडारा	303	454	547	392	220	555	437	439	379	403	415	446
२९	चंद्रपूर	302	402	432	297	253	434	492	239	359	478	519	535
३०	गडचिरोली	290	265	472	392	344	286	572	403	419
	एकूण नागपूर वि.	302	351	421	400	265	595	487	474	464	486	493	569
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	334	281	335	273	420	604	532	532	476	510	725	614

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर डाळी Other Pulses												District	
१९६०-६१ 1960-61 111	७०-७१ 1970-71 112	८०-८१ 1980-81 113	८६-८७ 1986-87 114	८७-८८ 1987-88 115	८८-८९ 1988-89 116	८९-९० 1989-90 117	९०-९१ 1990-91 118	९१-९२ 1991-92 119	९२-९३ 1992-93 120	९३-९४ 1993-94 121	९४-९५ 1994-95 122		
..	Greater Mumbai
271	290	189	357	531	527	535	539	440	465	578	648	..	Thane
320	500	269	246	282	446	404	417	237	283	446	484	..	Raigad
253	176	289	200	353	429	431	457	240	338	455	436	..	Ratnagiri
..	293	310	349	444	355	250	343	442	412	..	Sindhudurg
277	291	256	286	393	459	462	462	337	367	493	523	..	Total Konkan Division
375	352	655	309	317	409	390	467	204	406	465	479	..	Nasik
207	270	188	416	367	638	606	494	219	646	639	755	..	Dhule
401	282	316	448	395	487	519	487	227	786	698	620	..	Jalgaon
347	293	345	406	369	525	524	485	219	656	628	640	..	Total Nasik Division
142	122	156	263	214	224	364	354	220	415	411	504	..	Ahmadnagar
221	233	255	273	259	429	463	344	208	399	487	469	..	Pune
302	142	248	232	206	299	328	340	209	333	436	413	..	Solapur
182	157	224	256	226	328	382	346	213	382	440	467	..	Total Pune Division
304	294	391	287	261	425	395	430	269	491	479	434	..	Satara
368	295	253	249	255	381	437	435	195	458	457	431	..	Sangli
459	432	493	237	205	304	286	457	207	432	538	453	..	Kolhapur
347	310	338	264	252	383	402	436	230	463	479	435	..	Total Kolhapur Division
256	170	186	226	362	459	427	456	269	535	490	306	..	Aurangabad
..	303	267	422	361	391	223	587	583	215	..	Jalna
191	100	132	245	378	279	341	385	241	441	432	197	..	Beed
241	144	174	262	329	384	373	409	243	541	523	239	..	Total Aurangabad Division
..	99	564	234	332	403	271	430	590	315	..	Latur
173	134	178	116	531	345	353	337	292	489	433	241	..	Osmanabad
326	139	237	322	459	124	341	287	210	557	741	298	..	Nanded
303	168	157	208	438	299	256	207	190	565	474	304	..	Parbhani
251	149	179	197	434	256	304	285	227	519	570	299	..	Total Latur Division
214	143	171	317	302	396	545	605	219	611	562	350	..	Buldhana
192	125	142	307	388	451	415	475	270	653	609	349	..	Akola
309	101	146	322	223	490	252	463	196	574	587	492	..	Amravati
194	124	157	277	237	251	304	352	256	639	679	432	..	Yavatmal
214	130	155	307	306	404	406	487	239	630	605	379	..	Total Amravati Division
232	107	159	231	200	398	421	349	211	405	554	460	..	Wardha
285	138	124	286	229	595	414	431	237	307	545	311	..	Nagpur
309	239	154	266	303	499	468	408	213	271	432	399	..	Bhandara
236	214	133	265	246	558	413	378	240	288	441	422	..	Chandrapur
..	253	258	543	513	407	212	262	436	396	..	Gadchiroli
271	208	142	264	255	532	449	404	225	296	465	400	..	Total Nagpur Division
272	196	222	282	341	396	405	421	231	541	557	399	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक जिल्हा		एकूण कढधान्ये Total Pulses											
Serial No.		१९६०-६१	७०-७१	८०-८१	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५
1	2	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	287	270	202	423	558	569	601	506	458	569	646	624
३	रायगड	317	448	273	315	355	484	451	439	336	396	535	516
४	रत्नागिरी	250	188	287	219	361	455	474	463	300	380	500	468
५	सिंधुदुर्ग	310	318	364	459	375	250	343	442	412
	एकूण कोकण वि.	283	279	254	348	442	503	521	467	394	459	562	542
६	नासिक	381	374	612	314	362	508	462	497	312	474	549 459	589
७	घुठे	263	296	241	414	430	642	608	542	283	674	675	702
८	जळगाव	419	299	335	456	440	567	582	586	365	785	774	695
	एकूण नासिक वि.	370	316	371	404	418	577	560	550	323	670	683	670
९	अहमदनगर	284	193	337	250	303	455	466	405	308	472	556	526
१०	पुणे	301	259	326	286	368	558	535	423	363	458	598	547
११	सोलापूर	354	183	240	202	354	414	429	353	225	268	437	365
	एकूण पुणे वि.	314	201	285	244	341	470	471	390	289	388	527	479
१२	सातारा	377	325	449	292	357	530	415	446	330	518	562	498
१३	सांगली	461	364	201	230	353	489	461	451	323	502	582	508
१४	कोल्हापूर	602	541	580	354	427	515	404	508	411	609	620	562
	एकूण कोल्हापूर वि.	443	370	347	275	365	506	434	459	338	528	583	512
१५	औरंगाबाद	244	182	235	208	409	474	457	425	279	432	474	402
१६	जालना	302	354	465	442	333	249	557	523	283
१७	बीड	236	117	221	256	402	391	436	341	207	439	485	280
	एकूण औरंगाबाद वि.	242	157	231	257	388	442	446	369	247	478	495	327
१८	लातूर	131	567	299	433	315	213	418	575	332
१९	उस्मानाबाद	256	215	266	126	514	338	525	347	209	292	446	289
२०	नांदेड	411	166	288	312	592	324	566	303	308	534	747	409
२१	परभणी	334	269	293	289	497	402	453	260	274	503	543	359
	एकूण लातूर विभाग	313	223	281	226	534	349	483	301	250	437	574	347
२२	बुलढाण	506	248	300	364	439	594	671	539	303	652	751	488
२३	अकोला	618	305	250	424	543	589	579	535	307	634	737	423
२४	अमरावती	1315	524	488	588	531	825	561	547	354	728	953	630
२५	यवतभमळ	855	429	437	638	497	599	621	500	460	704	925	630
	एकूण अमरावती वि.	783	357	343	486	505	644	606	531	350	671	823	524
२६	बर्घा	1288	498	607	642	672	827	798	612	608	652	648	575
२७	नागपूर	732	323	339	426	363	576	578	528	312	527	586	484
२८	भंडारा	343	270	231	327	331	535	493	441	268	390	477	420
२९	चंद्रपूर	296	265	203	292	341	515	510	379	315	529	506	418
३०	गडचिरोली	266	270	539	510	406	237	335	445	405
	एकूण नागपूर वि.	557	315	303	389	403	594	585	485	363	525	554	472
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	421	264	304	331	447	510	525	442	308	546	642	472

TABLE XXI-Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलोमध्ये प्रति हेक्टर) (Average yield in kg per hectare)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												District	
१९६०-६१ 1960-61 135	७०-७१ 70-71 136	८०-८१ 80-81 137	८६-८७ 86-87 138	८७-८८ 87-88 139	८८-८९ 88-89 140	८९-९० 89-90 141	९०-९१ 90-91 142	९१-९२ 91-92 143	९२-९३ 92-93 144	९३-९४ 93-94 145	९४-९५ 94-95 146		
1325	1750	1600	667	1739	1741	1864	2000	1667	Greater Mumbai
1130	1564	1727	996	1574	1701	1588	1621	1516	1623	1724	1583	..	Thane
1264	1656	1599	1455	1735	1915	1684	1410	1912	1778	2047	1904	..	Raigad
757	1125	1452	893	1547	1591	1726	1814	1966	1626	1786	1760	..	Ratnagiri
..	1416	1629	1631	2077	1818	1704	1812	1852	2121	..	Sindhudurg
1023	1422	1582	1185	1627	1732	1722	1624	1763	1698	1850	1799	..	Total Konkan Division
421	532	691	323	576	738	736	739	513	973	726	885	..	Nasik
516	520	616	477	685	889	917	989	595	945	900	956	..	Dhule
687	456	844	752	1109	1012	1231	1119	830	1498	1358	1331	..	Jalgaon
525	506	712	506	789	871	951	906	636	1151	980	1047	..	Total Nasik Division
411	272	545	245	449	516	562	545	460	691	603	472	..	Ahmadnagar
493	296	609	418	596	641	689	630	527	672	703	608	..	Pune
430	215	387	238	478	508	526	553	355	437	615	401	..	Solapur
440	259	502	297	504	555	591	575	451	608	638	488	..	Total Pune Division
529	502	797	657	830	956	1035	879	860	895	973	865	..	Satara
686	411	621	495	824	812	848	766	645	782	866	747	..	Sangli
1113	975	1517	1343	1536	1855	1859	1969	1798	1956	1864	1851	..	Kolhapur
706	556	872	731	964	1071	1108	1047	939	1062	1095	995	..	Total Kolhapur Division
373	277	529	309	639	573	720	673	406	856	872	713	..	Aurangabad
..	492	677	537	711	616	466	940	874	685	..	Jalna
590	296	601	339	651	472	638	646	311	906	786	556	..	Beed
457	285	557	369	653	524	687	648	384	897	841	650	..	Total Aurangabad Division
..	175	894	430	892	814	351	1168	1035	720	..	Latur
598	248	418	218	699	493	714	715	347	688	765	556	..	Osmanabad
740	245	641	435	960	376	1168	911	561	1371	1208	1082	..	Nanded
704	280	530	451	696	488	747	689	556	1035	934	841	..	Parbhani
669	258	516	337	799	453	861	768	465	1052	975	800	..	Total Latur Division
698	378	874	754	1043	838	1350	1257	533	1522	1128	1131	..	Buldhana
649	299	627	557	1083	761	1251	1078	674	1352	1150	843	..	Akola
807	364	918	728	912	854	1187	956	625	1116	1147	1001	..	Amravati
754	353	729	748	972	781	1272	1098	927	1199	1069	835	..	Yavatmal
723	346	779	683	1010	805	1265	1089	711	1311	1124	946	..	Total Amravati Division
680	370	756	540	816	962	1256	817	774	894	888	797	..	Wardha
604	343	666	734	693	904	955	871	611	845	935	860	..	Nagpur
817	858	1093	969	452	1351	1021	1072	912	1046	1162	1060	..	Bhandara
541	575	787	613	591	886	819	772	632	938	924	930	..	Chandrapur
..	811	707	1211	863	799	571	989	1048	994	..	Gadchiroli
653	576	835	751	632	1068	965	885	748	949	1004	944	..	Total Nagpur Division
598	420	692	521	778	767	917	846	638	1011	957	852	..	Total Maharashtra State

अ. नं. Serial No.	जिल्हा	ऊस (ऊसाचे) Sugar-cane (dressed cane)															
		७०-७१ 70-71 147	८०-८१ 80-81 148	८६-८७ 86-87 149	८७-८८ 87-88 150	८८-८९ 88-89 151	८९-९० 89-90 152	९०-९१ 90-91 153	९१-९२ 91-92 154	९२-९३ 92-93 155	९३-९४ 93-94 156	९४-९५ 94-95 157					
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	96000
३	रायगड
४	रत्नागिरी	65666	75000	80000	84000
५	सिधुदुर्ग	80000	84000	..	94790	108810	109390
	एकूण कोकण वि.	65666	82000	80000	84000	..	94790	108810	109390
६	नासिक	95377	103553	86312	86685	99395	102073	111748	111430	87104	82359	92424
७	धुळे	72387	86841	83398	68667	66660	85840	72711	70470	70428	71132	81698
८	जळगाव	71500	96118	84239	74046	72504	71970	80948	71530	80586	87098	85632
	एकूण नासिक वि.	89108	98340	84965	79068	85486	88945	95737	93016	81346	80472	87704
९	अहमदनगर	113567	106270	92199	87302	88965	97562	90211	81240	81311	79745	90468
१०	पुणे	97331	107397	91193	84710	84712	98208	89219	88930	81111	86901	89989
११	सोलापूर	98916	106443	82904	85745	80223	86760	85332	69480	68396	79624	85155
	एकूण पुणे वि.	106371	106552	88980	86093	85090	94106	88415	79959	77719	81976	88837
१२	सातारा	93236	91109	106323	83763	78174	87776	87211	82508	83338	87592	92310
१३	सांगली	68526	87874	83287	86765	90894	102373	92064	87390	82807	90770	97091
१४	कोल्हापूर	76401	84399	90799	90004	81345	93234	89495	93300	81301	84926	89186
	एकूण कोल्हापूर वि.	77230	86665	92682	90329	82206	93789	89332	88972	82225	86844	91730
१५	औरंगाबाद	60204	74798	91283	90000	88943	86608	79339	57490	62004	74932	80826
१६	जालना	86348	104305	92444	99200	101058	78670	67802	75527	80129
१७	बीड	69800	69545	39323	94951	96470	73159	71309	88010	71512	72768	76472
	एकूण औरंगाबाद वि.	61831	73590	76604	95010	92361	85523	80844	70623	65735	74545	79489
१८	लातूर	54000	72060	67325	69484	74016	60640	58339	70084	63065
१९	उस्मानाबाद	68800	73812	56985	72060	55789	63959	74020	54000	59747	69511	70356
२०	नांदेड	67218	78311	44900	47260	45041	75870	74023	46600	64677	72043	77144
२१	परभणी	58884	68608	50910	72064	40000	81329	81368	68920	76869	69526	71230
	एकूण लातूर वि.	66481	73665	52313	66266	53258	71262	75523	56656	64749	70286	69815
२२	बुलडाणा	69090	74800	77393	69556	67666	73148	77667	78890	59412	74000	78423
२३	अकोला	63200	74750	80000	69546	68000	69500	77667	72410	70727	72062	72762
२४	अमरावती	63500	75000	74333	69500	68000	78750	83765	67910	52813	71000	76727
२५	यवतमाळ	63200	74769	69600	69556	68367	69480	74696	70200	73918	69339	73357
	एकूण अमरावती वि.	66043	74794	74615	69550	68000	70859	76943	72412	68276	70243	74904
२६	वर्धा	63000	75000	57400	69556	68000	69455	77770	72410	62000	70000	73273
२७	नागपूर	63000	75000	57333	69571	68000	69333	77750	72410	72667	70000	77143
२८	भंडारा	63333	74750	57429	69571	60800	69500	77692	72410	64067	69400	81778
२९	चंद्रपूर	63500	75000	57000	77500	..	72500	70000	67000
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	63333	74875	57368	69566	68000	69444	77690	72410	65818	66625	76413
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	86531	91742	84973	85134	80663	89055	86400	80130	76408	81056	85527

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टरमध्ये) (Average yield in kg. per hectare)

कापूस (बई) Cotton (Lint)												District	
६०-६१ 60-61 158	७०-७१ 70-71 159	८०-८१ 80-81 160	८६-८७ 86-87 161	८७-८८ 87-88 162	८८-८९ 88-89 163	८९-९० 89-90 164	९०-९१ 90-91 165	९१-९२ 91-92 166	९२-९३ 92-93 167	९३-९४ 93-94 168	९४-९५ 94-95 169		
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divin.
160	121	233	119	183	98	195	306	170	272	283	310	..	Nasik
128	64	112	41	78	126	155	139	87	188	152	177	..	Dhule
135	46	113	61	116	132	203	171	93	196	207	223	..	Jalgaon
134	52	116	56	105	130	189	164	92	194	193	213	..	Total Nasik Division
178	84	312	193	243	183	283	247	139	267	267	283	..	Ahmadnagar
325	151	273	217	226	275	297	350	297	309	..	466	..	Pune
251	104	209	129	243	288	260	175	170	298	229	267	..	Solapur
212	101	262	146	240	255	271	215	166	294	238	282	..	Total Pune Division
251	262	359	151	275	279	359	300	389	340	326	355	..	Satara
214	105	..	251	206	288	326	296	297	262	261	286	..	Sangli
124	20	..	48	94	122	166	175	70	185	185	211	..	Kolhapur
207	194	300	193	210	279	332	293	323	296	277	328	..	Total Kolhapur Divin.
95	23	110	63	115	193	194	188	74	140	167	193	..	Aurangabad
..	76	155	84	126	121	71	123	133	135	..	Jalna
136	14	88	120	146	98	161	125	78	142	162	106	..	Beed
105	21	106	80	142	117	150	141	73	131	148	147	..	Total Aurangabad Divin.
..	19	107	65	143	75	52	96	160	143	..	Latur
122	9	55	58	Osmanabad
112	23	79	37	122	63	172	90	48	96	123	110	..	Nanded
104	20	81	60	103	70	131	84	55	101	194	181	..	Parbhani
109	20	79	47	111	67	150	86	52	98	161	148	..	Total Latur Division
149	31	78	34	85	82	135	108	47	98	167	118	..	Buldhana
105	19	64	44	104	78	123	119	55	134	214	132	..	Akola
106	17	57	39	77	84	131	116	81	219	198	122	..	Amravati
103	34	72	59	99	57	115	85	69	119	181	105	..	Yavatmal
114	25	67	46	92	74	125	106	64	122	191	118	..	Total Amravati Divin.
77	23	72	103	98	158	204	200	129	119	189	211	..	Wardha
98	46	65	120	104	180	134	134	116	110	150	172	..	Nagpur
..	Bhandara
73	44	61	96	93	117	151	116	96	103	164	128	..	Chandrapur
..	93	84	161	151	116	96	Gadchiroli
83	32	69	106	98	153	175	116	119	113	174	184	..	Total Nagpur Division
114	30	82	57	102	89	143	117	71	124	180	145	..	Total Maharashtra State

अ. सं. Serial No.	जिल्हा	भूईमूग (खरीप) Groundnut (Kharif)											
		६०-६१ 60-61	७०-७१ 70-71	८०-८१ 80-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95
1	2	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181
१	भृहन्मुंबई
२	ठाणे	853	973	678	493	689	836	832	808	459	1108	723	740
३	रायगड	678	493	689	836	832	..	459	1108	723	740
४	रत्नागिरी	743	1175	678	..	689	836	832	1108	723	740
५	सिंधुदुर्ग	493	689	836	832	808	459	1108	723	740
	एकूण कोकण विभाग	750	1167	678	493	689	836	832	808	459	1108	723	740
६	नासिक	574	854	692	493	698	836	832	815	488	1108	795	707
७	धुळे	780	735	567	364	641	908	671	882	455	975	656	759
८	जळगाव	812	673	494	188	757	682	883	659	438	1022	798	743
	एकूण नासिक विभाग	742	739	580	329	689	828	770	808	461	1026	722	740
९	अहमदनगर	531	652	985	682	797	988	873	822	531	1294	1073	824
१०	पुणे	841	1028	839	835	1006	1221	1496	1453	1449	1447	1167	1114
११	सोलापूर	594	555	451	276	708	375	673	408	206	447	307	375
	एकूण पुणे विभाग	621	691	727	693	949	1049	1264	1139	1032	1272	1070	995
१२	सातारा	1250	912	862	1128	1276	1340	1381	1155	1140	1246	1323	859
१३	सांगली	601	532	638	814	884	1074	1009	1007	584	990	1019	1074
१४	कोल्हापूर	1050	835	1042	1398	1405	1444	1574	1618	1366	2131	1968	1587
	एकूण कोल्हापूर विभाग	921	743	857	1127	1212	1304	1363	1289	1057	1510	1486	1218
१५	औरंगाबाद	434	415	362	187	426	531	611	851	196	776	566	478
१६	जालना	323	673	554	710	626	447	612	731	577
१७	बीड	836	671	405	237	893	468	662	632	206	623	701	381
	एकूण औरंगाबाद विभाग	622	570	378	238	677	509	648	706	243	679	652	453
१८	लातूर	176	629	255	607	335	139	602	574	471
१९	उस्मानाबाद	781	545	419	112	1067	294	799	567	169	353	609	546
२०	नांदेड	872	462	395	207	597	234	797	359	140	714	640	585
२१	परभणी	693	504	507	284	820	435	663	461	474	822	558	750
	एकूण लातूर विभाग	768	528	433	178	765	291	683	424	182	547	584	533
२२	बुलढाणा	605	528	375	273	660	455	711	926	250	987	863	679
२३	अकोला	661	520	358	204	713	424	439	414	278	685	623	422
२४	अमरावती	676	548	543	514	626	837	732	667	251	806	952	834
२५	यवतमाळ	684	516	411	342	593	601	523	492	357	698	590	467
	एकूण अमरावती विभाग	650	530	434	377	636	668	664	673	267	848	867	732
२६	वर्धा	655	535	479	435	781	740	746	921	331	603	900	679
२७	नागपूर	830	493	645	767	720	765	787	499	455	640	1002	776
२८	मंडारा	683	535	643	591	745	755	770	681	381	627	964	739
२९	चंद्रपूर	..	535	643	591	745	755	770	681	381	627	964	739
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	797	517	602	591	747	755	771	680	405	627	964	742
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	739	649	610	613	889	903	968	923	647	1114	1016	873

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टरमध्ये) (Average yield in kg. per hectare)

करबई Safflower										District
८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	.. Greater Mumbai
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Division
363	657	725	681	701	601	517	691	670	513	.. Nasik
242	657	725	681	701	601	517	691	670	513	.. Dhule
242	657	725	681	701	601	483	691	670	513	.. Jalgaon
264	657	725	681	701	601	493	691	670	513	.. Total Nasik Division
671	134	379	801	576	377	337	471	392	439	.. Ahmednagar
283	269	512	584	657	517	545	391	624	517	.. Pune
262	270	198	530	389	349	399	301	455	399	.. Solapur
437	211	354	648	546	405	419	396	478	437	.. Total Pune Division
315	229	635	327	539	376	495	393	710	347	.. Satara
343	209	189	303	626	555	468	255	771	389	.. Sangli
363 Kolhapur
428	213	330	311	602	509	476	297	756	373	.. Total Kolhapur Division
527	291	478	532	572	535	238	397	445	539	.. Aurangabad
..	425	497	257	604	271	366	485	531	674	.. Jalna
202	419	610	721	685	261	221	652	806	550	.. Beed
439	371	523	479	610	378	279	498	578	588	.. Total Aurangabad Division
..	144	375	349	401	362	182	416	637	440	.. Latur
204	433	392	647	636	328	272	404	624	430	.. Osmanabad
185	518	979	361	641	421	370	448	680	514	.. Nanded
206	646	636	788	678	341	475	461	763	560	.. Parbhani
207	518	525	665	630	345	379	439	702	507	.. Total Latur Division
315	226	386	390	584	511	453	496	934	642	.. Buldhana
232	314	441	367	381	450	344	577	925	617	.. Akola
240	249	403	..	520	494	444	525	931	631	.. Amravati
229	249	403	383	520	494	368	525	931	631	.. Yavatmal
296	250	402	383	523	494	395	524	931	630	.. Total Amravati Division
286	..	403	383	520	494	931	631	.. Wardha
200	383	520	931	631	.. Nagpur
167	249	403	383	520	494	368	525	931	631	.. Bhandara
167	..	403	383	520	494	368	..	931	631	.. Chandrapur
..	..	403	383	520	525	931	631	.. Gadchiroli
194	249	403	383	520	494	368	525	931	631	.. Total Nagpur Division
363	339	465	560	590	408	379	466	681	535	.. Total Maharashtra State

अ. नं. S. No	जिल्हा	सूर्यफूल Sunflower				
		१९८०-८१ 1980-81	१९८६-८७ 1986-87	१९८७-८८ 1987-88	१९८८-८९ 1988-89	१९८९-९० 1989-90
1	2	192	193	194	195	196
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	771
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिधुदुर्ग
	एकूण-कोकण विभाग	771
६	नासिक	..	444	444	408	600
७	धुळे	1000	444	308	445	600
८	जळगाव	..	625	524	792	789
	एकूण-नासिक विभाग	1000	486	440	529	707
९	अहमदनगर	505	594	716	556	635
१०	पुणे	..	629	368	725	714
११	सोलापूर	517	262	387	338	663
	एकूण-पुणे विभाग	505	363	443	414	658
१२	सातारा	1000	629	667	710	632
१३	सांगली	667	629	583	715	652
१४	कोल्हापूर
	एकूण-कोल्हापूर विभाग	750	669	579	710	652
१५	औरंगाबाद	600	621	354	447	870
१६	जालना	..	600	395	452	822
१७	बीड	484	243	470	274	566
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	516	330	441	320	648
१८	लातूर	..	91	546	379	595
१९	उस्मानाबाद	706	170	452	126	514
२०	नांदेड	429	407	452	151	776
२१	परभणी	490	332	384	445	695
	एकूण-लातूर विभाग	692	160	474	262	597
२२	बुलढाणा	429	497	652	557	636
२३	अकोला	600	525	432	418	568
२४	अमरावती	500	505	667	479	429
२५	यवतमाळ	..	533	731	440	558
	एकूण-अमरावती विभाग	500	507	570	489	589
२६	बघो	..	650	400	700	444
२७	नागपूर	..	650	444
२८	मंडारा	400	727	..
२९	चंद्रपूर	400	727	444
३०	गडचिरोली
	एकूण-नागपूर विभाग	..	630	400	725	444
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	669	268	482	335	620

TABLE XXI-Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो प्रती हेक्टरमध्ये)
(Average yield in Kg. per Ha.)

सूर्यफूल Sunflower											District
१९९०-९१ 1990-91	१९९१-९२ 1991-92	१९९२-९३ 1992-93			१९९३-९४ 1993-94			१९९४-९५ 1994-95			
197	198	Kharif 199	Rabi 200	Summer 201	Kharif 202	Rabi 203	Summer 204	Kharif 205	Rabi 206	Summer 207	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total—Konkan Division
450	440	468	586	668	484	736	697	461	516	658	Nasik
634	500	468	586	668	535	736	697	461	516	658	Dhule
791	545	468	586	668	535	736	697	461	516	658	Jalgaon
694	517	468	586	668	523	736	697	461	516	658	Total—Nasik Division
605	427	468	601	668	484	736	441	460	516	661	Ahmednagar
615	466	468	586	668	481	736	697	460	516	658	Pune
646	428	377	580	784	271	616	745	460	516	657	Solapur
632	430	420	586	750	383	653	700	460	516	667	Total—Pune Division
538	484	468	586	668	484	736	697	461	516	658	Satara
586	509	468	586	668	484	736	697	461	516	658	Sangli
..	484	668	484	..	697	461	..	658	Kolhapur
578	510	468	586	668	484	736	697	461	516	658	Total—Kolhapur Division
636	316	468	558	668	535	736	593	461	610	824	Aurangabad
695	364	468	558	668	535	736	639	461	610	712	Jalna
571	329	525	558	776	535	736	581	461	610	897	Beed
599	331	501	558	734	535	736	591	461	610	820	Total—Aurangabad Division
657	461	562	605	423	679	804	819	561	635	565	Latur
576	245	432	413	686	449	686	789	442	630	550	Osmanabad
636	467	468	515	611	502	747	578	561	630	566	Nanded
497	403	549	488	582	502	621	641	457	587	573	Parbhani
603	363	485	514	578	521	728	717	493	623	558	Total—Latur Division
574	339	468	515	668	523	747	1092	461	591	617	Buldhana
611	315	468	515	631	523	747	617	461	591	875	Akola
529	333	468	515	668	523	747	888	461	591	732	Amravati
519	333	468	515	668	523	747	888	461	591	732	Yavatmal
578	333	468	515	659	523	747	931	461	591	708	Total—Amravati Division
500	225	468	484	747	..	461	591	..	Wardha
500	225	468	515	..	484	747	..	461	591	732	Nagpur
646	591	..	Bhandhara
646	461	Chandrapur
..	461	Gadchiroli
625	225	468	515	..	484	747	..	461	591	732	Total—Nagpur Division
609	383	469	544	670	495	718	699	476	596	680	Total—Maharashtra State

		उन्हाळी बुईमूग Summer groundnut									
अ. नं.	जिल्हा	१९८०-८१ 1980-81	८६-८७ 86-87	८७-८८ 87-88	८८-८९ 88-89	८९-९० 89-90	९०-९१ 90-91	९१-९२ 91-92	९२-९३ 92-93	९३-९४ 93-94	९४-९५ 94-95
Sr. No.	1	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217
१	मुंबई
२	ठाणे	1305	2083	2332	1450	1911	1595	1408	3192
३	रायगड	1683	2335	2332	2000	620	1188	2424	1089
४	रत्नागिरी	..	1718	1683	2610	2620	2650	2343	2397	2344	2454
५	सिंधुदुर्ग	..	1718	1715	2461	2519	3200	2332	2375	2478	2509
	एकूण कोकण विभाग	..	1718	1682	2393	2510	2946	2368	2316	2460	2529
६	नासिक	1463	1270	1258	1795	1579	1200	1260	1005	1368	1635
७	धुळे	1261	982	1043	1237	1292	1200	728	910	1348	1246
८	जळगाव	1488	1070	889	1522	1611	1800	874	1267	1465	1708
	एकूण नासिक विभाग	1444	1051	1042	1429	1451	1528	846	1073	1395	1472
९	अहमदनगर	1513	2321	1797	2132	2464	2000	2331	2233	2141	3140
१०	पुणे	1639	2199	2349	2715	1994	2053	2127	2292	2101	2095
११	सोलापूर	1589	1832	1817	1911	1613	2000	1453	1574	1779	1654
	एकूण पुणे विभाग	1582	2039	1937	2033	1935	2004	1885	1992	2038	2165
१२	सातारा	..	2619	1948	3221	2748	3000	2354	2863	2523	2571
१३	सांगली	1824	2329	2570	3500	2116	2154	2526	2662
१४	कोल्हापूर	3263	2673	3000	3421	3226	3669	3073
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	2619	1882	2875	2654	3208	2429	2891	2929	2762
१५	औरंगाबाद	1538	1246	829	1515	1664	1500	752	862	1295	1364
१६	जालना	..	1246	999	1297	1489	1600	1248	1133	1380	1362
१७	बीड	1311	1246	1227	1417	1548	1300	647	1201	1228	1291
	एकूण औरंगाबाद विभाग	1384	1246	1143	1406	1544	1380	781	1152	1255	1312
१८	लातूर	..	1724	837	1061	1799	1000	643	805	1329	1081
१९	उस्मानाबाद	1765	1734	1470	1334	1465	800	1212	1220	1313	1247
२०	नांदेड	1337	634	928	1278	1578	850	880	923	1329	1290
२१	परभणी	1564	1246	1524	1458	1570	1645	1324	1351	1561	1673
	एकूण लातूर विभाग	1567	1328	1332	1357	1571	1330	1102	1177	1471	1571
२२	बुलढाणा	..	1049	698	1235	1245	1200	..	800	1201	1222
२३	अ.ोला	1765	907	909	1032	1373	1200	757	1065	1149	1178
२४	अमरावती	1513	1011	860	1186	1486	1100	853	697	1171	1309
२५	यवतमाळ	1639	1139	996	1093	1348	1400	1058	1177	1150	1367
	एकूण अमरावती विभाग	1659	1091	873	1113	1340	1336	926	1056	1162	1303
२६	वर्धा	1387	1190	743	1160	1085	1800	832	661	1084	1018
२७	नागपूर	1362	1454	863	1112	1580	..	794	1293	778	1293
२८	भंडारा	..	1118	1099	1403	1603	..	1571	1593	1945	1430
२९	चंद्रपूर	..	1181	945	1366	1603	..	1021	3320	2152	1713
३०	गडचिरोली	..	1181	945	1700	1603	..	991	1977	1238	1181
	एकूण नागपूर विभाग	1429	1143	923	1233	1400	1800	933	1277	1238	1179
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1529	1368	1425	1591	1673	1643	1237	1349	1654	1676

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर)
(Average yield in Kg. per hectare)

सोयाबीन Soyabean								District
१९८७-८८ 1987-88	१९८८-८९ 1988-89	१९८९-९० 1989-90	१९९०-९१ 1990-91	१९९१-९२ 1991-92	१९९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	
218	219	220	221	222	223	224	225	
..	Greater Mumbai
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
300	400	..	946	698	990	1338	1122	Nasik
..	946	698	990	1338	1433	Dhule
..	..	789	946	698	990	1338	1830	Jalgaon
300	400	789	946	698	990	1338	1488	Total Nasik Division
..	..	789	..	698	990	1338	886	Ahmednagar
..	946	698	990	1338	725	Pune
300	698	990	1338	528	Solapur
300	..	789	946	698	990	1338	725	Total Pune Division
..	350	..	946	698	990	1084	845	Satara
1525	350	789	1447	1190	1756	1590	1506	Sangli
300	350	789	946	1472	2050	2220	1116	Kolhapur
615	350	789	1192	1307	1821	1818	1272	Total Kolhapur Division
..	698	990	1338	1015	Aurangabad
400	990	1338	918	Jalna
..	..	789	946	698	990	1338	741	Beed
400	..	789	946	698	990	1338	918	Total Aurangabad Division
..	946	..	990	1338	719	Latur
..	990	1338	719	Osmanabad
300	698	990	1338	1025	Nanded
333	946	698	..	1338	1357	Parbhani
324	946	698	990	1338	889	Total Latur Division
300	350	789	946	698	990	1338	1196	Buldhana
..	946	698	990	1338	800	Akola
302	400	1010	908	526	744	1103	957	Amravati
302	400	778	946	698	990	1338	883	Yavatmal
302	395	996	914	550	792	1186	963	Total Amravati Division
355	1040	726	985	724	726	1361	857	Wardha
274	732	747	861	543	726	1232	789	Nagpur
1021	1089	762	1070	636	819	827	743	Bhandara
302	773	657	890	650	1055	1170	802	Chandrapur
..	650	1055	1338	806	Gadchiroli
298	782	738	891	595	778	1229	806	Total Nagpur Division
318	658	790	947	702	990	1339	938	Total Maharashtra State

तक्ता एकवीस-समाप्त
TABLE XXI—Conclud.

(सरासरी उत्पन्न किलो/हिक्टर) (Average yield kg./ha.)

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	एकूण तेलबिया Total Oilseeds										District
		८०-८१ 1980-81	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
		226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	
१	वृहन्मुंबई	Greater Mumbai
२	ठाणे ..	348	264	355	392	354	382	348	352	434	800	Thane
३	रायगड ..	334	375	407	500	250	500	368	412	444	333	Raigad
४	रत्नागिरी ..	286	277	299	467	414	744	550	448	484	484	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	944	943	1800	1824	2385	1860	1906	1915	1966	Sindhudurg
	एकूण कोकण वि. ..	308	349	411	779	733	1108	845	841	944	1086	Total—Konkan Dn.
६	नासिक ..	591	385	583	690	669	680	430	805	1038	633	Nasik
७	धुळे ..	541	357	624	867	723	860	458	874	703	779	Dhule
८	जळगाव ..	531	300	666	554	664	729	419	697	607	610	Jalgaon
	एकूण नाशिक वि. ..	552	343	630	679	685	762	435	778	656	678	Total—Nasik Dn.
९	अहमदनगर ..	716	288	535	1028	896	747	507	646	859	675	Ahmednagar
१०	पुणे ..	569	535	775	929	1072	961	991	952	911	958	Pune
११	सोलापूर ..	374	313	467	805	789	819	461	505	601	584	Solapur
	एकूण पुणे वि. ..	542	372	580	906	896	827	625	680	782	711	Total—Pune Dn.
१२	सातारा ..	814	1086	1212	1297	1313	1208	1071	1131	1265	842	Satara
१३	सांगली ..	585	690	757	929	941	1062	717	1163	1262	1153	Sangli
१४	कोल्हापूर ..	1021	1347	1263	1348	1449	1487	1382	207	2048	1383	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर वि. ..	806	1095	1079	1195	1252	1257	1052	1451	1533	1167	Total—Kolhapur Dn.
१५	औरंगाबाद ..	463	307	430	464	477	518	228	467	538	507	Aurangabad
१६	जालना	413	481	344	608	386	365	495	585	607	Jalna
१७	बीड ..	266	295	539	453	588	484	288	553	660	498	Beed
	एकूण औरंगाबाद वि. ..	381	330	489	429	555	472	285	512	603	530	Total—Aurangabad Dn.
१८	लातूर	110	448	308	501	461	243	499	649	497	Latur
१९	उस्मानाबाद ..	317	291	473	264	492	444	240	385	543	473	Osmanabad
२०	नांदेड ..	343	328	562	522	793	554	358	487	646	561	Nanded
२१	परभणी ..	238	508	618	770	807	636	438	557	756	679	Parbhani
	एकूण लातूर वि. ..	291	287	516	451	624	523	309	481	649	554	Total—Latur Dn.
२२	बुलढाणा ..	329	289	466	461	550	501	295	519	798	627	Buldhana
२३	अकोला ..	299	328	450	402	404	496	302	586	815	610	Akola
२४	अमरावती ..	434	456	482	615	710	703	386	678	950	810	Amravati
२५	यवतमाळ ..	421	470	530	523	570	641	429	689	793	700	Yavatmal
	एकूण अमरावती वि. ..	363	360	474	492	560	568	350	589	842	687	Total—Amravati Dn.
२६	वर्धा ..	193	346	438	552	499	684	463	626	1153	765	Wardha
२७	नागपूर ..	433	373	345	568	597	650	453	639	1090	721	Nagpur
२८	भंडारा ..	143	122	241	240	243	328	350	478	461	342	Bhandara
२९	चंद्रपूर ..	105	188	174	194	240	272	318	532	652	526	Chandrapur
३०	गडचिरोली	272	248	154	134	178	224	262	307	278	Gadchiroli
	एकूण नागपूर वि. ..	165	284	298	419	435	515	409	589	920	637	Total—Nagpur Dn.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	426	397	556	613	690	666	485	695	825	682	Total—Maharashtra State

तक्ता बावीस
TABLE XXII

(क्षेत्र हजार हेक्टर)

तक्ता बावीस
अधिक उत्पन्न देणारे पिकाखालील साध्य
Achievement under High Yielding varieties

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	पीक भात Crop paddy							
		अ. उ. द. खरीप HYV Kharif		उन्हाळी (भात) Summer (paddy)		एकूण Total		एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी %Coverage to total area	
		९३-९४ 1993-94 2	९४-९५ 1994-95 3	९३-९४ 1993-94 4	९४-९५ 1994-95 5	९३-९४ 1993-94 6	९४-९५ 1994-95 7	९३-९४ 1993-94 8	९४-९५ 1994-95 9
१	ठाणे	122.9	124.2	2.5	2.7	125.4	126.9	86.4	82.8
२	रायगड	122.0	126.0	7.1	7.3	129.1	133.3	93.2	91.2
३	रत्नागिरी	70.5	72.0	0.5	0.5	71.0	72.5	86.0	88.8
४	सिंधुदुर्ग	50.8	58.2	3.0	4.7	53.8	62.9	68.3	77.4
	एकूण-कोकण विभाग	366.2	380.4	13.1	15.2	379.3	395.6	84.6	85.6
५	नासिक	32.1	37.0	32.1	37.0	80.2	82.7
६	धुळे	20.0	23.5	20.0	23.5	70.5	76.2
७	जळगाव	0.9	0.9	0.9	0.9	75.0	81.8
	एकूण-नासिक विभाग	53.0	61.4	53.0	61.4	65.7	80.1
८	अहमदनगर	7.1	6.3	7.1	6.3	93.4	92.6
९	पुणे	44.3	40.5	44.3	40.5	70.3	65.8
१०	सोलापूर	2.0	1.5	2.0	1.5	66.6	55.5
	एकूण-पुणे विभाग	53.4	48.3	53.4	48.3	72.5	68.0
११	सातारा	34.9	32.8	34.9	32.8	85.9	88.8
१२	सांगली	9.5	9.6	9.5	9.6	63.3	61.5
१३	कोल्हापूर	93.6	93.0	0.4	0.1	94.0	93.1	92.5	90.7
	एकूण-कोल्हापूर विभाग	138.0	136.3	0.4	0.1	138.4	136.4	88.0	87.9
१४	औरंगाबाद	1.1	1.2	1.1	1.2	73.3	66.6
१५	जालना	1.2	1.5	1.2	1.5	52.1	55.5
१६	बीड	3.5	4.0	3.5	4.0	62.5	74.0
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	5.8	6.7	5.8	6.7	61.7	67.6
१७	लातूर	19.5	21.0	19.5	21.0	85.1	89.7
१८	उस्मानाबाद	7.4	10.2	7.4	10.2	64.9	91.0
१९	नांदेड	23.5	28.3	23.5	28.3	75.0	89.8
२०	परभणी	17.3	22.6	17.3	22.6	74.2	90.0
	एकूण-लातूर विभाग	67.7	82.1	67.7	82.1	76.1	90.0
२१	बुलढाणा	2.4	1.0	2.4	1.0	88.8	76.9
२२	अकोला	5.2	5.6	5.2	5.6	82.5	82.3
२३	अमरावती	7.7	7.4	7.7	7.4	69.3	90.2
२४	यवतमाळ	2.1	4.7	2.1	4.7	31.3	88.6
	एकूण-अमरावती विभाग	17.4	18.7	17.4	18.7	64.9	86.5
२५	वर्धा	1.8	1.4	1.8	1.4	85.7	82.3
२६	नागपूर	27.3	34.7	27.3	34.7	74.1	93.5
२७	महारा	277.4	285.1	11.5	10.0	288.9	295.1	85.7	91.1
२८	चंद्रपूर	133.4	134.0	1.2	1.3	134.6	135.3	86.1	89.3
२९	गडचिरोली	109.0	111.2	2.2	3.4	111.2	114.6	83.1	83.7
	एकूण-नागपूर विभाग	548.9	566.4	14.9	14.7	563.8	581.1	84.6	89.3
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	1250.4	1300.3	28.4	30.0	1278.8	1330.3	82.4	86.4

TABLE XXII

संकरित व अ. उ. दे. पिकाखालील साध्य

Achievement under Hybrid/High Yielding Varieties / पीक ख. ज्वारी Crop. Kh. Jowar

(Area in '000' ha.)

संकरित		एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % Coverage to total area		District
अ. उ. दे. HY/HYV				
९३-९४	९४-९५	९३-९४	९४-९५	
93-94 10	94-95 11	93-94 12	94-95 13	
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Divn.
21.5	18.5	77.0	83.7	.. Nasik
90.0	72.9	70.3	98.2	.. Dhule
198.1	189.5	48.5	100.0	.. Jalgaon
309.6	280.9	54.8	98.2	.. Total Nasik Divn.
7.3	5.0	66.3	98.0	.. Ahmednagar
10.8	6.0	80.5	98.3	.. Pune
4.1	2.8	78.8	96.5	.. Solapur
22.2	13.8	75.0	97.8	.. Total Pune Divn.
82.8	65.2	65.9	98.4	.. Satara
103.2	107.3	65.3	95.1	.. Sangli
31.0	22.8	46.6	100.0	.. Kolhapur
217.0	195.3	62.0	96.7	.. Total Kolhapur Divn.
38.4	39.3	62.6	98.0	.. Aurangabaad
57.3	45.1	66.0	100.0	.. Jalna
85.0	84.6	75.4	99.8	.. Beed
180.7	169.0	69.2	99.4	.. Total Aurangabad Dn.
147.9	159.3	54.2	95.2	.. Latur
80.5	70.3	84.2	95.7	.. Osmanabad
229.5	213.0	62.1	96.9	.. Nanded
182.3	185.9	66.8	100.0	.. Parbhani
640.2	628.5	63.3	97.2	.. Total Latur Divn.
192.7	161.4	65.8	99.9	.. Buldhana
238.5	211.5	57.7	99.9	.. Akola
168.2	155.9	71.5	100.0	.. Amravati
219.8	198.4	79.2	99.6	.. Yavatmal
819.2	707.2	67.5	99.8	.. Total Amravati Divn.
74.0	75.3	89.9	100.0	.. Wardha
90.0	67.4	90.0	98.8	.. Nagpur
..	0.1	..	100.0	.. Bhandara
33.0	24.5	88.2	73.3	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
197.0	167.3	89.7	94.5	.. Total Nagpur Divn.
2385.9	2162.0	65.3	98.1	.. Total Maharashtra State

(क्षेत्र हजार हे.)

पीक बाजरी Crop. Bajri

तक्ता बाधीत-चाकू
संकरित/अधिक उत्पन्न देणाऱ्या पिकाखालील साध्य

जिल्हे	संकरित / अ. उ. दे. बाजरीखालील साध्य Achievement under Hybrid/HYV Bajri			
	संकरित/अ. उ. दे. Hybrid/HYV		एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % Coverage to the total area	
	१३-१४	१४-१५	१३-१४	१४-१५
1	1993-94 2	1994-95 3	1993-94 4	1994-95 5
१ ठाणे
२ रायगड
३ रत्नागिरी
४ सिंधुदुर्ग
एकूण कोकण वि.
५ नासिक	295.5	300.0	83.3	82.5
६ धुळे	140.0	140.5	95.9	98.0
७ जळगाव	99.0	90.6	97.7	98.3
एकूण नासिक वि.	534.5	531.1	88.8	88.6
८ अहमदनगर	308.9	264.7	96.4	94.5
९ पुणे	156.0	152.6	91.9	84.5
१० सोलापूर	24.4	23.0	74.3	70.3
एकूण पुणे वि.	489.3	440.3	93.5	89.2
११ सातारा	82.5	106.5	88.9	96.1
१२ सांगली	48.8	56.5	69.9	67.0
१३ कोल्हापूर	..	0.1	..	100.0
एकूण कोल्हापूर वि.	131.3	163.1	80.7	83.5
१४ औरंगाबाद	180.0	170.5	96.4	98.7
१५ जालना	69.5	78.1	96.1	97.9
१६ बीड	170.0	165.4	94.8	98.2
एकूण औरंगाबाद वि.	419.5	414.0	97.9	98.3
१७ लातूर	7.8	7.7	88.6	93.9
१८ उस्मानाबाद	8.4	10.1	71.1	96.1
१९ नांदेड	0.5	1.1	71.4	84.6
२० परभणी	9.5	8.1	90.4	94.1
एकूण छत्रपूर विभाग	26.2	27.0	82.3	94.4
२१ बुलढासा	1.6	11.5	12.0	94.4
२२ अकोला	5.1	5.3	78.4	98.1
२३ अमरावती	2.3	1.4	92.0	82.3
२४ यवतमाळ	7.7	8.9	74.7	89.8
एकूण अमरावती वि.	16.7	27.1	51.2	94.0
२५ वर्धा	0.2	0.2	50.0	100.0
२६ नागपूर	..	0.1	..	100.0
२७ भंडारा
२८ चंद्रपूर
२९ गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.	0.2	0.3	50.0	100.0
एकूण महाराष्ट्र राज्य	1617.7	1602.9	90.3	90.6

TABLE XXII-Contd.

Achievement under HY High Yielding Varieties

पीक रब्बी ज्वारी Crop Rabi Jowar

(Area in '000' ha.)

संकरित/अ. उ. दे. HY/HYV		एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % Coverage under to total area		District
१९९३-९४ 1993-94 6	९४-९५ 94-95 7	९३-९४ 93-94 8	९४-९५ 94-95 9	
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Divn.
36.3	26.1	82.8	84.1	.. Nasik
34.6	47.5	67.0	100.0	.. Dhule
64.0	64.1	100.0	96.5	.. Jalgaon
134.9	137.7	84.6	95.0	.. Total Nasik Divn.
139.9	134.6	23.8	25.0	.. Ahmadnagar
108.0	80.8	20.2	25.0	.. Pune
275.0	284.3	37.5	44.9	.. Solapur
522.9	499.7	28.2	33.4	.. Total Pune Divn.
152.9	110.8	94.7	76.9	.. Satara
134.1	122.9	90.1	96.6	.. Sangli
9.7	9.6	100.0	100.0	.. Kolhapur
296.7	243.3	92.7	90.3	.. Total Kolhapur Divn.
59.5	61.2	24.2	25.1	.. Aurangabad
135.0	142.5	90.4	97.0	.. Jalna
188.0	204.0	72.5	80.1	.. Beed
382.5	407.7	58.5	63.2	.. Total Aurangabad Divn.
32.0	32.7	8.3	95.8	.. Latur
187.4	171.6	88.6	83.3	.. Osmanabad
23.6	25.0	78.9	79.6	.. Nanded
74.7	131.9	40.4	72.2	.. Parbhani
317.4	361.2	68.3	79.5	.. Total Latur Division
1.2	2.9	100.0	82.8	.. Buldhana
.. Akola
.. Amravati
.. Yavatmal
1.2	2.9	100.0	82.8	.. Total Amravati Divn.
0.3	1.0	100.0	100.0	.. Wardha
27.3	12.3	100.0	60.8	.. Nagpur
5.4	1.2	100.0	29.2	.. Bhandara
103.2	70.0	100.0	73.1	.. Chandrapur
20.6	3.6	100.0	20.0	.. Gadchiroli
156.8	88.1	100.0	63.3	.. Total Nagpur Divn.
1812.4	1740.6	50.2	55.2	.. Total Maharashtra State

(क्षेत्र '०००' हे.)

पीक गहू Crop Wheat

सक्ता बावीस-वालू
संकरित/अउदे खालील साध्य

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा 1	अउदे HYV.			
		१९९३-९४ 1993-94 2	९४-९५ 94-95 3	९३-९४ 93-94 4	९४-९५ 94-95 5
१	ठाणे
२	रायगड
३	रत्नागिरी
४	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण विभाग
५	नासिक	58.7	72.8	90.5	100.0
६	धुळे	20.1	23.5	90.5	100.0
७	जळगाव	91.7	36.5	100.0	98.3
	एकूण नासिक विभाग	110.5	132.8	93.0	99.5
८	अहमदनगर	76.1	67.6	99.0	93.1
९	पुणे	45.7	47.0	87.2	94.3
१०	सोलापूर	30.4	33.6	83.9	89.8
	एकूण पुणे विभाग	152.2	149.2	92.0	93.3
११	सातारा	28.4	25.7	94.0	78.1
१२	सांगली	20.8	16.0	94.0	80.4
१३	कोल्हापूर	7.5	7.5	85.2	79.7
	एकूण कोल्हापूर विभाग	56.7	49.1	92.7	78.9
१४	औरंगाबाद	35.4	32.5	93.4	84.6
१५	जालना	26.0	26.8	80.9	88.7
१६	बीड	20.0	18.4	72.7	80.0
	एकूण औरंगाबाद विभाग	81.4	77.7	83.4	84.8
१७	लातूर	18.2	15.6	94.3	100.0
१८	उस्मानाबाद	30.5	8.6	98.0	40.1
१९	नांदेड	21.8	5.7	90.0	28.3
२०	परभणी	39.4	43.1	84.7	92.6
	एकूण लातूर विभाग	109.9	83.0	90.7	80.1
२१	बुलढाणा	19.8	24.3	93.3	91.3
२२	अकोला	15.8	21.3	91.8	100.0
२३	अमरावती	9.9	14.9	81.1	94.3
२४	यवतमाळ	16.2	17.2	95.2	94.5
	एकूण अमरावती विभाग	61.7	77.7	91.2	94.8
२५	वर्धा	13.4	19.1	95.0	100.0
२६	नागपूर	50.5	48.9	90.0	86.6
२७	भंडारा	20.2	16.0	90.1	59.4
२८	चंद्रपूर	26.7	27.0	95.6	89.4
२९	गडचिरोली	1.7	1.1	89.4	78.5
	एकूण नागपूर विभाग	112.5	112.1	91.9	83.5
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	684.9	681.6	90.8	88.9

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Hybrid/HYV

पीक मका Crop Maize

(Area in '000' Hect.)

खरीप Kharif		रब्बी Rabi		एकूण Total		एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % Coverage under to total area		District
९३-९४	९४-९५	९३-९४	९४-९५	९३-९४	९४-९५	९३-९४	९४-९५	
93-94 6	94-95 7	93-94 8	94-59 9	93-94 10	94-95 11	93-94 12	94-95 13	
0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	100.0	100.0	.. Thane
..	..	0.1	..	0.1	..	100.0 Raigad
..	..	0.1	0.1	0.1	0.1	100.0	100.0	.. Ratnagiri
..	0.2	..	0.2	..	66.6	.. Sindhudurg
0.1	0.1	0.3	0.4	0.4	0.5	100.0	83.3	.. Total Konkan Divn.
17.0	12.5	1.3	0.3	18.3	12.8	98.9	79.5	.. Nasik
20.7	25.0	0.5	..	21.2	25.0	97.7	92.5	.. Dhule
4.9	10.0	0.8	0.3	5.7	10.3	90.4	83.0	.. Jalgaon
42.6	47.5	2.6	0.6	45.2	48.1	97.2	86.6	.. Total Nasik Divn.
7.0	3.5	2.3	2.7	93.0	6.2	89.4	54.3	.. Ahmednagar
2.2	5.1	3.0	2.3	5.2	7.4	46.1	77.8	.. Pune
2.8	7.3	9.0	5.9	11.8	13.2	81.9	74.1	.. Solapur
12.0	15.9	14.3	10.9	26.3	26.8	72.8	69.2	.. Total Pune Divn.
3.1	2.7	1.8	2.	4.9	5.3	62.8	68.8	.. Satara
6.8	8.3	2.7	2.0	9.5	10.3	80.5	86.5	.. Sangli
2.4	2.3	2.9	4.0	5.3	6.3	73.6	95.4	.. Kolhapur
12.3	13.3	7.4	8.6	19.7	21.9	73.5	83.5	.. Total Kolhapur Divn.
43.9	53.9	0.1	0.6	44.0	54.5	98.2	98.9	.. Aurangabad
25.7	29.0	0.2	0.6	25.9	29.6	97.0	98.6	.. Jalna
2.0	3.0	0.8	0.3	2.8	3.3	59.5	84.6	.. Beed
71.6	85.9	1.1	1.5	72.7	87.4	95.0	98.2	.. Total Aurangabad Divn.
2.5	2.9	0.5	..	3.0	2.9	90.9	87.8	.. Latur
5.0	6.0	1.3	1.0	6.3	7.0	56.2	92.1	.. Osmanabad
1.0	1.2	0.5	0.3	1.5	1.5	88.2	88.2	.. Nanded
1.4	1.8	0.8	0.4	2.2	2.2	64.7	84.6	.. Parbhani
9.9	11.9	3.1	1.7	13.0	13.6	66.3	89.4	.. Total Latur Divn.
19.9	14.3	19.9	14.3	100.0	91.6	.. Buldhana
0.2	0.2	..	66.6 Akola
0.7	0.9	0.7	0.9	87.5	90.0	.. Amravati
0.1	0.1	..	33.3 Yavatmal
20.9	15.2	20.9	15.2	98.1	86.8	.. Total Amravati Divn.
0.1	0.2	0.1	0.2	50.00	100.0	.. Wardha
.. Nagpur
.. Bhandara
..	0.6	0.6	..	50.0	.. Chandrapur
0.9	0.4	0.9	0.4	100.00	26.6	.. Gadchiroli
1.0	1.2	1.0	1.2	31.00	36.3	.. Total Nagpur Divn.
170.4	191.0	28.8	23.7	199.2	214.7	86.5	87.2	.. Total Maharashtra State

*Districtwise Information not available.

(क्षेत्र '०००' हे.)
(Area '000' ha.)

सक्ता बाबोस-समाप्त TABLE XXII—Contd.

संकरित/अ. उ. दे. कापसाखालील साध्य Achievement under HY/HYV Cotton

जिल्हा	संकरित/अ. उ. दे. HY/HYV		एकूण क्षेत्राधी टक्केवारी % Coverage under to total area		District
	९३-९४	९४-९५	९३-९४	९४-९५	
1	93-94 2	94-95 3	93-94 4	94-95 5	
१ ठाणे	Thane
२ रायगड	Raigad
३ रत्नागिरी	Ratnagiri
४ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण वि.	Total Konkan Divn.
५ नासिक	0.2	0.9	66.7	100.0	Nasik
६ धुळे	64.5	68.1	90.7	92.2	Dhule
७ जळगाव	187.2	250.3	89.1	95.1	Jalgaon
एकूण नासिक वि.	251.9	319.3	89.5	94.4	Total Nasik Divn
८ अहमदनगर	0.5	1.4	71.4	93.3	Ahmadnagar
९ पुणे	..	0.3	..	100.0	Pune
१० सोलापूर	2.2	3.1	95.6	88.6	Solapur
एकूण पुणे वि.	2.7	4.8	90.0	90.6	Total Pune Divn.
११ सातारा	0.5	4.4	100.0	93.6	Satara
१२ सांगली	1.1	1.9	84.6	86.4	Sangli
१३ कोल्हापूर	0.1	0.2	100.0	100.0	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर वि.	1.7	6.5	89.5	91.6	Total Kolhapur Divn.
१४ औरंगाबाद	49.7	80.8	84.8	93.8	Aurangabad
१५ जालना	101.5	113.6	92.3	91.8	Jalna
१६ बीड	34.7	55.3	90.4	89.6	Beed
एकूण औरंगाबाद वि.	185.9	249.7	89.8	92.0	Total Aurangabad Dn.
१७ लातूर	18.5	24.2	75.2	81.2	Latur
१८ उस्मानाबाद	Osmanabad
१९ नांदेड	202.2	240.2	89.4	97.9	Nanded
२० परभणी	229.1	246.7	85.5	86.0	Parbhani
एकूण लातूर वि.	449.8	511.1	86.7	90.9	Total Latur Division
२१ बुलढाणा	183.1	211.2	84.7	86.7	Buldhana
२२ अकोला	264.9	286.3	87.8	88.1	Akola
२३ अमरावती	297.5	311.3	92.0	91.2	Amravati
२४ यवतमाळ	361.0	395.0	93.1	93.7	Yavatmal
एकूण अमरावती वि.	1106.5	1203.8	90.0	90.4	Total Amravati Divn.
२५ वर्धा	123.7	132.7	95.7	96.3	Wardha
२६ नागपूर	43.3	52.1	84.6	100.0	Nagpur
२७ भंडारा	Bhandara
२८ चंद्रपूर	40.6	54.4	70.7	100.0	Chandrapur
२९ गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर वि.	207.6	239.2	87.3	97.9	Total Nagpur Divn.
एकूण महाराष्ट्र राज्य	2206.1	2534.4	89.0	91.8	Total Maharashtra State

तक्ता तेवीस TABLE XXIII

फळे व भाजीपाला पिकांवरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable Crops

केळी, द्राक्षे, संत्री, नारळ, सुपारी, काजू आणि कांदा (खरीप व रब्बी) व मोसंबी या फळे व भाजीपाला पिकांच्या सरासरी उत्पादाचा व एकूण उत्पादनाचा अंदाज काढण्यासाठी राज्यात सर्वेक्षण करण्यात येत आहे. १९८२-८३ ते १९९४-९५ या वर्षात या पिकांच्या केलेल्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष खाली दिले आहेत. केळी, द्राक्षे, संत्री आणि कांद्याच्या पिकांच्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष सर्वेक्षण करण्यात आलेल्या जिल्हापुरतेच मर्यादित आहेत. राज्य पातळीवरील निष्कर्षात ज्या जिल्हात सर्वेक्षण घेतले नाही अशा जिल्हांची माहिती अंतर्भूत आहे.

Crop estimation surveys on horticultural and vegetable crops are in progress in the State for estimating the average yield and production of banana, grapes, oranges, coconut, arecanut, cashewnut, mosambi and onion (Kharif and Rabi). Results of the Surveys on these crops obtained during the years 1982-83 to 1994-95 are given below for the districts covered under the survey in respect of banana, grapes, oranges, coconut, arecanut, cashewnut, mosambi and onion. In the State level results, the results of non-survey districts are included.

पीक : केळी Crop : Banana

जिल्हा	वर्ष Year	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये (तोडणी झालेले) Area in '00' hectares (harvested)	दर हेक्टर उत्पन्न टनात Average yield in tonnes/ha.	एकूण उत्पादन '०००' टनात Production in '000' tonnes	District
1	2	3	4	5	
ठाणे	1982-83	7	19.47	13.6	Thane
	1983-84	14	30.45	42.60	
	1984-85	12	33.45	40.1	
	1985-86	13	26.30	34.2	
	1986-87	11	38.54	42.4	
	1987-88	12	22.01	26.4	
	1988-89	12	38.00	45.6	
	1989-90	11	33.27	36.6	
	1990-91	11	45.70	50.3	
	1991-92	10	49.95	49.9	
धुळे	1992-93	10	42.83	42.8	Dhule
	1993-94	9	43.39	39.00	
	1994-95	2	53.60	10.70	
	1982-83	5	48.53	24.30	
	1983-84	4	48.73	19.40	
	1984-85	5	32.07	16.00	
	1985-86	5	37.95	19.00	
	1986-87	8	44.07	35.3	
	1987-88	6	42.72	25.6	
	1988-89	6	54.00	32.4	
जळगाव	1989-90	4	58.00	23.2	Jalgaon
	1990-91	12	59.00	70.8	
	1991-92	14	54.65	76.5	
	1992-93	13	58.06	75.5	
	1993-94	22	52.54	115.6	
	1994-95	15	52.70	79.0	
	1982-83	175	54.05	945.8	
	1983-84	182	50.58	920.5	
	1984-85	173	49.72	860.2	
	1985-86	178	47.31	842.1	
1986-87	197	49.65	978.1		
1987-88	183	55.34	1012.7		
1988-89	192	56.26	1080.2		
1989-90	187	56.19	1050.9		
1990-91	192	55.60	1067.6		
1991-92	191	52.48	1002.3		
1992-93	191	52.50	1002.7		
1993-94	222	53.85	1195.5		
1994-95	224	58.40	1308.1		

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

फोक : केळी—चालू Crop : Banana—Contd.

1	2	3	4	5	
पुणे	1982-83	2	60.50	12.1	Pune
	1983-84	3	48.64	14.4	
	1984-85	2	50.15	10.0	
	1985-86	3	53.80	16.1	
	1986-87	3	59.92	18.0	
	1987-88	3	48.45	14.5	
	1988-89	3	59.18	17.8	
	1989-90	3	58.33	17.5	
	1990-91	11	59.11	65.0	
	1991-92	10	57.77	57.7	
	1992-93	10	55.83	55.8	
	1993-94	25	56.60	141.5	
	1994-95	8	59.40	47.5	
औरंगाबाद	1982-83	3	57.0	17.1	Aurangabad
	1983-84	4	47.98	19.2	
	1984-85	2	39.72	7.9	
	1985-86	2	49.13	9.8	
	1986-87	4	41.73	16.7	
	1987-88	4	45.45	18.2	
	1988-89	4	54.31	21.7	
	1989-90	4	55.50	22.2	
	1990-91	4	55.00	22.0	
	1991-92	6	56.68	34.0	
	1992-93	6	58.70	35.2	
	1993-94	13	57.72	75.0	
	1994-95	8	52.00	41.9	
जालना	1982-83	2	57.0	11.4	Jalna
	1983-84	2	46.29	9.3	
	1984-85	2	52.14	10.4	
	1985-86	2	46.29	9.3	
	1986-87	2	41.11	8.3	
	1987-88	2	46.03	9.2	
	1988-89	1	59.24	4.9	
	1989-90	1	48.00	4.8	
	1990-91	3	53.30	16.0	
	1991-92	4	57.52	23.0	
	1992-93	4	49.54	19.8	
	1993-94	5	43.81	21.9	
	1994-95	4	42.80	17.1	
परभणी	1982-83	10	59.44	59.4	Parbhani
	1983-84	11	55.67	61.2	
	1984-85	10	54.49	54.5	
	1985-86	11	49.92	54.9	
	1986-87	20	54.34	108.7	
	1987-88	14	54.49	76.3	
	1988-89	15	68.57	84.4	
	1989-90	14	65.07	91.1	
	1990-91	14	68.70	96.2	
	1991-92	17	59.30	100.8	
	1992-93	17	61.22	105.8	
	1993-94	39	59.62	232.5	
	1994-95	30	64.20	192.6	
नांदेड	1982-83	8	47.64	38.1	Nanded
	1983-84	6	41.56	24.9	
	1984-85	8	42.67	34.1	
	1985-86	7	46.90	32.8	
	1986-87	13	38.44	50.0	
	1987-88	8	46.68	37.3	
	1988-89	8	45.76	36.6	
	1989-90	8	44.37	35.5	
	1990-91	14	44.80	62.7	
	1991-92	16	44.80	71.6	
	1992-93	18	50.54	91.0	
	1993-94	50	51.73	258.7	
	1994-95	46	47.10	216.6	

वफता तेवीस—ऑलू TABLE XXIII—Contd.

डूकू : डेकी—ऑलू Crop : Banana—Contd.

1	2	3	4	5			
रसुडलनलडलड	..	1982-83	1	16.64	1.7	..	Osmanabad
		1983-84	2	48.20	9.6		
		1984-85	1	26.98	2.7		
		1985-86	2	48.73	9.7		
		1986-87	1	11.55	1.2		
		*1987-88		
डडडरलवलती	..	1982-83	2	47.38	9.5	..	Amravati
		1983-84	2	43.21	8.6		
		1984-85	2	40.52	8.1		
		1985-86	2	36.34	7.3		
		1986-87	3	40.17	12.1		
		1987-88	2	49.51	9.9		
		1988-89	2	47.42	9.5		
		1989-90	2	34.00	6.8		
		1990-91	2	41.00	8.2		
		1991-92	6	51.81	31.0		
		1992-93	5	42.91	21.4		
		1993-94	5	49.67	24.8		
		1994-95	3	47.90	14.3		
	डुलडडलणल	..	1982-83	4	48.71	19.5	
		1983-84	5	47.69	23.9		
		1984-85	5	37.43	18.7		
		1985-86	5	55.49	27.7		
		1986-87	5	48.76	24.4		
		1987-88	5	54.0	27.0		
		1988-89	5	52.95	26.5		
		1989-90	6	57.83	34.7		
		1990-91	4	57.54	23.0		
		1991-92	6	55.45	33.2		
		1992-93	5	57.98	29.0		
		1993-94	12	55.97	67.2		
		1994-95	6	56.40	33.8		
वलडल		..	1982-83	7	44.80	31.4	..
		1983-84	2	43.06	8.6		
		1984-85	7	34.21	23.9		
		1985-86	5	47.46	23.7		
		1986-87	6	38.37	23.0		
		1987-88	6	43.59	26.2		
		1988-89	6	46.87	27.8		
		1989-90	6	40.17	24.1		
		1990-91	7	39.09	27.3		
		1991-92	8	41.89	33.		
		1992-93	7	46.48	32.5		
		1993-94	8	44.20	35.4		
		1994-95	6	50.20	30.1		
	डडडतडलड	..	1985-86	2	50.26	10.1	..
		1986-87	1	44.70	4.5		
		1987-88	1	41.80	4.2		
		1988-89	1	46.19	4.6		
		1989-90	1	62.00	6.2		
		1990-91	6	58.45	35.0		
		1991-92	4	55.48	22.1		
		1992-93	4	49.08	19.6		
		1993-94	4	54.14	21.7		
		1994-95	4	60.00	24.0		
डकूलू		..	1985-86	2	32.12	6.4	..
		1986-87	1	29.41	2.9		
		1987-88	1	35.79	3.6		
		1988-89	1	43.58	4.4		
		1989-90	1	62.00	6.2		
		1990-91	4	45.65	18.2		
		1991-92	6	46.03	27.6		
		1992-93	5	45.21	22.6		
		1993-94	8	55.20	44.2		
		1994-95	2	57.70	11.5		

Note :- Survey on Bananas is discontinued from 1987-88 onwards.

तबता तेबीस—चारू TABLE—XXIII—Contd.

पीक : केळी—पूर्ण Crop : Banana—Concl'd.

1	2	3	4	5	
महाराष्ट्र राज्य	1982-83	250	48.30	1207.5	.. Maharashtra State
	1983-84	253	48.50	1227.0	
	1984-85	243	47.09	1144.2	
	1985-86	251	46.14	1158.1	
	1986-87	284	48.57	1379.3	
	1987-88	258	51.73	1334.7	
	1988-89	270	53.95	1456.7	
	1989-90	262	54.15	1418.7	
	1990-91	292	54.93	1604.0	
	1991-92	307	52.57	1613.9	
	1992-93	301	53.21	1601.5	
	1993-94	469	53.93	2529.3	
	1994-95	374	56.70	2118.3	

सफ़ता तेषीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : ब्रासे Crop : Grapes

जिल्हा 1	वर्ष Year 2	क्षेत्र हेक्टरमध्ये Area in hectares 3	सरासरी उत्पन्न प्रति हेक्टरी टनात Av. yield in ton/ ha. 4	उत्पन्न '००' मेट्रीक टन Production in '00' M. T. 5	District
नासिक	1982-83	1482	13.4	198.6	Nasik
	1983-84	1417	10.5	148.8	
	1984-85	2434	16.6	404.0	
	1985-86	2908	15.0	436.2	
	1986-87	3364	12.6	457.5	
	1987-88	3995	16.4	655.2	
	1988-89	3995	20.1	801.8	
	1989-90	5225	14.5	757.5	
	1990-91	8737	14.1	1105.4	
	1991-92	7937	17.3	1371.9	
	1992-93	7983	24.3	1938.4	
	1993-94	8183	24.2	1980.7	
	1994-95	11419	20.6	2357.2	
अहमदनगर	1982-83	104	11.4	11.8	Ahmadnagar
	1983-84	161	18.0	29.0	
	1984-85	193	15.4	29.7	
	1985-86	150	20.3	30.4	
	1986-87	73	17.3	12.6	
	1987-88	193	14.6	28.2	
	1988-89	194	20.5	39.8	
	1989-90	639	17.8	113.7	
	1990-91	811	14.8	120.1	
	1991-92	811	15.2	123.4	
	1992-93	866	23.8	206.3	
	1993-94	1066	16.0	170.8	
	1994-95	1285	22.8	293.5	
पुणे	1982-83	280	12.8	35.8	Pune
	1983-84	282	12.8	36.1	
	1984-85	263	17.8	46.8	
	1985-86	265	17.6	46.6	
	1986-87	263	16.5	43.4	
	1987-88	263	28.0	73.6	
	1988-89	263	24.2	63.8	
	1989-90	711	19.8	140.7	
	1990-91	750	18.6	139.7	
	1991-92	750	19.7	147.7	
	1992-93	792	19.6	155.4	
	1993-94	992	25.2	250.2	
	1994-95	1010	28.4	287.3	
सोलापूर	1982-83	227	11.4	25.9	Solapur
	1983-84	246	7.2	17.7	
	1984-85	742	22.1	164.0	
	1985-86	742	14.4	106.8	
	1986-87	742	13.6	100.9	
	1987-88	742	10.5	77.9	
	1988-89	892	29.8	266.1	
	1989-90	1782	17.5	311.2	
	1990-91	1800	19.5	351.2	
	1991-92	1781	22.5	400.4	
	1992-93	1893	23.0	435.7	
	1993-94	1893	19.8	375.9	
	1994-95	2070	16.4	339.0	
सातारा	1982-83	19	12.6	2.4	Satara
	1983-84	19	16.2	3.0	
	1984-85	24	27.9	6.7	

सपता तेवीस—चाळू TABLE XXIII—Contd.

पीक : प्रॉले—पूर्ण Crop : Grapes—Concl'd.

जिल्हा	वर्ष Year	क्षेत्र हेक्टरमध्ये Area in ha.	सरासरी उत्पन्ने प्रति हेक्टर टनात Av. Yield in ton/ha.	उत्पन्न '००' मेट्रिक टनात Production in '00' M. T.	District
1	2	3	4	5	
सातारा—चाळू	1985-86	24	21.6	5.2	Satara—Comd.
	1986-87	9	20.3	1.8	
	1987-88	9	12.7	1.1	
	1988-89	66	22.5	14.9	
	1989-90	192	22.0	42.1	
	1990-91	192	16.6	31.9	
	1991-92	192	24.6	47.2	
	1992-93	192	23.5	45.0	
	1993-94	207	29.1	60.1	
	1994-95	271	38.0	103.0	
संगली	1982-83	661	12.6	83.3	Sangli
	1983-84	627	16.2	101.6	
	1984-85	1062	15.3	162.5	
	1985-86	1062	7.8	82.8	
	1986-87	1062	9.8	104.0	
	1987-88	1062	13.4	142.3	
	1988-89	1391	24.2	336.7	
	1989-90	2234	20.4	455.8	
	1990-91	2535	20.3	516.9	
	1991-92	2536	21.9	555.3	
	1992-93	2660	27.1	728.0	
	1993-94	2720	31.4	856.5	
	1994-95	3142	26.1	819.6	
उस्मानाबाद	1982-83	144	11.4	16.4	Osmanabad
	1983-84	144	7.2	10.4	
	1984-85	144	20.4	29.4	
	1985-86	155	7.9	12.2	
	1986-87	155	11.8	18.3	
	1987-88	184	15.0	27.6	
	1988-89	244	21.6	52.8	
	1989-90	454	19.0	86.1	
	1990-91	522	12.6	66.0	
	1991-92	522	13.8	72.1	
	1992-93	577	12.6	72.9	
	1993-94	577	18.5	106.9	
	1994-95	522	25.2	131.4	
महाराष्ट्र राज्य	1982-83	2917	12.8	374.2	Maharashtra State
	1983-84	2896	12.0	346.6	
	1984-85	4862	17.3	843.1	
	1985-86	5306	13.6	720.2	
	1986-87	5668	13.0	738.5	
	1987-88	6448	15.6	1005.9	
	1988-89	7242	22.4	1620.0	
	1989-90	11,762	17.0	1996.1	
	1990-91	15,210	16.1	2454.6	
	1991-92	15,292	18.7	2861.1	
	1992-93	15,726	23.9	3757.8	
	1993-94	16,631	24.3	4042.4	
	1994-95	21,085	22.0	4631.0	

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : संजी Crop : Orange

जिल्हा	वर्ष Year	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न Av. Yield/bearing tree		प्रति हेक्टर फळे धारण क्षेत्र		उत्पादन '००' Production in '00' tonnes	District		
		किलोमध्ये In Kgs.	फळांची संख्या No. of fruits	करणाऱ्या झाडांची संख्या No. of bearing trees/ha.	हेक्टरमध्ये Area in ha.				
1	2	3	4	5	6	7			
नागपूर	1982-83	2.12	20	210	9500	42.3	Nagpur		
	1983-84	21.70	183	196	11014	468.4			
	1984-85	0.57	4	152	11490	10.0			
	1985-86	17.74	139	206	12290	449.1			
	1986-87	14.67	109	212	12300	382.5			
	1987-88	18.01	176	305	12290	675.1			
	1988-89	21.41	160	269	12290	707.8			
	1989-90	17.08	126	249	12290	522.7			
	1990-91	30.34	211	249	12290	928.5			
	1991-92	5.58	29	37	14005	28.9			
	1992-93	27.40	236	213	14005	817.3			
	1993-94	31.63	209	214	14252	964.6			
	अमरावती	1982-83	31.88	212	239	14252		1085.7	Amravati
1983-84		13.58	127	232	9800	308.8			
1983-84		33.47	343	201	11338	762.8			
1984-85		12.05	121	213	12292	315.5			
1985-86		30.87	315	239	12292	906.8			
1986-87		30.47	298	251	13400	1024.8			
1987-88		8.90	93	265	13439	317.0			
1988-89		35.25	311	254	13439	1217.5			
1989-90		27.87	272	249	13439	1022.4			
1990-91		28.49	345	276	13439	1056.7			
1991-92		16.25	194	154	15779	394.9			
1992-93		30.06	267	115	15779	545.5			
1993-94		39.17	365	223	21975	1919.5			
1994-95	43.01	397	276	21975	2608.8				
वर्धा	1982-83	1.74	16	261	2000	9.1	Wardha		
	1983-84	20.44	143	142	2076	60.3			
	1984-85	10.20	73	90	2192	20.1			
	1985-86	21.11	183	177	2338	87.4			
	1986-87	20.66	223	243	2500	125.5			
	1987-88	20.13	222	275	2538	140.5			
	1988-89	27.50	255	254	2538	177.3			
	1989-90	19.30	175	249	2538	121.9			
	1990-91	26.43	200	273	2538	183.1			
	1991-92	25.04	169	200	2913	145.9			
	1992-93	38.78	371	233	2913	263.2			
	1993-94	32.58	273	205	3212	214.5			
	1994-95	29.77	257	232	3212	221.8			
अकोला	1987-88	25.19	224	263	388	25.7	Akola		
	1988-89	26.70	273	262	388	27.1			
	1989-90	24.08	141	293	388	27.4			
	1990-91	27.55	282	261	388	27.9			
	1991-92	27.52	208	282	610	47.3			
	1992-93	30.83	232	267	610	50.2			
	1993-94	30.00	339	248	2271	172.8			
	1994-95	30.77	267	266	2271	185.8			
यवतमाळ	1987-88	20.20	157	268	316	17.1	Yavatmal		
	1988-89	56.97	290	259	316	45.6			
	1989-90	36.45	330	273	316	26.6			
	1990-91	31.79	265	273	316	27.4			
	1991-92	22.89	250	116	532	14.1			
	1992-93	27.18	264	248	532	35.9			
	1993-94	46.91	404	232	1981	215.6			
	1994-95	53.69	533	270	1981	287.1			
	महाराष्ट्र राज्य	1982-83	7.52	70	225	21300		360.2	Maharashtra State
		1983-84	26.97	255	196	24428		1291.5	
1984-85		7.56	74	176	25974	345.6			
1985-86		24.59	231	218	26920	1443.3			
1986-87		23.33	216	233	28200	1532.8			
1987-88		14.34	144	283	28971	1195.4			
1988-89		28.89	258	260	29941	2249.2			
1989-90		22.94	209	259	29941	1778.7			
1990-91		28.85	260	266	29941	2297.7			
1991-92		11.80	170	158	34949	652.6			
1992-93		23.53	274	215	34949	1770.2			
1993-94		35.63	318	224	45266	3612.8			
1994-95		39.09	333	257	45266	4547.6			

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : मोसंबी Crop : Mosambi

जिल्हा	वर्ष	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न		प्रति हेक्टरी	क्षेत्र	उत्पादन '००'	District
		किलोमध्ये	फळांची संख्या	फळे धारण			
1	Year	In Kgs.	No. of fruits	करणाऱ्या झाडांची संख्या trees/ha.	हेक्टरमध्ये Area in ha.	टनात Production in '00' tonnes	
	2	3	4	5	6	7	
जळगाव	.. 1986-87	40.62	355	235	469	44.77	.. Jalgaon
	1987-88	31.40	247	292	469	43.00	
	1988-89	44.53	459	275	469	57.43	
	1989-90	50.67	240	314	469	74.62	
	1990-91	46.42	223	270	546	68.43	
	1991-92	39.00	200	296	600	69.26	
	1992-93	34.73	200	341	600	71.06	
	1993-94	33.94	194	354	537	64.52	
1994-95	41.85	266	263	537	59.10		
पुणे	.. 1986-87	14.15	104	258	377	13.76	.. Pune
	1987-88	22.45	107	332	377	28.10	
	1988-89	22.63	90	320	377	27.30	
	1989-90	26.67	108	331	377	33.28	
	1990-91	23.85	130	367	285	24.95	
	1991-92	42.00	207	361	339	51.40	
	1992-93	31.26	159	341	339	36.14	
	1993-94	34.27	158	301	105	10.83	
1994-95	27.88	119	207	105	6.06		
अहमदनगर	.. 1988-89	22.90	88	319	250	18.26	.. Ahmednagar
	1989-90	8.41	44	303	250	6.37	
	1990-91	21.18	130	301	436	27.80	
	1991-92	33.00	173	390	620	79.79	
	1992-93	22.80	337	113	620	47.64	
	1993-94	20.76	184	311	328	21.18	
	1994-95	19.48	119	286	328	18.27	
औरंगाबाद	.. 1985-86	16.99	124	215	993	36.27	.. Aurangabad
	1986-87	12.94	99	264	786	26.85	
	1987-88	32.82	186	273	786	70.42	
	1988-89	30.90	195	281	786	68.25	
	1989-90	43.77	235	301	786	103.55	
	1990-91	24.28	183	327	894	70.98	
	1991-92	19.00	144	234	1098	48.82	
	1992-93	31.64	280	247	1098	97.27	
	1993-94	46.16	282	395	2679	488.46	
	1994-95	36.83	256	315	2679	310.79	
जालना	.. 1988-89	44.31	396	282	286	35.74	.. Jalna
	1989-90	54.38	224	278	286	43.24	
	1990-91	41.06	226	246	691	69.80	
	1991-92	41.00	234	298	1077	131.58	
	1992-93	40.57	259	329	1077	143.75	
	1993-94	43.94	268	283	1641	204.06	
1994-95	30.11	177	274	1641	135.38		
महाराष्ट्र राज्य	.. 1985-86	16.99	124	215	993	36.27	.. Maharashtra State
	1986-87	20.60	168	254	1632	85.58	
	1987-88	29.70	183	292	1632	141.52	
	1988-89	32.36	246	295	3006	286.98	
	1989-90	39.47	171	305	2006	261.06	
	1990-91	30.41	178	302	3690	338.93	
	1991-92	30.00	192	316	6726	660.06	
	1992-93	32.52	326	192	6726	713.04	
	1993-94	45.34	217	329	6845	1020.99	
	1994-95	37.21	187	269	6845	685.25	

सक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : नारळ Crop : Coconut

जिल्हा	वर्ष	वर झाडाचे सरासरी उत्पन्न (फळात) Average yield palm (in nuts)	फळे धारण करणाऱ्या झाडांची संख्या हजारत No. of bearing trees in '000'	क्षेत्र हेक्टरमध्ये Area in ha.	फळांचे एकूण उत्पादन लाखात Production of nuts in lakhs	District
1	2	3	4	5	6	
मुंबई उपनगर + ठाणे	1982-83	34	243	1100	82.62	Mumbai Sub.+ Thane
	1983-84	36	414	1200	149.04	
	1984-85	52	176	1200	91.52	
	1985-86	45	24	100	10.80	
	1986-87	57	24	100	13.68	
	1987-88	74	19	100	14.06	
	1988-89	72	26	100	19.17	
	1989-90	65	26	100	17.09	
	1990-91	65	26	100	17.35	
	1991-92	66	56	200	37.02	
	1992-93	75	71	200	53.20	
	1993-94	83	72	200	59.22	
	1994-95	107	137	372	147.38	
रायगड	1982-83	52	170	800	88.40	Raigad
	1983-84	50	179	800	89.50	
	1984-85	51	156	800	79.56	
	1985-86	64	175	800	112.00	
	1986-87	65	174	800	113.10	
	1987-88	56	170	800	95.20	
	1988-89	56	213	800	120.19	
	1989-90	68	209	800	139.21	
	1990-91	62	209	800	130.46	
	1991-92	59	238	800	140.67	
	1992-93	64	286	800	182.54	
	1993-94	70	291	800	205.16	
	1994-95	72	338	915	243.15	
रत्नागिरी	1982-83	28	160	1100	44.80	Ratnagiri
	1983-84	37	213	1000	78.81	
	1984-85	41	190	1000	77.90	
	1985-86	36	127	600	45.72	
	1986-87	31	94	500	29.05	
	1987-88	35	397	1300	138.95	
	1988-89	44	364	1300	161.14	
	1989-90	45	324	1300	167.05	
	1990-91	45	377	1300	168.45	
	1991-92	45	378	1300	168.25	
	1992-93	45	432	1300	191.22	
	1993-94	56	433	1300	243.69	
	1994-95	52	776	1300	400.79	
सिंधुदुर्ग	1982-83	28	1442	8200	400.79	Sindhudurg
	1983-84	40	1543	7600	617.20	
	1984-85	40	1337	7600	534.80	
	1985-86	55	1179	5500	648.45	
	1986-87	51	1178	5500	600.78	
	1987-88	53	1210	5600	641.30	
	1988-89	52	1390	5600	729.64	
	1989-90	56	1364	5600	759.78	
	1990-91	57	1361	5600	773.67	
	1991-92	63	1378	5600	869.01	
	1992-93	61	1444	5600	882.76	
	1993-94	94	1456	5600	977.37	
	1994-95	60	1657	5600	994.21	
महाराष्ट्र राज्य	1982-83	31	2015	11200	619.58	Maharashtra State
	1983-84	40	2349	10600	934.55	
	1984-85	42	1859	10600	783.78	
	1985-86	54	1505	7000	816.97	
	1986-87	51	1470	6900	756.70	
	1987-88	50	1796	7800	889.51	
	1988-89	51	1993	7800	1030.41	
	1989-90	55	1973	7800	1083.13	
	1990-91	56	1973	7800	1089.93	
	1991-92	57	2050	7900	1214.95	
	1992-93	59	2233	7900	1309.71	
	1993-94	72	2252	7900	1485.44	
	1994-95	53	2908	8187	1785.53	

तक्ता त्रिचीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : सुपारी Crop : Arecanut

जिल्हा	वर्ष	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न रोठा (वाळलेली सुपारी) (कि. ग्र.) Average yield in kg./palm (Rotha)	फळे धारण करणाऱ्या झाडांची संख्या हजाराला No. of bearing trees in '000'	क्षेत्र हेक्टरमध्ये Area in ha.	उत्पादन टनात Production in tonnes	District
1	2	3	4	5	6	
रायगड	1982-83	0.743	1091	900	811	Raigad
	1983-84	0.457	1101	890	503	
	1984-85	0.403	1094	890	438	
	1985-86	0.781	919	600	717	
	1986-87	0.813	925	600	753	
	1987-88	0.826	899	600	743	
	1988-89	0.930	858	600	796	
	1989-90	1.010	859	600	873	
	1990-91	0.774	716	600	554	
	1991-92	1.401	525	500	735	
	1992-93	1.039	610	500	634	
	1993-94	1.229	622	500	764	
	1994-95	1.323	632	500	836	
	रत्नागिरी	1982-83	0.705	991	890	699
1983-84		0.692	994	890	688	
1984-85		0.853	978	890	834	
1985-86		0.821	751	600	616	
1986-87		0.705	1171	900	827	
1987-88		0.736	1203	900	885	
1988-89		0.830	1386	900	1144	
1989-90		0.800	1428	900	1185	
1990-91		0.875	1436	900	1256	
1991-92		0.718	1437	900	1032	
1992-93		0.937	1447	900	1356	
1993-94		1.147	1536	900	1762	
1994-95		1.957	926	900	1812	
सिंधुदुर्ग		1982-83	0.926	626	570	580
	1983-84	0.874	543	500	474	
	1984-85	1.655	543	500	899	
	1985-86	1.315	510	400	671	
	1986-87	1.034	408	300	422	
	1987-88	0.946	467	400	442	
	1988-89	0.940	431	400	406	
	1989-90	0.910	432	400	393	
	1990-91	1.294	542	400	701	
	1991-92	1.364	575	500	784	
	1992-93	1.506	609	500	917	
	1993-94	2.620	394	500	1032	
	1994-95	1.536	672	500	1032	
	महाराष्ट्र राज्य	1982-83	0.772	2708	2360	2090
1983-84		0.631	2638	2150	1665	
1984-85		0.831	2615	2280	2174	
1985-86		0.920	2180	1600	2005	
1986-87		0.799	2504	1800	2002	
1987-88		0.806	2569	1900	2070	
1988-89		0.900	2675	1900	2346	
1989-90		0.900	2719	1900	2451	
1990-91		0.932	2694	1900	2512	
1991-92		1.172	2537	1900	2551	
1992-93		1.160	2666	1900	2907	
1993-94		1.665	2552	1900	3558	
1994-95		1.650	2230	1900	3680	

तकता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : काजू Crop : Cashewnut

जिल्हा	वर्ष Year	क्षेत्र हेक्टरमध्ये Area in ha.	सरासरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. हेक्टर (प्रति हेक्टरी फळे धारण करणारी ४०० झाडे) Average yield in kg./ha. (400 bearing trees /ha.)	उत्पादन टनात Production in tonnes	District
1	2	3	4	5	
रत्नागिरी	.. 1982-83	2800	391.0	1094	.. Ratnagiri
	1983-84	2800	445.0	1246	
	1984-85	2800	676.0	1892	
	1985-86	1700	395.0	672	
	1986-87	2200	188.4	414	
	1987-88	2200	328.4	722	
	1988-89	2200	358.0	788	
	1989-90	2200	388.4	855	
	1990-91	2500	445.2	1113	
	1991-92	2500	434.0	1085	
	1992-93	2500	636.8	1592	
	1993-94	2500	941.6	2354	
	1994-95	3151	744.0	2344	
	सिंधुदुर्ग	.. 1982-83	13600	391.0	5318
1983-84		13600	445.1	6053	
1984-85		13600	676.0	9194	
1985-86		9700	617.2	5987	
1986-87		10400	562.0	5845	
1987-88		10500	860.4	9034	
1988-89		10500	1048.4	11008	
1989-90		10500	1018.0	10689	
1990-91		11000	846.8	9314	
1991-92		11000	1194.0	13134	
1992-93		11000	1087.2	11959	
1993-94		11000	1028.8	11317	
1994-95		15867	1083.0	17263	
रायगड		.. 1982-83	100	331.9	33
	1983-84	100	138.9	14	
	1984-85	100	92.9	9	
	1985-86	100	296.4	30	
	1986-87	36	260.4	9	
	1987-88	100	342.0	34	
	1988-89	100	428.0	43	
	1989-90	100	565.6	57	
	1990-91	100	522.8	52	
	1991-92	100	580.8	58	
	1992-93	100	621.2	62	
	1993-94	100	996.8	100	
	1994-95	274	716.4	196	
	कोल्हापूर	.. 1982-83	500	606.3	303
1983-84		500	639.8	320	
1984-85		500	1005.8	503	
1985-86		400	741.0	296	
1986-87		600	673.2	404	
1987-88		600	663.6	398	
1988-89		600	645.2	387	
1989-90		600	607.2	364	
1990-91		1000	700.4	700	
1991-92		1000	600.4	600	
1992-93		1000	606.8	607	
1993-94		1000	901.6	902	
1994-95		573	597.2	342	

सफ़ता तेबीस—चालू TABLE XXIII—Contd.
पीक : काजू—पूर्ण Crop : Cashewnut—Concl'd.

1	2	3	4	5			
नासिक	..	1982-83	100	397.3	40	..	Nasik
		1983-84	100	449.0	45		
	†	1984-85	100	612.6	61		
महाराष्ट्र राज्य	..	1982-83	17100	396.4	6778	..	Maharashtra State
		1983-84	17100	449.0	7678		
		1984-85	17100	681.8	11659		
		1985-86	11900	587.0	6985		
		1986-87	13236	504.1	6672		
		1987-88	13400	760.4	10188		
		1988-89	13400	912.4	12226		
		1989-90	13400	892.2	11955		
		1990-91	14600	765.7	11180		
		1991-92	14600	1019.0	14877		
		1992-93	14600	974.0	14220		
		1993-94	14600	1004.9	14672		
		1994-95	19913	1014.1	20195		

† Survey on Cashewnut discontinued from 1985-86 onwards.

तक्ता सेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : कांदा (खरीप+रब्बी) Crop : Onion (Kharif+Rabbi)

जिल्हा	वर्ष Year	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	सरासरी उत्पन्न प्रति हेक्टर दनात Average yield tonnes/ha.	उत्पादन '००' टनात Production in '00' tonnes	District
1	2	3	4	5	
नासिक	.. 1982-83	189	13.561	2563	Nasik
	1983-84	189	12.735	2407	
	1984-85	183	13.235	2422	
	1985-86	188	13.133	2469	
	1986-87	186	11.231	2089	
	1987-88	188	11.638	2188	
	1988-89	189	16.465	3112	
	1989-90	220	12.027	2646	
	1990-91	222	11.729	2604	
	1991-92	217	17.662	3832	
	1992-93	171	14.365	2456	
	1993-94	248	10.333	2563	
	1994-95	240	12.531	3011	
धुळे	.. 1982-83	44	9.841	433	Dhule
	1983-84	39	11.744	458	
	1984-85	33	11.606	383	
	1985-86	36	8.361	301	
	1986-87	36	9.667	348	
	1987-88	36	10.611	382	
	1988-89	40	8.750	350	
	1989-90	52	9.557	497	
	1990-91	53	11.472	608	
	1991-92	49	10.099	493	
	1992-93	38	11.465	436	
	1993-94	47	8.999	423	
	1994-95	35	11.096	389	
जळगाव	.. 1982-83	22	13.318	293	Jalgaon
	1983-84	29	11.690	339	
	1984-85	20	13.050	261	
	1985-86	25	7.640	191	
	1986-87	25	9.160	229	
	1987-88	25	12.000	300	
	1988-89	25	12.320	308	
	1989-90	22	12.136	267	
	1990-91	33	10.697	353	
	1991-92	21	11.945	255	
	1992-93	13	12.596	163	
	1993-94	31	11.302	350	
	1994-95	23	10.508	241	
अहमदनगर	.. 1982-83	21	7.857	165	Ahmadnagar
	1983-84	21	13.000	273	
	1984-85	21	16.238	341	
	1985-86	22	9.051	200	
	1986-87	21	10.571	222	
	1987-88	22	10.954	241	
	1988-89	20	12.850	257	
	1989-90	32	11.750	376	
	1990-91	48	10.021	481	
	1991-92	33	9.834	323	
	1992-93	48	17.227	827	
	1993-94	137	17.814	2441	
	1994-95	130	16.013	2087	
पुणे	.. 1982-83	116	16.405	1903	Pune
	1983-84	95	17.274	1641	
	1984-85	93	18.118	1685	
	1985-86	96	12.917	1240	
	1986-87	95	13.653	1297	
	1987-88	96	13.177	1263	
	1988-89	107	14.691	1572	
	1989-90	89	14.000	1246	
	1990-91	116	17.741	2058	
	1991-92	91	16.649	1513	
	1992-93	146	15.582	2275	
	1993-94	179	13.174	2358	
	1994-95	163	13.621	2213	

सक्ता तेषीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : कांवा (खरीप+रब्बी)—चालू Crop : Onion (Kharif+Rabbi)—Contd.

1	2	3	4	5	
सोलापूर	1982-83	41	13.341	547	Solapur
	1983-84	43	13.930	599	
	1984-85	35	18.343	642	
	1985-86	40	12.650	506	
	1986-87	39	11.051	431	
	1987-88	40	10.425	417	
	1988-89	41	6.926	284	
	1989-90	42	11.429	480	
	1990-91	48	9.271	445	
	1991-92	39	12.464	486	
	1992-93	20	11.297	226	
	1993-94	66	12.396	818	
	1994-95	53	11.760	619	
सातारा	1982-83	30	12.333	370	Satara
	1983-84	34	10.000	340	
	1984-85	25	11.960	299	
	1985-86	28	12.679	355	
	1986-87	29	12.241	355	
	1987-88	28	10.750	329	
	1988-89	32	14.937	478	
	1989-90	30	12.800	384	
	1990-91	33	12.939	427	
	1991-92	31	13.771	429	
	1992-93	69	11.260	777	
	1993-94	93	12.324	1146	
	1994-95	76	12.840	979	
औरंगाबाद	1982-83	9	7.356	68	Aurangabad
	1983-84	12	12.250	147	
	1984-85	9	14.333	129	
	1985-86	9	8.778	79	
	1986-87	9	6.444	58	
	1987-88	9	12.111	109	
	1988-89	9	5.778	52	
	1989-90	6	12.167	73	
	1990-91	6	13.333	80	
	1992-92	7	10.410	73	
	1992-93	13	10.185	132	
	1993-94	26	8.623	224	
	1994-95	29	15.043	436	
उस्मानाबाद	1982-83	5	11.600	58	Osmanabad
	1983-84	18	13.000	234	
	1984-85	11	9.545	105	
	1985-86	11	8.818	97	
	1986-87	11	8.000	88	
	1987-88	11	9.364	103	
	1988-89	10	8.900	89	
	1989-90	10	11.500	115	
	1990-91	10	9.300	93	
	1991-92	9	9.339	84	
	1992-93	11	8.750	96	
	1993-94	15	8.949	134	
	1994-95	16	10.954	175	
बुलढाणा	1982-83	16	13.000	208	Buldhana
	1983-84	13	14.615	190	
	1984-85	13	10.385	135	
	1985-86	13	11.385	148	
	1986-87	13	10.615	138	
	1987-88	13	12.358	163	
	1988-89	16	9.875	158	
	1989-90	19	5.526	105	
	1990-91	19	7.579	144	
	1991-92	19	6.857	129	
	1992-93	19	1.589	30	
	1993-94	43	9.651	415	
	1994-95	4	10.872	39	

तत्पता तेवीस—समाप्त TABLE XXIII—Concl'd.

पीक : कांवा (खरीप + रब्बी)—समाप्त Crop : Onion (Kharif+Rabbi)—Concl'd.

1	2	3	4	5	
अमरावती	1982-83	16	13.375	214	Amravati
	1983-84	9	15.444	139	
	1984-85	8	15.750	126	
	1985-86	8	12.750	102	
	1986-87	8	11.375	91	
	1987-88	8	13.625	109	
	1988-89	15	14.400	216	
	1989-90	15	12.800	192	
	1990-91	16	9.000	144	
	1991-92	15	8.974	138	
	1992-93	14	14.366	201	
	1993-94	18	10.062	181	
	1994-95	18	9.007	160	
	महाराष्ट्र राज्य	1982-83	579	13.451	
1983-84		564	13.454	7591	
1984-85		511	14.341	7328	
1985-86		540	11.907	6430	
1986-87		546	10.993	6002	
1987-88		549	11.475	6300	
1988-89		577	13.534	7809	
1989-90		602	11.822	7116	
1990-91		665	12.090	8040	
1991-92		594	14.127	8401	
1992-93		620	13.413	8316	
1993-94		1016	11.909	12100	
1994-95		937	12.883	12067	

तक्ता चौवीस
TABLE XXIV

विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेले जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Surveys for determining additional yield due to selected Development measures

विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेले उत्पादन ठरविण्यासाठी महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विभागांमध्ये मूल्यमापन सर्वेक्षणे घेतली जातात. त्यासंबंधीचे निष्कर्षही खाली दिलेले आहेत.

Yardsticks Surveys for determining additional yield due to selected development measures are undertaken in different areas of the State. The results of the same are also given below.

(एक) खारभूमी विकास कार्यक्रमातील संरक्षित व असंरक्षित क्षेत्रावरील पीक कापणी प्रयोग
(1) Result of reclaimed and unreclaimed kharland seeds

खारभूमी विकास कार्यक्रमाचे वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन करण्यासाठी नेमलेल्या समित्तीच्या शिफारशीवरून खारभूमीची सुधारणा केलेल्या (संरक्षित) व चांगल्या जमिनीवर तसेच खारभूमीची सुधारणा न केलेल्या परंतु कार्यक्रमांमध्ये समाविष्ट असलेल्या (असंरक्षित) व चांगल्या जमिनीवर पीक कापणी प्रयोग घेण्यात यावेत.

The Government has appointed a committee for assessment of kharland Development Board. The committee has recommended crops cutting experiments on reclaimed, unreclaimed kharland and other than kharland should be conducted on continuing basis.

जिल्हा स्तरावरील खारभूमी संरक्षित व असंरक्षित क्षेत्रावरील पीक कापणी प्रयोगाची आकडेवारी

जिल्हा	वर्ष	सरासरी उत्पन्न किलो/हिक्टर (तांदूळ)			
		खारभूमी (संरक्षित)		खारभूमी (असंरक्षित)	
		खार जमिनीवरील	चांगल्या जमिनीवरील	खार जमिनीवरील	चांगल्या जमिनीवरील
१	२	३	४	५	६
ठाणे	1990-91	1238.8 (12)	1650.4 (12)
	1991-92	1429.5 (13)	1729.3 (13)	819.7 (20)	1661.2 (20)
	1992-93	1255.3 (21)	1951.0 (19)	885.2 (25)	2117.9 (21)
	1993-94	1201.2 (29)	2089.7 (29)	770.5 (26)	1950.9 (25)
रायगड	1990-91	1147.4 (8)	1890.8 (6)
	1991-92	1535.9 (58)	2138.9 (58)
	1992-93	1353.3 (67)	2093.9 (66)	928.1 (10)	2065.9 (10)
	1993-94	1459.8 (84)	2420.0 (84)	909.0 (61)	2443.7 (61)
रत्नागिरी	1990-91	1426.4 (14)	2320.1 (14)
	1991-92	1557.5 (14)	2431.5 (14)	1347.8 (10)	2556.5 (10)
	1992-93	1461.3 (20)	2243.0 (20)	850.5 (10)	2228.2 (10)
	1993-94	1445.0 (20)	2405.4 (20)	1020.4 (12)	2426.4 (12)
सिंधुदूर्ग	1990-91	1843.8 (14)	2454.5 (14)
	1991-92	1528.5 (11)	1887.3 (11)	1377.2 (14)	1852.6 (14)
	1992-93	1249.7 (28)	2135.7 (26)	735.4 (12)	2103.2 (12)
	1993-94	1248.0 (31)	2049.5 (29)	779.4 (10)	2011.7 (8)

तक्ता-चोवीस-चालू
TABLE XXIV-Contd.

(बोन) राष्ट्रीय पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत पीक सुधार कार्यक्रम-भाग दुसरा
(2) Result of additional yields of crop cover under National Watershed Development Programme-2nd Phase.

आठव्या पंचवर्षिक योजना काळांत राष्ट्रीय पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत राज्यांत २६६ पाणलोटानांची निवड करून पाणलोटानां १० ते १२ टक्के क्षेत्रावर मृदसंधारण व जल-व्यवस्थापनाची कामे करून सुधारणा केल्या जमिनीवर ५० आरची पायाभूत उपक्रमाची व नाविन्यपूर्ण बाबींचा अवलंब करून तसेच जैविक संवर्धन व अल्प खर्चाच्या तंत्रज्ञानाचा वापर करून प्रात्यक्षिके घेण्यांत येतात. सदर प्रात्यक्षिकाद्वारे पीक-पद्धती बाबतच्या संशोधनाचा प्रचार व प्रचार विस्तार यंत्रणे-मार्फत शेतकऱ्यांपर्यंत करण्यात येतो.

A new restructured centrally sponsored National Watershed Development Programme have been implemented in the state during VIIIth Five Year Plan. 266 model watersheds have been identified for improving productivity of rainfed crops by adopting crop demonstrations on 0.5 hectares in watershed on developed 10 to 12% areas. The aims of these demonstrations which cover basic activity; low cost technology, use of biofertilizers and etc. is popularised amongst the cultivators through Extension Staff of Agril. Deptt.

राष्ट्रीय पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत पीक सुधारणी प्रयोगांचे राज्यस्तरावरील पीक निहाय सरासरी उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता

हंगाम	पिकाचे नाव	वर्ष	जिल्हांची संख्या	सरासरी उत्पन्न कि./हि. (वाडलेले)		वाढीव उत्पन्न कि./हि.	शेकडा वाढ
				प्रात्यक्षिकातील	प्रात्यक्षिकाबाहेरील		
खरीप	१) भात -	१२-९३	१२	२०२३.३ (२५१)	१७६१.० (२३७)	२६२.३	१४.९
		१३-९४	१३	२२०७.४ (३१६)	१८६९.४ (२९१)	३३८.०	१८.०
	२) बाजरी	१२-९३	१२	१२३४.२ (१६९)	९७२.८ (१३७)	२६१.४	२६.९
		१३-९४	१०	१०३८.९ (११८)	८३१.९ (११२)	२०७.०	२४.९
	३) खरीप ज्वारी	१२-९३	१९	१९९५.६ (३२७)	१८३७.३ (२८९)	१५८.३	८.६
		१३-९४	१७	१६७९.२ (३०४)	१४५६.१ (२८८)	२२३.१	१५.३
	४) नागली	१२-९३	४	११५६.९ (४२)	११००.५ (४०)	५६.४	५.१
		१३-९४	७	११०३.५ (७३)	९९९.० (५७)	१०४.५	१०.५
	५) भुईमूग	१२-९३	१०	१४००.५ (१०६)	१२४५.७ (१०४)	१५४.८	१२.४
		१३-९४	१०	१४१५.० (१०३)	१२१५.७ (९६)	१९९.३	१६.४
	६) सूर्यफूल	१२-९३	११	६५८.१ (८९)	५४९.० (७८)	१०९.१	१६.८
		१३-९४	१०	६४४.७ (७३)	५१३.१ (६६)	१३१.६	२५.९
	७) सोयाबीन	१२-९३	१४	९३१.४ (२३१)	८३९.१ (२०२)	९२.३	११.०
		१३-९४	१४	१३३६.१ (२२२)	११७३.० (२०९)	१६६.९	१३.९
	८) कारळे	१२-९३	२	३२८.५ (३२)	२६६.९ (३२)	६१.६	२३.१
		१३-९४	३	४४७.० (६१)	३७०.० (५१)	७७.०	२०.८
	९) तीळ	१२-९३	३	३४६.२ (२२)	३०३.६ (२२)	४२.६	१४.०
		१३-९४	५	४०९.१ (४५)	३२४.३ (४५)	८४.८	२६.१
	१०) मूग	१२-९३	४	५६८.९ (३१)	५०५.८ (३१)	६३.१	१२.५
		१३-९४	४	६०८.६ (२७)	५३८.१ (२७)	७०.५	१३.१
	११) उडीद	१२-९३	६	६५५.६ (५७)	५८५.३ (५४)	७०.३	१०.८
		१३-९४	७	८४५.५ (८७)	७२६.१ (७७)	११९.४	१६.४
१२) तूर	१२-९३	१४	५३९.१ (१३४)	४७६.६ (१११)	६२.५	१३.१	
	१३-९४	१५	९४०.५ (१४४)	८२८.० (१२३)	११२.५	१३.६	
१३) चवळी	१२-९३	२	६९२.० (१२)	६११.६ (१२)	८०.४	१३.१	
	१३-९४	२	४२२.५ (१२)	३४४.४ (१२)	७८.१	२२.७	
१४) कुळीथ	
रब्बी	१) ज्वारी	१२-९३	९	७७७.५ (१२४)	६७७.१ (११२)	१००.४	१४.८
		१३-९४	१०	८९७.९ (९२)	७५८.३ (९०)	१३९.६	१८.४
	२) गहू	१२-९३	४	१२५६.३ (४५)	११४५.५ (४५)	११०.८	९.७
		१३-९४	७	१६४२.९ (४२)	१४७१.८ (४२)	१७१.१	११.६
	३) करडई	१२-९३	१२	४९६.९ (११७)	४३०.८ (९८)	६६.१	१५.३
		१३-९४	१४	७९२.१ (१९४)	६९५.५ (१५१)	९६.६	१३.९
	४) सूर्यफूल	१२-९३	१४	६२५.६ (१७३)	५४०.७ (१४९)	८४.९	१५.७
		१३-९४	१३	८३१.१ (१०४)	७०३.५ (९३)	१२७.६	१८.१
	५) हरभरा	१२-९३	२१	५६१.७ (५३३)	४९२.२ (४७३)	६९.५	१४.१
		१३-९४	२२	८४६.४ (५६१)	६९४.८ (४९४)	१५१.६	२१.८
	६) मूग	१२-९३	१	३२८.५ (२६)	२८०.५ (२६)	४८.०	१७.१
		१३-९४	२	४४२.६ (१६)	३७७.७ (१६)	६४.९	१७.२
	७) उडीद	१२-९३	१	१६०.० (६)	१३५.० (६)	२५.०	१८.५
	८) चवळी	१२-९३	२	४०४.९ (३७)	३५२.१ (२८)	५२.८	१५.०
		१३-९४	१	५३६.२ (३६)	४३७.२ (३०)	९९.०	२२.६
	९) कुळीथ	१२-९३	२	४४९.७ (२४)	३५६.० (१२)	९३.७	२६.३
		१३-९४	१	६०५.० (८)	५५८.३ (६)	४६.७	८.४
	१०) वाल	१२-९३	२	४११.० (६३)	३६४.२ (३७)	४६.८	१२.८
		१३-९४	२	५७४.६ (६०)	४९१.७ (५४)	८२.९	१६.९
	११) उन्हाळी भात	१२-९३	२	१६१२.९ (१२)	१०९०.५ (६)	५२२.४	४७.९
		१३-९४	१	१९७१.२ (८)	१८३३.४ (६)	१३७.८	७.५
	१२) उन्हाळी भुईमूग	१२-९३	२	२०६१.५ (२४)	१९४३.४ (११)	११८.१	६.१
	१३-९४	१	२१०७.७ (१४)	२००५.७ (७)	१६२.०	८.२	
१३) तीळ	१३-९४	१	३१५.० (६)	२७२.० (६)	४३.०	१५.८	
१४) मोहरी	१३-९४	६	४२७.७ (११२)	३७१.९ (३६)	५५.८	१५.०	
१५) जवस	१३-९४	३	३०७.६ (१८)	२६६.३ (१८)	४१.३	१५.५	

टीप : -कसातील आकडे प्रयोगांची संख्या दर्शवितात.

तक्ता चौवीस—चालू TABLE XXIV—Contd.

(तीन) गळीत व कडधान्य पिकांचे पथ:दर्शक प्रकल्प

(3) Result of Pilot Project on Oilseeds and Pulses crops

राज्यात सन १९८८-८९ चे रब्बी हंगामात मोठ्या, मध्यम व लघुपाटबंधान्यांचा लाभक्षेत्रात गळीत व कडधान्य पिकांचे उत्पादन आणि उत्पादकता वाढविण्याच्या उद्देशाने हरभरा, करडई, सुर्यफूल आणि उन्हाळी भुईमूग पिकांवर एका किंवा ४ ते ५ गावांचे समुहामध्ये १०० ते २०० हेक्टर क्षेत्रावर पथ:दर्शक प्रकल्प घेण्यात आले.

१) हरभरा व करडई पिकांचे क्षेत्रात वाढ करणे २) हरभरा, करडई आणि वाल पिकांची उत्पादकता आणि उत्पादन वाढविणे आणि ३) सुर्यफूल व उन्हाळी भुईमूग पिकांची उत्पादकता वाढविणे असे मुख्य उद्देश ठरविण्यात आले. ४) रब्बी हंगामातील पथ:दर्शक प्रकल्प यशस्वीरित्या राबविल्यामुळे आणि शेतकऱ्याकडून चांगला प्रतिसाद मिळाल्यामुळे १९८९-९० मध्ये खरीप व रब्बी हंगामात समान उद्दिष्टानुसार पथ:दर्शक प्रकल्प राबविण्यात आले.

Evaluation of Pilot Project Rabi 1988-89. The Pilot Project were organised on oilseed and Pulse crops in Rabi 1988-89. Due to successful implementation of Pilot Project during rabi 1988-89 and good response from the cultivators. The Pilot on the project on the same objects are implemented since 1989-90 onwards. The main object of the Pilot Project were (1) To increase the area under Gram and Safflower (2) To increase the production and productivity of Gram, safflower and wal (3) To increase the productivity of sunflower and summer Groundnut.

पथ:दर्शक प्रकल्पातील पीक कापणी प्रयोग
राज्यस्तरावर पीकनिहाय सरासरी उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता

हंगाम	पिकाचे नाव	वर्ष	जिल्हांची संख्या	सरासरी उत्पन्न कि./हि. (वाढलेले)		वाढीव उत्पन्न कि./हि.	शेकडा वाढ
				प्रकल्पात	प्रकल्पाबाहेरील		
खरीप	भुईमूग	91-92	12	721.6 (800)	577.9 (700)	143.7	24.9
		92-93	19	1149.7 (1171)	937.3 (922)	212.4	22.7
		93-94	19	1353.6 (1184)	1203.1 (1021)	150.5	12.5
--	सुर्यफूल	91-92	8	716.8 (266)	539.3 (121)	177.5	31.6
		92-93	15	598.4 (665)	471.7 (425)	126.7	28.5
		93-94	17	672.9 (503)	580.7 (261)	92.2	15.9
--	सोयाबीन	91-92	7	1419.8 (146)	1137.8 (124)	202.0	24.8
		92-93	14	1211.2 (539)	953.0 (346)	258.2	27.1
		93-94	14	1353.7 (1091)	1201.3 (814)	152.4	12.7
--	खरीप तीळ	91-92	5	317.6 (194)	280.4 (163)	37.2	13.3
		92-93	12	442.4 (618)	376.6 (425)	67.8	17.5
		93-94	12	350.9 (417)	287.7 (309)	63.2	22.0
--	कारळे	91-92	3	192.0 (213)	140.7 (171)	31.7	22.2
		92-93	1	351.0 (70)	270.2 (56)	80.8	29.9
--	मूग	92-93	10	646.0 (270)	566.7 (218)	79.3	14.0
		93-94	6	619.2 (165)	540.8 (154)	78.4	14.5
--	उडीद	92-93	8	692.7 (132)	567.2 (112)	120.0	21.2
		93-94	7	699.7 (227)	615.4 (195)	84.3	13.7
--	तूर	91-92	11	554.5 (300)	397.7 (214)	156.8	39.4
		92-93	13	599.6 (316)	491.4 (207)	108.2	22.0
		93-94	17	859.9 (817)	755.9 (610)	98.2	13.0
रब्बी	हरभरा	91-92	17	739.4 (1321)	571.4 (905)	168.0	29.4
		92-93	8	907.0 (810)	701.5 (593)	205.5	29.2
		93-94	20	919.8 (768)	800.7 (578)	119.1	14.9
--	करडई	91-92	13	582.7 (583)	474.3 (353)	108.4	22.9
		92-93	14	708.9 (864)	567.3 (576)	139.5	24.6
		93-94	16	826.3 (993)	746.0 (663)	80.3	10.8
--	सुर्यफूल	91-92	14	737.9 (1218)	573.8 (669)	164.1	28.6
		92-93	17	876.8 (622)	672.8 (381)	198.0	29.5
		93-94	16	891.2 (694)	755.8 (444)	135.8	13.6
--	जवस	91-92	5	251.8 (335)	197.7 (295)	54.1	27.4
		92-93	2	279.3 (164)	232.6 (153)	46.7	20.1
		93-94	7	331.8 (348)	272.8 (310)	59.0	21.6
--	मोहरी	93-94	4	354.0 (238)	312.8 (55)	42.2	13.2
--	तिळ	93-94	1	270.0 (10)	215.0 (10)	55.0	25.6

टीप :— कंसातील आकडे प्रयोगांची संख्या दर्शविताने.

तक्ता चौवीस—चालू
TABLE XXIV—Contd.

(चार) समतल मशागत या मृद संधारण मात्रामुळे पिकाच्या उत्पन्नात होणाऱ्या वाढीचे मूल्यमापन सर्वेक्षण
(4) Evaluation Survey on contour Cultivation on Crops Yield

शेतकऱ्यांच्या शेतावर समतल मार्गदर्शक रेषा काढून समतल मशागत पद्धतीने पेरणी केल्यास पावसाचे पाणी वाहून न जाता जमिनीत तेथेच मुरते. त्यामुळे जमिनीत ओलावा राहून पिकाच्या वाढीस त्याचा उपयोग होतो व पिकाची वाढ चांगली होऊन उत्पन्नात वाढ होते.

समतल मशागत पद्धतीवर पेरणी केल्यामुळे उत्पन्नात होणाऱ्या वाढीचे मूल्यमापन सर्वेक्षण खरीप १९८८-८९ पासून घेण्यात आले.

Countour Cultivation—Under Contour Cultivation Cultivators have to sow crops according to contour guidelines is the main object of this treatment. Due to this, rain water arrested and absorbs in soil which helps for good and uniform growth of crops throughout the field.

The evaluation survey on contour cultivation on crops yield have undertaken from kharif 1988-89.

समतल मशागत पद्धतीवरील राज्यस्तरावरील पीकनिहाय सरासरी उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता

हंगाम	पिकाचे नाव	जिल्ह्यांची संख्या	वर्ष	सरासरी उत्पन्न कि./हि. (वाळलेले)		वाढीचे उत्पन्न कि./हि.	शेकडा वाढ
				समतल मशागत पद्धतीवरील	स्थानिक क्षेत्रावरील		
खरीप	भात (परजाळ)	1	1988-89	2781.1 (17)	2452.4 (14)	328.7	13
		1	1992-93	894.0 (6)	770.0 (6)	124.0	16
—	नागल:	2	1988-89	401.8 (8)	309.2 (8)	91.9	30
		2	1993-94	1196.4 (16)	1558.4 (14)	138.0	13
—	वाजरी	11	1988-89	612.3 (275)	526.3 (272)	86.0	16
		8	1989-90	723.1 (152)	574.1 (148)	149.0	26
		10	1990-91	745.4 (207)	592.2 (207)	153.2	26
		11	1991-92	504.4 (352)	407.9 (350)	96.5	24
		10	1992-93	1035.3 (367)	852.4 (347)	182.9	21
		11	1993-94	828.1 (356)	686.7 (328)	141.4	21
—	ज्वारी	19	1988-89	1253.7 (385)	1097.7 (385)	156.0	14
		15	1989-90	2089.6 (261)	1730.0 (258)	359.6	21
		14	1990-91	1687.7 (312)	1397.2 (311)	290.5	25
		16	1991-92	1149.3 (444)	928.0 (438)	221.3	24
		19	1992-93	1903.3 (422)	1705.4 (408)	197.9	12
		15	1993-94	1603.9 (502)	1468.5 (458)	135.4	9
—	भुईमूग	9	1991-92	708.2 (136)	577.3 (132)	130.9	23
		5	1992-93	1201.9 (72)	998.3 (69)	203.6	20
		7	1993-94	947.2 (76)	830.9 (71)	116.3	14
—	सोयाबीन	2	1991-92	835.1 (24)	695.9 (24)	139.2	20
		3	1992-93	893.2 (36)	740.7 (36)	152.5	21
		3	1993-94	1321.7 (28)	1199.0 (28)	122.7	10
—	सूर्यफूल	2	1992-93	537.2 (13)	433.5 (13)	103.7	24
		2	1993-94	663.7 (12)	553.7 (12)	110.0	20
—	तीळ	1	1993-94	386.5 (10)	322.0 (10)	64.5	20
—	मूग	1	1992-93	736.9 (43)	603.8 (37)	133.1	22
—	उडीद	1	1992-93	749.7 (10)	607.2 (10)	182.5	30
—	तूर	5	1991-92	466.0 (63)	363.1 (57)	102.9	28
		5	1992-93	432.9 (101)	349.4 (10)	83.5	24
		5	1993-94	948.7 (204)	841.4 (189)	107.3	13
—	कापूस	1	1992-93	385.6 (10)	309.2 (10)	76.4	25
रब्बी	ज्वारी	5	1988-89	559.5 (55)	442.2 (49)	116.2	26
		6	1989-90	750.1 (129)	598.8 (129)	151.3	25
		4	1990-91	587.1 (77)	494.5 (75)	92.6	19
		4	1991-92	397.8 (123)	330.1 (123)	67.7	21
		6	1992-93	508.5 (243)	427.7 (223)	80.9	15
		8	1993-94	661.8 (298)	544.7 (271)	117.1	22
—	गहू (बागायत)	1	1988-89	667.7 (6)	560.4 (10)	107.3	19
		1	1989-90	672.6 (10)	570.3 (10)	102.3	18
		1	1993-94	1523.3 (6)	1421.7 (6)	101.6	7
—	हरभरा	3	1988-89	450.5 (12)	351.2 (12)	99.3	28
		1	1992-93	510.0 (6)	435.0 (6)	75.0	17
		8	1993-94	900.9 (117)	785.3 (111)	115.6	15
—	सूर्यफूल	1	1992-93	493.0 (10)	422.5 (6)	70.5	17
—	करडई	4	1993-94	838.9 (52)	736.5 (48)	102.4	14

टीप :— कंसातील आकडे प्रयोगांची संख्या दर्शवितात.

तक्ता चौबीस-त्वालू TABLE XXIV—Contd.

(पाच) अन्नधान्य उत्पादन वाढीचा विशेष कार्यक्रम

(5) Centrally Sponsored Special Foodgrain Production Programme

पीक : भात

Crop : Rice

केंद्र शासनाच्या ७५ टक्के अनुदानावर अन्नधान्य उत्पादन वाढीचा विशेष कार्यक्रम भात पिकावर राज्यातील ८ जिल्ह्यातील ८० तालुक्यात १९८९-९०, १९९०-९१ व १९९१-९२ मध्ये घेण्यात आला. या कार्यक्रमापुढे उत्पादनात होणाऱ्या वाढीचे मूल्यमापन करण्यासाठी पीक कापणी प्रयोग घेण्यात आले.

Centrally Sponsored Special Foodgrains Production Programme (Rice) implemented in 8 districts (80 Tahsils) on the basis of 75 % assistance.

For assessing the additional yield due to S. F. P. P. crop cutting experiments were planned during 1989-90, 1990-91 and 1991-92.

जिल्हा स्तरावरील सरासरी उत्पन्न, वाढीव उत्पन्न दर्शविणारा तक्ता
पीक-भात (तांदूळ)

जिल्हा	वर्ष	सरासरी उत्पन्न (तांदूळ) कि./हि.		वाढीव उत्पन्न कि./हि.	शेकडा वाढ
		विशेष कार्यक्रमातील	पीक सर्वेक्षणामधील		
ठाणे	1989-90	2055.1 (218)	1847.2 (370)	207.9	11
	1990-91	2070.1 (184)	1922.2 (356)	147.1	8
	1991-92	1996.6 (232)	1782.4 (345)	214.2	12
	1992-93	2206.9 (230)	1930.4 (403)	276.5	14
	1993-94	2278.5 (118)	2043.9 (386)	234.	12
रायगड	1989-90	2147.4 (260)	1945.7 (411)	201.7	10
	1990-91	1846.4 (270)	1606.1 (420)	240.3	15
	1991-92	2367.3 (280)	2185.2 (406)	182.1	8
	1992-93	2391.6 (238)	2083.6 (456)	308.8	15
	1993-94	2647.9 (118)	2378.0 (342)	269.9	11
रत्नागिरी	1989-90	2792.1 (175)	2209.8 (219)	582.9	26
	1990-91	2571.3 (176)	2225.4 (270)	345.9	16
	1991-92	2637.8 (174)	2432.3 (176)	205.5	8
	1992-93	2380.0 (178)	2115.1 (316)	264.9	13
	1993-94	2625.3 (85)	2343.9 (342)	281.4	12
सिंधुदुर्ग	1989-90	2875.9 (128)	2300.7 (214)	575.2	25
	1990-91	2586.2 (114)	1982.5 (218)	603.7	30
	1991-92	2157.2 (112)	1841.0 (162)	316.2	17
	1992-93	2405.4 (128)	2062.8 (248)	342.6	17
	1993-94	2294.4 (64)	2069.6 (260)	224.8	11
नासिक	1989-90	1446.9 (120)	943.3 (206)	503.6	53
	1990-91	1641.5 (90)	1057.6 (202)	583.9	55
	1991-92	987.8 (84)	768.7 (178)	219.1	29
	1993-94	1427.3 (48)	1256.0 (240)	171.3	14
	भंडारा	1989-90	1210.8 (240)	1163.3 (281)	47.5
1990-91		1969.9 (222)	1202.5 (472)	767.4	64
1991-92		1332.0 (252)	1070.9 (126)	261.1	24
1992-93		1402.9 (258)	1558.6 (597)	244.3	21
1993-94		1496.0 (140)	1296.2 (641)	199.8	15
चंद्रपूर	1989-90	1832.1 (176)	1082.4 (284)	749.7	69
	1990-91	1956.8 (168)	1295.6 (376)	661.2	51
	1991-92	1323.6 (152)	947.6 (156)	376.0	40
	1992-93	1653.3 (188)	1462.5 (375)	190.8	13
	1993-94	1630.3 (94)	1419.6 (368)	210.7	15
गडचिरोली	1989-90	1738.5 (116)	997.7 (198)	740.8	74
	1990-91	1691.6 (62)	927.1 (325)	764.5	83
	1991-92	1119.1 (32)	682.4 (214)	436.7	64
	1993-94	1431.3 (90)	1243.9 (300)	187.4	15
	पुणे	1991-92	1177.1 (52)	1039.3 (178)	137.8
1992-93		1510.0 (54)	1321.5 (256)	188.5	14
1993-94		996.3 (40)	854.0 (211)	142.3	17
धुळे	1992-93	801.8 (34)	690.6 (128)	111.2	16
	1993-94	3055.3 (196)	2617.9 (346)	437.4	17
कोल्हापूर	1992-93	2662.6 (97)	2403.0 (350)	259.6	11
	1993-94	927.6 (56)	791.1 (127)	136.5	17
परभणी	1992-93	927.4 (14)	815.4 (148)	112.0	14
	1993-94	1420.6 (98)	1196.3 (226)	224.3	19
नागपूर	1992-93				

टीप :- कंसातील आकडे प्रयोगांची संख्या दर्शवितात.

तबता चौबीस-चालू TABLE XXIV—Contd.

(सहा) अन्नधान्य उत्पादन वाढीचा विशेष कार्यक्रम (तृणधान्ये)

(6) Centrally sponsored special Foodgrain production Programme

सन १९९०-९१ पासून केंद्र पुरस्कृत अन्नधान्य उत्पादन वाढीचा विशेष कार्यक्रमांमध्ये भात पिकांशिवाय खरीप ज्वारी व रब्बी ज्वारी ही पिके घेण्यात आली. तर सन १९९१-९२ मध्ये भात पीक वगळून खरीप ज्वारी, रब्बी ज्वारी, बाजरी व नागली या पिकांचा समावेश करण्यात आला. सदर कार्यक्रम राबविल्यामुळे पिकांच्या उत्पन्नात काही वाढ झाली किंवा कसे हे अजमावून पाहण्यासाठी पीक कापणी प्रयोग घेण्यात आले.

From 1990-91 Paddy and in addition kharif Jowar Rabi Jowar crop was included in Centrally Sponsored Special Foodgrain Production Programme and from 1991-92 Kharif Jowar, Rabi Jowar, Bajari and Nagali crops were included in the said Programme while paddy excluded from the programme.

For assessing the additional yield due to S. F. P. P. crop cutting experiments were planned since 1990-91.

हंगाम	पिकाचे नांव	जिल्ह्याची संख्या	वर्ष	सरासरी उत्पन्न कि/हि. (मुकविलेले)		वाढीव उत्पन्न कि/हि.	शेकडा वाढ	
				विशेष कार्यक्रमातील	पीक कापणी सर्व्हेक्षणामधील			
खरीप	ज्वारी	..	1	90-91	1641.0 (270)	1501.2 (2639)	555.9	37
			10	91-92	1163.6 (779)	931.8 (2258)	231.8	25
			20	92-93	2121.0 (1650)	1741.7 (5333)	379.3	22
			15	93-94	1703.4 (937)	1428.0 (3838)	275.4	19
—, —	बाजरी	..	4	91-92	617.0 (248)	454.8 (1156)	162.2	36
			8	92-93	1310.3 (501)	970.8 (2549)	339.5	35
			9	93-94	880.5 (356)	676.0 (2411)	204.5	30
—, —	नागली	..	3	91-92	1226.9 (342)	866.9 (422)	360.0	42
			4	92-93	1285.1 (443)	989.5 (619)	295.6	30
			4	93-94	1164.4 (128)	1049.0 (524)	115.4	11
रब्बी	ज्वारी	..	7	91-92	607.2 (320)	382.7 (2756)	224.5	59
			6	92-93	707.3 (341)	533.7 (2599)	173.6	33
			12	93-94	877.4 (363)	661.8 (3664)	215.6	33

टीप : —कंसातील आकडे प्रयोगांची संख्या दर्शविताने.

सप्तता चौथीस-समाप्त TABLE XXIV—Concl'd.

(सात) सर्वकष पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम

(7) Comprehensive Watershed Development Programme

राज्यात सर्वकष पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रमांतर्गत मूढ संधारणाच्या निरनिराळ्या मात्रा राबवून पाणलोटोतील कोरडवाहू शेतीची सर्वांगण सुधारणा केल्यामुळे पिकांच्या उत्पन्नात काही वाढ झाली किंवा कसे हे अजमावून पाहण्यासाठी पीक कापणी प्रयोग घेण्यात आले.

Soil conservation section of the Department has adopted new technology for developing the watershed.

For assessing the additional yield crop cutting experiments are planned from 1991-92 onwards.

हंगाम	पिकाचे नाव	जिल्ह्याची संख्या	वर्ष	सरासरी उत्पन्न कि/हि. (सुकविलेले)		वाढीव उत्पन्न कि/हि.	शेकडा वाढ
				पाणलोट क्षेत्रातील	पाणलोट क्षेत्राबाहेरील		
खरीप	भात (तांदूळ)	12	91-92	1482.8 (360)	1234.4 (343)	248.4	20.0
		13	92-93	1725.4 (335)	1479.1 (320)	246.3	17.0
		14	93-94	1798.9 (478)	1568.9 (430)	231.2	14.7
--	नागली	4	91-92	991.6 (38)	790.0 (38)	201.6	26.0
		2	92-93	1181.8 (23)	1019.7 (23)	162.1	16.0
		3	93-94	1105.1 (56)	1027.3 (38)	77.8	7.6
--	बाजरी	11	91-92	426.0 (316)	343.6 (302)	82.4	24.0
		10	92-93	966.9 (300)	792.4 (266)	174.5	22.0
		11	93-94	717.0 (393)	606.5 (365)	110.5	18.2
--	ज्वारी	16	91-92	1011.5 (381)	811.6 (370)	199.9	25.0
		17	92-93	1938.2 (366)	1692.8 (346)	245.4	15.0
		15	93-94	1538.7 (477)	1394.6 (430)	144.1	10.3
--	भुईमूग	9	91-92	752.5 (131)	630.1 (127)	122.4	19.0
		9	92-93	1330.5 (91)	1110.6 (83)	219.9	20.0
		7	93-94	1218.5 (86)	1106.1 (85)	125.1	11.4
--	सूर्यफूल	5	91-92	571.1 (48)	415.7 (48)	101.4	24.0
		1	92-93	483.0 (10)	387.5 (10)	95.5	25.0
		4	93-94	499.2 (38)	429.5 (37)	69.7	16.2
--	सोयाबीन	2	91-92	482.0 (18)	383.3 (16)	98.7	26.0
		4	92-93	783.0 (33)	674.4 (31)	108.6	16.0
		6	93-94	1439.2 (60)	1312.7 (60)	126.5	9.6
--	तीळ	1	91-92	318.0 (8)	266.0 (8)	52.0	20.0
		1	92-93	467.0 (10)	355.0 (10)	112.0	32.0
		1	93-94	250.0 (6)	219.2 (6)	30.8	14.0
--	तूर	8	91-92	446.4 (102)	349.6 (102)	96.8	28.0
		5	92-93	583.8 (56)	453.3 (56)	130.5	29.0
		6	93-94	593.7 (66)	546.8 (66)	46.9	8.6
--	उडीद	2	91-92	395.0 (17)	308.8 (17)	86.2	18.0
		2	92-93	582.0 (31)	476.1 (29)	105.9	22.0
		1	93-94	627.8 (16)	581.6 (12)	46.2	7.9
--	घेवडा	1	91-92	675.4 (12)	522.9 (12)	152.5	29.0
		1	92-93	1106.5 (8)	962.4 (8)	144.1	15.0
--	मूग	1	92-93	595.6 (33)	473.7 (27)	121.9	26.0
		1	93-94	710.0 (12)	628.0 (12)	82.0	13.1
--	कापूस	6	91-92	374.1 (52)	294.1 (52)	80.0	27.0
		4	92-93	477.7 (38)	382.2 (38)	95.5	25.0
		6	93-94	639.7 (178)	518.5 (154)	121.2	23.4
रब्बी	रब्बी ज्वारी	7	91-92	679.5 (190)	546.9 (190)	132.6	24.0
		12	92-93	677.4 (264)	553.9 (248)	123.5	22.0
		11	93-94	731.0 (377)	623.3 (331)	107.7	27.3
--	गहू	12	91-92	1427.6 (181)	1185.9 (181)	241.7	20.0
		16	92-93	1563.1 (393)	1319.9 (321)	243.2	18.0
		17	93-94	1621.5 (398)	1504.0 (366)	117.5	7.8
--	हरभरा	10	91-92	651.1 (101)	527.8 (101)	123.3	23.0
		12	92-93	718.0 (202)	583.7 (160)	134.3	23.0
		15	93-94	839.6 (275)	720.7 (257)	118.9	16.5
--	सूर्यफूल	1	91-92	782.0 (15)	627.3 (15)	154.7	25.0
--	ज्वार	2	91-92	222.8 (18)	189.3 (18)	33.5	18.0
		2	92-93	273.5 (26)	230.2 (26)	43.3	18.0
		3	93-94	304.4 (24)	242.6 (26)	61.8	25.8
--	कारडई	2	92-93	647.0 (27)	517.6 (27)	129.4	25.0
		3	93-94	976.1 (44)	888.7 (42)	87.4	9.8

टोप :- कंसातील भावने प्रयोगांची संख्या दर्शविताने.

तक्ता पंचवीस
TABLE XXV

तक्ता पंचवीस TABLE XXV

(अ) महाराष्ट्र राज्यात जिल्हानिहाय एकूण क्षेत्राशी प्रमुख पिकांपैकी प्रत्येक पिकाचे शेकडा प्रमाण बराचिंगारा तक्ता १९९१-९२
(A) Statement showing the percentage area under principal crops to total cropped area in each District of Maharashtra State for 1991-92

(Area in '00' hectare)

अनुक्रमांक	जिल्हा	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	भात	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	बाजरी	रागी	हरभरा	तूर	ऊस	कापूस	भूईमूग खरीप	भूईमूग (उ.) खरीप व रब्बी	तीळ	करहई	जवस	जिल्हा
Sr. No.		Total Cropped area	Paddy (kh.)	Wheat	Kh. Jowar	Rabi Jowar	Bajari	Ragi	Gram	Tur	Su. cane	Cotton	Gr. Nut (kh.)	Gr. Nut (s.)	Sesamum (K & R)	Sa-flower	Linseed	District
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
१	बृहन्मुंबई	.. 5	60.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	Mumbai Sub.
२	ठाणे	.. 3742	40.2	0.0	0.0	0.0	0.0	5.2	0.6	1.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.3	0.0	0.0	Thane
३	रायगड	.. 2287	65.8	0.0	0.0	0.0	0.0	9.7	0.9	0.7	0.0	0.0	0.0	0.1	0.7	0.0	0.0	Raigad
४	रत्नागिरी	.. 2272	36.4	0.0	0.0	0.0	0.0	14.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	1.5	0.0	0.0	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	.. 1383	55.9	0.0	0.0	0.0	0.0	6.9	0.0	0.2	0.1	0.0	0.9	2.1	0.1	0.0	0.0	Sindhudurg
	एकूण कोकण वि.	.. 9689	47.6	0.0	0.0	0.0	0.0	8.7	0.5	0.6	0.0	0.0	0.2	0.4	0.7	0.0	0.0	Total Konkan Dn.
६	नासिक	.. 9455	4.4	7.3	2.3	1.9	36.5	5.0	4.1	0.9	4.4	0.1	5.3	0.2	0.0	0.0	0.0	Nasik
७	धुळे	.. 7366	3.6	2.6	12.6	3.4	21.4	1.1	2.2	2.9	2.2	10.0	11.5	1.6	1.6	0.1	0.0	Dhule
८	जळगाव	.. 9703	0.7	3.3	20.3	3.1	10.3	0.0	3.4	2.4	2.1	21.0	4.0	1.5	8.0	0.6	0.0	Jalgaon
	एकूण नाशिक वि.	.. 26524	2.8	4.5	11.7	2.8	22.7	2.1	3.3	2.0	2.9	10.5	6.6	1.1	3.1	0.3	0.0	Total Nashik Dn.
९	अहमदनगर	.. 12813	0.4	6.1	0.8	38.3	25.4	0.3	1.9	1.6	5.6	0.1	1.1	0.5	0.2	3.8	0.1	Ahmadnagar
१०	पुणे	.. 13097	4.6	4.0	1.5	37.0	17.0	1.0	2.5	0.3	4.0	0.0	3.3	0.3	0.2	3.0	0.1	Pune
११	सोलापूर	.. 10598	0.4	3.3	0.4	58.8	2.8	0.0	2.3	3.9	4.4	0.3	1.2	0.9	0.1	3.9	0.2	Solapur
	एकूण पुणे वि.	.. 36508	1.9	4.5	1.0	43.8	15.8	0.5	2.3	1.8	4.7	0.1	1.9	0.6	0.2	3.5	0.1	Total Pune Dn.
१२	सातारा	.. 7245	5.5	3.8	12.2	20.2	16.2	1.9	1.9	1.2	6.9	0.1	10.1	0.2	0.0	0.4	0.0	Satara
१३	सांगली	.. 6705	2.4	3.7	19.7	18.2	14.4	0.1	3.2	2.4	6.8	0.3	8.3	0.3	0.0	1.4	0.0	Sangli
१४	कोल्हापूर	.. 4826	21.1	2.1	8.1	1.1	0.1	5.4	2.2	0.8	14.5	0.0	13.7	0.1	0.0	0.0	0.0	Kolhapur
	एकूण पुणे वि.	.. 18776	8.4	3.3	13.8	14.6	11.4	2.2	2.5	1.6	8.8	0.2	10.4	0.2	0.0	0.7	0.0	Total Pune Dn.
१५	औरंगाबाद	.. 7383	0.3	4.5	7.2	13.2	24.8	0.0	3.8	7.1	4.8	8.7	2.1	0.3	1.8	3.9	2.0	Aurangabad
१६	जालना	.. 6388	0.4	4.0	9.9	15.5	12.7	0.0	1.3	6.6	2.5	20.4	1.2	0.3	1.0	4.3	1.2	Jalna
१७	बीड	.. 8819	0.9	1.8	11.4	21.3	19.4	0.0	1.6	6.3	2.5	3.8	2.4	0.7	1.1	2.2	1.3	Beed
	एकूण औरंगाबाद वि.	.. 22590	0.6	3.3	9.6	17.0	19.3	0.0	2.2	6.7	3.3	10.1	2.0	0.5	1.3	3.3	1.5	Total Aurangabad Dn.
१८	लातूर	.. 5919	3.6	1.7	32.6	2.9	1.8	0.0	1.6	10.9	2.5	4.6	4.7	0.4	3.7	1.1	0.8	Latur
१९	उस्मानाबाद	.. 6245	2.4	3.1	17.7	22.0	1.8	0.0	3.7	13.6	4.0	0.0	2.9	0.8	1.0	3.8	1.6	Osmanabad
२०	नांदेड	.. 7780	4.4	2.3	30.0	3.4	0.2	0.0	1.2	5.3	2.2	33.9	0.6	1.1	1.5	1.0	0.7	Nanded
२१	परभणी	.. 10642	2.4	3.6	20.4	11.8	0.9	0.0	2.5	6.9	1.7	26.3	0.5	0.9	1.2	3.8	1.2	Parbhani
	एकूण औरंगाबाद वि.	.. 30586	3.1	2.8	24.6	10.0	1.1	0.0	2.2	8.6	2.5	18.7	1.8	0.8	1.7	2.6	1.1	Total Aurangabad Dn.

तबता पंचवीस-चालू
TABLE XXV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
२२	बुलढाणा	7422	0.5	1.7	26.7	0.0	2.0	0.0	1.2	6.2	0.5	34.7	1.9	0.0	2.7	1.3	0.0	Buldhana
२३	अकोला	9564	0.7	1.0	29.0	0.0	0.5	0.0	1.1	8.2	0.3	37.6	0.6	0.3	1.6	1.2	0.1	Akola
२४	अमरावती	8672	1.6	1.3	21.1	0.0	0.5	0.0	1.6	9.7	0.2	41.6	3.3	0.1	0.9	0.1	0.1	Amravati
२५	यवतमाळ	8973	0.9	1.1	25.4	0.0	1.3	0.0	0.8	9.9	1.3	46.4	0.8	0.5	1.3	0.2	0.2	Yavatmal
	एकूण अमरावती वि.	34631	0.9	1.2	25.6	0.0	1.0	0.0	1.2	8.6	0.6	40.3	1.6	0.2	1.6	0.7	0.1	Total Amravati Dn.
२६	वर्धा	4042	0.9	4.3	19.7	0.2	0.1	0.0	2.7	12.6	0.5	38.4	4.0	0.3	2.6	0.0	1.9	Wardha
२७	नागपूर	5840	6.7	6.5	17.8	4.7	0.0	0.0	3.8	8.9	0.2	10.3	3.8	0.2	1.7	0.0	4.3	Nagpur
२८	भंडारा	4741	70.7	4.0	0.0	1.8	0.0	0.0	1.8	1.9	0.5	0.0	0.0	0.1	0.3	0.0	4.1	Bhandara
२९	चंद्रपूर	5396	28.4	3.4	6.9	17.4	0.0	0.0	1.4	3.9	0.0	11.8	0.0	0.0	4.5	0.0	6.0	Chandrapur
३०	गडचिरोली	2011	70.5	1.0	0.0	8.1	0.0	0.0	1.4	0.7	0.0	0.2	0.0	0.1	2.6	0.0	1.0	Gadchiroli
	एकूण नागपूर वि.	22030	30.4	4.3	10.0	6.7	0.0	0.0	2.4	6.1	0.2	12.7	1.7	0.1	2.3	0.0	3.9	Total Nagpur Dn.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	21334	7.8	3.2	13.3	13.8	9.4	1.0	2.2	5.0	2.9	13.7	3.2	0.5	1.4	1.6	0.8	Total Maharashtra State

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV—Contd.

(ब) महाराष्ट्र राज्यात प्रमुख पिकांपैकी प्रत्येक पिकाबाबत राज्यस्तरावरील एकूण क्षेत्राशी प्रत्येक जिल्ह्याचे शेकडा प्रमाण बराबिगारा तक्ता १९९१-९२
(B) Statement showing the percentage area in each district as compared to total area under the crop in the Maharashtra State for 1991-92

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	(क्षेत्रफळ '००' हेक्टर) (Area in '00' hectare)																District	
		भात (ख.) Paddy (kh.)	भात (उ.) Paddy (s.)	गहू Wheat	ज्वारी (ख.) Kh. Jawar	ज्वारी (र.) Rabi Jawar	बाजरी Bajari	नाचणी Ragi	हरभरा Gram	तूर Tur	ऊस S'cane	कापूस Cotton	भुईमूग (ख.) Gr. Nut (kh.)	भुईमूग (उ.) Gr. Nut (s.)	तीळ (ख. + र.) Sesamum (K & R)	करडई Sa- fflower	जवस Linseed		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
१	मुंबई	Mumbai Sub.	
२	ठाणे	..	9.6	6.3	9.9	0.5	0.4	0.2	0.4	Thane	
३	रायगड	..	9.2	32.1	11.2	0.5	0.2	0.2	0.5	Raigad	
४	रत्नागिरी	..	5.3	1.2	16.6	0.5	1.2	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	..	4.8	12.3	4.9	0.2	2.8	0.1	Sindhudurg	
एकूण	कोंकण विभाग	..	28.9	52.0	42.6	1.0	0.6	0.2	3.6	2.2	Total Konkan Dn.	
६	नासिक	..	2.7	..	10.7	0.8	0.6	18.2	24.1	9.1	0.8	7.0	..	7.9	2.2	0.2	Nasik
७	धुळे	..	1.7	..	3.0	3.5	0.9	8.3	4.3	3.7	2.1	2.8	2.7	13.4	11.2	4.1	0.3	..	Dhule
८	जळगाव	..	0.4	..	5.0	7.3	1.1	5.3	..	7.6	2.3	3.5	7.4	6.1	14.0	26.8	1.8	0.1	Jalgaon
एकूण	नासिक विभाग	..	4.8	..	18.7	11.6	2.6	31.8	28.4	20.4	5.3	13.3	10.1	27.4	27.3	30.9	2.2	0.3	Total Nasik Dn.
९	अहमदनगर	..	0.3	..	12.0	0.4	17.7	17.2	2.0	5.7	2.0	12.1	..	2.3	6.5	0.8	14.8	0.7	Ahmadnagar
१०	पुणे	..	3.9	..	8.1	0.7	17.4	11.7	6.4	7.6	0.4	8.8	..	6.7	4.3	1.0	11.8	0.4	Pune
११	सोलापूर	..	0.3	..	5.5	0.2	22.4	1.6	..	5.6	4.1	8.0	0.1	2.0	9.2	0.4	12.8	1.4	Solapur
एकूण	पुणे विभाग	..	4.5	..	25.6	1.3	57.4	30.5	8.4	19.0	6.6	28.9	0.2	11.0	20.0	2.2	39.4	2.6	Total Pune Dn.
१२	सातारा	..	2.6	..	4.2	3.3	5.3	6.2	6.9	3.3	0.9	8.5	..	11.5	1.5	..	0.9	..	Satara
१३	सांगली	..	1.0	..	3.9	4.9	4.4	5.1	0.4	5.0	1.6	7.7	0.1	8.8	1.8	0.1	2.9	0.1	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	6.5	5.6	1.6	1.5	0.2	..	13.3	2.4	0.4	11.9	..	10.4	0.7	Kolhapur
एकूण	कोल्हापूर विभाग	..	10.1	5.6	9.7	9.7	9.8	11.3	20.5	10.7	2.9	28.0	0.1	30.7	4.0	0.1	3.8	0.1	Total Kolhapur Dn.

तक्ता पंचवीस-चाळ
TABLE XXV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
१५	औरंगाबाद	0.1	..	5.1	2.0	3.5	9.6	..	6.6	5.2	6.1	2.3	2.5	1.8	4.6	8.8	9.1	Aurangabad
१६	जालना	0.2	..	3.9	2.4	3.6	4.3	..	1.8	4.2	2.7	4.7	1.2	2.1	2.1	8.4	4.9	Jalna
१७	बीड	0.5	..	2.4	3.7	6.7	9.0	0.1	3.2	5.6	3.8	1.2	3.4	6.1	3.3	5.8	6.9	Beed
एकूण	औरंगाबाद विभाग	0.8	..	11.5	8.1	13.8	22.9	0.1	11.6	15.0	12.6	8.3	7.1	10.0	10.0	23.0	20.9	Total Aurangabad Dn.
१८	लातूर	1.4	..	1.6	7.2	0.6	0.5	..	2.2	6.5	2.5	1.0	4.4	2.0	7.6	2.0	3.0	Latur
१९	उस्मानाबाद	1.0	..	3.0	4.1	4.9	0.6	..	5.3	8.5	4.2	..	2.8	4.8	2.1	7.2	6.0	Osmanabad
२०	नांदेड	2.2	..	2.8	8.7	1.0	0.1	..	2.2	4.2	2.9	9.6	0.7	8.0	4.1	2.4	3.3	Nanded
२१	परभणी	1.6	..	5.9	8.1	4.5	0.5	..	6.2	7.3	3.1	10.2	0.9	9.6	4.4	12.5	8.0	Parbhani
एकूण	लातूर विभाग	6.2	..	13.2	28.1	11.0	1.7	..	15.9	26.4	12.8	20.7	8.8	24.4	18.2	24.1	20.3	Total Latur Dn.
२२	बुलढाणा	0.2	..	1.9	7.4	..	0.8	..	2.0	4.6	0.6	9.3	2.2	..	7.0	3.0	0.1	Buldhana
२३	अकोला	0.4	..	1.4	10.3	..	0.3	..	2.4	7.8	0.5	13.0	0.9	3.0	5.3	3.5	0.4	Akola
२४	अमरावती	0.9	..	1.7	6.8	..	0.2	..	3.2	8.4	0.3	13.1	4.5	0.6	2.6	0.3	0.3	Amravati
२५	यवतमाळ	0.5	..	1.6	8.5	..	0.6	..	1.7	8.9	2.0	15.1	1.1	4.2	4.0	0.6	1.2	Yavatmal
एकूण	अमरावती विभाग	2.1	..	6.6	33.0	..	1.9	..	9.3	29.7	3.4	50.5	8.7	7.7	18.8	7.4	2.1	Total Amravati Dn.
२६	वर्धा	0.2	..	2.7	3.0	2.6	5.1	0.3	5.6	2.5	1.1	3.6	..	4.8	Wardha
२७	नागपूर	2.5	0.4	5.9	3.9	1.0	5.1	5.2	0.2	2.2	3.5	1.1	3.4	..	15.7	Nagpur
२८	भंडारा	20.9	31.3	2.9	..	0.3	2.0	0.9	0.4	0.4	0.5	..	12.0	Bhandara
२९	चंद्रपूर	9.8	4.0	2.8	1.4	3.4	1.8	2.1	..	2.3	..	0.2	8.3	0.1	20.1	Chandrapur
३०	गडचिरोली	9.0	6.7	0.3	..	0.6	0.6	0.1	0.2	1.8	..	1.2	Gadchiroli
एकूण	नागपूर विभाग	42.5	42.5	14.7	8.2	5.3	12.1	13.5	0.9	10.1	6.0	2.9	17.6	0.1	53.8	Total Nagpur Dn.
एकूण	महाराष्ट्र राज्य	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Maharashtra State
	क्षेत्र	15491	252	6451	26841	27835	18984	1976	4331	10010	5886	27591	6344	1046	2911	3269	1609	Area

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV—Contd.

(क) महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय एकूण खरीप क्षेत्राशी प्रमुख पिकांपैकी प्रत्येक पिकाचे शेकडा प्रमाण दर्शविणारा तक्ता १९९१-९२
(C) Statement showing the percentage area under principal Kh. crops to the total kharif area for each district of Maharashtra state 1991-92

क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये
(Area in '00' ha.)

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	एकूण खरीप क्षेत्र Total Kharif area	भात (ख.) Paddy Kh.	(ख.) ज्वारी Kh. Jawar	बाजरी Bajri	तूर Tur	ऊस Sugar cane	कापूस Cotton	भुईमूग (ख.) Gr. Nut Kh.	तीळ Sesamum Kh.	सुर्यफूल Sunflower	District
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
१	मुंबई	5	60.0	Mumbai Sub.
२	ठाणे	3634	41.0	1.1	0.1	0.3	..	Thane
३	रायगड	2132	66.7	0.8	0.8	..	Raigad
४	रत्नागिरी	2248	36.7	0.2	1.6	..	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	1309	56.7	0.2	..	0.9	0.0	..	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	9328	48.0	0.7	0.2	0.7	..	Total Konkan Dn.
६	नासिक	7887	5.3	2.8	43.8	1.1	5.2	0.1	6.4	..	0.3	Nasik
७	धुळे	6626	4.0	14.0	23.7	3.2	2.5	11.1	12.8	1.8	0.3	Dhule
८	जळगाव	8526	0.8	23.1	11.7	2.7	2.4	23.9	4.6	9.1	0.9	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	23039	3.2	13.5	26.2	2.3	3.4	12.1	7.6	3.9	0.5	Total Nasik Dn.
९	अहमदनगर	6242	0.8	1.7	52.2	3.2	11.5	0.2	2.3	0.3	5.0	Ahmadnagar
१०	पुणे	6580	9.2	3.0	33.9	0.7	7.9	..	6.5	0.4	0.9	Pune
११	सोलापूर	3056	1.5	1.5	9.8	13.5	15.3	1.2	4.2	0.4	23.5	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	15878	4.4	2.2	36.4	4.2	10.7	0.3	4.4	0.4	6.8	Total Pune Dn.
१२	सातारा	5067	7.8	17.5	23.1	1.8	9.8	0.2	14.4	..	0.5	Satara
१३	सांगली	4831	3.3	27.4	19.9	3.4	9.4	0.4	11.6	..	1.4	Sangli
१४	कोल्हापूर	4541	22.1	8.6	0.1	0.9	15.4	..	14.6	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	14439	10.8	18.0	14.8	2.0	11.4	0.2	13.5	..	0.6	Total Kolhapur Dn.
१५	औरंगाबाद	5309	0.4	10.0	34.5	9.9	6.7	12.1	3.0	2.5	3.1	Aurangabad
१६	जालना	4674	0.5	13.5	17.4	9.0	3.4	27.9	1.6	1.3	2.0	Jalna
१७	बीड	5995	1.4	16.8	28.5	9.3	3.7	5.6	3.6	1.6	7.3	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	15978	0.8	13.6	27.2	9.4	4.6	14.3	2.8	1.8	4.3	Total Aurangabad Dn.
१८	लातूर	5363	4.0	36.0	1.9	12.1	2.8	5.1	5.2	4.1	8.3	Latur
१९	उस्मानाबाद	4015	3.8	27.5	2.8	21.2	6.2	..	4.4	1.5	15.7	Osmanabad
२०	नांदेड	7010	4.9	33.3	0.2	5.9	2.5	37.7	0.6	1.7	2.6	Nanded
२१	परभणी	8073	3.1	26.9	1.2	9.0	2.3	34.7	0.7	1.6	3.8	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	24461	3.9	30.8	1.3	10.8	3.1	23.4	2.3	2.2	6.4	Total Latur Dn.

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
२२	बुलढाणा ..	7099	0.5	28.0	2.0	6.5	0.5	36.3	2.0	2.9	1.6	Buldhana
२३	अकोला ..	9197	0.7	30.2	0.6	8.5	0.3	39.1	0.6	1.7	0.9	Akola
२४	अमरावती ..	8351	1.7	21.9	0.5	10.1	0.2	43.2	3.4	0.8	0.1	Amravati
२५	यवतमाळ ..	8685	0.9	26.2	1.3	10.2	1.4	47.9	0.8	1.3	0.4	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग ..	33332	1.0	26.6	1.1	8.9	0.6	41.8	1.7	1.6	0.7	Total Amravati Dn.
२६	वर्धा ..	3553	1.0	22.5	0.1	14.4	0.6	43.7	4.5	0.5	0.2	Wardha
२७	नागपूर ..	4539	8.6	22.8	..	11.5	0.2	13.2	4.8	0.2	0.1	Nagpur
२८	भंडारा ..	3636	89.1	2.5	0.6	..	0.1	0.4	..	Bhandara
२९	चंद्रपूर ..	3256	46.8	11.4	..	6.5	..	19.6	..	1.0	..	Chandrapur
३०	गडचिरोली ..	1530	91.6	1.0	..	0.3	..	0.2	..	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग ..	16514	39.9	13.4	..	8.2	0.3	16.9	2.3	0.5	0.1	Total Nagpur Dn.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	152969	10.1	17.5	12.4	6.5	3.8	18.0	4.1	1.6	2.5	Total Maharashtra State
	पिकाखालील क्षेत्र ..		15491	26841	18984	10010	5886	27591	6344	2447	3800	Area under crop

तक्ता पंचवीस-समाप्त TABLE XXV—Concl'd.

(ड) महाराष्ट्र राज्यात जिल्हानिहाय एकूण रब्बी क्षेत्राची प्रमुख रब्बी पिकांपैकी प्रत्येक पिकाचे शेकडा प्रमाण धर्माविणारा तक्ता १९९१-९२
(D) Statement showing the percentage area under principals rabi crops to the total rabi area for each district of Maharashtra State 1991-92

(Area in '00' ha.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण रब्बी क्षेत्र Total Rabi area	रब्बी ज्वारी Rabi Jowar	गहू Wheat	हरबरा Gram	जवस Linseed	झरबई Safflower	District	
1	2	3	4	5	6	7	8		
१	मुंबई	Mumbai Sub.	
२	ठाणे	..	78	1.9	29.5	Thane	
३	रायगड	..	63	..	31.7	Raigad	
४	रत्नागिरी	..	16	..	6.3	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	..	12	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	..	169	..	0.6	26.0	..	Total Konkan Dn.	
६	नासिक	..	1521	11.8	45.3	25.8	0.2	0.1	Nasik
७	धुळे	..	623	40.8	30.8	25.8	..	1.6	Dhule
८	जळगाव	..	1029	28.9	31.4	32.0	0.2	5.8	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	..	3173	23.0	37.9	27.8	0.2	2.2	Total Nasik Dn.
९	अहमदनगर	..	6475	75.9	12.0	3.8	0.2	7.5	Ahmednagar
१०	पुणे	..	6392	75.7	8.2	5.2	0.1	6.1	Pune
११	सोलापूर	..	7398	84.2	4.8	3.3	0.3	5.6	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	20265	78.9	8.2	4.1	0.2	6.4	Total Pune Dn.
१२	सातारा	..	2148	68.2	12.8	6.6	..	1.4	Satara
१३	सांगली	..	1833	66.4	13.6	11.8	0.1	5.1	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	261	19.9	38.3	39.8	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	4242	64.4	14.7	10.9	..	2.9	Total Kolhapur Dn.
१५	औरंगाबाद	..	2049	47.7	16.2	13.9	7.2	14.1	Aurangabad
१६	जालना	..	1687	58.8	15.1	4.7	4.7	16.2	Jalna
१७	बीड	..	2708	69.4	5.8	5.1	4.1	7.1	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	6444	59.7	11.5	7.8	5.2	11.7	Total Aurangabad Dn.
१८	लातूर	..	523	32.7	19.3	18.0	9.2	12.6	Latur
१९	उस्मानाबाद	..	2178	63.1	8.9	10.5	4.5	10.8	Osmanabad
२०	नांदेड	..	685	38.7	26.1	14.2	7.7	11.7	Nanded
२१	परभणी	..	2463	51.2	15.4	10.9	5.2	16.5	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	..	5849	52.5	14.6	11.8	5.6	13.5	Total Latur Dn.
२२	बुलढाणा	..	323	0.6	38.1	27.2	0.6	30.7	Buldhana
२३	अकोला	..	334	..	27.2	30.5	2.1	34.7	Akola
२४	अमरावती	..	308	..	36.0	44.8	1.6	2.9	Amravati
२५	यवतमाळ	..	240	0.4	42.1	31.3	7.9	7.9	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	1205	0.2	35.4	33.4	2.7	20.2	Total Amravati Dn.
२६	वर्धा	..	475	1.7	36.6	23.4	16.2	..	Wardha
२७	नागपूर	..	1286	21.3	29.5	17.3	19.6	..	Nagpur
२८	भंडारा	..	1017	8.2	18.7	8.6	19.0	0.1	Bhandara
२९	चंद्रपूर	..	2127	44.2	8.6	3.7	15.2	0.1	Chandrapur
३०	गडचिरोली	..	462	35.3	4.3	6.1	4.3	..	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	5367	27.4	17.6	9.8	16.1	0.1	Total Nagpur Dn.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	46714	59.6	13.8	9.3	3.4	7.0	Total Maharashtra State
	पीकाखालील क्षेत्र	..	27835	6451	4331	1609	3269	..	Area under Crop

तथता सन्वीस
TABLE XXVI

टीप :- ह्या तक्त्यातील क्षेत्र, उत्पादन व सरासरी उत्पन्न हे अंतिम पूर्वानुमान अहवालावर आधारित आहे.

Note :- In this table Area, Production & Av. Yield are based on Final Forecast report.

सकता सखीस TABLE XXVI
 निरनिराळया राज्यातील मुख्य पिकांचे क्षेत्र उत्पादन व सरासरी उत्पन्न (१९८३-८४ ते १९९४-९५)
 Estimates of area, production and average yield of Principal Crops in different States during (1983-84 to 1994-95)

राज्य I	तांबळ Rice													STATE
	१९८३-८४ 1983-84 2	८४-८५ 1984-85 3	८५-८६ 1985-86 4	८६-८७ 1986-87 5	८७-८८ 1987-88 6	८८-८९ 1988-89 7	८९-९० 1989-90 8	९०-९१ 1990-91 9	९१-९२ 1991-92 10	९२-९३ 1992-93 11	९३-९४ 1993-94 12	९४-९५ 1994-95 13		
आंध्रप्रदेश														Andhra Pradesh
अ	4163.6	3497.5	3452.3	3459.2	3206.6	4217.7	4206.6	4005.9	3936.1	3604.1	3546.7	3512.6	.. A	
प	8790.7	6909.1	7613.5	6591.5	7087.1	10621.1	9959.1	9808.3	9249.4	8792.2	9562.0	9221.0	.. P	
य	2111	1975	2205	1905	2210	2518	2367	2448	2350	2439	2696	2625	.. Y	
आसाम														Assam
अ	2312.4	2324.8	2464.1	2287.0	2336.0	2301.3	2435.1	2490.0	2527.7	2522.6	2525.7	2450.5	.. A	
प	2514.5	2438.0	2846.6	2385.3	2715.8	2439.3	2794.8	3270.2	3197.2	3299.7	3361.1	3309.1	.. P	
य	1087	1049	1155	1043	1163	1060	1148	1313	1265	1308	1331	1350	.. Y	
बिहार														Bihar
अ	4900.9	5173.1	5334.9	5367.6	5101.3	5308.6	5285.6	5393.3	5099.5	4516.7	4717.8	4727.2	.. A	
प	4966.5	5376.5	6015.7	6044.5	4674.5	6351.0	6348.9	6553.0	4753.2	3641.2	6108.5	6168.4	.. P	
य	1013	1039	1128	1126	916	1196	1201	1215	932	806	1295	1305	.. Y	
गुजरात														Gujarat
अ	540.3	566.1	491.7	511.2	346.5	535.6	601.0	530.7	598.0	575.6	597.8	610.6	.. A	
प	754.3	838.1	454.2	446.0	279.4	866.0	817.3	791.1	690.6	829.6	838.6	942.1	.. P	
य	1396	1480	924	872	806	1617	1360	1491	1155	1441	1399	1543	.. Y	
हरयाणा														Haryana
अ	533.0	557.0	585.0	628.0	462.0	599.0	621.0	667.0	640.0	703.0	753.0	795.0	.. A	
प	1325.0	1363.0	1636.0	1543.0	1073.0	1437.0	1698.0	1853.0	1812.0	1869.0	2057.0	2227.0	.. P	
य	2486	2447	2797	2457	2323	2399	2734	2778	2831	2659	2732	2801	.. Y	
जम्मू व काश्मीर														Jammu & Kashmir
अ	275.6	275.0	265.6	267.2	263.1	264.0	273.5	273.5	282.2	273.1	273.0	273.0	.. A	
प	593.0	569.0	587.1	590.5	420.8	579.6	549.2	549.2	550.1	508.8	507.0	507.0	.. P	
य	2152	2069	2210	2210	1599	2195	2008	2008	1949	1863	1857	1857	.. Y	
कर्नाटक														Karnataka
अ	1193.9	1183.1	1096.0	1166.0	1047.6	1237.5	1183.4	1166.2	1268.8	1316.6	1373.8	1308.1	.. A	
प	2292.4	2374.9	1942.6	2313.2	1894.7	2509.6	2376.9	2417.5	2826.1	3068.7	3182.8	3193.1	.. P	
य	1920	2007	1772	1984	1809	2028	2009	2073	2227	2331	2317	2441	.. Y	
केरळ														Kerala
अ	740.1	730.4	678.3	663.8	604.0	577.5	578.2	559.4	541.3	537.7	507.9	501.2	.. A	
प	1207.9	1255.9	1173.1	1133.8	1037.1	1006.5	1073.6	1086.6	1060.3	1084.8	1004.0	962.7	.. P	
य	1632	1719	1729	1708	1717	1743	1857	1942	1959	2017	1977	1921	.. Y	
मध्य प्रदेश														Madhya Pradesh
अ	4946.5	4957.3	5031.8	5040.9	4836.3	5009.3	5005.4	5061.9	5131.5	5160.5	5220.2	5052.5	.. A	
प	4798.7	3761.2	5418.0	4178.4	4265.7	4666.8	4492.5	5954.1	5248.5	5282.9	5963.1	5999.0	.. P	
य	970	759	1077	829	873	932	898	1176	1023	1024	1142	1187	.. Y	

महाराष्ट्र	..	1521.3	1519.7	1540.6	1527.2	1369.8	1545.1	1519.5	1581.4	1572.4	1542.5	1550.4	1537.6	Maharashtra
अ	..	2460.6	1936.2	2181.8	1751.5	1712.8	2652.1	2318.8	2313.7	2100.2	2363.8	2484.4	2397.5	.. A
प	..	1617	1274	1416	1147	1250	1716	1526	1463	1336	1532	1602	1559	.. P
य Y
ओरिसा	..	4355.8	4303.7	4402.2	4393.6	4053.3	4282.0	4391.5	4403.7	4547.9	4443.4	4555.3	4455.7	Orisa
अ	..	5120.6	4172.2	5226.3	4834.4	3471.4	5296.5	6284.0	5275.3	6659.7	5387.7	6616.3	6353.2	.. A
प	..	1176	969	1187	1100	856	1237	1431	1198	1464	1213	1452	1426	.. P
य Y
पंजाब	..	1481.0	1644.2	1714.0	1809.0	1720.0	1778.0	1908.0	2024.0	2074.0	2065.0	2179.0	2277.0	Punjab
अ	..	4536.0	5052.0	5448.9	6022.0	5442.0	4925.0	6697.0	6535.0	6755.0	7002.0	7642.0	7703.0	.. A
प	..	3063	3073	3179	3329	3164	2770	3510	3229	3257	3391	3507	3383	.. P
य Y
तामिळनाडू	..	2352.9	2507.6	2264.3	1955.2	2011.7	1887.4	1963.2	1872.9	2117.9	2184.4	2306.3	2336.9	Tamilnadu
अ	..	4465.8	5361.6	5370.5	5332.7	5604.5	5590.0	6063.4	5761.7	6596.3	6805.7	6749.8	7685.7	.. A
प	..	1898	2138	2372	2727	2786	2962	3089	3076	3115	3116	2927	3289	.. P
य Y
उत्तर प्रदेश	..	5351.6	5506.4	5586.9	5541.4	4782.0	5377.9	5425.9	5584.6	5413.1	5476.9	5367.7	5421.9	Uttar Pradesh
अ	..	6776.3	7156.9	8314.5	7509.3	6475.0	9287.5	9476.9	10195.0	9411.4	9709.3	10210.1	10123.8	.. A
प	..	1266	1300	1488	1355	1354	1727	1747	1826	1739	1773	1902	1867	.. P
य Y
पश्चिम बंगाल	..	5372.6	5198.5	5078.7	5375.9	5475.5	5622.0	5614.3	5812.9	5719.2	5694.5	5875.5	5774.4	West Benga
अ	..	7940.4	8092.6	7991.0	8463.0	9271.8	10559.8	10923.6	10436.4	11954.2	14445.4	12110.9	12464.4	.. A
प	..	1478	1557	1573	1574	1693	1878	1946	1795	2090	2010	2061	1259	.. P
य Y
हतर	..	1202.7	1214.4	1151.2	1173.5	1140.6	1192.7	1154.7	1168.9	1179.1	1158.4	1189.2	1210.1	Others
अ	..	1554.6	1679.4	1605.2	1417.2	1436.9	1700.9	1698.6	1788.7	1813.4	2076.9	1900.7	1900.9	.. A
प	..	1292	1383	1394	1208	1260	1426	1471	1530	1538	1793	1598	1571	.. P
य Y
अखिल भारत	..	41244.2	41158.8	41137.2	41166.7	38806.3	41735.8	42166.9	42596.3	42648.7	41775.0	42539.3	42244.3	All India
अ	..	60097.3	58336.6	63825.0	60556.8	56862.5	70488.7	73572.6	74588.8	74677.6	72867.7	80298.3	81157.9	.. A
प	..	1457	1417	1552	1471	1465	1689	1745	1751	1751	1744	1889	1921	.. P
य Y

टीप— या तक्त्यातील क्षेत्र, उत्पादन व सरासरी उत्पन्न अंतिम पूर्वानुमान अहवालावर आधारीत आहे.

Note — In this table Area, Production & Av. yield based on Final Forecast reports.

तथता सन्धीस-चालू
TABLE XXVI—Contd.

राज्य	ज्वारी													STATE
	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	१९९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
आंध्र प्रदेश														Andhra Pradesh
अ	1975.7	1862.3	1788.2	1656.1	1729.8	1313.5	1310.7	1245.2	1066.7	1051.8	1053.2	881.4	..	A
प	1125.1	1215.9	1161.6	994.1	1145.6	612.8	902.4	904.4	665.5	908.7	872.6	682.7	..	P
य	569	653	650	600	662	467	688	726	624	864	829	775	..	Y
गुजरात														Gujarat
अ	947.6	874.4	893.5	882.1	552.6	780.8	872.7	852.7	509.0	448.5	376.2	344.1	..	A
प	582.0	499.7	354.9	245.1	125.2	425.1	433.3	379.0	199.2	323.6	280.1	191.6	..	P
य	614	571	397	278	238	544	497	444	391	722	745	559	..	Y
कर्नाटक														Karnataka
अ	2250.8	2343.9	2318.5	2639.7	2465.2	2105.8	2338.9	2155.8	2086.1	2306.1	2085.5	2150.1	:	A
प	1788.3	1745.3	1473.6	2108.4	1570.5	1537.6	1627.3	1335.8	1707.1	1925.9	1895.2	1612.9	..	P
य	794	745	636	799	637	730	696	620	818	835	909	750	..	Y
मध्य प्रदेश														Madhya Pradesh
अ	2127.7	1909.2	1959.6	1912.1	2092.5	1810.5	1748.0	1731.6	1381.2	1422.9	1287.6	1171.6	..	A
प	1983.0	1520.2	1773.3	1301.4	1931.4	1635.3	1737.0	1555.3	1007.6	1555.2	1269.2	783.0	..	P
य	932	796	905	681	923	903	994	898	730	1093	986	668	..	Y
महाराष्ट्र														Maharashtra
अ	6540.5	6561.8	6625.6	6334.8	6662.8	6185.1	6427.8	6331.1	5485.1	5921.0	6165.0	5351.4	..	A
प	4678.4	4802.4	3922.7	3092.4	5951.9	4277.9	6635.1	5948.0	3390.1	6687.6	5976.2	4580.8	..	P
य	715	732	592	488	893	692	1032	939	618	1129	969	856	..	Y
राजस्थान														Rajasthan
अ	985.5	837.9	983.0	1006.4	981.4	1042.8	826.9	928.9	707.7	775.4	660.6	678.6	..	A
प	591.4	414.5	374.8	238.8	216.6	539.4	327.6	515.1	157.4	411.5	160.5	273.1	..	P
य	600	495	381	237	221	517	396	555	222	531	243	402	..	Y

													Tamilnadu		
तामीळनाडू													..	A	
अ	..	746.9	686.5	729.4	730.4	764.2	592.7	583.7	544.9	511.8	484.2	506.3	548.6	..	P
प	..	555.8	564.6	642.1	658.5	768.8	561.0	562.9	650.0	552.6	486.2	486.2	605.8	..	Y
य	..	744	822	880	902	1006	947.0	964	1193	1080	1004	960	1104	..	
													Uttar Pradesh		
उत्तर प्रदेश														..	A
अ	..	644.7	659.0	630.3	579.4	587.6	555.3	571.0	526.5	459.8	472.3	440.9	465.9	..	P
प	..	544.8	566.3	419.6	467.5	439.7	503.0	615.0	493.0	361.7	436.7	422.6	409.4	..	Y
य	..	845	859	666	807	748	906	1077	936	787	925	958	879	..	
													Others		
इतर														..	A
अ	..	212.7	204.4	169.2	206.9	190.3	212.8	158.2	180.9	152.4	158.4	134.7	155.9	..	P
प	..	70.2	73.4	74.4	79.2	46.6	78.3	57.8	97.1	58.2	70.1	52.3	58.0	..	Y
य	..	330	359	440	383	245	368	365	537	382	443	388	372	..	
													All India		
अखिल भारत														..	A
अ	..	16432.1	15939.4	16097.3	15947.9	15999.4	14599.3	14837.9	14497.6	12359.8	13040.6	12710.0	11747.6	..	P
प	..	11919.0	11402.3	10197.0	9185.4	12196.3	10170.4	12898.4	11877.7	8099.4	12805.5	11414.9	9197.3	..	Y
य	..	725	715	633	576	762	697	869	819	655	982	898	802	..	

तपता सन्वीस-चालू
TABLE XXVI-Contd.

बाजरी
Bajri

राज्य 1	अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये प-उत्पादन हजार टनामध्ये य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्राममध्ये													A—Area in thousand hectares P—Production in thousand tonnes Y—Yield in Kg. per hectare	
	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	१९९४-९५ 1994-95	STATE		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
आंध्र प्रदेश													Andra Pradesh		
अ	..	492.7	394.6	356.3	336.0	311.7	281.9	258.3	234.6	192.0	170.8	143.2	137.8	..	A
प	..	360.8	205.8	209.5	195.8	155.9	196.5	181.6	170.1	135.2	128.6	110.7	103.5	..	P
य	..	732	522	588	583	500	697	703	725	704	753	773	751	..	Y
गुजरात														Gujarat	
अ	..	1436.6	1372.7	1315.5	1274.4	786.4	1489.1	1331.6	1152.3	1149.6	1273.2	1212.1	1204.6	..	A
प	..	1607.2	1535.4	634.8	1026.9	346.1	1487.5	1325.3	1024.6	819.1	1652.2	767.5	1272.0	..	P
य	..	1119	1119	483	806	440	999	995	889	713	1298	633	1056	..	Y
हरियाणा														Haryana	
अ	..	841.0	750.0	650.0	774.0	470.0	786.0	621.0	608.0	566.0	634.0	509.0	584.0	..	A
प	..	552.0	479.0	317.0	351.0	109.0	958.0	432.0	525.0	320.0	739.0	329.0	736.0	..	P
य	..	656	639	488	453	232	1219	696	863	565	1166	646	1260	..	Y
कर्नाटक														Karnataka	
अ	..	589.2	435.7	447.1	485.1	469.6	464.3	514.2	424.5	411.8	374.8	300.0	294.0	..	A
प	..	318.9	168.1	206.6	230.5	259.0	202.7	281.2	204.6	226.4	214.8	183.6	120.4	..	P
य	..	541	386	462	475	552	437	547	482	550	573	612	410	..	Y
मध्य प्रदेश														Madhya Pradesh	
अ	..	173.8	162.5	165.4	165.9	179.3	174.7	169.9	173.8	158.2	157.0	152.1	147.8	..	A
प	..	122.8	125.8	89.2	123.9	124.3	157.5	134.1	153.1	115.6	148.2	125.6	124.9	..	P
य	..	707	774	539	747	693	902	789	881	731	944	826	845	..	Y
महाराष्ट्र														Maharashtra	
अ	..	1812.5	1761.3	1702.8	1733.7	1814.9	1963.7	1912.7	1927.0	1910.5	1908.1	1790.5	1765.8	..	A
प	..	908.0	566.2	419.8	465.2	909.6	900.5	1204.5	1114.3	897.8	1779.6	1210.4	1113.3	..	P
य	..	501	321	247	268	501	459	630	578	470	933	676	630	..	Y

													Punjab	
पंजाब	..	44.0	59.3	31.0	23.0	13.0	16.0	11.0	11.0	10.0	8.0	16.0	11.0	.. A
अ	..	54.0	60.0	27.0	27.0	13.0	13.0	10.0	12.0	11.0	8.0	19.0	12.0	.. P
प	..	1227	1012	871	1174	1000	813	909	1091	1100	1000	1187	1090	.. Y
य	..													
													Rajasthan	
राजस्थान	..	4996.4	4367.1	4768.7	5281.0	3571.0	5707.9	4927.8	4845.6	4597.0	5002.6	4363.5	4964.0	.. A
अ	..	2450.8	1598.7	731.3	1015.1	462.8	2694.2	1829.8	2516.4	1071.7	2893.5	1047.7	2561.2	.. P
प	..	491	366	153	192	130	472	371	519	233	578	240	516	.. Y
य	..													
													Tamilnadu	
तामिळनाडू	..	351.8	322.3	310.0	298.3	275.3	289.0	272.0	264.5	246.0	219.6	212.5	212.4	.. A
अ	..	413.5	325.9	360.4	281.1	283.9	303.1	324.2	313.1	271.7	251.2	238.2	284.4	.. P
प	..	1175	1011	1163	942	1031	1049	1192	1184	1104	1444	1121	1339	.. Y
य	..													
													Uttar Pradesh	
उत्तर प्रदेश	..	1039.9	946.4	863.9	856.4	786.2	835.1	843.4	766.5	746.3	838.3	815.0	761.7	.. A
अ	..	901.3	948.6	640.1	774.4	616.1	839.8	903.1	850.9	770.0	1046.6	922.3	805.4	.. P
प	..	867	1002	741	904	784	1006	1071	1110	1032	1248	1132	1057	.. Y
य	..													
													Others	
इतर	..	54.5	47.3	41.1	38.2	36.0	38.0	37.6	39.4	40.1	30.5	32.3	31.3	.. A
अ	..	36.6	32.9	28.1	22.6	17.8	26.9	23.3	22.9	26.5	19.0	20.1	21.4	.. P
प	..	672	696	684	592	494	708	620	581	661	623	622	684	.. Y
य	..													
													All India	
अखिल भारत	..	11832.4	10619.2	10651.8	11266.0	8713.4	12045.7	10899.5	10447.2	10027.5	10616.9	9546.2	10114.0	.. A
अ	..	7725.9	6046.4	3663.8	4513.5	3297.5	7779.7	6649.1	6907.0	4665.0	8880.7	4974.1	7154.5	.. P
प	..	653	569	344	401	378	646	610	661	465	836	521	707	.. Y
य	..													

सफ़ता सन्धीस-सलू TABLE XXVI—Contd.

राज्य 1	सफ़ता Maize												STATE
	१९८३-८४ 1983-84 2	८४-८५ 1984-85 3	८५-८६ 1985-86 4	८६-८७ 1986-87 5	८७-८८ 1987-88 6	८८-८९ 1988-89 7	८९-९० 1989-90 8	९०-९१ 1990-91 9	९१-९२ 1991-92 10	९२-९३ 1992-93 11	९३-९४ 1993-94 12	९४-९५ 1994-95 13	
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	340.9	313.0	288.7	307.3	303.5	296.8	298.4	317.8	317.4	321.9	304.0	314.3	A
प	522.1	432.9	413.7	459.2	532.9	490.7	669.5	715.4	635.2	856.1	776.0	800.5	P
य	1532	1383	1433	1494	1756	1653	2244	2251	2001	2660	2553	2547	Y
बिहार													Bihar
अ	779.4	681.8	669.6	646.8	659.2	692.8	700.6	662.6	689.0	698.2	721.6	748.1	A
प	884.2	881.2	877.0	923.8	753.0	1082.4	1203.1	1058.0	1277.3	1160.8	1423.2	1452.6	P
य	1134	1292	1310	1428	1142	1562	1717	1597	1854	1663	1972	1942	Y
गुजरात													Gujarat
अ	318.5	310.0	316.5	313.8	274.9	337.2	323.3	368.8	343.5	367.7	370.7	372.4	A
प	475.6	383.6	114.3	435.0	92.6	455.9	480.4	529.8	350.5	557.3	383.5	331.4	P
य	1493	1237	361	1386	337	1352	1486	1437	1020	1516	1035	889	Y
हिमाचल प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	295.3	307.6	299.5	303.4	293.4	315.1	313.6	319.1	310.0	310.3	314.6	312.2	A
प	588.6	571.6	521.1	563.0	405.7	483.1	669.2	655.0	580.1	641.6	669.8	636.6	P
य	1993	1858	1740	1456	1383	1533	2134	2053	1871	2068	2129	2039	Y
जम्मू व काश्मीर													Jammu & Kashmir
अ	276.1	281.6	287.0	288.9	292.6	292.2	296.6	296.6	295.0	296.1	298.6	298.6	A
प	285.4	455.1	493.9	519.2	298.0	441.8	446.7	446.7	504.3	491.0	558.6	558.6	P
य	1034	1616	1721	1797	1018	1512	1506	1506	1709	1658	1870	1870	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	165.6	187.9	167.0	226.4	204.9	255.0	252.7	245.5	279.9	315.2	317.5	352.7	A
प	450.2	460.4	365.3	585.3	500.3	676.8	707.7	617.0	855.3	977.2	947.4	1041.6	P
य	2719	2450	2187	2585	2442	2654	2801	2513	3066	3100	2984	2953	Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	831.4	849.7	839.3	850.1	849.0	860.4	878.9	889.2	877.5	908.3	903.6	853.6	A
प	1155.6	1161.0	708.6	760.6	872.9	1193.6	1457.8	1256.0	862.6	1427.9	1331.9	836.4	P
य	1390	1366	844	895	1028	1387	1659	1413	983	1572	1474	980	Y
पंजाब													Punjab
अ	294.0	303.8	260.0	260.0	233.0	249.0	210.0	188.0	177.0	189.0	194.0	174.0	A
प	538.0	576.0	412.0	526.0	365.0	293.0	399.0	336.0	347.0	434.0	359.0	324.0	P
य	1830	1896	1585	2023	1567	1177	1900	1787	1960	2296	1851	1862	Y

राजस्थान	Rajasthan
अ	893.8	911.9	974.5	973.3	802.2	892.1	943.6	982.0	949.1	954.2	920.5	922.8	..	A
प	1229.8	1122.5	644.0	647.6	302.2	1221.7	1315.3	1299.1	767.2	1009.7	924.8	671.6	..	P
य	1376	1231	661	665	377	1369	1394	1323	808	1058	1005	728	..	Y
उत्तर प्रदेश	Uttar Pradesh
अ	1105.8	1164.1	1199.9	1206.1	1135.2	1153.9	1149.5	1132.8	1066.6	1072.6	1091.1	1047.5	..	A
प	1110.7	1765.4	1462.0	1480.7	996.8	1202.1	1586.9	1495.5	1163.6	1644.8	1329.0	1396.3	..	P
य	1004	1517	1218	1228	878	1042	1381	1320	1091	1533	1218	1333	..	Y
महाराष्ट्र	Maharashtra
अ	97.0	85.1	76.9	83.8	96.5	114.1	93.8	107.9	117.0	176.4	230.2	246.0	..	A
प	145.5	116.8	102.7	77.8	120.0	140.3	105.3	134.7	129.3	274.4	389.6	378.0	..	P
य	1500	1373	1336	928	1244	1230	1123	1248	1105	1556	1692	1537	..	Y
इतर	Others
अ	460.8	403.0	418.3	463.2	416.5	438.1	454.1	443.3	438.3	352.6	328.6	463.6	..	A
प	536.5	515.3	529.1	614.6	481.9	547.3	610.4	529.5	592.0	517.3	508.2	689.9	..	P
य	1164	1279	1265	1327	1157	1249	1344	1194	1351	1467	1547	1488	..	Y
अखिल भारत	All India
अ	5858.6	5799.5	5797.2	5923.1	5560.9	5896.7	5915.1	5953.6	5859.4	5962.5	5995.0	6105.8	..	A
प	7922.2	8441.8	6643.7	7592.8	5721.3	8228.7	9651.3	9072.7	8064.4	9992.1	9601.0	9117.5	..	P
य	1352	1456	1146	1282	1029	1395	1632	1524	1376	1676	1602	1493	..	Y

तक्ता सचिवात-वालू TABLE XXVI-Contd.

राज्य 1	नाचणी Ragi													STATE
	१९८३-८४ 1983-84 2	८४-८५ 1984-85 3	८५-८६ 1985-86 4	८६-८७ 1986-87 5	८७-८८ 1987-88 6	८८-८९ 1988-89 7	८९-९० 1989-90 8	९०-९१ 1990-91 9	९१-९२ 1991-92 10	९२-९३ 1992-93 11	९३-९४ 1993-94 12	९४-९५ 1994-95 13		
														Andhra Pradesh
आंध्र प्रदेश	..	255.3	226.1	212.7	182.6	173.4	168.1	171.0	165.3	145.8	144.7	140.3	124.5	.. A
अ	..	262.6	216.2	205.9	182.3	169.3	171.0	207.8	194.5	152.2	159.6	163.3	150.6	.. P
प	..	1029	956	968	998	976	1017	1215	1177	1044	1103	1164	1210	.. Y
य	..													Bihar
बिहार	..	150.9	131.0	125.5	117.6	103.4	106.7	104.3	97.6	91.1	87.4	94.2	90.9	.. A
अ	..	104.4	107.0	94.9	75.5	52.2	67.1	80.2	88.2	71.7	63.8	65.6	69.8	.. P
प	..	692	817	756	642	505	629	769	904	78.7	730	696	768	.. Y
य	..													Karnataka
कर्नाटक	..	1124.6	1081.2	1109.2	1174.9	1116.2	1150.4	1167.3	1052.1	1066.1	1038.4	1028.5	987.6	.. A
अ	..	1434.1	1267.0	1200.1	1552.4	1203.8	1178.0	1399.4	1039.9	1443.7	1536.1	1566.6	1417.9	.. P
प	..	1275	1172	1082	1321	1078	1024	1199	988	1354	1479	1523	1436	.. Y
य	..													Maharashtra
महाराष्ट्र	..	228.1	227.4	221.7	220.6	213.8	205.0	206.6	207.5	204.7	193.9	165.6	163.0	.. A
अ	..	240.9	261.9	261.1	148.6	209.2	227.3	217.0	213.8	188.2	207.5	173.8	176.6	.. P
प	..	1056	1152	1178	674	978	1109	1050	1030	919	1070	1050	1083	.. Y
य	..													Orisa
ओरिशा	..	297.5	257.3	285.8	276.7	224.2	260.6	245.5	242.8	216.5	79.9	85.2	78.2	.. A
अ	..	270.9	191.0	211.9	201.4	206.4	253.2	241.2	216.5	189.8	41.8	54.7	46.1	.. P
प	..	911	742	741	728	921	972	982	892	770	523	642	590	.. Y
य	..													Tamilnadu
तामीळनाडू	..	232.5	202.9	195.1	176.4	198.5	193.0	201.5	171.9	158.4	150.5	158.0	166.7	.. A
अ	..	250.9	227.5	300.8	315.3	329.1	273.4	356.0	321.3	310.6	291.0	331.0	316.9	.. P
प	..	1079	1121	1542	1787	1658	1417	1767	1869	1961	1934	2095	1901	.. Y
य	..													Uttar Pradesh
उत्तर प्रदेश	..	165.4	156.9	148.8	162.8	146.3	149.2	162.3	159.2	139.7	140.2	142.4	155.4	.. A
अ	..	177.0	170.6	169.6	178.3	107.1	174.5	200.1	194.2	171.6	176.7	181.7	202.1	.. P
प	..	1070	1087	1140	1095	732	1170	1233	1220	1228	1260	1276	1301	.. Y
य	..													Others
द्वतर	..	103.9	104.1	101.8	93.1	86.2	84.3	84.5	81.0	77.6	70.3	70.1	65.2	.. A
अ	..	90.2	88.9	73.8	54.5	41.9	65.2	64.8	61.6	54.0	54.9	60.5	50.4	.. P
प	..	868	854	725	585	486	773	767	760	696	781	863	773	.. Y
य	..													All India
अखिल भारत	..	2558.2	2386.9	2400.6	2404.7	2262.0	2317.3	2343.0	2177.4	2129.9	1905.3	1884.3	1831.5	.. A
अ	..	2831.0	2530.1	2518.1	2708.3	2319.0	2409.7	2766.5	2330.0	2581.8	2531.4	2579.2	2430.4	.. P
प	..	1107	1060	1049	1126	1025	1040	1481	1070	1212	1329	1378	1327	.. Y
य	..													

तबता सव्वीस—वाल
TABLE XXVI—Contd.

ज्वारवर्गीय धान्ये
Small Millets

अ—क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प—उत्पादन हजार टनामध्ये
य—हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	.. 473.9	402.3	364.6	329.5	323.9	246.0	220.3	193.4	119.9	109.5	113.1	96.2	.. A
प	.. 239.9	125.5	133.2	118.5	147.0	106.1	160.9	115.0	69.3	66.1	86.0	48.7	.. P
य	.. 506	312	365	360	454	431	730	595	578	604	760	506	.. Y
बिहार													Bihar
अ	.. 119.2	107.2	105.9	92.2	79.3	75.8	69.8	65.9	57.8	53.0	53.3	46.4	.. A
प	.. 58.6	50.0	66.5	57.6	41.9	47.6	41.7	37.1	40.5	34.3	34.2	27.5	.. P
य	.. 492	466	628	625	528	628	597	563	701	647	642	553	.. Y
गुजरात													Gujarat
अ	.. 116.3	107.0	110.3	95.6	53.2	107.4	61.5	38.8	36.2	37.2	33.6	28.7	.. A
प	.. 79.9	64.7	16.5	16.6	10.4	57.5	35.5	23.4	14.8	18.6	14.5	12.9	.. P
य	.. 687	605	150	174	195	535	577	603	409	500	432	449	.. Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	.. 377.1	274.6	254.8	236.8	254.8	216.9	205.3	158.0	125.2	117.0	118.2	105.5	.. A
प	.. 149.5	83.2	82.8	103.1	1८7.8	93.7	80.3	64.8	60.4	55.2	61.4	50.3	.. P
य	.. 396	303	325	435	423	432	391	410	482	462	519	477	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	.. 1446.5	1385.8	1387.5	1315.2	1293.6	1258.2	1228.8	1223.1	1131.6	1083.9	1038.9	1010.8	.. A
प	.. 394.3	318.7	359.3	247.5	356.6	299.1	292.5	332.4	240.4	256.2	296.7	266.5	.. P
य	.. 273	230	259	188	276	233	231	272	212	236	286	264	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	.. 200.9	158.9	173.1	180.9	191.7	196.8	141.6	111.4	129.6	121.8	98.4	103.5	.. A
प	.. 110.7	75.6	75.5	90.7	105.0	104.2	118.3	95.1	100.1	103.5	85.2	70.1	.. P
य	.. 551	476	436	501	548	529	835	854	772	850	866	677	.. Y

तक्ता सन्धीस-चालू
TABLE XXVI—Contd.

उच्चरबर्गीय धान्ये
Small Millets

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
तामिळनाडू													Familnadu	
अ	..	301.7	279.0	261.7	253.4	235.69	215.40	209.5	169.0	143.5	123.8	116.0	152.7	.. A
प	..	193.1	155.9	148.2	240.7	248.7	191.0	112.7	102.2	128.5	110.7	114.9	144.1	.. P
य	..	640	559	566	950	1056	887	538	605	895	894	692	944	.. Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh	
अ	..	296.0	266.0	244.5	235.3	210.8	205.2	369.0	348.0	155.1	152.4	139.3	147.8	.. A
प	..	197.6	174.8	194.9	175.2	123.2	157.6	353.0	346.0	125.6	125.2	123.6	138.7	.. P
य	..	668	657	797	745	584	768	957	994	811	822	887	938	.. Y
इतर													Others	
अ	..	305.8	233.0	252.4	235.7	232.8	220.8	197.3	187.5	188.7	184.4	176.7	167.9	.. A
प	..	251.8	145.8	140.3	111.6	107.8	112.7	110.6	109.4	102.3	99.0	100.6	108.3	.. P
य	..	823	626	556	473	463	510	561	583	542	538	569	645	.. Y
संघीय भारत													All India	
अ	..	3637.4	3213.8	3154.8	2974.6	2875.7	2742.5	2703.1	2495.1	2087.6	1983.0	1887.5	1859.5	.. A
प	..	1675.4	1194.2	1217.2	1161.5	1248.6	1163.5	1305.5	1225.4	882.1	868.8	917.1	866.1	.. P
य	..	461	372	386	390	434	424	483	491	423	438	486	466	.. Y

तकता सखीत—वालू
TABLE XXVI—Contd.

गह
Wheat

अ—क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प—उत्पादन हजार टनामध्ये
य—हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
बिहार													Bihar
अ	1891.0	1876.1	1834.5	1839.6	2115.9	2112.0	1988.1	1965.0	1984.8	1974.0	2069.9	2045.0	.. A
प	2935.2	3032.3	2935.6	2861.3	3257.0	3557.0	3270.2	3539.8	3594.3	3449.5	4356.7	4274.0	.. P
य	1552	1616	1600	1555	1539	1684	1645	1801	1811	1747	2105	2090	.. Y
गुजरात													Gujarat
अ	741.2	636.9	431.4	315.1	192.4	648.8	619.1	717.0	409.0	611.2	487.3	720.8	.. A
प	1627.0	1329.3	782.8	661.7	351.2	1512.5	1101.7	1409.7	905.7	1360.2	928.2	1962.4	.. P
य	2195	2087	1815	2100	1825	2331	1780	1966	2214	2225	1905	2723	.. Y
हरियाणा													Haryana
अ	1784.0	1705.0	1699.0	1782.0	1731.0	1827.0	1859.0	1851.0	1808.0	1956.0	1998.0	1986.0	.. A
प	4458.0	4421.0	5257.0	5055.0	4861.0	6225.0	5913.0	6440.0	6502.0	7083.0	7231.0	7303.0	.. P
य	2499	2593	3094	2837	2808	3407	3181	3479	3596	3621	3619	3677	.. Y
हिमाचल प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	357.1	385.8	377.1	371.5	374.9	373.0	370.7	376.3	378.1	366.7	373.9	373.9	.. A
प	288.1	269.5	492.0	450.7	351.2	512.5	543.7	601.7	595.8	593.5	412.6	412.6	.. P
य	807	699	1305	1213	937	1374	1467	1599	1576	1618	1104	1104	.. Y
जम्मू व काश्मीर													Jammu & Kashmir
अ	212.7	225.4	224.0	238.4	242.7	242.7	226.2	226.2	248.0	248.7	248.1	248.1	.. A
प	178.6	168.4	272.1	212.0	245.6	245.6	262.2	262.2	308.0	347.4	352.1	352.1	.. P
य	840	747	1215	889	1012	1012	1159	1159	1242	1396	1419	1419	.. Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	319.4	330.1	248.7	271.0	266.7	237.5	247.9	198.1	198.6	223.9	237.1	243.2	.. A
प	199.4	194.1	101.9	142.2	140.8	166.3	89.3	90.3	142.1	158.1	192.0	171.8	.. P
य	624	588	410	525	528	700	360	456	716	706	810	706	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	3779.8	3597.6	3704.9	3502.2	3666.7	3666.9	3283.9	3738.8	3547.0	3671.9	4148.0	4155.0	.. A
प	4373.8	3935.3	4202.3	4264.3	4546.2	4797.4	4119.7	5550.3	5138.0	5242.6	6766.6	7164.7	.. P
य	1157	1094	1134	1218	1240	1308	1255	1485	1449	1428	1631	1724	.. Y

सक्ता सक्वीस-बाळ
TABLE XXVI—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
महाराष्ट्र														Maharashtra
अ	1183.2	881.5	735.5	732.7	879.0	841.9	873.4	627.6	679.5	753.4	766.7		..	A
प	1142.1	856.5	644.4	536.4	633.4	1043.2	907.1	918.7	625.7	797.6	1055.9	1111.2	..	P
य	965	866	731	729	864	1187	1077	1052	997	815	1401	1449	..	Y
पंजाब														Punjab
अ	3125.0	3094.5	3112.0	3189.0	3131.0	3158.0	3251.0	3272.0	3233.0	3281.0	3335.0	3311.0	..	A
प	9422.0	10176.0	10988.0	9458.0	11084.0	11580.0	11681.0	12155.0	12295.0	12369.0	13377.0	13542.0	..	P
य	3015	3288	3531	2966	3540	3667	3593	3715	3803	3770	4011	4090	..	Y
राजस्थान														Rajasthan
अ	2158.8	1718.0	1676.6	1843.4	1533.4	1769.6	1650.4	1814.1	1779.2	2250.8	2013.0	2321.9	..	A
प	3441.7	2792.4	3721.2	3401.9	2909.1	3964.1	3400.1	4308.5	4478.4	5147.8	3459.5	5612.8	..	P
य	1594	1625	2219	1845	1897	2240	2060	2375	2517	2287	1719	2417	..	Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ	8527.8	8388.9	8281.0	8405.4	8484.5	8702.3	8637.5	8489.6	8631.0	8908.4	9029.8	8995.0	..	A
प	16121.0	15675.0	16559.3	16235.9	16789.0	19611.3	17684.1	18355.5	20229.4	19834.3	20822.1	22560.2	..	P
य	1890	1869	2000	1932	1979	2254	2047	2162	2344	2226	2306	2508	..	Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	329.1	335.9	305.1	397.7	374.2	300.1	326.7	269.1	248.1	272.1	306.9	325.6	..	A
प	854.2	812.2	738.7	682.6	673.9	625.0	569.0	530.2	557.5	587.3	632.1	744.5	..	P
य	2596	2418	2421	1716	1801	2083	1742	1970	2247	2158	2060	2287	..	Y
इतर														Others
अ	262.4	282.1	221.6	240.4	216.6	192.2	199.5	186.6	169.5	144.7	146.9	147.0	..	A
प	435.2	407.7	356.5	360.9	327.0	270.3	308.4	360.2	317.6	239.9	254.5	255.7	..	P
य	1659	1445	1609	1501	1510	1406	1546	1930	1874	1658	1732	1739	..	Y
अखिल भारत														All India
अ	24671.5	23564.9	22997.4	23131.2	23062.7	24109.1	23501.9	23977.2	23261.9	24588.9	25147.3	25639.2	..	A
प	45476.3	44068.8	47051.8	44322.9	46169.4	54110.2	49849.5	54522.1	55689.5	57210.1	59840.3	65469.0	..	P
य	1843	1870	2046	1916	2002	2244	2121	2274	2394	2367	2380	2553	..	Y

तकता सखीस-चाल
TABLE XXVI-Contd.

राज्य	बाली Barley												STATE
	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
बिहार													Bihar
अ	98.0	92.6	83.4	79.8	73.4	58.5	57.0	55.0	51.0	41.0	45.2	41.9	.. A
प	79.1	70.2	65.9	59.3	54.1	46.3	47.0	51.0	45.4	33.4	44.5	41.8	.. P
य	807	758	790	743	737	791	825	927	890	815	985	998	.. Y
हरियाणा													Haryana
अ	77.0	67.0	87.0	68.0	63.0	64.0	51.0	51.0	57.0	54.0	39.0	58.0	.. A
प	101.0	95.0	156.0	100.0	99.0	128.0	99.0	107.0	118.0	125.0	108.0	160.0	.. P
य	1312	1418	1793	1471	1571	2000	1941	2098	2070	2315	2769	2759	.. Y
हिमाचल प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	32.3	32.6	34.2	32.1	30.7	28.3	28.7	29.3	26.3	27.1	22.9	22.9	.. A
प	31.9	27.3	37.3	34.5	28.7	34.4	37.1	43.1	36.6	32.1	26.5	26.5	.. P
य	988	837	1091	1075	935	1216	1293	1471	1392	1185	1157	1157	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	159.4	142.4	144.2	135.9	132.5	115.3	107.4	115.9	85.7	81.9	84.7	84.2	.. A
प	168.0	124.5	127.0	147.5	124.3	93.1	103.0	121.8	98.1	75.0	105.3	108.8	.. P
य	1054	874	881	1085	938	807	959	1051	1145	916	1243	1292	.. Y
पंजाब													Punjab
अ	60.0	48.7	49.8	39.0	39.0	46.0	39.0	37.0	50.0	46.0	36.0	45.0	.. A
प	94.0	83.0	109.4	80.0	89.0	123.0	99.0	102.0	147.0	119.0	99.0	145.0	.. P
य	1567	1704	2197	2051	2282	2674	2538	2757	2940	2587	2750	3222	.. Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	299.1	258.1	326.5	282.6	236.4	240.5	214.8	234.2	253.9	243.8	178.0	236.2	.. A
प	442.8	376.1	574.5	410.9	367.9	413.5	340.9	438.0	467.6	375.5	246.4	436.9	.. P
य	1480	1457	1760	1454	1556	1719	1587	1870	1842	1540	1384	1850	.. Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	607.8	567.1	599.5	544.1	529.7	504.1	470.0	430.0	410.4	404.2	372.2	337.3	.. A
प	866.6	742.2	852.5	800.2	776.2	864.5	734.0	754.6	766.1	737.0	670.3	654.0	.. P
य	1426	1309	1422	1471	1465	1715	1562	1753	1867	1823	1801	1752	.. Y

तक्ता सन्वीस-चालू
TABLE XXVI-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	.. 24.2	19.1	17.5	17.7	12.3	10.7	10.2	10.3	7.4	6.3	6.0	4.7	.. A
प	.. 24.0	18.3	16.2	16.6	13.7	8.7	14.9	11.6	9.1	6.2	5.4	3.4	.. P
य	.. 992	958	926	938	1114	813	1461	1126	1230	984	900	723	... Y
दुतर													Others
अ	.. 28.3	25.5	26.7	25.5	25.7	13.7	12.5	13.6	12.2	11.3	10.1	10.3	.. A
प	.. 26.1	19.3	23.5	20.4	23.9	10.1	10.8	12.5	10.8	9.2	7.3	7.0	.. P
य	.. 719	757	880	800	930	737	864	919	885	814	723	680	... Y
सकल भारत													All India
अ	.. 1386.1	1253.1	1368.8	1224.7	1142.7	1081.1	990.6	976.7	953.9	915.6	794.1	840.3	.. A
प	.. 1833.5	1555.9	1962.3	1669.4	1576.8	1721.6	1485.7	1641.6	1698.7	1512.4	1312.7	1583.5	.. P
य	.. 1323	1242	1434	1363	1380	1592	1500	1681	1781	1652	1653	1884	... Y

सकता सव्योस-चालू TABLE-XXVI Contd.

राज्य	एकूण तृणधान्ये Total Cereals													STATE
	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
आंध्र प्रदेश														Andhra Pradesh
अ	7721.7	6711.2	6477.2	6282.6	6058.5	6535.9	6476.1	6174.5	5786.2	5412.8	5311.6	5076.7	A	
प	11315.2	9113.3	9744.8	8546.2	9242.7	12207.7	12089.8	11917.7	10913.6	10918.9	11576.5	11013.3	P	
य	1465	1358	1504	1360	1526	1868	1867	1930	1886	2017	2179	2169	Y	
आसाम														Assam
अ	2439.4	2506.0	2586.4	2435.4	2462.7	2435.0	2558.0	2605.1	2633.1	2624.7	2631.4	2559.0	A	
प	2658.3	2611.0	2964.3	2527.5	2838.2	2577.3	2900.1	3393.3	3325.9	3395.9	3478.0	3429.8	P	
य	1090	1042	1146	1038	1152	1058	1134	1303	1263	1294	1322	1340	Y	
बिहार														Bihar
अ	7957.5	8079.6	8171.6	8160.6	8148.8	8368.8	8220.7	8253.3	7986.3	7381.5	7715.5	7712.3	A	
प	9040.8	9530.2	10068.1	10034.4	8840.6	11160.5	10998.4	11334.1	9788.0	8389.1	12040.6	12041.7	P	
य	1136	1180	1232	1230	1085	1334	1338	1373	1226	1137	1561	1561	Y	
गुजरात														Gujarat
अ	4152.3	3918.3	3610.4	3439.6	2220.0	3932.1	3842.2	3690.2	3073.9	3338.2	3103.5	3301.2	A	
प	5184.9	4701.1	2397.7	2860.3	1225.6	4834.3	4220.4	4183.0	2999.8	4761.6	3239.9	4728.4	P	
य	1249	1200	664	832	552	1229	1098	1134	976	1426	1044	1432	Y	
हरियाणा														Haryana
अ	3496.0	3292.0	3191.0	3456.0	2903.0	3474.0	3299.0	3341.0	3201.0	3499.0	3418.0	3563.0	A	
प	6526.0	6481.0	7463.0	7156.0	6190.0	8830.0	8223.0	9038.0	8823.0	9921.0	9785.0	10500.0	P	
य	1894	1969	2339	2071	2132	2542	2493	2705	2756	2835	2863	2947	Y	
हिमाचल प्रदेश														Himachal Pradesh
अ	806.9	848.8	829.3	830.4	815.7	825.1	824.9	831.6	818.3	806.1	812.8	810.6	A	
प	1039.3	1000.1	1188.1	1163.6	866.9	1126.1	1358.1	1420.7	1326.4	1390.8	1220.7	1197.4	P	
य	1288	1178	1433	1401	1063	1365	1646	1708	1621	1725	1502	1477	Y	
जम्मू व काश्मीर														Jammu & Kashmir
अ	812.9	824.6	817.3	832.3	839.7	839.3	838.9	838.9	867.2	852.7	855.1	854.5	A	
प	1082.1	1213.8	1375.1	1342.3	981.2	1285.4	1281.4	1281.4	1384.6	1365.7	1435.8	1435.8	P	
य	1331	1472	1682	1613	1169	1532	1527	1527	1597	1602	1679	1680	Y	

सप्तम सन्धीस-चालू TABLE-XXVI Contd.

एकूण तुणधान्ये
Total Cereals

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
कर्नाटक													Karnataka
अ	6020.6	5836.5	5641.3	6199.9	5825.0	5667.6	5909.7	5400.2	5435.6	5692.0	5460.6	5441.2	.. A
प	6632.8	6293.0	5372.9	7035.1	5676.9	6364.7	6562.1	5769.9	7261.15	7936.0	8029.0	7607.7	.. P
य	1102	1078	952	1135	975	1123	1110	1068	1336	1394	1470	1398	.. Y
केरळ													Kerala
अ	745.2	735.9	683.3	668.7	609.3	584.4	587.1	568.4	550.8	546.4	518.0	509.4	.. A
प	1211.1	1259.6	1176.7	1137.1	1041.0	1011.3	1079.6	1092.6	1066.6	1090.4	1008.4	968.4	.. P
य	1625	1712	1722	1700	1709	1730	1839	1922	1936	1996	1947	1901	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	13485.6	13023.0	13251.1	12939.9	13118.6	12911.6	12438.7	12950.6	12331.3	12501.5	12849.6	12491.1	.. A
प	13002.1	10951.4	12682.8	11028.2	12226.4	12841.2	12341.2	14927.7	12715.7	13991.9	15862.6	15287.8	.. P
य	964	841	957	852	932	995	992	1153	1031	1119	1234	1224	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	11593.3	11311.0	11231.5	10825.5	11090.6	11091.9	11145.5	11142.2	10049.1	10545.3	10755.3	9936.0	.. A
प	9694.1	8621.5	7614.9	6169.1	9650.4	9348.1	11507.3	10740.3	7433.2	12215.7	11377.1	9829.5	.. P
य	836	762	678	570	870	843	1032	964	740	1158	1058	989	.. Y
बोरीसा													Orisa
अ	5148.0	4888.0	5090.6	5038.2	4640.7	4876.9	4958.2	4945.1	5109.2	4692.0	4799.2	4672.1	.. A
प	5961.7	4707.9	5851.8	5330.4	4010.2	5893.1	6856.8	5786.9	7140.1	5546.7	6791.2	6499.5	.. P
य	1158	963	1150	1058	864	1208	1383	1170	1397	1182	1415	1391	.. Y
पंजाब													Punjab
अ	5005.0	5151.1	5166.8	5320.2	5136.7	5250.1	5419.5	5532.3	5544.2	5589.1	5760.3	5818.3	.. A
प	14645.1	15947.6	16985.3	16113.2	16993.6	16937.1	18886.5	19140.3	19555.2	11932.1	21496.3	21726.3	.. P
य	2926	3096	3287	3029	3308	3226	3485	3460	3527	3566	3732	3734	.. Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	9539.0	8300.4	8895.2	9567.7	7248.4	9829.4	8717.2	8958.7	8457.5	9396.3	8300.9	9305.1	.. A
प	8396.2	6532.0	6166.2	5845.0	4307.4	9034.3	7377.3	9231.6	7054.4	10021.2	5983.7	9734.6	.. P
य	880	787	693	611	594	919	846	1030	835	1067	721	1046	.. Y
तामीळनाडू													Tamilnadu
अ	4014.5	4021.3	3776.9	3443.9	3506.2	3210.3	3271.3	3048.2	3211.7	3206.0	3336.9	3484.3	.. A
प	5938.0	6685.1	6851.2	6869.5	7266.9	6965.8	7479.1	7185.8	7914.1	8015.3	7981.1	9145.4	.. P
य	1480	1662	1814	1995	2073	2170	2286	2357	2464	2500	2392	2625	.. Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	17739.0	17654.8	17554.8	17530.9	16662.3	17483.0	17628.6	17437.6	17022.0	17465.3	17398.5	17332.5	.. A
प	26695.3	27199.8	28612.5	27621.5	26323.1	32640.3	31553.1	32684.7	32999.6	33710.6	34682.0	36289.9	.. P
य	1505	1541	1516	1576	1580	1867	1790	1874	1939	1930	1993	2094	.. Y

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	5809.5	5639.4	5481.2	5892.1	5943.8	6013.6	6034.9	6181.7	6644.0	6046.9	6262.4	6168.2	.. A
प	8912.0	9035.3	8863.7	9411.2	10078.5	11306.6	11644.0	11076.7	12681.3	12190.2	12940.3	13372.6	.. P
य	1534	1602	1617	1597	1696	1880	1929	1792	1909	2016	2066	2163	.. Y
इतर													Others
अ	1184.1	1193.7	1149.2	1175.0	1193.1	1198.5	1187.5	1221.5	1207.6	1192.0	1214.1	1346.9	.. A
प	1545.6	1692.4	1699.8	1520.0	1631.8	1708.7	1820.4	1960.6	1965.9	1875.6	2027.4	2168.1	.. P
य	1305	1418	1479	1294	1368	1426	1533	1605	1628	1573	1670	1610	.. Y
शुद्ध भारत													All India
अ	107620.5	103935.6	103605.1	104038.9	98423.1	104527.5	103358.0	103121.1	99328.7	100787.8	100503.7	100382.4	.. A
प	139480.6	133576.1	137078.9	131710.6	129391.4	156072.5	158178.6	162165.3	156358.5	166668.7	170955.6	176976.2	.. P
य	1296	1285	1323	1266	1315	1493	1530	1573	1574	1654	1701	1763	.. Y

सकता सन्धीस—चालू
TABLE XXVI—Contd.

हूरमरा
Gram

अ—क्षेत्र हज़ार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प—उत्पादन हज़ार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य—हेक्टरी उत्पन्न कि. गॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	STATE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
बिहार													Bihar	
अ	..	188.8	173.0	190.6	186.0	183.0	147.7	169.5	168.0	150.4	127.3	131.6	130.8	.. A
प	..	166.4	143.0	160.0	150.3	138.3	128.9	132.1	158.0	147.6	109.0	140.0	141.7	.. P
य	..	881	827	839	808	756	873	779	940	981	856	1064	923	.. Y
गुजरात													Gujarat	
अ	..	122.1	115.7	80.8	43.6	19.5	107.5	109.7	170.2	66.8	123.4	96.7	152.9	.. A
प	..	117.4	101.2	45.5	28.1	10.9	65.5	66.4	115.8	39.5	77.7	55.1	122.2	.. P
य	..	962	875	563	644	559	609	605	680	591	630	570	799	.. Y
हरियाणा													Haryana	
अ	..	647.0	622.0	758.0	610.0	200.0	645.0	526.0	650.0	305.0	387.0	405.0	403.0	.. A
प	..	315.0	319.0	622.0	413.0	66.0	604.0	368.0	469.0	201.0	259.0	403.0	443.0	.. P
य	..	487	513	821	677	330	936	700	725	659	669	995	1097	.. Y
कर्नाटक													Karnataka	
अ	..	155.3	221.4	191.0	230.0	242.9	187.5	224.3	229.2	195.7	209.6	289.5	442.3	.. A
प	..	61.6	91.6	60.5	88.7	102.3	61.7	74.6	67.8	76.6	74.1	131.6	229.7	.. P
य	..	397	414	317	386	421	329	333	296	391	354	455	519	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh	
अ	..	2106.5	2075.7	2282.0	2217.7	2236.0	2237.0	2157.0	2355.5	2137.8	2345.7	2341.9	2566.7	.. A
प	..	1424.9	1302.5	1557.4	1480.3	1483.6	1566.8	1426.8	1737.0	1715.0	1757.9	1953.7	2374.7	.. P
य	..	676	627	682	667	664	700	661	737	802	749	834	925	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra	
अ	..	494.9	509.3	533.8	482.4	559.7	667.3	627.2	672.9	433.6	591.4	681.0	763.0	.. A
प	..	211.8	201.7	175.6	129.4	228.5	407.7	334.6	357.8	205.9	301.5	493.4	469.0	.. P
य	..	428	396	329	268	408	611	533	532	475	510	725	615	.. Y
पंजाब													Punjab	
अ	..	97.0	101.6	108.0	114.0	66.0	73.1	54.4	60.7	24.8	27.2	20.0	19.1	.. A
प	..	58.0	60.0	98.4	82.0	29.0	72.1	38.7	45.2	17.5	18.3	16.3	18.9	.. P
य	..	598	591	911	719	439	986	711	745	706	673	815	990	.. Y

राजस्थान														Rajasthan
अ	..	1796.3	1532.6	1940.7	1411.7	684.2	1281.8	1143.8	1652.8	1028.7	1448.7	1221.8	1586.5	.. A
प	..	1088.8	969.3	1623.1	823.5	411.5	967.0	711.4	1014.2	678.9	793.7	747.2	1371.1	.. P
य	..	606	632	836	583	601	754	622	614	660	548	612	864	.. Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ	..	1358.3	1373.9	1534.7	1492.2	1391.9	1324.6	1304.4	1269.6	1105.0	1064.9	1012.9	988.3	.. A
प	..	1186.1	1272.1	1326.7	1233.2	1056.4	1167.0	969.0	1114.8	943.0	951.0	930.9	897.2	.. P
य	..	873	926	864	826	759	881	743	878	853	893	919	908	.. Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	..	62.1	62.7	68.7	70.1	65.9	31.1	30.9	25.6	17.8	20.3	18.9	24.3	.. A
प	..	56.7	49.9	59.8	50.2	40.5	27.0	17.9	15.0	17.1	18.5	14.4	21.6	.. P
य	..	913	796	870	716	615	868	579	586	961	911	762	889	.. Y
इतर														Others
अ	..	132.7	116.1	116.2	125.9	117.9	106.9	123.3	155.7	114.3	108.2	139.6	182.7	.. A
प	..	64.1	51.1	58.9	53.1	58.5	61.4	77.8	101.6	78.9	56.0	95.2	118.7	.. P
य	..	483	440	507	422	496	574	631	653	690	518	682	650	.. Y
अखिल भारत														All India
अ	..	7161.0	6904.0	7804.5	6983.6	5767.0	6809.5	6470.5	7410.2	5579.9	6453.7	6358.9	7259.6	.. A
प	..	4750.8	4561.4	5787.9	4531.8	3625.5	5129.1	4217.3	5196.2	4121.0	4416.7	4980.8	6207.8	.. P
य	..	663	661	742	649	629	753	652	701	739	684	783	855	.. Y

सकता सखीस-वाल
TABLE XXVI-Contd.

तुर
Tur

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रे. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in kg. per hectare

राज्य १	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	STATE	
१	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh	
अ	..	265.1	248.0	263.9	275.4	337.7	337.0	346.5	344.8	339.0	313.5	304.0	297.0	.. A
प	..	73.9	55.6	84.5	79.6	45.5	70.0	77.8	78.0	119.3	74.7	104.3	99.4	.. P
य	..	279	224	320	289	135	208	225	226	352	238	343	335	.. Y
बिहार													Bihar	
अ	..	91.5	77.0	81.0	82.8	71.1	67.3	74.7	66.0	64.9	65.6	75.9	70.1	.. A
प	..	108.3	94.0	92.5	99.9	85.3	74.4	89.5	82.0	92.9	88.8	76.9	78.0	.. P
य	..	1184	1221	1142	1207	1200	1105	1198	1242	1431	896	1013	1113	.. Y
गुजरात													Gujarat	
अ	..	299.6	328.8	302.5	318.7	325.0	336.9	382.1	401.9	397.0	408.2	425.9	361.0	.. A
प	..	205.3	251.1	223.4	146.1	111.0	250.6	318.6	352.4	239.7	340.5	379.9	231.0	.. P
य	..	685	764	739	458	342	744	834	877	604	834	892	640	.. Y
कर्नाटक													Karnataka	
अ	..	388.1	405.4	419.9	445.0	462.7	496.9	482.2	462.4	502.8	450.4	360.8	304.5	.. A
प	..	182.9	222.2	180.0	193.8	208.8	147.9	186.4	180.4	173.4	86.3	155.1	110.7	.. P
य	..	471	548	429	436	451	298	387	390	345	192	430	364	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh	
अ	..	508.2	493.2	480.1	437.3	454.3	451.7	442.4	461.8	407.2	424.2	428.6	389.0	.. A
प	..	510.2	401.0	410.3	413.5	417.5	597.6	417.4	433.1	315.3	361.9	414.6	357.5	.. P
य	..	1004	813	855	946	919	1323	943	938	774	853	967	919	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra	
अ	..	731.2	758.1	755.4	759.9	778.9	896.9	952.2	1007.6	1016.1	1018.4	1030.8	1057.6	.. A
प	..	487.0	485.2	451.3	372.4	534.6	597.4	711.6	420.9	363.2	586.5	732.7	526.5	.. P
य	..	666	640	597	490	686	666	747	418	357	576	730	498	.. Y
तामिलनाडु													Tamilnadu	
अ	..	156.6	76.3	80.5	88.2	149.6	159.7	145.3	118.6	105.9	106.7	109.5	120.1	.. A
प	..	98.4	38.8	57.4	86.4	98.1	104.0	117.6	73.4	57.8	63.7	49.5	52.7	.. P
य	..	628	509	713	980	656	651	809	619	546	597	452	439	.. Y

													Uttar Pradesh	
उत्तर प्रदेश	..	517.5	520.2	542.8	495.7	513.9	487.9	502.1	468.1	521.4	534.3	529.7	505.5	A
अ	..	715.2	842.0	738.8	684.3	604.7	661.1	598.9	591.9	559.5	552.3	547.6	519.1	P
प	..	1382	1619	1361	1380	1177	1355	1193	1264	1073	1034	1034	1027	Y
य	..													
													Others	
इतर	..	260.6	247.9	256.8	244.5	239.9	254.4	272.2	284.1	272.7	254.3	266.5	253.9	A
अ	..	195.2	195.3	202.8	195.5	176.8	214.7	228.8	220.7	212.0	206.1	211.6	210.5	P
प	..	749	788	790	800	737	844	841	777	777	810	794	829	Y
य	..													
													All India	
अखिल भारत	..	3218.4	3154.9	3183.9	3147.5	3333.1	3488.7	3599.7	3615.3	3627.0	3575.6	3531.7	3358.7	A
अ	..	2576.4	2585.2	2441.0	2271.5	2282.3	2717.7	2746.6	2432.8	2133.1	2330.8	2692.2	2185.4	P
प	..	801	819	767	722	685	779	763	673	588	652	847	651	Y
य	..													

सप्तम सप्ताह-वार
TABLE XXVI—Contd.

इतर कडधान्ये
Other Pulses

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टररी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonne
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	STATE
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	1173.8	1045.1	1037.3	1087.8	1122.5	1104.0	1164.5	1198.5	1242.2	1214.9	1166.6	1152.5	.. A
प	469.4	428.8	527.1	521.9	592.2	597.1	567.3	580.1	625.5	636.2	507.9	448.1	.. P
य	400	410	508	480	528	541	487	484	504	524	435	389	.. Y
बिहार													Bihar
अ	937.5	946.7	961.5	987.5	930.0	921.8	962.2	952.5	867.7	786.7	787.8	7721.1	.. A
प	559.3	561.3	634.9	625.6	563.1	577.1	614.3	677.4	609.9	325.5	518.6	590.8	.. P
य	597	593	660	634	605	626	638	711	703	668	658	765	.. Y
गुजरात													Gujarat
अ	380.4	384.0	372.9	345.6	138.2	327.4	398.7	359.5	375.0	442.4	366.1	387.2	.. A
प	236.0	203.6	69.4	61.1	20.8	173.5	182.4	158.4	114.5	229.9	103.1	165.3	.. P
य	620	530	186	177	151	530	457	441	305	520	282	427	.. Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	1030.1	1018.7	972.7	982.2	1068.5	941.4	939.8	791.5	1055.4	999.4	872.7	890.9	.. A
प	374.5	266.6	248.4	307.0	365.5	253.0	284.0	301.8	415.9	402.2	343.6	284.8	.. P
य	364	262	255	313	342	269	302	381	394	402	394	320	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	2357.3	2266.0	2380.1	2114.4	2036.7	1933.4	1936.4	1981.0	1983.4	1975.5	2100.9	2050.0	.. A
प	762.2	640.1	642.7	599.9	630.8	659.1	661.3	731.6	762.1	778.4	896.3	839.8	.. P
य	323	282	270	284	310	341	342	369	384	394	427	410	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	1735.0	1566.0	1569.5	1593.8	1694.0	1766.2	1710.1	1576.8	1558.7	1740.6	1721.0	1774.8	.. A
प	558.9	427.4	537.2	473.2	650.9	724.6	688.3	665.2	663.2	941.1	959.2	702.8	.. P
य	322	273	342	297	384	410	402	422	233	541	557	396	.. Y

ओरिसा

Orisa

अ	..	1540.7	1484.7	1632.9	1784.4	1856.8	1780.2	1804.0	1824.1	1939.0	663.5	774.5	779.7	..	A
प	..	938.5	792.2	902.4	929.5	877.6	931.6	944.1	905.4	980.8	226.6	353.2	403.7	..	P
य	..	609	534	553	521	473	523	523	496	506	342	456	518	..	Y

राजस्थान

Rajasthan

अ	..	1877.0	1803.5	1926.8	1778.6	1107.5	1622.8	1764.8	1994.8	1779.8	1971.9	2087.1	1992.8	..	A
प	..	576.3	391.2	137.9	119.2	61.4	629.4	426.9	682.9	232.5	653.9	317.1	582.3	..	P
य	..	307	217	72	67	55	388	242	342	131	332	152	292	..	Y

तामिळनाडू

Tamilnadu

अ	..	537.3	534.8	750.5	592.8	516.5	726.4	823.4	741.6	685.0	625.7	570.6	865.6	..	A
प	..	139.1	166.8	258.3	195.1	239.5	277.0	291.0	273.2	270.7	274.8	220.1	338.3	..	P
य	..	259	312	345	329	464	381	353	368	395	439	386	391	..	Y

उत्तर प्रदेश

Uttar Pradesh

अ	..	921.5	959.2	1080.6	1091.7	1066.1	1100.1	1193.5	1271.3	1249.1	1322.8	1332.0	1323.8	..	A
प	..	589.5	574.8	746.1	710.4	700.7	829.2	845.5	1051.0	1019.6	1023.6	1037.5	1002.4	..	P
य	..	640	599	690	651	657	754	708	827	816	774	779	757	..	Y

पश्चिम बंगाल

West Bengal

अ	..	305.3	304.1	336.4	275.3	290.8	270.7	302.6	325.2	247.3	250.4	243.4	216.3	..	A
प	..	171.0	162.9	190.3	139.4	181.1	174.5	189.2	201.1	155.4	175.6	150.9	129.9	..	P
य	..	560	536	566	506	623	645	625	618	628	701	620	601	..	Y

इतर

Others

अ	..	366.7	365.2	408.1	390.4	344.7	353.6	344.5	354.7	353.0	336.7	336.7	342.0	..	A
प	..	190.1	200.3	237.3	221.6	171.0	176.4	199.6	207.1	210.2	199.2	224.3	235.3	..	P
य	..	518	548	581	568	496	499	579	584	595	592	666	680	..	Y

संघट्टित भारत

All India

अ	..	13162.6	12678.0	13429.3	13024.5	12172.3	12848.0	13344.5	13371.5	13335.6	12330.5	12357.5	12547.4	..	A
प	..	5566.2	4816.0	5132.5	4903.9	5054.4	6002.5	5893.9	6435.2	5760.6	6067.0	5631.8	5723.5	..	P
य	..	423	380	382	377	415	467	442	481	432	492	456	456	..	Y

सकता सव्धीस-वालू
TABLE XXVI-Contd.

एकूण कडधान्ये
Total Pulses

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. मॅ. मध्ये

A-Area in thousand hectares
P-Production in thousand tonnes
Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	1498.3	1345.6	1350.2	1422.7	1509.3	1488.6	1571.7	1636.1	1645.2	1534.4	1559.3	1583.3	A
प	566.1	501.8	629.0	616.8	656.9	692.4	682.0	716.1	791.8	739.0	677.0	636.5	P
य	378	373	466	434	435	465	434	438	481	482	434	402	Y
आसाम													Assam
अ	130.6	138.1	140.5	144.4	132.0	121.8	113.1	113.4	116.8	109.2	109.2	108.7	A
प	50.6	59.5	66.2	60.5	60.9	51.1	51.0	48.5	53.3	51.1	57.0	59.4	P
य	387	431	471	419	461	420	451	428	456	468	522	546	Y
बिहार													Bihar
अ	1217.8	1196.7	1233.1	1256.3	1184.1	1136.8	1206.4	1186.5	1083.0	979.6	985.3	973.0	A
प	834.0	798.3	887.4	875.8	786.7	780.4	835.9	917.4	850.4	693.3	735.5	810.5	P
य	685	667	720	697	664	686	693	773	785	708	746	833	Y
गुजरात													Gujarat
अ	802.1	828.5	756.2	707.9	482.7	771.8	890.5	931.6	838.8	974.0	888.7	901.1	A
प	558.7	555.9	338.3	235.3	142.7	489.6	567.4	626.6	393.7	648.1	538.1	518.5	P
य	697	671	447	332	296	634	637	673	469	665	605	575	Y
हरियाणा													Haryana
अ	712.4	678.4	832.7	687.2	264.8	725.6	600.3	732.2	384.0	468.1	476.9	463.8	A
प	359.5	356.7	677.9	479.4	111.9	672.2	428.6	536.3	270.2	330.2	469.6	493.6	P
य	505	526	814	698	423	926	714	732	704	705	985	1064	Y
हिमाचल प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	43.6	41.6	43.5	46.1	44.9	41.4	40.8	43.3	39.3	37.2	37.4	38.6	A
प	11.4	7.4	12.8	9.2	4.6	7.3	10.7	13.5	13.1	12.2	8.6	10.3	P
य	262	178	294	200	102	176	262	312	333	328	230	267	Y

जम्मू व काश्मीर

Jammu & Kashmir

अ	..	47.5	47.5	44.8	44.9	44.2	39.1	38.8	38.8	38.2	34.2	34.2	34.2	..	A
प	..	31.2	30.8	28.5	30.3	18.0	24.8	23.9	23.9	20.6	14.5	19.2	19.2	..	P
य	..	657	648	636	675	407	634	616	616	539	424	561	561	..	Y

कर्नाटक

Karnataka

अ	..	1573.5	1645.5	1583.6	1657.2	1774.1	1625.8	1646.3	1483.1	1753.9	1659.4	1523.0	1637.7	..	A
प	..	619.0	580.4	488.9	589.5	676.4	462.6	545.0	550.0	665.9	562.6	630.3	625.2	..	P
य	..	393	353	309	356	381	285	331	371	380	339	414	382	..	Y

केरल

Kerala

अ	..	31.5	28.8	35.7	28.0	27.5	25.2	24.7	24.5	23.6	22.2	23.0	23.0	..	A
प	..	20.7	20.2	25.8	20.1	20.0	18.8	18.8	18.8	16.7	20.0	33.3	33.0	..	P
य	..	657	701	723	718	727	746	761	767	708	901	1448	1435	..	Y

मध्य प्रदेश

Madhya Pradesh

अ	..	4972.0	4834.9	5142.2	4769.4	4727.0	4622.1	4535.8	4798.3	4528.4	4745.4	4871.4	5005.7	..	A
प	..	2702.3	2343.6	2610.4	2493.7	2531.9	2823.5	2505.5	2901.7	2792.4	2898.2	3264.6	3572.0	..	P
य	..	544	485	508	523	536	611	552	605	617	611	670	714	..	Y

महाराष्ट्र

Maharashtra

अ	..	2961.1	2833.4	2859.7	2836.1	3032.6	3330.4	3289.5	3257.3	3008.4	3350.4	3432.8	3595.4	..	A
प	..	1257.7	1114.3	1164.1	975.0	1414.0	1729.7	1734.5	1443.9	932.6	1829.1	2205.3	1698.3	..	P
य	..	425	393	407	344	466	519	527	443	310	546	642	472	..	Y

ओरिसा

Orisa

अ	..	1718.3	1649.8	1814.9	1968.2	2044.8	1957.5	2013.3	2032.6	2142.9	849.3	972.8	978.0	..	A
प	..	1054.8	910.8	1031.3	1057.6	1010.9	1066.6	1116.6	1062.0	1132.9	362.4	498.6	563.6	..	P
य	..	614	552	568	537	494	545	555	522	529	427	513	576	..	Y

पंजाब

Punjab

अ	..	197.8	203.7	224.7	224.9	157.7	170.8	136.1	146.4	102.1	102.2	101.4	103.1	..	A
प	..	135.6	151.4	203.7	178.9	98.3	130.4	99.1	108.4	79.6	74.6	80.7	90.5	..	P
य	..	686	743	907	795	623	763	728	740	780	730	796	878	..	Y

तक्ता सञ्चीत-पालू
TABLE XXVI--Contd.

राज्य	१९८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
राजस्थान													Rajasthan
अ	3701.7	3376.9	3890.6	3207.0	1802.2	2935.3	2939.5	3685.0	2830.7	3440.7	3328.0	3602.6	A
प	1679.4	1382.5	1766.9	946.2	474.4	1622.5	1155.6	1722.3	916.9	1457.9	1071.1	1965.6	P
य	454	409	454	295	263	553	393	467	324	424	322	546	Y
तामिळनाडू													Tamilnadu
अ	707.5	617.8	840.1	689.2	674.2	890.6	974.2	868.1	795.5	739.0	689.9	992.9	A
प	246.4	209.9	322.3	286.9	343.1	384.0	411.8	351.3	331.2	342.7	276.4	396.0	P
य	348	340	384	416	509	431	423	405	416	464	401	399	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	2797.3	2853.3	3158.1	3079.6	2971.9	2912.6	3000.0	3009.0	2875.5	2922.6	2874.6	2817.6	A
प	2487.2	2688.9	2811.6	2627.9	2361.8	2657.5	2413.4	2757.7	2522.1	2526.9	2516.0	2418.7	P
य	889	942	890	853	795	912	804	916	877	865	875	858	Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	396.9	377.4	420.6	353.0	362.3	308.3	338.5	356.6	269.4	275.3	249.6	244.1	A
प	258.0	221.1	264.1	199.2	226.6	208.1	211.9	219.0	174.7	198.6	156.2	153.9	P
य	650	586	628	564	625	675	626	614	648	721	626	630	Y
इतर													Others
अ	32.1	34.2	44.1	33.5	36.1	42.5	55.2	54.2	66.8	116.6	92.4	62.9	A
प	20.8	29.1	31.3	24.9	23.1	27.8	46.1	46.3	56.6	53.1	67.3	51.9	P
य	648	851	710	743	640	654	835	854	847	455	728	825	Y
संक्षिप्त भारत													All India
अ	23542.0	22737.1	24417.7	23155.6	21272.4	23146.2	23414.7	24397.0	22542.5	22359.8	22250.1	23165.7	A
प	12893.4	11962.6	13361.4	11707.2	10962.2	13849.3	12857.8	14064.2	12014.7	12814.5	13304.8	14116.7	P
य	548	526	547	506	515	598	549	576	533	573	598	609	Y

तकता सध्वीस-वाल
TABLE XXVI-Contd.

एकूण अन्नधान्ये
Total Foodgrains

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पादन कि. गॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	STATE
	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87	1987-88	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	9220.0	8056.8	7827.4	7705.3	7567.8	8024.5	8047.8	7810.6	7431.4	6947.2	6870.9	6660.0	.. A
प	11881.3	9615.1	10373.8	9163.0	9899.6	12900.1	12771.8	12634.3	11705.4	11657.9	12253.3	11649.8	.. P
य	1289	1193	1325	1189	1308	1608	1587	1618	1573	1678	1783	1749	.. Y
आसाम													Assam
अ	2570.0	2644.1	2726.9	2579.8	2594.7	2556.8	2671.1	2718.5	2749.9	2733.9	2740.6	2667.7	.. A
प	2708.9	2670.5	3030.5	2588.0	2899.1	2628.4	2951.1	3441.8	3379.2	3447.0	3535.0	3489.2	.. P
य	1054	1010	1111	1003	1117	1028	1105	1266	1229	1261	1290	1308	.. Y
बिहार													Bihar
अ	9175.3	9276.3	9404.7	9416.9	9332.9	9505.6	9427.1	9439.8	9069.3	8361.1	8700.8	8685.3	.. A
प	9874.8	10328.5	10955.5	10910.2	9627.3	11940.9	11834.3	12251.5	10638.4	9082.4	12776.1	12852.2	.. P
य	1076	1113	1165	1159	1032	1256	1255	1298	1173	1086	1468	1480	.. Y
गुजरात													Gujarat
अ	4954.4	4746.8	4366.6	4147.5	2703.6	4703.9	4732.7	4621.8	3912.7	4312.2	3992.2	4202.3	.. A
प	5743.6	5257.0	2736.0	3095.6	1368.3	5323.9	4787.8	4809.6	3393.5	5409.7	3778.0	5246.9	.. P
य	1159	1107	627	746	506	1132	1012	1041	867	1255	946	1249	.. Y
हरियाणा													Haryana
अ	4158.4	3970.4	4023.7	4143.2	3167.8	4199.6	3899.3	4073.2	3585.0	3967.1	3894.9	4026.8	.. A
प	6885.5	6837.7	8140.9	7635.4	6301.9	9502.2	8651.6	9574.3	9093.2	10251.2	10254.6	10993.6	.. P
य	1656	1722	2023	1843	1989	2263	2219	2351	2536	2584	2633	2730	.. Y
हिमाचल प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	850.5	890.4	872.8	876.5	860.6	866.5	865.7	874.9	857.6	843.3	850.2	849.2	.. A
प	1050.7	1007.5	1200.9	1172.8	871.5	1133.4	1368.8	1434.2	1339.5	1403.0	1229.3	1207.7	.. P
य	1235	1132	1376	1338	1013	1308	1581	1639	1562	1664	1446	1422	.. Y
जम्मू व काश्मीर													Jammu & Kashmir
अ	860.4	872.1	862.1	877.2	883.9	878.4	877.7	877.7	905.4	886.9	889.3	888.7	.. A
प	1113.3	1244.6	1403.6	1372.6	999.2	1310.2	1305.3	1305.3	1405.2	1380.2	1455.0	1455.0	.. P
य	1294	1427	1628	1565	1130	1492	1487	1487	1552	1556	1636	1637	.. Y

सफ़ता सङ्घीत—बाल
TABLE XXVI—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
कर्नाटक													Karnataka
अ	7594.1	7482.0	7224.9	7857.1	7599.1	7293.4	7556.0	6883.3	7189.5	7351.4	6983.6	7078.9	.. A
प	7251.8	6873.4	5861.8	7624.6	6353.3	6827.3	7107.1	6319.9	7927.00	8698.6	8659.3	8232.9	.. P
य	955	919	811	970	836	936	941	918	1103	1156	1240	1163	.. Y
केरल													Kerala
अ	776.7	764.7	719.0	696.7	636.8	609.6	611.8	592.9	574.4	568.6	541.0	532.4	.. A
प	1231.8	1279.8	1202.5	1157.2	1061.0	1030.1	1098.4	1111.4	1083.3	1110.4	1041.7	1001.4	.. P
य	1586	1674	1672	1661	1666	1690	1795	1875	1886	1953	1926	1881	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	18457.6	17857.9	18393.3	17709.3	17845.6	17533.7	16974.5	17748.9	16859.4	17246.9	17721.0	17496.8	.. A
प	15704.4	13295.0	15293.2	13521.9	14758.3	15664.7	14846.7	17829.4	15508.1	16890.1	19127.2	18859.8	.. P
य	851	744	831	764	827	893	875	1005	920	979	1079	1078	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	14554.4	14144.4	14091.2	13661.6	14123.2	14422.3	14435.0	14399.5	13057.5	13895.7	14881.1	13531.4	.. A
प	10951.8	9735.8	8779.0	7144.1	11064.4	11077.8	13241.8	12184.2	8365.8	14044.8	13582.4	11527.8	.. P
य	753	688	623	523	783	768	917	846	641	1011	957	852	.. Y
ओरिसा													Orisa
अ	6866.3	6537.8	6905.5	7006.4	6685.5	6834.4	6971.5	6977.7	7252.1	5541.3	5772.0	5650.1	.. A
प	7016.5	5618.7	6883.1	6388.0	5021.1	6959.7	7973.4	6848.9	8273.0	5909.1	7289.8	7063.1	.. P
य	1022	859	997	912	751	1018	1144	982	1141	1066	1263	1250	.. Y
पंजाब													Punjab
अ	5202.8	5354.8	5391.5	5545.1	5294.4	5420.9	5555.6	5678.7	5646.3	5691.3	5861.7	5921.4	.. A
प	14780.7	16099.0	17189.0	16292.1	17091.9	17067.5	18985.6	19248.7	19634.8	20006.7	21577.0	21816.8	.. P
य	2841	3006	3188	2938	3228	3143	3417	3390	3477	3515	3681	3668	.. Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	13240.7	11677.3	12785.8	12774.7	9050.6	12764.7	11656.7	12643.7	11288.2	12837.0	11628.9	12907.7	.. A
प	10075.6	7914.5	7933.1	6791.2	4781.8	10656.8	8532.9	10953.9	7981.3	11479.1	7054.8	11700.2	.. P
य	761	678	620	532	528	835	732	866	707	894	607	906	.. Y
तामिळनाडु													Tamilnadu
अ	4722.0	4639.1	4617.0	4133.1	4180.4	4100.9	4245.5	3916.3	4007.2	3945.0	4026.8	4477.2	.. A
प	6184.4	6895.0	7173.5	7156.4	7610.0	7349.8	7890.9	7537.1	8245.3	8358.0	4257.5	9541.4	.. P
य	1310	1486	1554	1731	1820	1792	1859	1925	2058	2119	2051	2131	.. Y

उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	20536.3	20508.1	20712.9	20610.5	19634.2	20395.6	20028.6	20046.6	19857.5	20587.9	20273.1	20150.1	.. A
प	29182.5	29888.7	31424.1	30249.4	28684.9	35257.8	33966.5	35442.4	35521.7	36237.5	37198.0	36708.6	.. P
य	1421	1457	1517	1468	1461	1731	1647	1733	1785	1777	1835	1921	.. Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	6206.4	6016.8	5901.8	6245.1	6306.1	6321.9	6373.4	6538.3	6313.4	6322.2	6512.0	6412.3	.. A
प	9170.0	9256.4	9127.8	9610.4	10305.1	11514.7	11855.9	11295.7	12856.0	12388.8	13096.5	13526.5	.. P
य	1478	1538	1547	1539	1634	1821	1860	1728	2036	1960	2011	2109	.. Y
इतर													Others
अ	1216.2	1232.9	1195.7	1208.4	1228.3	1241.0	1242.7	1275.7	1274.4	1308.6	1306.7	1409.8	.. A
प	1566.0	1721.5	1732.0	1544.9	1654.9	1736.5	1866.5	2006.9	2022.5	1928.7	2094.7	2220.0	.. P
य	1288	1396	1449	1278	1347	1399	1502	1573	1587	1474	1603	1575	.. Y
भारत													All India
अ	131162.5	126672.7	128022.8	127194.5	119695.5	127673.7	126772.6	127518.1	121871.2	123147.6	122753.8	123548.1	.. A
प	152374.1	145538.7	150440.3	143417.8	140353.6	169921.8	171036.4	176229.5	168373.2	179483.2	184260.4	191092.9	.. P
य	1162	1149	1175	1128	1173	1331	1349	1382	1382	1547	1501	1547	.. Y

तबला सन्धीस-वालु
TABLE XXVI-Contd.

राज्य 1	भुईमूग Groundnut													STATE
	१९८३-८४ 1983-84 2	८४-८५ 1984-85 3	८५-८६ 1985-86 4	८६-८७ 1986-87 5	८७-८८ 1987-88 6	८८-८९ 1988-89 7	८९-९० 1989-90 8	९०-९१ 1990-91 9	९१-९२ 1991-92 10	९२-९३ 1992-93 11	९३-९४ 1993-94 12	९४-९५ 1994-95 13		
आंध्र प्रदेश	Andhra Pradesh
अ	..	1664.9	1676.2	1665.8	1570.6	1910.9	2312.3	2282.3	2388.6	2481.0	2401.0	2351.8	2171.4	.. A
प	..	1716.2	1258.1	1325.0	1308.2	1905.8	2169.9	2086.8	2415.2	2151.9	2071.0	2545.7	1772.6	.. P
य	..	751	751	795	833	997	938	914	1011	867	863	1082	816	.. Y
गुजरात	Gujarat
अ	..	2149.6	2061.1	1793.5	1824.5	1050.5	1823.4	2071.5	1701.6	1941.6	1884.0	2053.0	1989.3	.. A
प	..	1810.1	1572.3	448.2	1291.7	140.0	2875.0	1693.8	1052.6	699.7	2068.4	676.6	2380.1	.. P
य	..	842	763	250	708	133	1577	818	619	360	1098	330	1196	.. Y
हरियाणा	Haryana
अ	..	7.4	8.7	6.2	6.9	4.7	3.0	3.4	2.4	2.3	1.9	2.3	2.4	.. A
प	..	5.9	7.1	5.6	7.8	3.6	2.2	2.8	1.8	1.7	1.3	1.7	1.8	.. P
य	..	797	816	903	1130	766	733	824	750	739	684	739	750	.. Y
कर्नाटक	Karnataka
अ	..	878.2	594.0	1012.5	1033.9	1056.1	1281.2	1187.0	1186.1	1331.9	1227.7	1243.3	1205.7	.. A
प	..	738.9	897.1	707.1	738.1	911.4	1023.2	935.9	822.0	1110.0	1098.2	1198.9	953.5	.. P
य	..	841	1508	698	714	863	799	788	693	833	895	964	791	.. Y
केरल	Kerala
अ	..	10.7	11.8	11.0	11.1	10.6	14.9	13.3	14.3	13.5	13.2	12.4	12.4	.. A
प	..	9.3	11.8	6.0	6.1	4.4	14.7	9.7	10.6	9.5	10.0	9.5	9.1	.. P
य	..	869	1000	545	550	415	987	729	741	704	758	766	734	.. Y
मध्य प्रदेश	Madhya Pradesh
अ	..	311.7	301.6	256.7	244.2	263.8	337.1	366.4	360.4	280.4	273.8	276.8	280.9	.. A
प	..	231.9	160.3	169.7	188.8	246.1	369.0	272.0	281.9	205.5	307.2	275.0	229.2	.. P
य	..	744	531	661	773	933	1095	742	782	733	1122	993	816	.. Y
महाराष्ट्र	Maharashtra
अ	..	810.1	737.1	663.5	653.8	654.5	917.5	854.4	881.1	742.3	652.2	859.0	603.0	.. A
प	..	607.3	730.7	468.7	435.2	617.8	1005.6	978.6	991.3	546.1	755.1	769.2	628.7	.. P
य	..	997	991	706	666	944	1096	1145	1125	736	1158	1167	1043	.. Y

ओरिसा															Orisa
अ	..	258.5	312.9	348.4	348.4	387.3	375.9	371.4	397.8	356.4	356.4	100.1	85.6	..	A
प	..	399.4	484.8	493.8	496.0	490.0	496.3	461.2	521.0	497.1	497.1	114.0	96.4	..	P
य	..	1545	1549	1417	1424	1265	1320	1242	1310	1395	1395	1139	888	..	Y
पंजाब															Punjab
अ	..	58.0	45.2	45.0	43.0	32.0	19.0	15.0	10.0	12.0	11.0	10.0	8.0	..	A
प	..	42.0	45.0	43.3	42.0	23.0	18.0	18.0	8.0	12.0	12.0	9.0	8.0	..	P
य	..	724	996	962	977	719	947	1200	800	1000	1091	900	1000	..	Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	..	183.3	252.5	245.1	201.8	227.3	234.5	276.2	231.3	248.3	240.4	287.4	248.2	..	A
प	..	173.9	172.6	149.7	130.5	137.9	260.0	214.0	218.0	198.2	268.2	209.3	196.2	..	P
य	..	949	684	611	647	607	1109	775	942	798	1116	728	790	..	Y
तामिळनाडू															Tamilnadu
अ	..	956.2	960.0	932.0	897.0	1099.9	1044.1	1080.8	939.8	1099.2	1129.1	1158.3	1150.3	..	A
प	..	981.8	986.3	1176.0	1092.6	1259.0	1253.4	1246.2	1151.3	1517.6	1575.0	1865.6	1844.8	..	P
य	..	1027	1027	1262	1218	1145	1200	1153	1225	1381	1395	1611	1604	..	Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	..	233.0	185.1	124.3	122.8	114.9	133.5	156.0	151.6	126.1	127.0	138.6	136.2	..	A
प	..	151.1	88.5	105.3	110.6	74.7	130.6	141.8	109.6	102.3	148.0	119.4	100.3	..	P
य	..	648	478	847	901	650	978	909	723	811	1165	861	736	..	Y
इतर															Others
अ	..	17.1	21.8	20.8	24.1	31.5	32.2	32.5	32.2	32.9	33.4	29.5	28.5	..	A
प	..	17.7	21.3	22.9	27.8	39.9	40.6	39.9	39.1	43.0	42.9	35.6	34.4	..	P
य	..	1035	977	1101	1154	1267	1261	1228	1214	1307	1284	1207	1207	..	Y
अखिल भारत															All India
अ	..	7538.7	7168.0	7124.8	6982.1	6844.0	8528.6	8710.2	8297.2	8667.9	8351.1	8322.2	7922.1	..	A
प	..	7085.5	6435.9	5121.3	5875.4	5853.6	9658.5	8100.7	7622.4	7094.6	8854.4	7828.9	8255.1	..	P
य	..	940	898	719	841	855	1132	930	919	818	1060	941	1042	..	Y

तन्ता सखीस-वालू
TABLE XXVI-Contd.

एरंडी
Casterseed

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रं. मध्ये

A-Area in thousand hectares
P-Production in thousand tonnes
Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९८३-८४ 1983-84 2	८४-८५ 1984-85 3	८५-८६ 1985-86 4	८६-८७ 1986-87 5	८७-८८ 1987-88 6	८८-८९ 1988-89 7	८९-९० 1989-90 8	९०-९१ 1990-91 9	९१-९२ 1991-92 10	९२-९३ 1992-93 11	९३-९४ 1993-94 12	९४-९५ 1994-95 13	STATE
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	315.3	293.5	294.0	273.1	310.8	334.3	340.0	343.6	344.0	244.1	259.6	269.6	A
प	65.7	55.9	54.6	47.9	72.5	69.9	85.1	86.2	92.0	59.6	75.0	90.4	P
य	208	190	186	175	233	209	250	251	275	244	289	335	Y
गुजरात													Gujarat
अ	202.2	258.2	239.9	208.8	68.1	191.3	242.2	345.1	278.1	306.1	312.3	383.0	A
प	281.1	348.6	202.3	129.3	69.8	289.0	350.0	551.4	425.1	496.4	509.0	687.0	P
य	1390	1350	843	619	1025	1511	1445	1598	1529	1622	1630	1794	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	25.8	30.4	28.5	29.4	28.4	28.4	26.7	21.8	24.9	25.0	22.3	22.8	A
प	21.8	24.0	18.8	24.3	22.0	22.8	24.3	16.2	25.0	18.1	19.2	18.6	P
य	845	789	660	827	775	803	910	743	1004	724	592	816	Y
ओरिसा													Orisa
अ	42.0	44.4	38.3	35.0	34.1	32.9	32.4	30.8	28.6	25.7	25.6	26.3	A
प	22.7	27.0	21.1	17.9	18.2	17.9	20.7	19.0	15.1	13.5	13.2	14.1	P
य	540	608	551	511	534	544	639	617	528	525	517	536	Y
इतर													Others
अ	38.1	44.1	35.9	31.3	38.1	44.4	60.9	66.1	46.2	58.2	64.7	85.5	A
प	13.2	14.2	11.5	10.9	12.7	15.9	37.0	43.1	19.5	34.2	24.4	39.6	P
य	346	322	320	348	333	358	608	652	422	587	265	463	Y
संयुक्त भारत													All India
अ	623.4	670.6	636.6	577.6	479.5	631.3	702.2	807.4	711.8	659.1	684.5	787.2	A
प	404.5	469.7	308.3	230.3	195.2	415.5	517.1	715.9	576.7	616.8	634.8	849.7	P
य	649	700	484	399	407	658	736	887	810	336	927	1079	Y

तपसा सन्धीस-बालू
TABLE XXVI—Contd.

सौक
Sesamum

अ-अल हज़ार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हज़ार टनांत
य-हेक्टरी उत्पादन कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95	STATE
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
आंध्र प्रदेश	••••												Andhra Pradesh
अ	•••• 173.9	•••• 142.1	•••• 152.3	•••• 177.4	•••• 167.1	•••• 168.4	•••• 145.5	•••• 161.7	•••• 184.2	•••• 149.7	•••• 184.0	•••• 164.2	A
प	•••• 26.9	•••• 25.2	•••• 30.7	•••• 31.2	•••• 22.3	•••• 18.1	•••• 15.4	•••• 34.1	•••• 40.8	•••• 36.1	•••• 39.6	•••• 30.3	P
य	•••• 155	•••• 177	•••• 202	•••• 176	•••• 133	•••• 107	•••• 106	•••• 211	•••• 221	•••• 241	•••• 215	•••• 185	Y
गुजरात	••												Gujarat
अ	•••• 126.8	•••• 144.0	•••• 126.8	•••• 132.5	•••• 86.8	•••• 154.5	•••• 175.1	•••• 238.5	•••• 238.2	•••• 298.9	•••• 257.8	•••• 261.0	A
प	•••• 46.1	•••• 49.9	•••• 19.6	•••• 12.2	•••• 0.9	•••• 88.8	•••• 67.9	•••• 67.9	•••• 45.3	•••• 160.0	•••• 35.4	•••• 105.0	P
य	•••• 364	•••• 347	•••• 155	•••• 92	•••• 10	•••• 575	•••• 388	•••• 285	•••• 190	•••• 535	•••• 137	•••• 402	Y
कर्नाटक	••												Karnataka
अ	•••• 125.4	•••• 114.2	•••• 124.4	•••• 127.6	•••• 162.4	•••• 200.1	•••• 152.4	•••• 141.5	•••• 163.3	•••• 119.6	•••• 109.6	•••• 110.3	A
प	•••• 39.6	•••• 33.6	•••• 39.7	•••• 37.1	•••• 69.9	•••• 76.8	•••• 55.3	•••• 39.9	•••• 55.2	•••• 46.8	•••• 37.7	•••• 40.8	P
य	•••• 316	•••• 294	•••• 319	•••• 291	•••• 430	•••• 384	•••• 363	•••• 282	•••• 338	•••• 391	•••• 344	•••• 370	Y
मध्य प्रदेश	••••												Madhya Pradesh
अ	•••• 258.9	•••• 259.6	•••• 233.0	•••• 209.0	•••• 206.9	•••• 217.8	•••• 236.7	•••• 226.1	•••• 217.4	•••• 226.0	•••• 234.9	•••• 226.7	A
प	•••• 7.0	•••• 43.7	•••• 46.7	•••• 19.8	•••• 43.9	•••• 57.5	•••• 73.8	•••• 50.7	•••• 35.3	•••• 54.1	•••• 68.4	•••• 47.2	P
य	•••• 182	•••• 168	•••• 200	•••• 95	•••• 212	•••• 264	•••• 312	•••• 224	•••• 162	•••• 239	•••• 291	•••• 208	Y
महाराष्ट्र	••••												Maharashtra
अ	•••• 204.9	•••• 220.9	•••• 227.2	•••• 216.0	•••• 255.8	•••• 379.7	•••• 316.5	•••• 288.2	•••• 280.4	•••• 277.2	•••• 274.6	•••• 249.9	A
प	•••• 51.0	•••• 52.0	•••• 49.9	•••• 49.3	•••• 64.7	•••• 77.5	•••• 63.2	•••• 75.2	•••• 57.2	•••• 99.1	•••• 83.3	•••• 54.5	P
य	•••• 249	•••• 235	•••• 220	•••• 228	•••• 253	•••• 204	•••• 260	•••• 261	•••• 204	•••• 358	•••• 303	•••• 218	Y
ओरिसा	••												Orisa
अ	•• 314.0	•• 236.9	•• 278.3	•• 282.9	•• 286.1	•• 307.0	•• 335.4	•• 337.0	•• 345.2	•• 345.2	•• 96.7	•• 70.3	A
प	•• 143.2	•• 106.7	•• 144.5	•• 144.0	•• 146.0	•• 168.2	•• 193.1	•• 176.9	•• 123.8	•• 123.8	•• 27.2	•• 15.8	P
य	•• 456	•• 450	•• 519	•• 509	•• 510	•• 548	•• 576	•• 525	•• 359	•• 359	•• 281	•• 223	Y

तक्ता सखीस-चालू
TABLE XXVI—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
राजस्थान													Rajasthan
अ	377.4	418.4	520.0	341.0	212.5	322.3	439.1	582.5	691.6	452.3	524.7	408.5	A
प	65.4	73.2	27.0	7.0	9.3	61.6	126.1	187.9	117.6	103.6	53.9	92.7	P
य	173	175	52	21	43	191	287	323	170	229	103	227	Y
तामिलनाडु													Tamilnadu
अ	121.3	99.8	113.7	107.7	137.2	159.4	137.5	139.6	149.4	141.1	129.4	151.3	A
प	35.9	35.7	45.6	32.4	41.9	46.6	35.4	35.4	59.1	49.3	59.1	71.7	P
य	296	358	401	301	305	292	257	254	396	349	457	474	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	319.8	310.6	278.0	391.1	385.0	373.2	273.1	286.9	135.0	129.7	195.6	188.0	A
प	12.8	16.7	16.6	13.8	13.2	14.7	21.3	19.6	21.7	29.4	27.9	28.8	P
य	40	54	60	35	34	39	78	68	161	227	143	153	Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	94.8	76.4	74.8	86.9	165.8	69.3	87.1	99.3	122.7	124.3	114.9	114.8	A
प	54.4	47.1	44.0	62.5	139.1	39.4	62.6	86.2	108.2	109.1	95.0	94.9	P
य	574	616	588	718	839	569	719	875	882	878	827	827	Y
दिल्ली													Others
अ	86.4	94.5	88.9	91.7	87.7	96.2	88.1	93.3	99.4	126.8	95.2	88.9	A
प	36.5	36.9	36.5	38.4	31.9	32.6	31.0	35.1	41.7	41.3	36.2	36.2	P
य	422	390	411	419	364	339	352	376	420	326	380	407	Y
संघीय भारत													All India
अ	2203.6	2117.4	2217.4	2163.8	2153.3	2447.9	2386.5	2594.6	2626.8	2363.8	2217.4	2033.9	A
प	558.8	520.7	501.0	447.7	583.1	681.8	745.1	809.6	705.9	852.6	563.7	617.9	P
य	254	246	226	207	271	279	312	312	269	361	254	304	Y

तबता सखीस-वालू TABLE XXVI-Contd.

सरसु व मोहुरी
Rapeseed & Mustard.

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्राममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	९३-९४	९४-९५	STATE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
आसाम	..	286.1	319.8	291.0	309.6	337.5	323.4	303.7	294.9	303.3	290.1	279.4	281.5	Assam
अ	..	142.5	123.5	137.7	149.0	167.5	154.5	135.2	157.9	177.7	138.0	132.4	150.0	A
प	..	498	386	473	481	496	478	445	535	586	476	474	533	P
य	Y
बिहार	..	89.3	90.1	85.8	83.8	81.9	82.0	100.3	109.1	104.1	103.1	108.2	105.4	Bihar
अ	..	67.6	66.9	62.4	55.2	60.8	63.2	82.4	83.2	109.0	74.1	91.2	91.7	A
प	..	757	743	727	659	742	771	822	763	1047	719	843	870	P
य	Y
गुजरात	..	173.6	195.3	192.4	181.7	182.7	241.6	305.7	416.7	393.2	414.9	374.6	389.0	Gujarat
अ	..	235.9	239.3	208.9	234.9	184.4	329.1	356.1	419.6	458.2	449.1	337.4	521.9	A
प	..	1359	1225	1086	1293	1009	1362	1165	1007	1165	1082	901	1342	P
य	Y
हरियाणा	..	193.0	311.0	342.0	276.0	328.0	383.0	429.0	471.0	638.0	567.0	579.0	580.0	Haryana
अ	..	157.0	296.0	274.0	216.0	329.0	480.0	424.0	629.0	662.0	521.0	802.0	804.0	A
प	..	805	952	801	783	1003	1253	888	1335	1038	919	1385	1386	P
य	Y
जम्मू व काश्मिर	..	51.4	55.1	61.7	52.1	52.5	52.5	59.3	59.3	59.8	59.8	63.1	63.1	Jammu & Kashmir
अ	..	51.8	54.5	63.8	54.0	25.8	25.8	40.4	40.4	36.4	36.4	41.2	41.2	A
प	..	1008	989	1034	1036	491	491	681	681	609	609	653	653	P
य	Y
मध्य प्रदेश	..	311.9	355.1	338.2	331.2	440.4	477.5	450.3	506.2	606.0	626.6	697.4	678.6	Madhya Pradesh
अ	..	232.0	242.5	182.0	207.7	328.7	430.2	343.3	459.6	500.0	470.2	598.5	522.9	A
प	..	744	683	538	627	746	901	762	908	825	750	858	771	P
य	Y
ओरिसा	..	106.5	117.4	146.5	173.6	143.0	135.5	141.1	162.1	174.7	174.7	96.7	29.5	Orisa
अ	..	50.7	52.6	80.6	65.1	64.9	66.3	71.2	81.7	99.2	99.2	27.2	50.4	A
प	..	476	448	550	375	454	489	505	504	568	568	281	1708	P
य	Y

तफता सन्धीस-चालू TABLE XXVI-Contd.
सरसु व मोहरी-चालू Rapeseed & Mustard-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
पंजाब													Punjab
अ	83.0	137.6	146.0	128.0	208.0	114.0	93.0	73.0	92.0	70.0	63.0	88.0	A
प	73.0	148.0	148.0	118.0	209.0	120.0	84.0	73.0	94.0	66.0	72.0	101.2	P
य	880	1076	1014	922	1005	1053	903	1000	1022	943	1143	1150	Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	820.0	1080.6	1014.8	851.7	1372.7	1527.3	1578.1	2041.8	2392.8	2341.2	2401.0	2376.6	A
प	648.2	874.0	664.9	691.3	1030.4	1439.7	1335.7	1737.9	2235.8	1801.1	1749.5	2070.0	P
य	790	809	655	812	751	943	846	851	934	769	729	871	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	1519.1	1027.5	1069.3	973.5	1029.4	1045.0	1064.3	1124.0	1290.7	1181.1	1146.8	1163.3	A
प	813.8	785.0	658.9	594.6	680.4	902.5	880.7	1079.2	1132.4	873.0	1123.8	1173.5	P
य	536	764	616	611	661	864	827	960	877	739	980	1001	Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	189.3	244.7	231.6	294.9	379.9	378.5	363.1	378.1	412.3	393.2	380.9	377.7	A
प	113.0	164.0	163.4	176.9	334.0	327.1	324.7	336.1	307.1	290.8	292.8	298.6	P
य	597	670	706	600	879	864	894	889	745	740	769	791	Y
इतर													Others
अ	48.3	52.7	60.6	62.5	63.2	71.9	79.1	86.2	86.5	83.1	99.3	97.3	A
प	22.6	26.7	35.9	42.0	39.6	38.4	47.6	54.5	50.7	52.7	59.9	58.7	P
य	468	507	593	672	627	534	602	632	586	634	603	603	Y
अखिल भारत													All India
अ	3873.5	3986.9	3979.9	3718.6	4619.2	4832.2	4967.0	5722.4	6553.4	6304.8	6289.3	6230.0	A
प	2608.1	3073.0	2680.5	2604.7	3454.5	4376.8	4125.3	5152.1	5862.5	4871.6	5327.9	5884.1	P
य	673	771	674	700	748	906	831	900	895	773	847	944	Y

तकता सभ्यीस-चालू
TABLE XXVI-Contd.

राज्य	जलस Linseed												अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये प-उत्पादन हजार टनामध्ये य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये		A-Area in thousand hectares P-Production in thousand tonnes Y-Yield in kg. per hectare		STATE
	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13					
Bihar																	
बिहार	90.7	86.3	85.2	85.1	76.6	71.4	76.1	77.6	71.3	58.9	68.4	62.8	..	A			
अ	42.6	44.1	37.6	41.8	35.1	32.3	34.0	40.0	34.2	24.6	31.2	32.2	..	P			
प	470	511	441	491	458	452	447	515	480	418	456	513	..	Y			
य																	
Karnataka																	
कर्नाटक	49.2	55.0	41.2	44.9	44.1	40.8	39.0	33.5	25.9	28.5	24.0	29.5	..	A			
अ	10.9	8.2	4.0	9.8	11.5	5.9	9.9	7.0	8.2	5.5	7.1	8.1	..	P			
प	222	149	97	218	261	145	254	209	317	193	296	275	..	Y			
य																	
Madhya Pradesh																	
मध्य प्रदेश	584.7	574.5	620.6	469.4	484.9	481.1	438.3	461.7	374.3	392.3	450.2	469.9	..	A			
अ	164.3	127.0	138.4	124.9	178.9	131.8	125.3	121.9	110.8	111.0	138.2	149.4	..	P			
प	281	221	223	266	369	274	286	264	296	283	307	318	..	Y			
य																	
Maharashtra																	
महाराष्ट्र	257.3	248.7	247.4	216.2	218.6	215.6	218.5	226.9	132.4	131.5	145.9	154.5	..	A			
अ	64.9	61.8	54.0	39.1	55.6	55.7	50.3	47.2	19.9	28.3	40.7	40.8	..	P			
प	252	248	218	181	254	258	230	208	150	215	279	264	..	Y			
य																	
Orisa																	
ओरिसा	32.9	36.0	30.6	31.9	38.8	36.7	37.1	35.0	34.3	28.8	30.6	30.8	..	A			
अ	14.5	12.7	13.6	13.2	14.7	17.7	15.2	14.4	15.8	13.2	14.5	14.6	..	P			
प	441	353	444	414	379	482	410	411	461	458	474	474	..	Y			
य																	
Rajasthan																	
राजस्थान	89.5	106.2	99.5	40.8	41.1	61.9	39.6	46.3	38.2	36.4	32.5	21.4	..	A			
अ	45.1	37.3	36.0	13.4	16.7	25.0	11.0	18.6	18.1	14.9	12.2	7.8	..	P			
प	504	351	362	328	406	404	278	402	474	409	375	364	..	Y			
य																	

सफ़ता सखीस-बालू
TABLE XXVI-Contd.
जवस-Linseed

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh	
अ	..	290.4	205.0	222.3	220.4	204.3	252.5	243.0	236.3	179.1	172.9	166.4	153.8	.. A
प	..	74.1	73.1	70.5	60.2	69.2	79.0	70.0	80.0	75.0	60.6	73.4	57.7	.. P
य	..	255	357	317	273	339	313	288	339	419	350	441	375	.. Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal	
अ	..	62.5	52.6	48.8	21.6	18.7	16.8	11.7	8.5	10.2	9.3	12.3	12.3	.. A
प	..	18.7	14.6	13.0	6.8	5.1	6.4	3.1	1.8	2.6	2.3	3.6	3.6	.. P
य	..	299	278	266	315	273	381	265	212	255	247	293	293	.. Y
इतर													Others	
अ	..	30.1	30.9	28.1	25.0	23.6	22.1	21.1	22.5	20.5	20.1	23.1	28.6	.. A
प	..	9.2	10.2	9.1	7.4	6.5	7.0	6.1	7.6	7.4	7.5	8.8	10.5	.. P
य	..	306	330	324	296	275	317	322	338	361	373	381	367	.. Y
अखिल भारत													All India	
अ	..	1487.3	1395.2	1423.7	1155.3	1150.7	1198.9	1124.4	1148.3	886.2	878.7	953.4	963.6	.. A
प	..	444.3	389.0	376.2	316.6	393.3	360.8	325.6	338.5	292.0	267.9	329.7	324.7	.. P
य	..	299	279	264	274	342	301	290	295	329	305	346	337	.. Y

तक्ता सखीस-चालू TABLE XXVI-Contd.

06-597-30

राज्य	कारळे Nigerseed												STATE	
	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
													Andhra Pradesh	
आंध्र प्रदेश	..	8.4	11.3	12.6	13.7	14.0	13.7	15.2	11.8	18.8	18.5	18.9	18.4	.. A
अ	..	8.4	11.3	12.6	13.7	14.0	13.7	15.2	11.8	18.8	18.5	18.9	18.4	.. A
प	..	2.7	1.3	2.7	3.1	3.5	3.3	6.0	7.1	8.5	8.6	7.6	7.4	.. P
य	..	321	115	214	266	250	241	395	602	452	465	402	402	.. Y
													Bihar	
बिहार	..	37.4	36.0	37.1	36.1	33.8	34.6	30.6	31.3	28.7	25.9	30.2	27.6	.. A
अ	..	37.4	36.0	37.1	36.1	33.8	34.6	30.6	31.3	28.7	25.9	30.2	27.6	.. A
प	..	14.4	13.7	13.6	13.5	11.0	13.7	11.2	15.5	12.5	10.9	14.9	16.8	.. P
य	..	385	381	367	374	325	396	366	495	436	421	493	609	.. Y
													Karnataka	
कर्नाटक	..	59.8	64.5	54.8	51.0	51.4	53.5	55.0	43.2	51.0	42.2	42.4	38.3	.. A
अ	..	59.8	64.5	54.8	51.0	51.4	53.5	55.0	43.2	51.0	42.2	42.4	38.3	.. A
प	..	10.7	11.4	9.8	9.0	9.4	10.0	10.5	7.9	9.1	7.4	7.7	7.0	.. P
य	..	179	177	179	176	183	187	191	183	178	175	182	183	.. Y
													Madhya Pradesh	
मध्य प्रदेश	..	212.9	219.1	227.8	220.9	220.1	222.3	217.4	225.0	212.0	207.7	220.4	219.6	.. A
अ	..	212.9	219.1	227.8	220.9	220.1	222.3	217.4	225.0	212.0	207.7	220.4	219.6	.. A
प	..	45.4	34.3	49.2	32.1	44.2	44.0	41.4	47.8	28.2	33.5	46.2	44.2	.. P
य	..	213	157	216	145	201	198	90	212	133	161	210	201	.. Y
													Maharashtra	
महाराष्ट्र	..	95.1	96.8	95.9	87.3	121.9	82.5	103.9	111.0	116.6	91.6	86.5	73.7	.. A
अ	..	95.1	96.8	95.9	87.3	121.9	82.5	103.9	111.0	116.6	91.6	86.5	73.7	.. A
प	..	20.3	22.6	20.7	10.8	26.2	20.0	21.0	25.7	16.0	20.3	22.7	16.6	.. P
य	..	213	233	216	124	215	242	202	232	137	222	262	225	.. Y
													Orisa	
ओरिसा	..	180.6	156.5	201.2	171.5	192.1	191.3	192.9	180.4	206.3	197.0	193.9	204.8	.. A
अ	..	180.6	156.5	201.2	171.5	192.1	191.3	192.9	180.4	206.3	197.0	193.9	204.8	.. A
प	..	81.2	62.3	94.0	60.5	82.8	84.2	93.5	83.7	101.7	97.7	93.4	101.0	.. P
य	..	450	398	467	353	431	440	485	464	493	496	482	493	.. Y
													Dadra & Nagar Haveli	
दादरा व नगर-हवेली	..	0.4	0.4	0.3	0.3	0.5	0.5	0.4	0.3	0.2	0.2	0.1	0.1	.. A
अ	..	0.4	0.4	0.3	0.3	0.5	0.5	0.4	0.3	0.2	0.2	0.1	0.1	.. A
प	..	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	NEG	NEG	.. P
य	..	250	250	338	333	200	200	500	333	500	500	NEG	NEG	.. Y
													All India	
भारत	..	599.3	590.0	635.0	586.9	639.1	604.3	621.6	615.6	640.4	589.9	598.8	588.9	.. A
अ	..	599.3	590.0	635.0	586.9	639.1	604.3	621.6	615.6	640.4	589.9	598.8	588.9	.. A
प	..	176.3	148.0	192.3	131.2	179.3	177.7	186.5	191.1	179.5	181.9	195.6	196.1	.. P
य	..	294	251	303	224	281	294	300	310	280	308	327	333	.. Y

तफता सञ्चीस-बाल
TABLE XXVI-Contd.

राज्य	करपई Safflower								अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये प-उत्पादन हजार टनामध्ये य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये			A—Area in thousand hectares P—Production in thousand tonnes Y—Yield in Kg. per hectare			STATE
	१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	८६-८७ 1986-87	८७-८८ 1987-88	८८-८९ 1988-89	८९-९० 1989-90	९०-९१ 1990-91	९१-९२ 1991-92	९२-९३ 1992-93	९३-९४ 1993-94	९४-९५ 1994-95			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
आंध्र प्रदेश	..	56.3	51.4	44.6	33.8	31.8	23.6	22.6	20.7	19.4	15.3	25.4	19.1	..	Andhra Pradesh
अ	..	15.7	13.7	10.8	9.4	13.9	7.7	7.3	7.2	6.9	5.3	6.6	5.6	..	A
प	..	279	267	242	278	437	326	323	348	35631	346	260	293	..	P
य	Y
कर्नाटक	..	200.0	250.2	241.8	268.3	304.4	194.8	198.3	167.8	155.3	149.3	175.0	257.9	..	Karnataka
अ	..	108.8	135.0	85.8	143.2	118.0	104.8	118.0	62.9	71.5	85.4	114.4	150.6	..	A
प	..	544	540	355	534	388	538	595	375	4605	572	654	584	..	P
य	Y
महाराष्ट्र	..	568.1	610.3	619.0	583.7	708.0	589.9	615.8	628.1	321.1	534.2	584.4	485.4	..	Maharashtra
अ	..	373.3	364.1	248.7	197.5	327.8	330.23	59.5	255.3	122.5	248.9	397.8	259.5	..	A
प	..	657	596	402	338	463	560	584	406	382	466	681	535	..	P
य	Y
इतर	..	6.9	6.0	5.9	6.4	7.7	7.2	5.6	4.6	5.3	1.6	8.3	9.1	..	Others
अ	..	3.1	2.4	2.6	2.4	2.5	2.2	1.7	1.4	1.9	0.7	2.7	3.1	..	A
प	..	449	400	441	375	325	306	304	304	358	438	325	341	..	P
य	Y
अखिल भारत	..	831.3	918.1	911.3	892.2	1051.9	815.5	842.3	821.2	501.1	707.0	793.1	771.5	..	All India
अ	..	500.9	515.2	347.9	352.5	462.2	444.9	486.5	326.8	202.8	342.0	521.5	418.8	..	A
प	..	603	561	382	395	439	546	578	398	405	484	658	543	..	P
य	Y

तकता सव्वीस-चालू
TABLE XXVI-Contd.

राज्य	कापूस (बर्द)												STATE
	१९८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	८६-८७	८७-८८	८८-८९	८९-९०	९०-९१	९१-९२	९२-९३	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	.. 473.3	443.0	477.2	553.6	619.7	411.0	574.0	628.2	649.7	657.0	706.5	805.9	.. A
प	.. 663.4	624.0	1018.7	984.4	743.1	609.3	536.8	565.6	931.7	1101.6	1298.5	1193.6	.. P
य	.. 238	239	363	302	204	252	159	153	244	285	312	232	.. Y
गुजरात													Gujarat
अ	.. 1530.7	1496.2	1399.0	1383.4	1404.0	1366.2	718.7	1090.9	1187.2	921.0	1135.2	1151.2	.. A
प	.. 2095.3	1547.5	1444.5	2068.8	1986.7	1093.4	295.3	1469.9	1755.5	1322.9	1180.7	1988.5	.. P
य	.. 233	176	176	254	241	136	70	229	251	244	177	294	.. Y
हरयाना													Haryana
अ	.. 327.0	397.0	410.0	295.0	344.0	379.0	417.0	433.0	468.0	489.0	509.0	531.0	.. A
प	.. 680.0	840.0	575.0	610.0	645.0	901.0	690.0	845.0	1183.0	1150.0	1350.0	1406.0	.. P
य	.. 354	360	238	352	368	404	281	332	430	400	451	450	.. Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	.. 1040.2	932.1	904.6	833.6	674.4	414.2	475.6	654.4	697.3	595.9	586.1	614.3	.. A
प	.. 620.6	520.4	725.3	787.0	549.3	448.0	543.3	895.8	923.1	654.1	795.2	975.2	.. P
य	.. 101	95	136	160	138	184	194	233	225	187	231	270	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	.. 613.6	579.9	544.4	525.4	535.9	522.7	504.8	561.9	576.8	587.1	560.3	479.7	.. A
प	.. 334.2	316.6	210.2	269.1	286.1	240.1	285.1	354.1	411.8	380.5	245.8	361.3	.. P
य	.. 93	93	66	87	91	78	96	107	121	110	75	128	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	.. 2709.6	2648.0	2685.2	2684.5	2753.0	2692.6	2517.7	2627.7	2635.5	2730.2	2724.2	2479.8	.. A
प	.. 1464.8	1608.5	814.0	1466.9	1989.9	888.7	1467.6	1373.3	2211.4	1880.3	1155.1	1807.7	.. P
य	.. 92	103	52	93	123	56	99	89	143	117	72	124	.. Y
पंजाब													Panjab
अ	.. 683.0	724.0	650.0	472.4	559.6	567.0	621.0	758.0	732.0	701.0	660.0	690.0	.. A
प	.. 1270.0	1218.0	707.0	1241.0	1403.0	1691.0	1859.0	2118.0	2454.0	1909.0	2357.0	2314.0	.. P
य	.. 316	286	185	447	426	507	509	475	570	463	607	570	.. Y

सक्ता सक्वीस-चालू
TABLE XXVI—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
राजस्थान													Rajasthan
अ	.. 379.7	396.7	416.1	335.0	333.1	364.5	343.9	299.4	434.2	454.6	474.5	476.4	.. A
प	.. 425.4	554.0	578.9	441.3	474.4	698.6	218.0	600.8	986.4	918.3	845.2	1016.2	.. P
य	.. 190	237	237	224	242	326	108	341	386	343	303	363	.. Y
तामिळनाडू													Tamilnadu
अ	.. 239.6	190.5	177.8	253.2	254.3	185.7	243.7	243.7	267.5	217.2	264.3	271.3	.. A
प	.. 277.7	248.1	262.0	585.0	484.7	277.9	436.6	476.2	511.7	392.7	437.2	471.7	.. P
य	.. 197	221	251	393	324	254	305	332	325	307	281	296	.. Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	.. 30.2	35.4	29.8	20.0	28.3	21.9	20.3	20.9	19.2	15.7	13.2	12.7	.. A
प	.. 22.4	28.3	19.6	22.2	26.7	23.9	21.7	16.7	18.4	17.3	14.1	13.6	.. P
य	.. 126	136	112	189	160	186	182	136	163	187	182	182	.. Y
इतर													Others
अ	.. 38.3	28.0	26.9	26.0	26.4	23.2	22.6	24.5	27.4	26.8	28.1	30.4	.. A
प	.. 30.0	29.0	31.3	30.9	38.1	33.3	28.6	28.3	34.8	32.6	35.1	35.3	.. P
य	.. 133	176	198	202	245	244	215	196	216	207	212	197	.. Y
सकिल भारत													All India
अ	.. 8057.4	7870.8	7721.0	7382.1	7532.7	6948.0	6459.3	7342.6	7694.8	7395.5	7661.4	7542.7	.. A
प	.. 7883.8	7534.4	6386.5	8506.6	8727.0	6905.2	6382.0	8743.7	11421.8	9759.3	9713.9	11583.1	.. P
य	.. 166	163	141	196	197	169	168	202	252	224	216	261	.. Y

टीप : १९९३-९४ व १९९४-९५ची माहिती उपलब्ध नाही.

Note : Information for the year 1993-94 and 1994-95 is not available.

तबता सखीस-जालू
TABLE XXVI—Contd.

राज्य 1	ऊस Sugarcane												STATE	
	१९८३-८४ 1983-84 2	८४-८५ 1984-85 3	८५-८६ 1985-86 4	८६-८७ 1986-87 5	८७-८८ 1987-88 6	८८-८९ 1988-89 7	८९-९० 1989-90 8	९०-९१ 1990-91 9	९१-९२ 1991-92 10	९२-९३ 1992-93 11	९३-९४ 1993-94 12	९४-९५ 1994-95 13		
													Audhra Pradesh	
अ	..	141.5	137.7	133.2	137.8	143.3	153.9	158.0	179.4	202.2	171.1	175.6	209.0	.. A
प	..	9742.9	9791.1	9674.6	8807.6	9490.2	10766.6	11134.0	12534.71	15056.7	12163.2	13474.2	15991.2	.. P
य	..	68854	71105	72632	63916	66226	69958	70468	69870	74464	71089	76732	76513	.. Y
													Assam	
अ	..	49.2	53.0	47.8	46.5	43.2	41.7	38.8	35.8	37.8	39.9	35.8	35.6	.. A
प	..	2159.0	2687.2	1971.4	2116.9	1882.8	1864.4	1666.5	1522.0	1454.0	1547.7	1373.9	1505.0	.. P
य	..	43882	50702	41243	45525	43583	44710	42951	42514	38466	38789	38377	42275	.. Y
													Bihar	
अ	..	127.6	111.8	119.0	112.0	119.6	126.9	124.6	148.7	144.9	132.9	119.9	123.2	.. A
प	..	3884.6	3736.9	4001.0	3729.0	4545.7	5482.8	6694.1	7805.3	7076.6	6031.6	4397.9	5667.3	.. P
य	..	30444	33425	33622	33295	38008	43206	53725	52490	48838	45385	36680	46001	.. Y
													Guira	
अ	..	102.6	103.3	90.8	69.2	81.7	93.7	106.0	118.3	120.2	127.2	128.4	154.7	.. A
प	..	7746.3	7582.3	6489.6	5565.9	6077.8	7907.1	9159.8	10599.7	10239.4	10872.1	10232.0	10785.0	.. P
य	..	75500	73401	71471	80432	74392	84387	86413	89600	85186	85472	79688	69756	.. Y
													Haryana	
अ	..	134.0	124.0	106.0	124.0	142.0	131.0	126.0	147.0	161.0	134.0	111.4	120.0	.. A
प	..	5930.0	5190.0	5150.0	6740.0	5240.0	6580.0	6750.0	7750.0	9000.0	6550.0	6420.0	7010.0	.. P
य	..	44254	41855	48585	54355	36901	50229	53571	52721	55901	48881	57630	58417	.. Y
													Karnataka	
अ	..	172.7	172.0	171.5	180.8	202.5	239.6	264.9	256.8	285.3	261.5	300.6	315.2	.. A
प	..	12830.0	13392.0	13815.0	14854.0	17580.0	18733.0	21210.0	19443.0	24117.0	22479.6	26602.9	30325.1	.. P
य	..	74233	77860	80554	82157	86815	78184	80068	75713	84532	85964	88499	96209	.. Y
													Madhya Pradesh	
अ	..	44.6	42.6	37.2	45.6	47.2	43.9	38.7	48.4	46.2	39.0	53.2	41.9	.. A
प	..	1476.5	1390.2	1217.6	1645.9	1603.9	1644.2	1371.6	1714.0	1646.3	1324.6	1084.0	1511.0	.. P
य	..	33105	32634	32731	36094	33981	37453	35442	35413	35634	33964	20376	36062	.. Y

तक्ता सन्धीत-समाप्त TABLE XXVI-Concl'd.

ऊस Sugarcane

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	STATE
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	294.0	292.6	265.3	279.9	291.9	314.3	383.1	444.0	453.3	403.8	344.1	517.5	.. A
प	26549.1	26367.4	23705.6	24091.3	24983.6	25499.6	34008.3	38416.2	36186.6	30853.5	27891.5	44260.3	.. P
य	90303	90114	89354	86071	85590	81131	88771	86523	79829	76408	81056	85527	.. Y
बोरीसा													Orrisa
अ	42.3	57.0	57.8	45.5	42.3	47.0	47.5	49.0	42.5	16.0	13.4	20.3	.. A
प	2861.9	3700.0	3700.0	2785.6	2785.7	3200.2	3325.0	3549.0	2744.6	754.2	781.0	1198.6	.. P
य	67657	64912	64014	61222	65856	68089	70000	72429	64579	47138	58284	59044	.. Y
पंजाब													Panjab
अ	84.0	78.7	78.0	97.0	106.0	97.0	103.0	101.0	109.0	112.0	77.0	83.0	.. A
प	5530.0	4920.0	5050.0	6110.0	5820.0	6000.0	6500.0	5592.0	6920.0	6369.0	4710.0	5160.0	.. P
य	65833	62516	64744	62990	54906	61856	63107	55366	63486	56866	61169	62169	.. Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	33.6	30.8	26.5	29.3	26.6	16.1	15.6	22.8	31.2	24.3	20.6	21.9	.. A
प	1485.4	1369.3	1009.5	1290.5	948.4	686.3	716.3	1201.1	1360.7	1129.0	1020.0	986.9	.. P
य	44208	44458	38094	44044	35654	42627	45917	52680	43612	46461	49515	45064	.. Y
तामिलनाडू													Tamilnadu
अ	151.7	169.5	191.1	196.4	194.5	220.9	231.6	238.7	238.0	215.6	249.4	309.3	.. A
प	13258.2	17594.2	20004.8	21604.7	20765.9	23767.6	23444.5	24579.5	24886.8	23064.2	25991.8	35236.0	.. P
य	87397	103801	104682	110004	106766	107594	101228	102972	104566	106977	104217	113922	.. Y
उत्तर प्रदेश													Uttar-Pradesh
अ	1688.0	1543.2	1490.0	1677.7	1801.0	1761.3	1761.3	1855.6	1932.6	1857.5	1760.8	1831.5	.. A
प	78243.8	70888.2	73036.8	84736.3	93054.0	88522.7	97422.3	103533.3	111098.2	102929.1	104081.6	109907.7	.. P
य	46353	45936	49018	50507	51668	50260	55313	55795	57486	55423	59110	60010	.. Y
पश्चिम बंगाल													West-Bengal
अ	20.3	13.4	12.9	12.5	11.0	16.4	15.1	12.2	17.0	15.4	10.3	10.6	.. A
प	1022.4	769.9	812.1	757.4	691.5	1162.4	1031.0	859.3	969.3	888.7	542.4	648.9	.. P
य	50365	57455	62953	60592	62864	70878	68278	70434	57018	57708	52660	61217	.. Y
इतर													Others
अ	23.6	23.6	22.3	24.5	25.8	25.2	23.7	23.8	23.2	21.6	21.1	21.1	.. A
प	1356.1	940.5	1010.1	1254.4	1267.4	1219.9	1135.8	1188.0	1238.9	1076.9	1056.1	1035.7	.. P
य	57462	39852	45296	51200	49124	48409	47924	49916	53401	49856	50052	49085	.. Y
अष्टिक भारत													All India
अ	3109.7	2953.2	2849.4	3078.7	3278.6	3328.9	3437.9	3681.5	3844.4	3571.8	3421.6	3814.8	.. A
प	174076.2	170319.2	170648.1	186089.5	196736.9	203036.8	225569.2	240287.1	253995.1	228033.4	229659.3	271228.7	.. P
य	55978	57673	59889	60444	60006	60992	65612	65269	66069	63843	67120	71099	.. Y

TABLE XXVII

तबता सत्तावीस

तपता सत्ताधीस

जिल्हानिहाय आकारमान गटानुसार वहीती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहीतीचे क्षेत्र (सर्वसाधारण वर्ग)
सन १९९०-९१

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा 2	अत्यल्प Marginal (Below 1.00 HA.)		अल्प Small (1.00-1.99 HA.)		कनिष्ठ मध्यम Semi Medium (2.00-3.99 HA.)	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area
१	मुंबई	1060	540	76	105	12	36
२	ठाणे	127024	51531	51449	74477	34083	94888
३	रायगड	164043	66254	47492	67313	28179	77862
४	रत्नागिरी	141704	51046	52675	76338	52456	149493
५	सिंधुदुर्ग	148306	45438	35713	51639	30044	85502
	एकूण कोकण विभाग	582137	214809	187405	269872	144774	407781
६	नासिक	116640	61580	117679	173508	101580	282680
७	धुळे	63404	40166	103199	152636	79699	220089
८	जळगाव	98561	58496	131089	189444	93295	257867
	एकूण नासिक विभाग	278605	160242	351967	515588	274574	760636
९	अहमदनगर	239151	127900	213899	312445	157906	432553
१०	पुणे	193970	91455	124316	181011	107609	300154
११	सोलापूर	82748	46819	105975	156264	110940	309604
	एकूण पुणे विभाग	515869	266174	444190	649720	376455	1042311
१२	सातारा	339183	140260	137934	198465	78170	215268
१३	सांगली	196851	87542	95163	136771	71315	197675
१४	कोल्हापूर	296555	113514	84674	119679	46991	127989
	एकूण कोल्हापूर विभाग	832589	341316	317771	454915	196476	540932
१५	औरंगाबाद	82809	48892	117719	172412	92322	252186
१६	जालना	67229	40348	98394	144517	70785	193463
१७	बीड	123486	69913	128670	188790	98176	271975
	एकूण औरंगाबाद विभाग	273524	159153	344783	505719	261283	717624
१८	परभणी	89992	54181	126378	185687	109298	306915
१९	नांदेड	100489	61275	132988	195186	101315	276227
२०	उस्मानाबाद	38421	23330	65198	95758	61788	171989
२१	लातूर	39907	26952	75562	109934	68269	190047
	एकूण लातूर विभाग	268809	165738	400126	586565	340670	945178
२२	बुलढाणा	64013	40908	95309	138574	72644	199860
२३	अकोला	55979	38944	97618	142925	76775	212486
२४	अमरावती	66611	47305	106902	155426	70276	194420
२५	यवतमाळ	11193	7771	95851	141326	92479	252875
	एकूण अमरावती विभाग	197796	134928	395680	578251	312174	859641
२६	वर्धा	18468	13694	45189	65954	41888	117017
२७	नागपूर	41898	27290	72105	105769	59981	167448
२८	भंडारा	170699	82206	80898	114182	39563	107860
२९	चंद्रपूर	57894	32242	54333	88736	52057	143456
३०	गडचिरोली	36473	19825	33140	47995	25949	69865
	एकूण नागपूर विभाग	325432	175257	285665	422636	219438	608646
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	3274761	1617617	2727587	3983266	2125844	5879749

TABLE XXVII

Districtwise number and Area of operational holdings according to size class of holdings (General category) (क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
year 1990-91 (Area in hectares)

मध्यम Medium (4.00-9.99 HA.)		मोठे Large (10.00 HA. & Above)		एकूण खातेदार Total Holdings		वहिली खात्याचे सरासरी	District
संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	Average Size of holdings	
7	41	5	74	1160	796	0.69	Mumbai
21139	126891	4724	79116	238419	426903	1.79	Thane
14602	86894	2910	49824	257226	348147	1.35	Raigad
42305	257047	11316	184630	300456	718554	2.39	Ratnagiri
20971	126965	5586	110175	240620	419719	1.74	Sindhudurg
99024	597838	24541	423819	1037881	1914119	1.84	Total Konkan Division
58292	345738	9626	153737	403817	1017243	2.52	Nasik
44657	260267	4278	60635	295237	733793	2.49	Dhule
48139	277863	4678	71492	375762	855162	2.28	Jalgaon
151088	883868	18582	285864	1074816	2606198	2.42	Total Nasik Division
61517	352165	8136	131259	680609	1356322	1.99	Ahmednagar
61079	361792	11848	193372	498822	1127784	2.26	Pune
75590	454145	16444	247705	391697	1214537	3.10	Solapur
198186	1168102	36428	572336	1571128	3698643	2.35	Total Pune Division
30698	176668	4028	83019	590013	813680	1.38	Satara
35249	207395	6152	91179	404730	720562	1.78	Sangli
16901	95675	2003	37580	447124	494437	1.11	Kolhapur
82848	479738	12183	211778	1441867	2028679	1.41	Total Kolhapur Division
42095	241284	4239	59327	339184	774101	2.28	Aurangabad
36930	213503	3205	43840	276543	635671	2.30	Jalna
49833	286998	5374	76196	405539	893872	2.44	Beed
128858	741785	12818	179363	1021266	2303644	2.26	Total Aurangabad Division
60873	346881	4313	60843	390854	954507	2.20	Parbhani
42097	236635	2616	34284	379505	803607	2.12	Nanded
44268	264212	7006	100891	216681	656180	3.09	Usmanabad
43100	252212	5066	67090	231904	646235	2.79	Latur
190338	1099940	19001	263108	1218944	3060529	2.51	Total Latur Division
43520	256644	6108	84707	281594	720693	2.56	Buldhana
50802	304353	8991	123711	290165	822419	2.83	Akola
42433	251298	6568	89856	292790	738305	2.52	Amravati
60191	352998	9725	132739	269439	887709	3.29	Yavatmal
196946	1165293	31392	431013	1133988	3169126	2.79	Total Amravati Division
28051	165500	3912	54502	137508	416667	3.03	Wardha
37002	215193	4467	62805	215453	578505	2.69	Nagpur
14161	79480	1232	17465	306553	401193	1.31	Bhandara
32701	191917	4515	63730	201500	520081	2.58	Chandrapur
11773	67771	1542	21995	108877	227451	2.09	Gadchiroli
123688	719861	15668	220497	969891	2143897	2.21	Total Nagpur Division
1170976	6856425	170613	2587778	9469781	20924835	2.21	Total Maharashtra State

तबता सत्तादीस-चालू
जिल्हानिहाय आकारमान गटानुसार बहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे बहितीचे क्षेत्र (अनुसूचित जाती)
सन १९९०-९१

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	अत्यल्प Marginal (Below 1.00 HA.)		अल्प Small (1.00—1.99 HA.)		कनिष्ठ मध्यम Semi Medium (2.00—3.99 HA.)	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या Area	क्षेत्र Area
१	मुंबई	22	12	10	11
२	ठाणे	5674	2152	1769	2585	784	2183
३	रायगड	7885	3099	2122	2981	1186	3302
४	रत्नागिरी	6606	2620	2545	3791	2284	6398
५	सिंधुदुर्ग	7998	2164	1291	1869	877	2456
	एकूण कोकण विभाग	28185	10047	7737	11237	5131	14339
६	नासिक	9659	5040	7613	11075	6008	16593
७	धुळे	2444	1519	3211	4756	2092	5631
८	जळगाव	9601	4905	6737	9547	4218	11210
	एकूण नासिक विभाग	21704	11464	17561	25378	12318	33434
९	अहमदनगर	25661	12977	16581	23737	10676	28729
१०	पुणे	17160	7873	9198	13285	7062	19269
११	सोलापूर	8616	4894	9181	13209	7549	20408
	एकूण पुणे विभाग	51437	25744	34960	50231	25287	68406
१२	सातारा	36224	12316	7228	10233	3533	9611
१३	सांगली	26692	9640	7015	9896	4067	11062
१४	कोल्हापूर	37069	10110	4415	6124	1880	5067
	एकूण कोल्हापूर विभाग	99985	32066	18658	26253	9480	25740
१५	औरंगाबाद	6755	4049	7754	11080	4719	12465
१६	जालना	5575	3509	8047	11683	3724	9688
१७	बीड	7615	4407	7284	10413	3512	9332
	एकूण औरंगाबाद विभाग	19945	11965	23085	33176	11955	31485
१८	परभणी	6382	4146	8209	11960	5161	13943
१९	नांदेड	12411	7411	11589	16743	6285	16336
२०	उस्मानाबाद	3439	2210	5744	8305	3531	9511
२१	लातूर	3392	2307	4818	6826	2862	7635
	एकूण लातूर विभाग	25624	16074	30360	43834	17839	47425
२२	बुलढाणा	9439	6308	12736	18117	7521	20078
२३	अकोला	10441	7314	15473	22416	9024	24420
२४	अमरावती	10396	7623	14481	20708	7017	19081
२५	यवतमाळ	1379	948	10332	15066	7630	20544
	एकूण अमरावती विभाग	31655	22193	53022	76307	31192	84123
२६	वर्धा	2803	2153	6250	9030	4922	13640
२७	नागपूर	7009	4630	11700	17125	8611	23930
२८	भंडारा	28441	13870	10867	14871	3830	10132
२९	चंद्रपूर	10048	5604	7733	11167	6638	18007
३०	गडचिरोली	5520	2715	3936	5510	2450	6526
	एकूण नागपूर विभाग	53821	28972	40486	57703	26451	72235
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	332356	158525	225869	324119	139653	377187

TABLE XXVII—Contd.

Districtwise number and area of Operational Holdings according to size of Holdings (Scheduled Castes)
year 1990-91(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

मध्यम Medium (4.00-9.99 HA.)		मोठे Large (10.00 HA. and above)		एकूण खातेदार Total holdings		वहिली खातेदारांचे सरासरी आकारमान Average size of holdings	District
संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area		
0	0	0	0	32	23	0.72	Mumbai
532	3235	95	1618	8854	11773	1.33	Thane
506	2912	58	952	11757	13246	1.13	Raigad
1516	8958	253	3836	13204	25603	1.94	Ratnagiri
454	2734	152	2295	10772	11518	1.07	Sindhudurg
3008	17839	558	8701	44619	62163	1.39	Total Konkan Division
2879	16799	407	6430	26566	55937	2.11	Nasik
1270	7564	122	1586	9139	21056	2.30	Dhule
1315	7225	67	839	21938	33726	1.54	Jalgaon
5464	31588	596	8855	57643	110719	1.92	Total Nasik Division
3653	20010	345	4855	56916	90308	1.59	Ahmednagar
3072	17502	423	6770	36915	64699	1.75	Pune
3644	21602	756	11965	29746	72078	2.42	Solapur
10369	59114	1524	23590	123577	227085	1.80	Total Pune Division
1049	5919	129	2559	48163	40638	0.84	Satara
1360	7807	139	1925	39273	40330	1.03	Sangli
690	3822	71	1020	44125	26143	0.59	Kolhapur
3099	17548	339	5504	131561	107111	0.81	Total Kolhapur Division
1650	9268	164	2304	21042	39166	1.86	Aurangabad
1020	5738	65	847	18431	31465	1.71	Jalna
964	5232	42	610	19417	29994	1.54	Beed
3634	20238	271	3761	58890	100625	1.71	Total Aurangabad Division
1703	9422	104	1346	21559	40817	1.89	Parbhani
1599	8694	80	1007	31964	50191	1.57	Nanded
1420	8149	125	1629	14259	29804	2.09	Usmanabad
812	4542	49	647	11933	21957	1.84	Latur
5534	30807	358	4629	79715	142769	1.79	Total Latur Division
2671	14848	171	2221	32538	61572	1.89	Buldhana
3615	20572	358	4575	38911	79297	2.04	Akola
2582	14669	235	2970	34711	65051	1.87	Amravati
3967	22409	414	5480	23722	64447	2.72	Yavatmal
12835	72498	1178	15246	129882	270367	2.08	Total Amravati Division
2652	15220	227	2990	16854	43033	2.55	Wardha
4491	25500	397	5208	32208	76393	2.37	Nagpur
865	4630	47	653	44050	44156	1.00	Bhandara
3256	18621	346	4581	28021	57980	2.07	Chandrapur
760	4216	53	672	12719	19636	1.54	Gadchiroli
12024	68187	1070	14104	133852	241201	1.80	Total Nagpur Division
55967	317819	5894	84390	759739	1262040	1.66	Total Maharashtra State

तृप्ता सत्तावीस-समाप्त
जिल्हानिहाय आकारमान गटानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र (अनुसूचित जमाती)
सन १९९०-९१

अ. क्र.	जिल्हा	अत्यल्प Marginal (BELOW 1.00 HA.)		अल्प Small (1.00-1.99 HA.)		कनिष्ठ मध्यम Semi Medium (2.00-3.99 HA.)	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area
१	मुंबई
२	ठाणे	29914	14331	17494	25687	11819	33006
३	रायगड	4347	1948	1746	2473	1084	3024
४	रत्नागिरी	1550	636	574	887	519	1455
५	सिंधुदुर्ग	187	55	24	34	50	146
	एकूण कोकण विभाग	35998	16970	19838	29081	13472	37631
६	नासिक	25542	13418	24840	36910	22583	63030
७	धुळे	19095	13323	40142	59519	27684	75309
८	जळगाव	3664	2223	5395	7733	3452	9399
	एकूण नासिक विभाग	48301	28964	70377	104162	53719	147738
९	अहमदनगर	11113	5577	9538	13799	8178	22779
१०	पुणे	12059	5819	8976	13081	6688	18953
११	सोलापूर	1221	734	2015	2972	1947	5220
	एकूण पुणे विभाग	24393	12130	20529	29852	16813	46952
१२	सातारा	1848	613	812	1162	340	919
१३	सांगली	880	417	502	713	332	917
१४	कोल्हापूर	2555	892	564	750	140	391
	एकूण कोल्हापूर विभाग	5283	1922	1878	2625	812	2227
१५	औरंगाबाद	1634	953	2178	3410	1541	4213
१६	जालना	916	558	1180	1705	865	2336
१७	बीड	1383	775	1191	1762	818	2225
	एकूण औरंगाबाद विभाग	3933	2286	4549	6877	3224	8774
१८	परभणी	2778	1694	4651	6849	3539	9691
१९	नांदेड	3970	2532	8248	12345	7134	18739
२०	उस्मानाबाद	957	605	1852	2742	1493	4084
२१	लातूर	573	416	1261	1777	1002	2745
	एकूण लातूर विभाग	8278	5247	16012	23713	13168	35259
२२	बुलढाणा	1397	989	2512	3666	1961	5303
२३	अकोला	2133	1562	4493	6531	3579	9892
२४	अमरावती	3771	2628	8095	11803	7546	21151
२५	यवतमाळ	1337	938	14698	21428	11767	31308
	एकूण अमरावती विभाग	8638	6117	29798	43428	24853	67654
२६	वर्धा	2072	1632	3843	5518	2919	8030
२७	नागपूर	3286	1908	5919	8743	5106	14173
२८	भंडारा	15722	7772	9457	13381	4911	13197
२९	चंद्रपूर	6222	3396	6193	9005	7212	19535
३०	गडचिरोली	10968	6151	12024	17553	11297	31014
	एकूण नागपूर विभाग	38270	20859	37435	54200	31445	85949
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	173094	94495	200417	293938	157505	432184

TABLE XXVII—Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

Districtwise number and area of Operational holdings according to size of holdings (Scheduled Tribes)
year 1990-91

(Area in hectares)

मध्यम Medium (4.00-9.99 HA.)		मोठे Large (10.00 HA. & ABOVE)		एकूण खातेदार Total Holdings Total		वहिली खातेदारांचे सरासरी आकारमान Average size of holdings	District
संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area		
..	Mumbai
8549	52060	2279	35398	70055	160482	2.29	Thane
729	4505	171	2657	8077	14607	1.81	Raigad
403	2418	104	1682	3150	7078	2.25	Ratnagiri
29	169	72	834	362	1238	3.42	Sindhudurg
9710	59152	2626	40571	81644	183405	2.25	Total Konkan Division
14102	83448	2122	31380	89189	228186	2.56	Nasik
12883	74170	1106	15659	100910	237980	2.39	Dhule
1461	7998	87	1129	14059	28482	2.03	Jalgaon
28446	165616	3315	48168	204158	494648	2.42	Total Nasik Division
4556	26792	762	10635	34147	79582	2.33	Ahmednagar
4707	28411	1049	16404	33479	82668	2.47	Pune
1122	6653	222	3563	6527	19142	2.93	Solapur
10385	61856	2033	30602	74153	181392	2.45	Total Pune Division
162	1000	34	574	3196	4268	1.34	Satara
167	981	29	452	1910	3480	1.82	Sangli
61	339	1	22	3321	2394	0.72	Kolhapur
390	2320	64	1048	8427	10142	1.20	Total Kolhapur Division
744	4222	119	1680	6216	14478	2.33	Aurangabad
349	1955	31	388	3341	6942	2.08	Jalna
356	2045	47	788	3795	7595	2.00	Beed
1449	8222	197	2856	13352	29015	2.17	Total Aurangabad Division
1667	9463	127	1693	12762	29390	2.30	Parbhani
2554	14256	162	2044	22068	49916	2.26	Nanded
850	5023	116	1666	5268	14120	2.68	Usmanabad
383	2141	21	271	3240	7350	2.27	Latur
5454	30883	426	5674	43338	100776	2.33	Total Latur Division
1047	5956	122	1638	7039	17552	2.49	Buldhana
2107	12092	252	3178	12564	33255	2.65	Akola
6329	37647	755	9815	26496	83044	3.13	Amravati
8425	49022	1326	16930	37553	119626	3.19	Yavatmal
17908	104717	2455	31561	83652	253477	3.03	Total Amravati Division
1438	8058	86	1104	10358	24342	2.35	Wardha
2806	15942	262	3523	17379	44289	2.55	Nagpur
1800	10175	206	2783	32096	47308	1.47	Bhandara
3807	22118	359	4925	23793	58979	2.48	Chandrapur
6286	36274	915	12862	41490	103854	2.50	Gadchiroli
16137	92567	1828	25197	125116	278772	2.23	Total Nagpur Division
89879	525333	12944	185677	633840	1531627	2.42	Total Maharashtra State

तक्ता-अडुवीस TABLE-XXVIII

प्रशिक्षण व भेट योजनेत आयोजित करण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या प्रकारच्या प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमाची प्रगती दर्शविणारा तक्ता
Statement showing progress made under various Training Programmes Under Trainings and visit system of Agricultural Extension.

अ. क्र. Sr. No.	बाब	घटक Unit	१९९१-९२ 1991-92		१९९२-९३ 1992-93		१९९३-९४ 1993-94		१९९४-९५ 1994-95		१९९५-९६ 1995-96		Item
			लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	
१	पूर्वहंगामी प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	संख्या No.	4800	4520	4800	4911	4800	4390	4800	4779	4800	4809	Preseasonal Training (for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.)
२	पूर्वहंगामी प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—,—	805	969	805	1197	805	873	805	782	805	793	Preseasonal Training (for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.)
३	विशिष्ट अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण (जि. वि. वि./इतर कर्मचारी)	—,—	130	292	130	256	257	234	257	226	257	239	Special Short Courses (for Subject Matter Specialists/other staff.)
४	ग्रामविस्तारकांना कृषि पदवीच्या प्रशिक्षणामाठी प्रतिनियुक्तिवर पाठविणे	—,—	35	35	35	35	35	35	35	35	35	35	Deputation for Agril. Assistants for B.Sc. (Agril.) Courses.
५	मासिक चर्चासत्र विषय विशेषज्ञ व उपविभागीय अधिकारी यांचेकरिता	—,—	377	333	377	176	377	377	377	377	377	377	Monthly District Workshop for Subject-Matter Specialists/Sub-Divisional Agril. Officers/Assistant Sub-Divisional Agril. Officers

तक्ता-एकोणतीस TABLE-XXIX

प्रशिक्षण व भेट योजनेमधील विभागीय, जिल्हा व तालुका पातळीवरील मुख्यालये.
Headquarters of Divisional, District and Taluka level under Training and Visit system of Agricultural Extension.

- (१) विभागीय कृषि सहसंचालक (विस्तार) :
(1) Divisional Joint Director of Agriculture (Extension):
१) ठाणे २) नासिक ३) पुणे ४) कोल्हापूर ५) औरंगाबाद ६) अमरावती ७) नागपूर ८) लातूर
1) Thane 2) Nasik 3) Pune 4) Kolhapur 5) Aurangabad 6) Amravati 7) Nagpur 8) Latur
- (२) प्रमुख कृषि अधिकारी (प्रवर्धने)
(2) Principal Agricultural Officer (T & V):
महाराष्ट्र राज्यातील २९ जिल्हांची ठिकाणे
29 District places in Maharashtra State.
- (३) उप-विभागीय कृषि अधिकारी (प्रवर्धने) :
(3) Sub-Divisional Agricultural Officer (T & V):
- १ ठाणे जिल्हा/Thane District:—
१) पालघर २) वाडा ३) कल्याण
1) Palghar 2) Wada 3) Kalyan
- २ रायगड जिल्हा/Raigad District:—
१) खोपोली २) पेण ३) माणगांव ४) महाड
1) Khopoli 2) Pen 3) Mangaon 4) Mahad
- ३ रत्नागिरी जिल्हा/Ratnagiri District:—
१) लांजा २) चिपळूण ३) दापोली
1) Lanja 2) Chiplun 3) Dapoli
- ४ सिंधुदुर्ग जिल्हा/Sindhudurg District:—
१) सावंतवाडी २) कणकवली
1) Sawantwadi 2) Kankawali
- ५ नासिक जिल्हा/Nasik District:—
१) नासिक २) निफाड ३) मालेगांव ४) दिंडोरी
1) Nasik 2) Niphad 3) Malegaon 4) Dindori
- ६ धुळे जिल्हा/Dhule District:—
१) धुळे २) साक्री ३) शाहूद
1) Dhule 2) Sakri 3) Shahda
- ७ जळगांव जिल्हा/Jalgaon District:—
१) जळगांव २) अमलनेर ३) पाचोरा
1) Jalgaon 2) Amalner 3) Pachora
- ८ अहमदनगर जिल्हा/Ahmadnagar District:—
१) अहमदनगर २) कर्जत ३) नेवासा ४) संगमनेर
1) Ahmadnagar 2) Karjat 3) Newasa 4) Sangamner
- ९ पुणे जिल्हा/Pune District:—
१) बारानती २) पुणे-५ ३) राजगुरुनगर ४) सासवड
1) Baramati 2) Pune-5 3) Rajgurunagar 4) Saswad
- १० सोलापूर जिल्हा/Solapur District:—
१) सोलापूर २) बारशी ३) पंढरपूर
1) Solapur 2) Barshi 3) Pandharpur
- ११ सातारा जिल्हा/Satara District:—
१) वाई २) वडुज ३) कराड ४) सातारा
1) Wai 2) Vaduj 3) Karad 4) Satara
- १२ सांगली जिल्हा/Sangli District:—
१) इस्लामपूर २) मिरज ३) विटा
1) Islampur 2) Miraj 3) Viti
- १३ कोल्हापूर जिल्हा/Kolhapur District:—
१) करवीर मुख्यालय कोल्हापूर येथे आहे. २) शाहूवाडी (मुख्यालय कोल्हापूर) ३) गारगोटी ४) गडहिंगलज
1) Karveer Head quarters at Kolhapur. 2) Shahuwadi (Head quarter at Kolhapur) 3) Gargoti 4) Gadhinglaj
- १४ औरंगाबाद जिल्हा/Aurangabad District:—
१) औरंगाबाद २) वैजापूर ३) सिल्लोड
1) Aurangabad 2) Vaijapur 3) Sillod
- १५ जालना जिल्हा/Jalna District:—
१) जालना २) परतुर
1) Jalna 2) Partur
- १६ परभणी जिल्हा/Parbhani District:—
१) परभणी २) हिंगोली
1) Parbhani 2) Hingoli
- १७ बीड जिल्हा/Beed District:—
१) बीड २) माजलगांव ३) अंबेजोगाई
1) Beed 2) Majalgaon 3) Ambejogai
- १८ नांदेड जिल्हा/Nanded District:—
१) नांदेड २) किनवट ३) देगलूर
1) Nanded 2) Kinwat 3) Degloor
- १९ उस्मानाबाद जिल्हा/Osmanabad District:—
१) उस्मानाबाद २) उमरगा
1) Osmanabad 2) Umarga
- २० लातूर जिल्हा/Latur District:—
१) लातूर २) उदगीर
1) Latur 2) Udgir
- २१ बुलढाणा जिल्हा/Buldhana District:—
१) बुलढाणा २) खामगाव ३) मेहकर
1) Buldhana 2) Khamgaon 3) Mehkar
- २२ अकोला जिल्हा/Akola District:—
१) अकोला २) अकोट ३) वाशिम
1) Akola 2) Akot 3) Washim
- २३ अमरावती जिल्हा/Amravati District:—
१) अमरावती २) अचलपूर ३) मोर्शी
1) Amravati 2) Achalpur 3) Morshi
- २४ यवतमाळ जिल्हा/Yeotmal District:—
१) यवतमाळ २) पांढरकवडा ३) पुसद
1) Yavatmal 2) Pandharkawada 3) Pusad
- २५ वर्धा जिल्हा/Wardha District:—
१) वर्धा २) हिंगणघाट
1) Wardha 2) Hinganghat
- २६ नागपूर जिल्हा/Nagpur District:—
१) नागपूर २) काटोल ३) उमरेंड
1) Nagpur 2) Katol 3) Umred
- २७ भंडारा जिल्हा/Bhandara District:—
१) भंडारा २) तुमसर ३) गोंदिया ४) देवरी ५) साकोली
1) Bhandara 2) Tumsar 3) Gondia 4) Deori 5) Sakoli
- २८ चंद्रपूर जिल्हा/Chandrapur District:—
१) चंद्रपूर २) नागभोड ३) राजूरा ४) वरौरा
1) Chandrapur 2) Nagbhid 3) Rajura 4) Warora
- २९ गडचिरोली जिल्हा/Gadchiroli District:—
१) गडचिरोली २) वडसा ३) अहेरी
1) Gadchiroli 2) Wadsa 3) Aheri

टीप—ठळक अक्षरातील विषय विशेषज्ञांची मुख्यालये आहेत. (एकूण ६० मंथ)

Note—Bold letters places are the head Quarters of Sub. Matter. (Specialists. Teams. 60)

तक्ता-तीस TABLE-XXX

महाराष्ट्र राज्यातील भाताच्या क्षेत्राची हळवे, निमगरवे, गरवे या प्रकारात जिल्हावार टक्केवारी सन १९९४-९५ दर्शविणारा तक्ता
Statement showing the districtwise percentage of paddy area in Early, Midlate and Late categories during the year 1994-95 in Maharashtra State.

अ. नं. Sr. No. 1	जिल्हा 2	हळवे % Early % 3	निमगरवे % Midlate % 4	गरवे % Late % 5	District
१	मुंबई	Gr. Mumbai
२	ठाणे	..	44	36	Thane
३	रायगड	..	36	41	Raigad
४	रत्नागिरी	..	30	29	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	..	37	33	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग		..	38	36	Total Konkan Division
६	नासिक	..	36	32	Nasik
७	धुळे	..	21	42	Dhule
८	जळगाव	100	Jalgaon
एकूण नासिक विभाग		..	29	37	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	67	3	Ahmednagar
१०	पुणे	..	32	34	Pune
११	सोलापूर	..	20	30	Solapur
एकूण पुणे विभाग		..	35	31	Total Pune Division
१२	सातारा	..	10	57	Satara
१३	सांगली	..	21	47	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	37	26	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग		..	38	36	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	..	100	..	Aurangabad
१६	जालना	..	100	..	Jalna
१७	बीड	..	100	..	Beed
एकूण औरंगाबाद विभाग		..	100	..	Total Aurangabad Division
१८	लातूर	100	Latur
१९	उस्मानाबाद	100	Osmanabad
२०	नांदेड	..	1	98	Nanded
२१	परभणी	100	Parbhani
एकूण लातूर विभाग		100	Total Latur Division
२२	बुलढाणा	100	Buldhana
२३	अकोला	100	Akola
२४	अमरावती	100	Amravati
२५	यवतमाळ	100	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग		100	Total Amravati Division
२६	वर्धा	100	Wardha
२७	नागपूर	..	25	51	Nagpur
२८	भंडारा	..	33	57	Bhandara
२९	चंद्रपूर	..	31	58	Chandrapur
३०	गडचिरोली	..	35	42	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग		..	32	55	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	32	48	Total Maharashtra State

तक्ता-एकतीस TABLE-XXXI

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound growthrate of Area, Production and Productivity

पोक : ख. भात Crop : Kh. Rice

वर्ष १९६१-६५
Year 1961-95

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District	
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity		
1	2	3	4	5		
१	मुंबई	Mumbai	
२	ठाणे	..	0.08	1.13	Thane	
३	रायगड	..	0.20	1.72	Raigad	
४	रत्नागिरी	} ..	-1.06	1.65	} Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग					Sindhudurg
६	नासिक	..	0.41	1.37	Nasik	
७	धुळे	..	0.40	2.74	Dhule	
८	जळगाव	..	-1.41	0.55	Jalgaon	
९	अहमदनगर	..	-1.26	0.20	Ahmednagar	
१०	पुणे	..	0.80	2.17	Pune	
११	सोलापूर	..	-3.09	-1.38	Solapur	
१२	सातारा	..	1.77	4.97	Satara	
१३	सांगली	..	0.50	3.76	Sangli	
१४	कोल्हापूर	..	0.10	3.42	Kolhapur	
१५	औरंगाबाद	} ..	-1.84	-0.34	} Aurangabad	
१६	जालना					Jalna
१७	परभणी	..	2.30	3.49	Parbhani	
१८	बीड	..	-0.88	0.62	Beed	
१९	नांदेड	..	0.72	2.10	Nanded	
२०	उस्मानाबाद	} ..	-1.85	-0.05	} Osmanabad	
२१	लातूर					Latur
२२	बुलढाणा	..	-0.21	0.81	Buldhana	
२३	अकोला	..	-0.68	1.58	Akola	
२४	अमरावती	..	1.30	2.95	Amravati	
२५	यवतमाळ	..	-1.80	0.02	Yavatmal	
२६	वर्धा	..	-0.40	1.18	Wardha	
२७	नागपूर	..	1.47	3.63	Nagpur	
२८	भंडारा	..	0.20	1.43	Bhandara	
२९	चंद्रपूर	} ..	-0.39	1.40	} Chandrapur	
३०	गडचिरोली					Gadchiroli
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	0.51	2.22	1.31	Total Maharashtra State

तक्ला एकतीस-चालू TABLE XXXI—Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound growthrate of Area, Production & Productivity

पीक : ख. ज्वारी Crop : Kh. Jowar

वर्ष १९६१-६५
Year 1961-95

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District	
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity		
1	2	3	4	5		
१	मुंबई	Mumbai Sub.	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
६	नासिक	..	3.02	9.31	6.07	Nasik
७	धुळे	..	2.45	6.51	3.95	Dhule
८	जळगाव	..	1.86	5.73	3.79	Jalgaon
९	अहमदनगर	..	8.82	11.73	2.35	Ahmednagar
१०	पुणे	..	-1.20	4.03	5.23	Pune
११	सोलापूर	..	4.18	7.28	2.74	Solapur
१२	सातारा	..	1.42	4.64	3.17	Satara
१३	सांगली	..	-0.22	1.23	1.45	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	0.30	2.83	2.52	Kolhapur
१५	औरंगाबाद	}	-0.64	3.61	4.28	{ Aurangabad
१६	जालना					
१७	परभणी	..	0.74	4.20	3.43	Parbhani
१८	बीड	..	2.12	5.02	2.83	Beed
१९	नांदेड	..	0.09	2.98	2.89	Nanded
२०	उस्मानाबाद	}	-0.98	1.37	2.37	{ Osmanabad
२१	लातूर					
२२	बुलढाणा	..	-0.81	3.45	4.30	Buldhana
२३	अकोला	..	0.37	4.38	3.99	Akola
२४	अमरावती	..	0.10	4.11	4.00	Amravati
२५	यवतमाळ	..	-0.73	3.46	4.21	Yavatmal
२६	वर्धा	..	-1.23	1.79	3.05	Wardha
२७	नागपूर	..	-1.67	2.20	3.94	Nagpur
२८	भंडारा	..	-6.07	-4.28	1.75	Bhandara
२९	चंद्रपूर	}	0.14	2.72	2.57	{ Chandrapur
३०	गडचिरोली					
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	0.31	3.65	3.33	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस—चालू TABLE XXXI—Contd.
क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound Growthrate of Area, Production & Productivity

पीक : बाजरी Crop : Bajri

वर्ष १९६१-६५ Year 1961-95

अनु- क्र. Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District	
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity		
१	मुंबई	Mumbai	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
६	नासिक	..	-0.18	1.82	Nasik	
७	धुळे	..	-1.12	0.97	Dhule	
८	जळगाव	..	1.55	6.01	Jalgaon	
९	अहमदनगर	..	0.17	2.73	Ahmednagar	
१०	पुणे	..	0.95	2.94	Pune	
११	सोलापूर	..	-4.68	-0.20	Solapur	
१२	सातारा	..	-1.14	0.13	Satara	
१३	सांगली	..	-1.41	1.71	Sangli	
१४	कोल्हापूर	..	-8.77	-1.89	Kolhapur	
१५	औरंगाबाद	}	0.07	4.07	}	Aurangabad
१६	जालना					Jalna
१७	परभणी	..	2.33	5.26	2.74	Parbhani
१८	बीड	..	2.49	5.30	2.72	Beed
१९	नांदेड	..	-4.03	-0.89	0.26	Nanded
२०	उस्मानाबाद	}	-1.71	0.71	}	Osmanabad
२१	लातूर					Latur
२२	बुलढाणा	..	2.86	6.60	3.37	Buldhana
२३	अकोला	..	-0.34	3.95	4.03	Akola
२४	अमरावती	..	-2.30	1.19	3.43	Amravati
२५	यवतमाळ	..	-0.18	3.89	3.97	Yavatmal
२६	वर्धा	..	-3.47	-0.50	2.64	Wardha
२७	नागपूर	..	-0.49	-0.12	-2.13	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	}	}	Chandrapur
३०	गडचिरोली					Gadchiroli
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	0.02	2.83	2.81	Total Maharashtra State

तथा एकतीस-चालू TABLE XXXI—Contd.
क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound Growthrate of Area, Production & Productivity

पीक : गहू Crop : Wheat

वर्ष १९६१-६५ Year 1961-95

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District	
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity		
१	मुंबई	Mumbai	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
६	नासिक	..	-0.50	3.16	Nasik	
७	धुळे	..	-1.38	0.24	Dhule	
८	जळगाव	..	0.63	3.30	Jalgaon	
९	अहमदनगर	..	2.18	6.60	Ahmednagar	
१०	पुणे	..	3.99	7.83	Pune	
११	सोलापूर	..	1.95	4.45	Solapur	
१२	सातारा	..	2.95	5.97	Satara	
१३	सांगली	..	2.41	5.55	Sangli	
१४	कोल्हापूर	..	7.89	12.14	Kolhapur	
१५	औरंगाबाद	}	-1.90	2.66	4.64	Aurangabad
१६	जालना					Jalna
१७	परभणी	..	-0.89	3.24	4.16	Parbhani
१८	बीड	..	-1.71	1.99	3.75	Beed
१९	नांदेड	..	-0.21	3.69	3.88	Nanded
२०	उस्मानाबाद	}	-2.87	0.00	3.57	Osmanabad
२१	लातूर					Latur
२२	बुलढाणा	..	-2.47	1.82	4.39	Buldhana
२३	अकोला	..	-3.26	0.72	4.11	Akola
२४	अमरावती	..	-1.89	2.07	4.03	Amravati
२५	यवतमाळ	..	-0.50	4.19	4.68	Yavatmal
२६	वर्धा	..	-2.51	1.76	4.36	Wardha
२७	नागपूर	..	-1.19	2.47	3.71	Nagpur
२८	भंडारा	..	-1.36	1.29	2.68	Bhandara
२९	चंद्रपूर	}	-1.26	1.13	2.42	Chandrapur
३०	गडचिरोली					Gadchiroli
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	-0.38	3.34	3.61	Total Maharashtra State

तबता एकतीस-चालू TABLE XXXI-Contd.
क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound Growthrate of Area, Production and Productivity

पीक : र. ज्वारी Crop : R. Jowar

वर्ष १९६१-६५ Year 1961-95

अनु- क्रमांक Sr.No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity	
१	मुंबई	Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	}	{
५	सिंधुदुर्ग				
६	नासिक	-0.52	1.47	1.99	Nasik
७	धुळे	-2.02	-0.92	1.13	Dhule
८	जळगाव	2.99	5.98	2.89	Jalgaon
९	अहमदनगर	-0.74	0.27	1.02	Ahmednagar
१०	पुणे	0.78	2.70	1.91	Pune
११	सोलापूर	-0.48	0.03	0.51	Solapur
१२	सातारा	0.20	1.86	1.65	Satara
१३	सांगली	1.00	3.48	2.45	Sangli
१४	कोल्हापूर	4.81	9.78	4.13	Kolhapur
१५	औरंगाबाद	}	-0.59	0.54	1.14
१६	जालना				
१७	परभणी	-0.55	0.88	1.44	Parbhani
१८	बीड	0.38	0.87	0.48	Beed
१९	नांदेड	-1.78	-0.39	1.42	Nanded
२०	उस्मानाबाद	}	0.05	0.45	0.39
२१	लातूर				
२२	बुलढाणा	0.45	1.21	0.47	Buldhana
२३	अकोला	Akola
२४	अमरावती	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
२६	वर्धा	-3.22	-3.99	0.03	Wardha
२७	नागपूर	-1.57	-0.86	0.71	Nagpur
२८	भंडारा	-4.81	-4.47	0.42	Bhandara
२९	चंद्रपूर	}	-1.58	-0.86	0.73
३०	गडचिरोली				
एकूण महाराष्ट्र राज्य		-0.08	0.96	1.04	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस-चालू TABLE XXXI—Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound Growthrate of Area, Production and Productivity

पीक : एकूण तृणधान्ये Crop-Total Cereals

वर्ष १९६१-६५ Year 1961-95

अ. नं. Sr.No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity	
१	मुंबई	Mumbai
२	ठाणे	-0.07	0.94	1.01	Thane
३	रायगड	0.40	1.55	1.14	Raigad
४	रत्नागिरी	-0.15	2.20	2.36	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग				Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	-0.04	1.43	1.48	Total Konkan Division
६	नासिक	0.18	1.69	1.50	Nasik
७	धुळे	0.30	2.33	2.02	Dhule
८	जळगाव	1.93	4.03	2.06	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	0.65	2.66	1.99	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	0.12	1.63	1.50	Ahmednagar
१०	पुणे	0.71	3.09	2.35	Pune
११	सोलापूर	-0.14	0.99	1.13	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	0.20	1.91	1.70	Total Pune Division.
१२	सातारा	0.47	2.76	2.27	Satara
१३	सांगली	0.15	2.54	2.39	Sangli
१४	कोल्हापूर	0.33	3.10	2.76	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	0.32	2.78	2.45	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	0.47	2.36	1.88	{ Aurangabad
१६	जालना				{ Jalna
१७	परभणी	0.37	2.37	1.99	Parbhani
१८	बीड	1.07	2.39	1.29	Beed
१९	नांदेड	0.13	2.08	1.94	Nanded
२०	उस्मानाबाद	0.41	3.05	2.63	{ Osmanabad
२१	लातूर				{ Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	0.38	2.51	2.12	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	-0.44	3.52	3.98	Buldhana
२३	अकोला	0.47	3.19	2.70	Akola
२४	अमरावती	0.63	3.74	3.08	Amravati
२५	यवतमाळ	-0.38	2.91	3.30	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	0.01	3.31	3.30	Total Amravati Division
२६	वर्धा	-0.77	2.45	3.24	Wardha
२७	नागपूर	-0.27	2.63	2.92	Nagpur
२८	भंडारा	-0.21	1.25	1.47	Bhandara
२९	चंद्रपूर	-0.06	1.05	1.11	{ Chandrapur
३०	गडचिरोली				{ Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	-0.33	1.57	1.91	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	0.22	2.33	2.10	Total Maharashtra State

सक्ता एकतील—चालू TABLE XXXI—Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण

Compound Growthrate of Area, Production and Productivity

श्रीक : तूर Crop : Tur

वर्ष १९६१-६५ Year 1961-1965

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage Compound growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity	
१	मुंबई	Mumbai Sub,
२	ठाणे	0.15	3.09	2.94	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	}	{
५	सिंधुदुर्ग				
६	नासिक	0.70	1.34	0.59	Nasik
७	धुळे	3.83	4.45	0.54	Dhule
८	जळगाव	2.38	3.77	1.33	Jalgaon
९	अहमदनगर	-0.38	-1.19	-0.82	Ahmednagar
१०	पुणे	-1.55	-1.06	0.53	Pune
११	सोलापूर	-1.18	-3.12	-1.97	Solapur
१२	सातारा	1.17	0.64	-0.53	Satara
१३	सांगली	-1.06	-2.07	-1.02	Sangli
१४	कोल्हापूर	-0.52	-0.88	-0.41	Kolhapur
१५	औरंगाबाद	}	0.49	1.83	}
१६	जालना				
१७	परभणी	2.33	2.68	0.34	Parbhani
१८	बीड	3.73	6.64	2.75	Beed
१९	नांदेड	1.18	2.14	0.94	Nanded
२०	उस्मानाबाद	}	1.01	0.48	}
२१	लातूर				
२२	बुलढाणा	3.40	3.90	0.47	Buldhana
२३	अकोला	3.07	4.19	1.08	Akola
२४	अमरावती	2.86	2.87	..	Amravati
२५	यवतमाळ	2.90	2.51	-0.38	Yavatmal
२६	वर्धा	2.20	1.90	-0.30	Wardha
२७	नागपूर	1.39	2.08	0.66	Nagpur
२८	भंडारा	1.19	1.47	0.23	Bhandara
२९	चंद्रपूर	}	2.64	2.79	}
३०	गडचिरोली				
एकूण महाराष्ट्र राज्य		1.98	2.31	0.33	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस—चालू TABLE XXXI—Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound Growthrate of Area, Production & Productivity

श्रीक : हरभरा Crop : Gram

वर्ष १९६१-६५ & 1961-95

म. नं. Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity	
१	मुंबई	Mumbai
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
६	नासिक	3.30	4.95	1.58	Nasik
७	धुळे	4.43	6.28	1.71	Dhule
८	जळगाव	9.72	12.31	2.24	Jalgaon
९	अहमदनगर	1.77	3.93	2.09	Ahmednagar
१०	पुणे	3.20	5.53	2.19	Pune
११	सोलापूर	0.22	1.11	0.86	Solapur
१२	सातारा	1.59	2.80	1.11	Satara
१३	सांगली	2.09	2.70	0.54	Sangli
१४	कोल्हापूर	6.05	8.12	1.66	Kolhapur
१५	औरंगाबाद	0.65	3.98	3.28	Aurangabad
१६	जालना	Jalna
१७	परभणी	0.10	1.33	1.21	Parbhani
१८	बीड	-0.88	1.20	2.05	Beed
१९	नांदेड	-2.08	-1.16	0.92	Nanded
२०	उस्मानाबाद	-1.19	-0.22	0.97	Osmanabad
२१	लातूर	Latur
२२	बुलढाणा	2.85	4.85	1.78	Buldhana
२३	अकोला	3.06	5.12	1.96	Akola
२४	अमरावती	3.00	4.75	1.58	Amravati
२५	यवतमाळ	-1.73	-0.80	0.86	Yavatmal
२६	वर्धा	4.71	7.26	2.28	Wardha
२७	नागपूर	2.67	3.69	0.91	Nagpur
२८	भंडारा	0.97	1.18	0.17	Bhandara
२९	चंद्रपूर	-0.14	0.30	0.44	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1.47	2.85	1.32	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस—चालू TABLE XXXI—Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound Growthrate of Area, Production and Productivity

पीक : एकूण कडधान्ये Crop: Total Pulses

वर्ष १९६१-६५ Year 1961-95

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा District	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity	
1	2				
१	बहुमंबई	Gr. Mumbai
२	ठाणे	..	1.31	2.72	Thane
३	रायगड	..	1.12	1.91	Raigad
४	रत्नागिरी	}	-0.80	-0.10	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग				Sindhudurg
	एकूण कोकण वि.	..	0.56	1.62	Total Konkan Division
६	नासिक	..	0.41	0.78	Nasik
७	धुळे	..	1.33	3.52	Dhule
८	जळगाव	..	0.06	1.63	Jalgaon
	एकूण नासिक वि.	..	0.51	1.93	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	..	-1.59	0.11	Ahmednagar
१०	पुणे	..	0.60	2.22	Pune
११	सोलापूर	..	-0.14	0.00	Solapur
	एकूण पुणे वि.	..	-0.52	0.51	Total Pune Division
१२	सातारा	..	0.45	0.64	Satara
१३	सांगली	..	0.64	0.10	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	2.98	2.55	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	0.90	0.74	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	}	0.27	1.99	Aurangabad
१६	जालना				Jalna
१७	परभणी	..	1.12	1.94	Parbhani
१८	बीड	..	-0.14	2.16	Beed
१९	नांदेड	..	0.58	1.48	Nanded
२०	उस्मानाबाद	}	0.73	2.40	Osmanabad
२१	लातूर				Latur
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	0.34	1.84	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	..	1.61	3.30	Buldhana
२३	अकोला	..	3.13	5.22	Akola
२४	अमरावती	..	3.16	3.06	Amravati
२५	यवतमाळ	..	1.62	2.12	Yavatmal
	एकूण अमरावती वि.	..	2.33	3.34	Total Amravati Division
२६	वर्धा	..	0.90	2.38	Wardha
२७	नागपूर	..	1.76	2.78	Nagpur
२८	भंडारा	..	-2.60	-1.42	Bhandara
२९	चंद्रपूर	}	-0.51	0.58	Chandrapur
३०	गडचिरोली				Gadchiroli
	एकूण नागपूर वि.	..	-0.23	1.19	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	0.62	1.92	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस-चालू TABLE XXXI-Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound growthrate of Area, Production & Productivity

पौक : एकूण अन्नधान्ये *Crop : Total Foodgrains*

वर्ष १९६१-६५ Year 1961-95

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity	
१	मुंबई	Mumbai
२	ठाणे	0.05	0.98	0.92	Thane
३	रायगड	0.46	1.56	1.09	Raigad
४	रत्नागिरी	-0.18	2.16	2.36	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग				
	एकूण कोकण वि.	0.00	1.44	1.44	Total Konkan Division
६	नासिक	0.21	1.58	1.36	Nasik
७	धुळे	0.51	2.50	1.97	Dhule
८	जळगाव	1.28	3.53	2.22	Jalgaon
	एकूण नासिक वि.	0.62	2.55	1.91	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	-0.04	1.48	1.52	Ahmednagar
१०	पुणे	0.71	3.03	2.30	Pune
११	सोलापूर	-0.14	0.90	1.04	Solapur
	एकूण पुणे वि.	0.13	1.79	1.66	Total Pune Division
१२	सातारा	0.48	2.61	2.12	Satara
१३	सांगली	0.22	2.25	2.02	Sangli
१४	कोल्हापूर	0.59	3.08	2.47	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर वि.	0.39	2.62	2.21	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	0.41	2.30	1.87	Aurangabad
१६	जालना				
१७	परभणी	0.60	2.29	1.68	Parbhani
१८	बीड	0.83	2.36	1.51	Beed
१९	नांदेड	0.23	2.01	1.77	Nanded
२०	उस्मानाबाद	0.51	2.99	2.46	Osmanabad
२१	लातूर				
	एकूण औरंगाबाद वि.	0.37	2.41	2.03	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	0.15	3.34	3.18	Buldhana
२३	अकोला	1.24	3.66	2.38	Akola
२४	अमरावती	1.32	3.56	2.21	Amravati
२५	यवतमाळ	0.17	2.77	2.58	Yavatmal
	एकूण अमरावती वि.	0.70	3.34	2.61	Total Amravati Division
२६	वर्धा	-0.30	2.41	2.72	Wardha
२७	नागपूर	0.15	2.64	2.48	Nagpur
२८	भंडारा	-0.65	1.05	1.71	Bhandara
२९	चंद्रपूर	-0.14	1.02	1.17	Chandrapur
३०	गडचिरोली				
	एकूण नागपूर वि.	-0.32	1.52	1.85	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	0.30	2.28	1.97	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस-चालू TABLE XXXI—Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound growthrate of Area, Production & Productivity

पीक : भुईमूग (ख.) Crop : Groundnut (Kh.)

वर्ष १९६१-६२ Year 1961-62

अनु- क्र. Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District	
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity		
1	2	3	4	5		
१	मुंबई	Mumbai	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
६	नासिक	..	-1.15	0.52	Nasik	
७	धुळे	..	-2.40	0.34	Dhule	
८	जळगाव	..	-2.91	0.90	Jalgaon	
९	अहमदनगर	..	-3.50	1.68	Ahmadnagar	
१०	पुणे	..	2.11	1.59	Pune	
११	सोलापूर	..	-8.38	-0.92	Solapur	
१२	सातारा	..	-0.94	0.64	Satara	
१३	सांगली	..	-3.76	1.61	Sangli	
१४	कोल्हापूर	..	0.49	2.07	Kolhapur	
१५	औरंगाबाद	}	-1.87	0.08	1.97	
१६	जालना					
१७	परभणी	..	-4.65	0.19	Parbhani	
१८	बीड	..	-5.19	-0.83	Beed	
१९	नांदेड	..	-8.45	-1.09	Nanded	
२०	उस्मानाबाद	}	-6.93	-7.75	-0.86	
२१	लातूर					
२२	बुलढाणा	..	-2.76	1.76	Buldhana	
२३	अकोला	..	-7.24	0.09	Akola	
२४	अमरावती	..	-0.04	0.54	Amravati	
२५	यवतमाळ	..	-5.22	-0.50	Yavatmal	
२६	वर्धा	..	6.50	1.49	Wardha	
२७	नागपूर	..	2.19	1.16	Nagpur	
२८	भंडारा	..	-2.52	0.41	Bhandara	
२९	चंद्रपूर	}	
३०	गडचिरोली					
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	-2.32	-0.51	1.18	Total Maharashtra Satate

तक्ता एकतीस-चालू TABLE XXXI-Contd.

क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण

Compound growthrate of Area, Production and Productivity

पीक : करडई (रब्बी) Crop : Safflower (Rabbi.)

वर्ष १९७२-९५ Year 1972-95

अनु- क्रमांक Sr.No.	जिल्हा 2	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District	
		क्षेत्रफळ Area 3	उत्पादन Production 4	उत्पादकता Productivity 5		
1	2	3	4	5		
१	बृहन्मवई	Gr. Mumbai	
२	ठाणे	Thane	
३	रायगड	Raigad	
४	रत्नागिरी	}	} Ratnagiri	
५	सिंधुदुर्ग					Sindhudurg
६	नासिक	..	-5.10	-0.82	4.37	Nasik
७	धुळे	Dhule
८	जळगाव	..	7.32	11.86	3.94	jalgaon
९	अहमदनगर	..	-1.06	0.00	1.07	Ahmadnagar
१०	पुणे	..	0.42	3.28	2.80	Pune
११	सोलापूर	..	-1.02	-0.45	0.57	Solapur
१२	सातारा	..	-1.62	-0.02	1.63	Satara
१३	सांगली	..	1.28	2.33	1.02	Sangli
१४	कोल्हापूर	Kolhapur
१५	औरंगाबाद	}	-3.34	-1.51	1.90	} Aurangabad
१६	जालना					
१७	परभणी	..	0.93	4.20	3.24	Parbhani
१८	बीड	..	-0.49	2.28	2.75	Beed
१९	नांदेड	..	6.63	8.09	0.87	Nanded
२०	उस्मानाबाद	}	1.38	2.94	1.54	} Osmanabad
२१	लातूर					
२२	बुलढाणा	..	0.80	3.99	3.16	Buldhana
२३	अकोला	..	10.84	14.12	2.62	Akola
२४	अमरावती	Amravati
२५	यवतमाळ	Yavatmal
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	}	} Chandrapur
३०	गडचिरोली					
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	1.62	6.96	5.25	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस-चालू TABLE XXXI—Contd.
क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound growthrate of Area, Production & Productivity

वर्ष १९७८-९५
Year 1978-95

पीक : एकूण गळीत धान्य Crop : Total Oilseeds

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity	
1	2	3	4	5	
१	मुंबई	Mumbai
२	ठाणे	6.13	8.19	2.30	Thane
३	रायगड	3.16	5.20	2.39	Raigad
४	रत्नागिरी	0.80	4.39	3.66	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग				Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	1.50	1.45	-0.04	Total Konkan Division
६	नासिक	-0.71	2.70	3.44	Nasik
७	धुळे	0.09	3.80	3.71	Dhule
८	जळगाव	4.33	5.47	1.09	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	1.51	4.10	2.54	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	3.34	5.97	2.55	Ahmadnagar
१०	पुणे	1.64	4.78	3.09	Pune
११	सोलापूर	3.18	4.80	1.57	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	2.84	5.09	2.18	Total Pune Division
१२	सातारा	1.64	4.43	2.74	Satara
१३	सांगली	4.42	8.31	3.73	Sangli
१४	कोल्हापूर	4.88	4.14	-0.70	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	3.54	6.05	2.42	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	-1.69	-0.63	1.08	Aurangabad
१६	जालना				Jalana
१७	परभणी	4.25	9.41	4.95	Parbhani
१८	बीड	2.27	5.59	3.25	Beed
१९	नांदेड	5.67	11.02	5.08	Nanded
२०	उस्मानाबाद	0.00	1.18	1.18	Osmanabad
२१	लातूर				Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	0.67	3.21	2.51	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	4.12	9.42	5.10	Buldhana
२३	अकोला	4.94	8.65	3.54	Akola
२४	अमरावती	5.35	8.89	3.36	Amravati
२५	यवतमाळ	-0.38	3.62	4.03	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	3.78	8.02	4.08	Total Amravati Division
२६	वर्धा	6.03	13.74	7.31	Wardha
२७	नागपूर	8.31	16.43	7.51	Nagpur
२८	भंडारा	-0.66	4.91	5.64	Bhandara
२९	चंद्रपूर	1.16	6.78	5.57	Chandrapur
३०	गडचिरोली				Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	4.29	12.14	7.53	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	2.31	5.52	3.13	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस-चालू TABLE XXXI—Contd.
क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Percentage compound growthrate of Area, Production Productivity

पीक : ऊस
Crop : Sugarcane

वर्ष १९८०-९५
Year 1980-95

अ.नु. क्र. Sr. No.	जिल्हा 2	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage Compound Growthrate of			District
		क्षेत्रफळ Area 3	उत्पादन Production 4	उत्पादकता Productivity 5	
१	नासिक	2.02	1.19	-0.81	Nasik
२	धुळे	3.46	1.37	-1.80	Dhule
३	जळगाव	5.86	4.34	-1.55	Jalgaon
	एकूण नासिक विभाग	3.16	1.89	-1.23	Total Nasik Division
४	अहमदनगर	-0.95	-2.94	-2.01	Ahmadnagar
५	पुणे	7.52	5.32	-2.04	Pune
६	सोलापूर	6.35	3.21	-2.95	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	2.86	0.57	-2.23	Total Pune Division
७	सातारा	8.59	7.93	-0.61	Satara
८	सांगली	-0.05	0.00	0.05	Sangli
९	कोल्हापूर	3.34	3.86	0.50	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	3.59	3.66	0.07	Total Kolhapur Division
१०	औरंगाबाद	6.36	4.31	-1.93	Aurangabad
११	जालना	6.64	5.80	-0.80	Jalna
१२	बीड	8.32	8.33	0.01	Beed
	एकूण औरंगाबाद विभाग	8.85	5.59	-1.18	Aurangabad Division
१३	लातूर	6.17	5.06	-1.03	Latur
१४	उस्मानाबाद	5.04	3.90	-1.10	Osmanabad
१५	नांदेड	6.78	6.02	-0.70	Nanded
१६	परभणी	7.52	7.65	0.12	Parbhani
	एकूण लातूर विभाग	6.13	5.38	-1.28	Total Latur Division
१७	बुलढाणा	-1.70	-2.11	-0.42	Buldhana
१८	अकोला	13.98	13.61	-0.32	Akola
१९	अमरावती	17.67	16.90	-0.64	Amravati
२०	यवतमाळ	16.13	15.60	-0.46	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	9.79	9.25	-0.49	Total Amravati Division
२१	वर्धा	15.70	15.10	-0.50	Wardha
२२	नागपूर	7.12	7.04	-0.08	Nagpur
२३	भंडारा	5.75	5.33	-0.44	Bhandara
२४	चंद्रपूर	3.78	3.49	-0.30	Chandrapur
	एकूण नागपूर विभाग	8.78	7.62	-0.45	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	4.05	2.81	-1.20	Total Maharashtra State

तक्ता एकतीस-चालू TABLE XXXI—Contd.
क्षेत्रफळ, उत्पादन व उत्पादकता यांचे संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound growthrate of Area, Production, Productivity

पीक—कापूस
Crop—Cotton

वर्ष १९६१-६५
Year 1961-95

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growth rate of			District		
		क्षेत्रफळ Area	उत्पादन Production	उत्पादकता Productivity			
१	मुंबई	Mumbai		
२	ठाणे	Thane		
३	रायगड	Raigad		
४	रत्नागिरी	Ratnagiri		
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg		
६	नासिक	..	-9.67	-9.12	0.97	Nasik	
७	धुळे	..	-0.92	-0.02	0.90	Dhule	
८	जळगाव	..	-0.97	0.87	1.86	Jalgaon	
९	अहमदनगर	..	-12.37	-11.32	2.08	Ahmadnagar	
१०	पुणे	..	-12.43	-9.65	1.21	Pune	
११	सोलापूर	..	-4.85	-4.18	0.83	Solapur	
१२	सातारा	..	-4.32	-3.70	0.97	Satara	
१३	सांगली	..	-4.01	-1.85	2.19	Sangli	
१४	कोल्हापूर	..	-6.69	-0.75	3.62	Kolhapur	
१५	औरंगाबाद	}	-2.36	0.97	3.39	{	Aurangabad
१६	जालना						Jalna
१७	परभणी	..	0.36	2.75	2.37	Parbhani	
१८	बीड	..	-1.29	0.98	2.30	Beed	
१९	नांदेड	..	0.74	2.38	1.62	Nanded	
२०	उस्मानाबाद	}	-2.55	-1.46	1.17	{	Osmanabad
२१	लातूर						Latur
२२	बुलढाणा	..	-0.15	0.99	1.14	Buldhana	
२३	अकोला	..	0.16	2.17	2.01	Akola	
२४	अमरावती	..	-0.12	2.51	2.63	Amravati	
२५	यवतमाळ	..	1.01	2.13	1.11	Yevatmal	
२६	वर्धा	..	-0.59	3.59	4.19	Wardha	
२७	नागपूर	..	-1.25	1.17	2.45	Nagpur	
२८	भंडारा	Bhandara	
२९	चंद्रपूर	}	2.70	5.68	2.76	{	Chandrapur
३०	गडचिरोली						Gadchiroli
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	-0.06	1.55	1.60	Total Maharashtra State	

तबता एकतीस-समाप्त TABLE XXXI—Concl'd.
नत्र, स्फुरद, पालाश यांच्या संयुक्त वाढीचे प्रमाण
Compound growthrate of N, P, K & (N+P+K)

वष १९६८-९५ Year 1968-95

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	संयुक्त वाढीच्या प्रमाणाची टक्केवारी Percentage compound growthrate of				District
		नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	(नत्र + स्फुरद + पालाश) (N+P+K)	
१	मुंबई	Mumbai
२	ठाणे	6.38	3.70	2.14	5.13	Thane
३	रायगड	6.76	2.48	0.46	4.99	Raigad
४	रत्नागिरी	5.07	2.42	1.83	3.94	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग					Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग		6.14	1.61	1.61	4.60	Total Konkan Division
६	नासिक	10.12	11.53	7.67	10.06	Nasik
७	धुळे	8.15	8.20	5.85	7.79	Dhule
८	जळगाव	11.61	12.01	11.98	11.70	Jalgaon
एकूण नासिक विभाग		10.24	9.05	9.05	9.84	Total Nasik Division
९	अहमदनगर	8.59	10.11	7.42	8.70	Ahmadnagar
१०	पुणे	9.20	9.69	8.39	9.13	Pune
११	सोलापूर	10.17	10.52	8.60	9.95	Solapur
एकूण पुणे विभाग		9.12	7.99	7.99	8.73	Total Pune Division
१२	सातारा	10.25	10.21	8.77	9.91	Satara
१३	सांगली	9.81	10.22	11.04	10.06	Sangli
१४	कोल्हापूर	9.64	10.10	10.43	9.86	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग		9.81	10.11	10.11	9.93	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	9.74	9.77	6.50	9.22	Aurangabad
१६	जालना					Jalna
१७	परभणी	9.06	9.03	5.28	8.38	Parbhani
१८	बीड	7.73	6.27	3.21	6.52	Beed
१९	नांदेड	13.13	14.71	11.08	13.17	Nanded
२०	उस्मानाबाद	6.54	6.98	3.74	5.95	Osmanabad
२१	लातूर					Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग		9.66	6.73	6.73	8.65	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	10.26	10.05	3.18	9.14	Buldhana
२३	अकोला	9.88	11.43	4.85	9.51	Akola
२४	अमरावती	9.27	10.61	4.84	8.84	Amravati
२५	यवतमाळ	9.76	9.63	6.27	9.05	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग		9.71	4.93	4.93	8.13	Total Amravati Division
२६	वर्धा	8.28	11.95	4.95	8.99	Wardha
२७	नागपूर	6.98	9.63	3.11	7.09	Nagpur
२८	भंडारा	8.37	7.16	1.41	6.99	Bhandara
२९	चंद्रपूर	7.02	6.81	1.60	6.04	Chandrapur
३०	गडचिरोली					Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग		7.63	2.87	2.87	6.09	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य		9.23	9.72	7.09	8.97	Total Maharashtra State

तक्ता बत्तीस TABLE XXXII

महाराष्ट्रात ६५ तालुका विज गुणन केंद्रावर बांधलेली प्रशिक्षणभवने
65 Training Halls in Taluka Seed Farm in Maharashtra

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा District	ठिकाणे Places
१. ठाणे	१. ठाणे	१. वाडा २. ठाणे
1. Thane.		1. Wada 2. Thane
२. रायगड	३. इंडोजापनीज, केंद्र खोपोली	४. लोणारे, ता. माणगाव
2. Raigad	3. Indo-Japanese centre Khopoli	4. Lonare Tal. Mangaon
३. रत्नागिरी	५. पालशेत	६. भरणे ता. खेड
3. Ratnagiri	5. Palshet	6. Bharane Tal. Khed
४. सिंधुदुर्ग	७. माणगाव	८. नांदगाव ता. कणकवली
4. Sindhudurg	7. Mangaon	8. Nandgaon Tal. Kankavali
५. नासिक	९. पिंपरी	१०. दिंडोरी
5. Nasik	9. Pimpri	११. नासिक
६. धुळे	१२. शिरपूर	१३. नंदुरबार
6. Dhule	12. Shirpur	13. Nandurbar
७. जळगाव	१४. पारोळा	१५. भुसावळ
7. Jalgaon	14. Parola	15. Bhusawal
८. अहमदनगर	१६. अहमदनगर (सावेडी)	१७. श्रीरामपूर
8. Ahmednagar	16. Ahmednagar (Savedi)	17. Shirampur
९. पुणे	१८. बारामती	१९. राजगुरुनगर
9. Pune	18. Baramati	२०. पुणे
१०. सोलापूर	२१. पंढरपूर	२२. कुर्डुवाडी
10. Solapur	21. Pandharpur	२३. सोलापूर
११. सातारा	२४. वडुज	२५. सातारा
11. Satara	24. Vaduj	२६. संदापूर ता. कराड
१२. सांगली	२७. कुपवाड	२८. तासगाव
12. Sangli	27. Kupwad	२८. Tasgaon
१३. कोल्हापूर	२९. राधानगरी	३०. आजरा
13. Kolhapur	29. Radhanagari	30. Ajra
१४. औरंगाबाद	३१. नरसिंगपूर	३२. पखोरा-तालुका गंगापूर
14. Aurangabad	31. Narsingpur	३३. औरंगाबाद
१५. जालना	३३. औरंगाबाद	३४. अहमदनगर
15. Jalna	33. Aurangabad	३५. अहमदनगर
१६. बीड	३४. जे. एन. पी. फार्म, जालना	३५. वडिगोद्री ता. अंबाड
16. Beed	34. A. N. P. Farm, Jalana	३५. Vadigodri Tal. Ambad
१७. परभणी	३६. बिंदुसरा	३७. माजलगाव
17. Parbhani	36. Bindusara	३७. Majalgaon
१८. नांदेड	३८. परभणी	३९. हिंगोली
18. Nanded	38. Parbhani	३९. Hingoli
उस्मानाबाद	४०. धनेगाव	४१. कासरगळी
Umanabad	40. Dhanegaon	४१. Kasrali
लातूर	४२. येरमाळा	४३. उमरगा
Latur	42. Yermala	४३. Umruga
	४४. चाकूर	४५. निलंगा
	44. Chakur	४५. Nilanga

तक्ता बत्तीस—समाप्त TABLE XXXII—Concl'd.

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा District	ठिकाण Places
२१.	बुलढाणा	४६. शेगाव ४७. बुलढाणा
21.	Buldhana	46. Shegaon 47. Buldhana
२२.	अकोला	४८. कारंजा ४९. बाभुळखेड, ता. बाळापूर
22.	Akola	48. Karanja 49. Babhulkhed, Tal. Balapur
२३.	अमरावती	५०. चांदूर रेल्वे ५१. अचलपूर ५२. वरुड
23.	Amaravati	50. Chandur Rly. 51. Achalpur 52. Warud
२४.	यवतमाळ	५३. दारव्हा ५४. पांढरकवडा
24.	Yavatmal	53. Darvha 54. Pandharkawada
२५.	वर्धा	५५. लाडनापूर ५६. जाम, ता. समुद्रपूर
25.	Wardha	55. Ladnapur 56. Jam, Tal. Samudrapur
२६.	नागपूर	५७. गौडखेरी ५८. नागपूर
26.	Nagpur	57. Gaundkheri 58. Nagpur
२७.	भंडारा	५९. डोंगरगाव ६०. साकोली ६१. पहेला
27.	Bhandara	59. Dongargaon 60. Sakoli 61. Pahela
२८.	चंद्रपूर	६२. चुनाळा ६३. मालडोंगरी
28.	Chandrapur	62. Chunala 63. Maldongari
२९.	गडचिरोली	६४. सोनापूर ६५. अहेरी
29.	Gadchiroli	64. Sonapur 65. Aheri

टीप.—अधोरेखित केलेल्या ठिकाणी राष्ट्रीय कृषि विस्तार प्रकल्प-३ अंतर्गत प्रशिक्षण भवने बांधली आहेत.

Note.—Underlined Places indicate the training Halls constructed under NAEP-III